

UTVIKLING I NÆRINGSLIVETS ADMINISTRATIVE KOSTNADER

OPPDATERING FOR PERIODEN 2006 - 2009

På oppdrag fra

Nærings- og handelsdepartementet

Dokumenttype

Sluttrapport

Dato

November, 2009

Innhold

DEL I – OPPSUMMERENDE RAPPORT

1. Sammen drag	6
2. Innledning	8
2.1 Kort om oppdateringen	8
2.2 Leserveiledning	11
3. Utvikling i administrative kostnader	13
3.1 Samlet reduksjon	13
3.2 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)	15
3.3 Administrative kostnader fordelt på størrelse	16
3.4 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte	17
4. Regelendringer i et forenklingsspektiv	20
4.1 Kategorisering av forenklingssarbeid generelt	21
4.2 Kategorisering av det norske forenklingssarbeidet	22
4.3 Forenklingssarbeid i et internasjonalt perspektiv	25
4.4 Oppsummering av forenklingstiltak i Norge i forhold til kategori 1-5	30
5. Irritasjonsbyrder og forslag til regelforenkling	31
5.1 Irritasjonsbyrder	31
5.2 Forslag til regelforenkling/forenklingstiltak	33
6. Gjennomgang av Regjeringens handlingsplan	35
6.1 Administrative lettelsener som følge av handlingsplanen	36
7. Konklusjon og oppsummerende analyse	38

DEL II – UTVIKLING I KOSTNAD PER DEPARTEMENT

8. Arbeids- og inkluderingsdepartementet	41
8.1 Kort om departementet	41
8.2 Utviklingen i de administrative omkostningene	42
8.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå	42
8.4 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)	46
8.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse	47
8.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte	48
8.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene	49
9. Barne- og likestillingsdepartementet, Kultur- og kirke departementet, fornyings- og administrasjonsdepartementet og kommunal- og regionaldepartementet	51
9.1 Kort om departementene	51
9.2 Utviklingen i de administrative omkostningene	52
9.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå	53
9.4 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)	56
9.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse	58
9.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte	60
9.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene	61
10. Finansdepartementet	62
10.1 Kort om departementet	62
10.2 Utviklingen i de administrative omkostningene	63
10.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå og tilhørende skjemaer	64
10.4 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)	79

10.5	Administrative kostnader fordelt på størrelse	80
10.6	Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte	80
10.7	Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene	81
10.8	Metodiske utfordringer i forbindelse med målingen	83
11.	Fiskeri- og kystdepartementet	86
11.1	Kort om Fiskeri- og kystdepartementet	86
11.2	Utviklingen i de administrative omkostningene	87
11.3	Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå	87
11.4	De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)	94
11.5	Administrative kostnader fordelt på størrelse	95
11.6	Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte	95
11.7	Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene	96
12.	Helse- og omsorgsdepartementet	97
12.1	Kort om departementet	97
12.2	Utviklingen i de administrative omkostningene	98
12.3	Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå	98
12.4	De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)	101
12.5	Administrative kostnader fordelt på størrelse	102
12.6	Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte	102
12.7	Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene	104
13.	Justis- og politidepartementet	105
13.1	Kort om departementet	105
13.2	Utviklingen i de administrative omkostningene	106
13.3	Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå	107
13.4	De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)	113
13.5	Administrative kostnader fordelt på størrelse	115
13.6	Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte	115
14.	Landbruks- og matdepartementet	117
14.1	Kort om Landbruks- og matdepartementet	117
14.2	Utviklingen i de administrative omkostningene	118
14.3	Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå	118
14.4	De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)	123
14.5	Administrative kostnader fordelt på størrelse	124
14.6	Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte	125
14.7	Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene	126
15.	Miljøverndepartementet	127
15.1	Kort om departementet	127
15.2	Utviklingen i de administrative omkostningene	128
15.3	Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå	129
15.4	De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)	133
15.5	Administrative kostnader fordelt på størrelse	135
15.6	Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte	135
15.7	Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene	136
15.8	Metodiske utfordringer i forbindelse med målingen	136
16.	Nærings- og handelsdepartementet	138
16.1	Kort om departementet	138
16.2	Utviklingen i de administrative omkostningene	139
16.3	Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå	139
16.4	De administrative kostnaders opprinnelse (ABC-fordeling)	144
16.5	Administrative kostnader fordelt på størrelse	145
16.6	Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte	145
16.7	Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene	146

17. Olje- og energidepartementet	147
17.1 Kort om departementet	147
17.2 Utviklingen i de administrative omkostningene	147
17.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå	148
17.4 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)	150
17.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse	151
17.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte	151
17.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene	152
18. Samferdselsdepartementet	153
18.1 Kort om departementet	153
18.2 Utviklingen i de administrative omkostningene	153
18.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå	154
18.4 De administrative kostnaders opprinnelse (ABC-fordeling)	159
18.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse	160
18.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte	160
18.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene	161
Vedlegg 1 – SKM-metoden	162
Vedlegg 2 – Tiltak fra regjeringens handlingsplan	170
Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID)	170
Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)	171
Miljøverndepartementet (MD)	172
Landbruks- og matdepartementet (LMD)	174
Fiskeri- og kystdepartementet (FKD)	176
Finansdepartementet (FIN)	177
Olje- og energidepartementet (OED)	179
Barne- og likestillingsdepartementet (BLD)	180
Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD)	180
Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)	180
Kultur- og kirkedepartementet (KKD)	181
Justis- og politidepartementet	182
Nærings- og handelsdepartementet (NHD)	184
Vedlegg 3 – Endringer per informasjonskrav	187
Vedlegg 4 – Skjemaoversikt	213
Vedlegg 5 – Korreksjoner av basismålingen	213
Vedlegg 6 – Ordliste	231
Vedlegg 7 – Tabelliste	234
Vedlegg 8 – Figurliste	236

1. SAMMENDRAG

Nærings- og handelsdepartementet har med assistanse fra Rambøll Management Consulting i samarbeid med KPMG, Teknologisk Institutt og Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, gjennomført en oppdatering av tidligere gjennomførte målinger av administrative kostnader som påføres privat næringsliv som følge av lover og regler. Kartleggingen har som formål å avdekke hvordan de administrative kostnadene har utviklet seg fra 1. september 2006 til 1. september 2009. Kartleggingen ble gjennomført i perioden januar 2009 – oktober 2009¹.

Oppdateringen har tatt utgangspunkt i endringer i regelverk, skjemaendringer og tiltak i regjeringens handlingsplan, samt utvikling av Altinn. Totalt er 2182 lovendringer og ca. 150 øvrige initiativer behandlet og vurdert i kartleggingen¹. Av disse har kartleggingen fokuset på 256 endringer som har medført endrede kostnader for næringslivet. Totalt er det tatt med 127 endringer som medførte økte kostnader og 80 som har ført til lavere administrative kostnader. I tillegg er 49 endringer tatt med som ikke har medført endrede kostnader.

Det er gjennomført nærmere 200 intervjuer, gjennom personlige møter og over telefon, vedrørende de mest kostnadskrevende og administrativt belastende områdene. De resterende informasjonskravene er ekspertvurdert. Ekspertvurderingene gjøres på bakgrunn av informasjon fra offentlige myndigheter, virksomheter eller egne erfaringer – enten gjennom eget virke eller gjennom tilsvarende prosjekter basert på samme metodiske tilnærming nasjonalt og internasjonalt.

Resultatet av oppdatering er at de totale, løpende administrative kostnader siden 1. september 2006 og frem til 1. september 2009 har blitt redusert med om lag 288 millioner kroner, tilsvarende en reduksjon på ca. 0,5 prosent i forhold til nivået i 2006.

Reduksjonen i administrative kostnader er relativt likt fordelt på ulike typer virksomheter. Gjennomførte tiltak i perioden er hovedsakelig av generell karakter, og det kan således ikke spores effekter av f. eks en særskilt satsning på små virksomheter. Oppdateringen viser dog en reduksjon i kostnadene for såkalte mikrobedrifter (1,8 prosent), det vil si virksomheter med mindre enn fem ansatte. Det at vi har fått en større reduksjon for denne type virksomheter enn øvrige, reflekterer i større grad sammensetningen av virksomheter i norsk næringsliv, enn effekten av målrettede tiltak mot denne gruppen.

Det har generelt sett ikke foregått store forskyvninger i utviklingen i de administrative kostnadenes opprinnelse, dvs. hvorvidt de stammer fra nasjonalt eller internasjonalt regelverk. Det har blitt en 0,1 prosent reduksjon i lovgivning med nasjonal opprinnelse (kategori C), men tilsvarende har det kommet en 0,1 prosent økning i lovgivning med opprinnelse i internasjonalt regelverk (kategori A.)

Innenfor de kartlagte kostnadene stammer dermed størstedelen av kostnadene fra lovgivning som Norge har innflytelse over, det vil si enten lovverk som i sin helhet er nasjonalt (kategori C) eller lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der de enkelte land står fritt til å utforme selve lovteksten (kategori B). Det understrekes at de kostnadene som er kartlagt kun gjelder kostnader knyttet til de administrative byrdene næringslivet pålegges – det vil si informasjonskrav i en lov- eller forskriftstekst som pålegger en virksomhet å finne frem til, dokumentere, lagre, gjøre tilgjengelig eller rapportere informasjon til det offentlige eller tredjepart, og som bedriften ikke kan unnlate uten å bryte regelverket. Kostnaden inkluderer ikke krav til materiell (for eksempel endring av produksjonsutstyr som følge av nye EU-standarder) eller kostnader knyttet til innholdskrav (det vil si de handlinger og fremgangsmåter som regelverket forplikter bedriftene til).

¹ Det vises til NHDs metodemanualer for utfyllende beskrivelse av metoden som er benyttet i denne kartleggingen. For en kort oppsummering av sentrale elementer i metoden, se Vedlegg 1 – SKM-metoden.

Det understrekes videre at man i denne målingen kun har målt endringer dersom endringer i lovteksten innebærer reelle endringer i etterlevelsen av lovverket og dermed endringer i den administrative kostnaden knyttet til kravet. Dersom kun ordlyd endres uten at dette har betydning for hvordan lovverket etterleves eller for populasjonen av virksomheter som skal etterleve lovverket, vil ikke disse endringene fanges opp og dermed heller ikke endringer i kategorisering av kostnader i henholdsvis kostnader som kan henføres til nasjonalt lovverk (C) og kostnader som kan henføres til internasjonalt lovverk (A og B). Videre, dersom endringer/ innføring av internasjonalt lovverk allerede er dekket gjennom det nasjonale lovverket vil heller ikke disse endringene fanges opp og da heller ikke endringer i kategorisering av tilhørende kostnader. Slik sett er det derfor en mulighet for at kostnadene knyttet til nasjonalt lovverk (C) overvurderes i forhold til kostnader som skyldes lovverk der formålet er gjengitt i internasjonalt lovverk, men der det er opp til de enkelte land å formulere lovteksten (B) eller kostnader som skyldes regelverk som i sin helhet er definert i internasjonalt lovverk (A).

Det har i Norge i senere år, og innenfor oppdateringsperioden, vært et systematisk arbeid med utviklingen av Altinn-portalen, men også andre digitaliseringsprosjekter mer generelt. Dette er det største og mest målrettede forenklingsarbeidet. Arbeidet har blitt trukket fram av bedrifter i intervjuene, og det synes å være bred enighet om at digitaliseringsarbeidet oppleves som en reell forenkling for næringslivet. Digitaliseringsarbeidet har også bidratt til at de samlede administrative byrdene falt mellom 2006 og 2009, men det er fremdeles et stort uutnyttet potensial på dette området.

Digitalisering er et tiltak som i høy grad går på tvers av departementer, og således også fordrer en sentral implementering og strategi. Forenkling i Norge har med andre ord inntil nå i vesentlig grad vært et sentralt drevet prosjekt. Utfordringen fremover er hvordan forenkling kan forankres i de enkelte departementenes arbeid med regelverk og hvordan de kan tilrettelegge for enklere etterlevelse av dette, slik at det også sikres et desentralisert medeierskap og -ansvar.

Videre er det viktig å understreke at svært mye av dagens forenklingsarbeid tar utgangspunkt i å forbedre eksisterende rutiner og prosesser innenfor rammen av et eksisterende regelverk. Altså har forenkling i stor grad vært noe man har jobbet med i etterkant av en regelutformingsprosess. For at regelforenklingsarbeidet skal få økt effekt er det helt sentralt at kunnskapen fra forenklingsarbeidet i større grad tas inn tidlig i regelutformingsprosessen og blir en integrert del av utredningene og analysene som foretas i forkant av utformingen av nytt lovverk.

2. INNLEDNING

Nærings- og handelsdepartementet (NHD) har ansvaret for å utforme en fremtidsrettet næringspolitikk. Det innebærer å påvirke alle politikkområder som har betydning for verdiskaping, herunder forenkle og legge til rette for et regelverk som er enkelt og minst mulig kostnadskrevende å etterleve både for næringslivet og for det offentlige

Med dette som utgangspunkt, besluttet regjeringen 30. mars 2006 å iverksette et prosjekt for reduksjon av næringslivets administrative kostnader ved etterlevelse av offentlige informasjonskrav. Målet for prosjektet er å bidra til en betydelig reduksjon i næringslivets administrative byrder. I løpet av 2006-2007 ble store deler av det næringslivsrelevante regelverket, som tredde i kraft 1. september 2006, kartlagt i basismålingen. Til sammen ble omlag 500 lover og forskrifter kartlagt, over 1900 informasjonskrav målt, og nærmere 1000 bedriftsintervjuer er gjennomført.

Kartleggingen ble gjennomført med utgangspunkt i Standardkostnadsmodellen (SKM), som er en fremgangsmåte for å finne frem til informasjonskrav i regelverket og å kartlegge de administrative kostnadene næringslivet har, ved å fremskaffe og eventuelt rapportere opplysninger til det offentlige eller til en tredje part.

Regelverket er gjennomgått for å få kunnskaper om arbeidsprosessene og kostnadene som informasjonskravene i regelverket påfører bedriftene, og for å få innspill til hvordan disse kostnadene kan reduseres.

7. august 2008 lanserte regjeringen handlingsplanen «Tid til nyskaping og produksjon», som inneholder 121 konkrete tiltak til forenklinger for næringslivet. Tiltakene tar sikte på å forenkle hverdagen for norske bedrifter slik at mer tid brukes på verdiskaping og mindre tid brukes på administrativt arbeid. Det er disse tiltakene samt lovendringer og øvrige initiativer igangsatt i perioden mellom 1. september 2006 og 1. september 2009, som NHD nå ønsker å få vurdert effekten av.

For å følge utviklingen i de administrative kostnader har NHD, med bistand fra Rambøll Management Consulting (heretter kalt Rambøll), gjennomført en oppdatering av basismålingen. En oppdatering av basismålingen innebærer en kvantifisering av de økninger/reduksjoner i administrative kostnader som har forekommet siden nullpunktet for basismålingen, 1. september 2006

Oppdateringsmålingen gjør det mulig å beregne fortløpende hvilke effekter forenklingstiltakene (både lovgivningsmessige og øvrige initiativer, for eksempel digitaliseringsinitiativer) har for norske bedrifters administrative kostnader.

2.1 Kort om oppdateringen

Kartleggingen er gjennomført i tre hovedfaser, hvor man med utgangspunkt i det samlede volum av endringer i den aktuelle perioden har kartlagt relevante endringer, intervjuet bedrifter og eksperter om praksis, og beregnet de administrative kostnader og konsekvenser. Prosjektet er gjennomført i henhold til Standardkostnadsmodellen (SKM). Det vises til NHDs metodemanualer² for utfyllende beskrivelse av SKM-metoden. For en kort oppsummering av sentrale elementer i metoden, se Vedlegg 1 – SKM-metoden.

Figur 2.1 – Prosjektgjennomføring

² http://www.regjeringen.no/upload/NHD/Vedlegg/forenkling/291299-metodebeskrivelse_1.0_endelig_060606.pdf

2.1.1 Kartlegging

Mandat og fokusområde for prosjektet tar utgangspunkt i endringer identifisert av NHD. Til sammen er det fire dokumenter som utgjør grunnlaget for kartleggingen og hvilke endringer i perioden 2006 – 2009 som inngår i oppdateringen:

1. Oversikt over endringer registrert i Lovdata i perioden 1. september 2009 – 30. november 2008³
2. Oversikt over nye, slettede og endrede oppgaveplikter meldt inn til Oppgaveregisteret
3. Oversikt over skjemaer opprettet i Altinn, enten som direkte skjematjenester eller lenketjenester⁴
4. Regjeringens handlingsplan bestående av 121 forenklingstiltak.

Basert på ovenstående dokumenter foretok Rambøll en innledende systematisering og analyse av de ulike endringene. Tabell 2.1 under viser henholdsvis antall lov-/ forskriftsendringer registrert i Lovdata, antall tiltak i regjeringens handlingsplan og antall skjemaerelaterte endringer.

Tabell 2.1 – Oversikt over antall endringer som utgangspunkt for kartleggingen

Departement	Total antall lov-endringer	Tiltak i handlingsplan	Skjemaendringer	Totalt antall endringer
AID	94	8	2	104
BLD	22	1		23
FAD	34	3		37
FD	4			4
FIN	176	15	31	222
FKD	532	10	5	547
HOD	271	8	2	281
JD	81	8	4	93
KD	9			9
KKD	62	7		69
KRD	18	3		21
LMD	416	17		433
MD	78	13		91
NHD	172	14	2	188
OED	24	9	1	34
SD	188	5	5	198
UD	1			1
Total	2182⁵	121	52	2355

Totalt bestod grunnlagsdokumentene av 2182 potensielt relevante lovendringer og ca. 170 øvrige initiativer som skulle behandles og vurderes i den videre kartleggingsprosessen. For hver av endringene har Rambøll vurdert hvorvidt endringen medførte administrative konsekvenser for det norske næringslivet.

Vurderingen av de enkelte endringene inkluderer en analyse av lovteksten, kontakt med relevante myndigheter og andre interessenter, herunder bedrifter og interesseorganisasjoner. For de relativt "store" departementer med mange endringer (SD, FIN, FKD, HOD og LMD) har det blitt avholdt møter der relevante endringer har blitt diskutert.

Ut fra en samlet vurdering besluttet NHD å ta med 263 endrede informasjonskrav innenfor 14 departementer i det videre oppdateringsarbeidet. Disse er valgt ut med det formål å dekke over de mest relevante områder, og majoriteten av de administrative kostnader. Totalt er det tatt med 124 endringer som medførte økte kostnader og 91 som har ført til lavere administrative

³Lovendringene i listen var basert på en analyse hvor kun næringslivsrelevant regulering ble inkludert. I frasorteringen er delegering av myndighet, ikrafttredelseslover/forskrifter, opphevelseslover/forskrifter og endringer rettet mot utenlandske virksomheter ikke tatt med.

⁴ Lenketjenester er skjemaer som ikke er opprettet i Altinn som hvor Altinn tilbyr en link til stedet skjemaet finnes

⁵ For noen av departementene (FKD, LMD og HOD) skyldtes det store antallet endringer at kvoter, import- og eksportrestriksjoner og tillatte næringsmidler/medikamenter reguleres gjennom lov. Forskriftstekstene som spesifiserer disse elementene endres årlig, hvilket skaper et stort volum av regelendringer. De fleste av disse endringene har ikke administrative konsekvenser for næringslivet og holdes utenfor.

kostnader. I tillegg er 48 endringer tatt med som ikke har medført endrede kostnader. Sistnevnte er enten endringer som ikke har hatt betydning for kostnadene ved å etterleve kravene, men som kan ha praktisk betydning for virksomhetene som skal etterleve kravet – for eksempel forlengelse av frister for innleveringer av dokumentasjon. Andre tilfeller kan være at en større populasjon blir rammet av kravet i teorien, men at antall virksomheter som skal etterleve kravet i praksis ikke øker. Disse endringene – og grunnen til at de ikke medfører endrede kostnader – er beskrevet i Delfi-databasen, og det henvises til denne for nærmere beskrivelse av disse.

Tabell 2.2 – Endrede informasjonskrav 2006 - 2009

Departement	Nye	Endrede	Utgår	Total
AID	12	5	0	17
BLD	1	0	0	1
FIN	60	37	11	108
FKD	13	6	0	19
FAD	0	1	0	1
HOD	4	3	5	12
JD	7	5	1	13
KRD	0	6	0	6
KKD	0	2	0	2
LMD	11	11	4	26
MD	5	7	0	12
NHD	3	7	1	11
OED	1	5	2	8
SD	14	7	6	27
Total	131	102	30	263

Ovenstående tabell viser de endringene som inngår i oppdateringsmålingen. De kravene som betegnes som "nye" er krav som er innført i kartleggingsperioden. "Endrede" krav, er krav som allerede er kartlagt i basismålingen, men der det enten har kommet utvidede eller reduserte dokumentasjonskrav under allerede eksisterende krav, eller eventuelt en populasjonsendring for de virksomheter som skal etterleve kravet. Kategorien "utgår", omhandler krav som er målt i basismålingen, men er tatt ut av lovverket, og derfor ikke lenger medfører noen administrativ kostnad for det private næringsliv.

Prosessen fra de ca. 2182 lovendringer og ca. 170 øvrige initiativer, frem til de 263 informasjonskravene som til slutt ble endret, innebar en detaljert analyse hvor en rekke forhold ble vurdert. Oppsummert kan følgende generelle vurderingskriterier trekkes frem:

- **Marginale endringer** - For hver av endringene ble det vurdert hvorvidt regelendringen eller forenklingstiltaket har konsekvenser for de administrative kostnadene i bedriftene. For de endringer hvor konsekvensen på samfunnsnivå ble vurdert som marginal, ble disse holdt utenfor. Dette er gjort i henhold til metodebeskrivelsen for SKM-metoden⁶, der det oppgis at det "ikke er mulig på forhånd å utforme uttømmende kriterier for når det kan være aktuelt å foreta praktiske avgrensninger i kartleggingen. Det må foretas en selvstendig vesentlighets- og ressursvurdering i det enkelte tilfellet hvor en praktisk avgrensning vurderes."
- **Ikrafttredelse** - Lovendringer, forenklingstiltak og skjemaer som hadde en ikrafttredelse senere en 1. september 2009 ble ikke tatt med i kartleggingen.
- **Inkludert i basismåling** - En prinsipiell avgrensning som ble gjort grunnet budsjett og tidsmessige begrensninger var at oppdateringen skulle ta utgangspunkt i den foretatte basismåling fra 2006.

Som man ser av tabellen over, er det totalt målt 263 endringer i denne oppdateringsmålingen. Av disse er 131 nye informasjonskrav innført i perioden, 102 informasjonskrav er endret, mens 30 informasjonskrav har utgått i løpet av kartleggingsperioden. Som man ser er det Finansdepar-

⁶ se metodebeskrivelsen på NHDs hjemmeside, http://www.regjeringen.no/upload/NHD/Vedlegg/forenkling/291299-metodebeskrivelse_1.0_endelig_060606.pdf

tementet (FIN) som har flest endringer med totalt 108 endringer. Videre følger Samferdselsdepartementet (SD) med 27 endringer og Landbruks- og matdepartementet (LMD) med 26 endringer.

Kartlegningen ble avslutningsvis validert og godkjent av NHD før datainnsamlingen startet. For en oversikt over de konkrete endringer som er gjort per departement, se oversikt for de enkelte departement i kapittel 8 – 16.

2.1.2 Datainnsamling

Samlet er det gjennomført nærmere 200 intervjuer og telefonintervjuer på de mest kostnadskrevende og administrativt belastende områdene. Intervjuene er gjennomført med representanter fra berørte bedrifter, enten som personlig intervju eller som telefonintervju.

Da kartleggingen omfattet enkelte informasjonskrav som på nåværende tidspunkt ikke er trådt i kraft, samt krav som bedriftene ikke har erfaring med, har enkelte av intervjuene fokusert på å identifisere de fremtidige konsekvensene av iverksatte endringer. For øvrige endringer er det gjennomført intervjuer med eksperter, eller ekspertvurderinger basert på erfaringer fra tilsvarende informasjonskrav.

Rambøll har generelt blitt møtt med stor hjelpsomhet og interesse når vi har kontaktet bedrifter eller offentlige myndigheter med spørsmål og avklaringer. Dette har vært til stor hjelp.

2.1.3 Standardisering

SKM-metoden tar utgangspunkt i de arbeidsprosessene og tilknyttet ressursbruk en såkalt normalt effektiv bedrift har ved å etterleve lov- og regelverk som medfører administrative byrder. Selve kostnadene beregnes ved at man anslår tidsbruk per år for å etterleve informasjonskravene og ganger så tidsbruken opp med timeprisen (basert på timepriser fra SSB i 2006-priser definerert i basismålingen) og den gitte populasjon som må etterleve informasjonskravet, for eksempel antall virksomheter eller antall innsendelser av et gitt dokument. Slik får man da den årlige kostnaden næringslivet har ved å etterleve ett gitt informasjonskrav. Besparelsene eller økningene i kostnader er altså per år.

I henhold til metoden er en normalt effektiv bedrift definert som en bedrift som etterlever det aktuelle regelverket fullstendig i en normal driftssituasjon, men som verken håndterer de administrative oppgavene mer eller mindre effektivt enn det som med rimelighet kan forventes. Identifisering av den normalt effektive bedrift og fastsettelse av en standardisert administrativ kostnad er gjort i tett samarbeid med eksperter innenfor de enkelte områder.

Avslutningsvis har de standardiserte kostnadene og beskrivelsene som presenteres i rapportens del 2 vært på høring hos de respektive departementene.

2.2 Leserveiledning

Denne rapporten inneholder en presentasjon av oppdateringens resultater. Rapporten er delt inn i to hoveddeler, hvor del 1 (kapittel 3-7) oppsummerer utviklingen i administrative kostnader på tvers av de ulike departementene. I tillegg presenteres analyser av regjeringens forenklingsarbeid i lys av resultatene. I del 2 (kapittel 8-18) presenteres utviklingen i kostnader som følge av endringene for de enkelte departementene. Målgruppen for rapportens del 1 er alle som har en interesse i regjeringens forenklingsarbeid, deriblant næringslivsorganisasjoner, departementer, direktorater og etater/tilsynsmyndigheter. Del 2 er mer rettet mot personer med en særskilt interesse i enkeltdepartementers regelverk og næringslivets administrative kostnader knyttet til dette.

Kapittel 3 inneholder en overordnet status på de samlede administrative konsekvenser som følger av endringene inkludert i denne målingen. Her presenteres totale økninger/reduksjoner per departement, samt relevante oppdelinger av det identifiserte kostnadsbildet.

I kapittel 4 foretas det en overordnet gjennomgang og kategorisering av de endringer som er inkludert i kartleggingen. Endringene ses i sammenheng med velkjente redskap for forenklingsinitiativer fra land det er naturlig for Norge å sammenligne seg med.

I kapittel 5 presenteres de intervjuede virksomhetenes overordnede kommentarer og innspill til forenklingstiltak, og særlig irriterende informasjonskrav. Tiltakene i regjeringens handlingsplan presenteres i kapittel 6. I kapittel 7 avsluttes del 1 med en oppsummerende analyse og påfølgende konklusjoner.

I kapittel 8 presenteres kartleggingen av Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID). Øvrige departementer presenteres deretter fortløpende i kapittel 9 – 18. For hvert av de kartlagte departementene gjennomgås utviklingen i de administrative kostnadene, samt vesentlige lovendringer og øvrige initiativer med relevans for forenklingsarbeidet.

I tillegg til rapportens to hoveddeler består rapporten av en rekke vedlegg. Vedlegg 1 gir en kort innføring i SKM-metoden, vedlegg 2 lister opp tiltakene fra regjeringens handlingsplan og de estimerte konsekvensen av disse, vedlegg 3 gir en oversikt over samtlige endringer som er inkludert i kartleggingen, vedlegg 4 spesifiserer endringene som er gjort i basismålingen, mens vedlegg 5 inneholder en ordliste med sentrale ord og begreper benyttet i rapporten.

3. UTVIKLING I ADMINISTRATIVE KOSTNADER

I dette kapittelet presenteres endringen i de administrative kostnadene i perioden fra 1. september 2006 frem til 1. september 2009, herunder hvordan kostnadene fordeler og utvikler seg i forhold til en rekke variabler. Spesielt vurderes kostnadene i forhold til deres opprinnelse (ABC kategorisering⁷), fordeling på mikrobedrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobedrifter (fem ansatte eller flere), samt innrapporteringsmåte (elektronisk/ manuelt). Kostnadene omtales samlet og på departementsnivå. En detaljert gjennomgang av de enkelte departement finnes i rapportens del 2.

Næringslivets administrative kostnader knyttet til etterlevelse av lovpålagte informasjonskrav er med utgangspunkt i regelverket som var i kraft per 1. september 2006 beregnet til 54,4 milliarder kroner årlig⁸. I 2006 utgjorde BNP 2.156 milliarder kroner. De administrative kostnadene utgjorde dermed 2,5 prosent av BNP i 2006.

3.1 Samlet reduksjon

I dette avsnittet beskrives de aggregerte kostnadene for basismålingen (2006) og oppdateringsmålingen (2009) totalt og fordelt på alle departementene. Utviklingen i kostnader vises i Tabell 3.1 under der man først ser hva kostnaden (i tusen kroner) var per 1. september 2006 og hva den er per 1. september 2009, endringen i oppdateringsperioden, samt som prosentvis reduksjon eller økning fra måletidspunktet 1. september 2006 til 1. september 2009.

Tabell 3.1 Kostnader per departement 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Departement	Omstillings- kostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Utvikling i kroner	Utvikling i %
AID	-	2 821 269	2 848 361	27 092	1,0 %
FIN	245 900	39 153 995	38 943 646	-210 349	-0,5 %
FKD	-	524 962	520 439	-4 523	-0,9 %
HOD	-	2 884 684	2 878 423	-6 261	-0,2 %
JD	-	2 214 156	2 218 513	4 357	0,2 %
LMD	-	583 301	580 656	-2 644	-0,5 %
MD	36 500	41 662	54 278	12 616	30,3 %
NHD	-	1 740 191	1 659 863	-80 328	-4,6 %
OED	-	2 045 984	2 039 246	-6 738	-0,3 %
BLD	-	371 537	371 562	25	0,0 %
KKD	-	31 136	31 091	-45	-0,1 %
KRD	-	1 092 717	1 077 276	-15 441	-1,4 %
FAD	-	115 242	108 645	-6 597	-5,7 %
SD	3 218	733 402	734 471	1 069	0,1 %
Total	285 618	54 354 238	54 066 470	-287 767	-0,5 %

Samlet sett viser Tabell 3.1 at de administrative kostnadene som er målt i denne kartleggingen er redusert fra 54.354,2 millioner kroner per år i 2006 til 54.066,5 millioner kroner per år i 2009. BNP utgjorde i 2008 2.548 milliarder kroner (2.257 milliarder i 2006-kroner), og de administrative kostnadene utgjør dermed 2,4 prosent av BNP.

⁷ De administrative kostnadene er henført til henholdsvis kategori A, B og C der A-kategorisering i sin helhet kan tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk, B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere og C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter.

⁸ En handlingsplan vedrørende forenkling for næringslivet ble lagt frem i august 2008. Her ble de administrative 2006-kostnadene for næringslivet knyttet til etterlevelse av lovkrav estimert til om lag 57 milliarder kroner. Etter en ny måling av pilotene for HMS- og MVA-området utført i 2005, samt utført korreksjoner av basismålingen gjort i 2006 på bakgrunn av korrigeringer fra departementene, har denne kostnaden blitt noe redusert. Kostnadsnivået er korrigert til ca 54 milliarder kroner for basismålingen fra 2006. For detaljer; se vedlegg 5.

Reduksjonen utgjør 0,5 prosent fra 2006 til 2009. I kroner utgjør dette en netto reduksjon på 287,8 millioner kroner. Samlet sett utgjør brutto reduksjoner ca 594,7 millioner kroner, mens brutto økningene i kostnadene utgjør ca 306,9 millioner kroner.

Kostnadene fordeler seg på tre typer informasjonskrav, henholdsvis innberetning til myndighet, opplysning til tredjepart og dokumentasjon. Innberetning til myndighet er gjerne forbundet med innsending av skjema. Samtidig er det store mengder informasjon som skal rapporteres inn, men der det ikke finnes et tilhørende skjema. Denne informasjonen kan sendes inn per e-post eller andre elektroniske løsninger, per brev, via elektroniske løsninger eller per telefon. Opplysninger til tredje part er krav om at en næringsvirksomhet skal informere eller kunne dokumentere gitte opplysninger overfor en part som ikke er en offentlig myndighet. Dette kan for eksempel være nabovarsler eller lovpålagt forbrukerinformasjon. Den siste kategorien er informasjon som skal dokumenteres og eventuelt fremvises ved tilsyn. Dette kan være alt fra regnskap til dokumentasjon av at standarder følges. Fordelingen mellom de tre type informasjonskrav er som følger for 2009:

Type informasjonskrav	Millioner kroner	Prosent
Innberetning til myndighet	15 208	28 %
Opplysning til tredjepart	5 348	10 %
Dokumentasjon	33 510	62 %
Sum	54 066	100 %

Som nevnt utgjør kostnaden knyttet til definerte skjema en andel av kostnaden for innberetning til myndighet. I 2006 utgjorde denne kostnaden 7,7 milliarder kroner, mens den i 2009 utgjorde 7,1 milliarder kroner (se Vedlegg 4 – Skjemaoversikt for oversikt over de skjemaer med kostnadsendringer). Samlet sett utgjør dette en nettoreduksjon på 514,0 millioner kroner. Et interessant funn i denne sammenhengen er at brutto reduksjonen knyttet til skjemaer utgjør 566,6 millioner kroner. Dette utgjør hele 95 prosent av den totale brutto reduksjonen på 594,7 millioner kroner og viser tydelig hvor forenklingssinnsatsen har vært størst.

Samtidig må det bemerkes at de endringene som er gjort medfører en omstillingskostnad på totalt 285,6 millioner kroner. Omstillingskostnader er de engangskostnader bedriftene har i forbindelse med administrative tilpasninger med videre som følge av en ny/ endret regel, for eksempel i forbindelse med tilpasninger av IT-systemer o.l. Det at bedriftene skal sette seg inn i den nye regel inkluderes som utgangspunkt ikke. Innkjøpskostnader i forhold til å kjøpe inn utstyr som for eksempel brukes i produksjon av produkter og som må følge gitte standarder definert i nytt lovverk tas heller ikke med da slike kostnader defineres som innholdskrav. Se Vedlegg 6 – Ordliste for nærmere definisjoner. Omstillingskostnadene er hovedsakelig målt gjennom intervjuer, men for to krav ble de disse beregnet på grunnlag av henholdsvis beregninger fra Miljøverndepartementet og anslått på bakgrunn av erfaringer fra tilsvarende krav i Danmark. Se del 2 for spesifisering av hvilke krav som medfører omstillingskostnader og hvordan disse er beregnet.

Det at omstillingskostnadene er relativt lave er et funn i seg selv. Dette kan tyde på at store deler av nytt regelverk som følger av internasjonalt lovverk i stor grad allerede er inkludert i det norske lovverket og dermed ikke medfører store omstillingskostnader for norske bedrifter gitt definisjonen på omstillingskostnader i SKM-metoden.

Det er reduksjonen for FIN på 210,3 millioner kroner som utgjør den største andelen av den samlede reduksjonen. Reduksjonen utgjør 0,5 prosent i forhold til kostnaden for departementet i 2006. Videre utgjør NHDs reduksjon på 80,3 millioner kroner den nest største reduksjonen i kronebeløp. Dette utgjør en reduksjon på 4,6 prosent sammenlignet med kostnaden for departementet i 2006. Se for øvrig del 2 for nærmere spesifisering av reduksjonene i kostnader.

På den andre siden er det økningen i de administrative kostnadene for AID som trekker opp. Økningen er på 27,1 millioner kroner, noe som utgjør 1,0 prosent sammenlignet med departementets kostnad for 2006. Videre følger økningen for MD på 12,6 millioner kroner. Dette utgjør en endring på 30,3 prosent sammenlignet med departementets kostnader i 2006. Se del 2 for nærmere spesifisering av kostnadsøkningene.

For å sette forenklingsarbeidet i perspektiv kan vi sammenligne med flere eksempler fra andre land. Både Danmark, Sverige og Nederland har satt et konkret mål på å redusere de administrative kostnadene med 25 prosent i en gitt måleperiode. Erfaringer fra Danmark viser at disse kostnadene er per mars 2009 redusert med ca 10 prosent i forhold til basiskartleggingen som ble gjort i 2001. Dette utgjør årlige besparelser for virksomhetene på ca 3,1 milliarder DKK. Tilsvarende gjelder det for Sverige at de administrative kostnadene er redusert med ca 2 prosent fra 2006. Totalt utgjør dette ca 4 milliarder SEK. Målet om 25 prosent reduksjon for de administrative kostnadene i Sverige gjelder i måleperioden 2006-2010.

3.2 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)

I dette avsnittet viser vi utviklingen i fordelingen på henholdsvis A-, B- og C-kategorisering fra 2006 til 2009. A-kategorisering kan i sin helhet tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk. B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere. C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter.

I Tabell 3.2 under presenteres de årlige kostnadene for departementene med fordeling på henholdsvis A-, B- og C-kategorisering i prosent for både 2006 og 2009.

Tabell 3.2 Administrative kostnaders opprinnelse 2006 - 2009

Departement	2006			2009		
	A	B	C	A	B	C
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	0,0 %	54,1 %	45,9 %	0,0 %	53,6 %	46,4 %
Finansdepartementet	15,1 %	0,2 %	84,7 %	15,3 %	0,2 %	84,6 %
Fiskeri- og kystdepartementet	0,0 %	10,2 %	89,8 %	0,0 %	9,6 %	90,4 %
Helse- og omsorgsdepartementet	41,6 %	0,1 %	58,3 %	41,7 %	0,1 %	58,2 %
Justis- og politidepartementet	10,2 %	4,0 %	85,7 %	10,3 %	4,0 %	85,7 %
Landbruks- og matdepartementet	23,2 %	0,3 %	76,4 %	23,3 %	0,3 %	76,3 %
Miljøverndepartementet	34,5 %	10,3 %	55,2 %	26,5 %	28,3 %	45,2 %
Nærings- og handelsdepartementet	45,8 %	0,0 %	54,2 %	48,0 %	0,0 %	52,0 %
Olje- og energidepartementet	0,0 %	76,7 %	23,3 %	0,0 %	76,5 %	23,5 %
Barne- og likestillingsdepartementet	25,7 %	50,0 %	24,3 %	25,7 %	50,0 %	24,3 %
Kultur- og kirkedepartementet	0,0 %	13,9 %	86,1 %	0,0 %	13,9 %	86,1 %
Kommunal- og regionaldepartementet	1,2 %	0,0 %	98,8 %	1,3 %	0,0 %	98,7 %
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	0,0 %	19,3 %	80,7 %	0,0 %	20,5 %	79,5 %
Samferdselsdepartementet	35,1 %	49,7 %	15,2 %	35,2 %	49,7 %	15,1 %
Total	15,9 %	7,2 %	76,9 %	16,1 %	7,2 %	76,7 %

Det er viktig å minne om at dette kun er en fordeling av det regelverket som inneholder informasjonskrav rettet mot næringslivet. Det vil si at materielt regelverk eller innholdskrav ikke er omfattet.

Videre er det viktig å påpeke at man i denne målingen kun måler endringer dersom endringer i lovteksten innebærer reelle endringer i etterlevelsen av lovverket. Dersom kun ordlyd endres uten at dette har betydning for hvordan lovverket etterleves eller for populasjonen av virksomheter som skal etterleve lovverket, vil ikke disse endringene fanges opp og dermed heller ikke endringer i kategorisering av kostnader. Videre, dersom endringer/ innføring av internasjonalt lovverk allerede er dekket gjennom det nasjonale lovverket vil heller ikke disse endringene fanges opp og da heller ikke endringer i kategorisering av tilhørende kostnader. Slik sett er det derfor en mulighet for at kostnadene knyttet til nasjonalt lovverk (C) overvurderes i forhold til kostnader som skyldes lovverk der formålet er gjengitt i internasjonalt lovverk, men der det er opp til de enkelte land å formulere lovteksten (B) eller kostnader som skyldes regelverk som i sin helhet er definert i internasjonalt lovverk (A).

Samlet sett for alle departementene ser vi en forskyvning på 0,2 prosent fra kostnader som i sin helhet skyldes nasjonalt lovverk (C) til kostnader som kan henføres til lovverk der formålet er formulert i internasjonalt lovverk, men der det er opp til det enkelte land å formulere lovteksten (B). Det vil si at nettokostnadene som helt og holdent følger av norsk regelverk (C) har blitt redusert relativt mer enn de nettokostnadene som er knyttet til lovverk som henholdsvis skyldes internasjonalt regelverk i sin helhet (A) og kostnader som skyldes lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der det er opp til det enkelte land å utforme selve lovteksten (B).

Det departementet med den klart største forskyvningen mellom de tre kategoriene er MD. Grunnen er at regelverket som har kommet til siden basismålingen hovedsakelig har medført kostnader som henføres til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk (B) – dette gjelder i hovedsak plikten for avfallsprodusent å dokumentere at avfallet er av den kvalitet lovverket krever. Denne nye plikten står for hele 87 prosent av kostnadsøkningen for dette departementet og kan i sin helhet henføres til kategori B. Ettersom de administrative kostnadene knyttet til dette departementet er relativt lave i utgangspunktet, og kostnadsøkningen for departementet er på hele 30,5 prosent sammenlignet med kostnadene i 2006, medfører dette også relativt store utslag for departementet. Kostnadene som kan henføres til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk (B) har derfor økt med 18 prosent, mens de er tilsvarende redusert for kostnader som i sin helhet kan henføres til internasjonalt lovverk (A) og kostnader som i sin helhet kan henføres til nasjonalt lovverk (C) med henholdsvis 8 prosent og 10 prosent. Det må allikevel understrekes at dette departementets totale kostnader er lave i forhold til de øvrige departementene, og utslaget på den totale fordelingen vil derfor være begrenset.

For NHD har det skjedd en forskyvning fra kostnader som i sin helhet kan knyttes til nasjonalt lovverk (C) til kostnader som i sin helhet kan knyttes til internasjonalt lovverk (A), med en endring på 2,2 prosent. For dette departementet er det ingen kostnader knyttet til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der det er opp til det enkelte land å formulere selve lovteksten (B) verken i 2006 eller 2009.

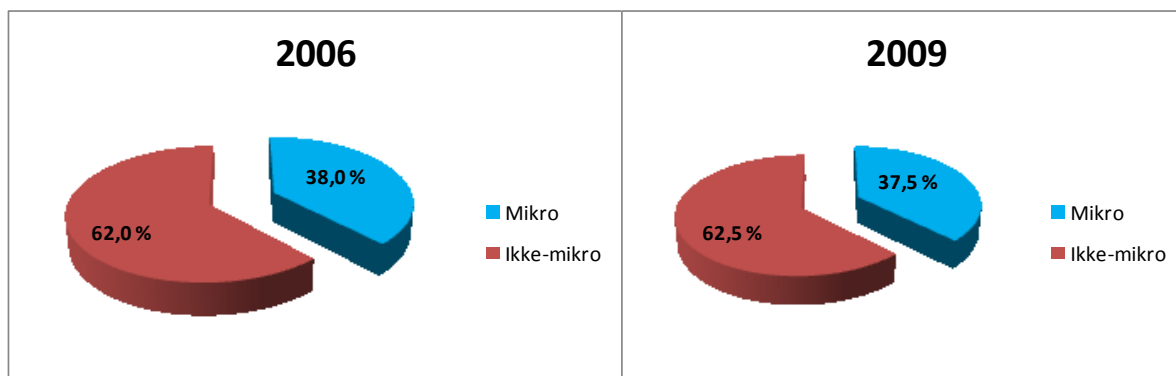
De øvrige forskyvningene i kostnadskategorier er marginale for de resterende departementene.

Når det gjelder reduksjonene i kostnader så er ikke forenklingstiltakene som er iverksatt av departementene spesielt innrettet mot én av kategoriene. Man kan ikke se at det er rettet direkte tiltak i forhold til å forenkle det regelverket som helt og holdent administreres av norske styresmakter. De tiltakene som er satt inn i forhold til forenklinger av innrapportering av dokumentasjon til offentlige myndigheter retter seg mot regelverk knyttet til alle de tre kategoriene. Det er mulig og foreta forenklinger for næringslivet selv om regelverket er avledet av internasjonale forpliktelser.

3.3 Administrative kostnader fordelt på størrelse

I figuren under viser vi hvordan økningen i årlige kostnader påvirker fordelingen av kostnader mellom mikrobedrifter og ikke-mikrobedrifter.

Figur 3.1 – Administrative kostnader fordelt på størrelse 2006 - 2009

Et av satsingsområdene i forenklingsarbeidet å redusere de administrative byrdene for mikrovirksomheter spesielt. Som man ser av figuren har andelen av de administrative byrdene som kan henføres til mikrovirksomheter, det vil si virksomheter med færre enn fem ansatte, blitt redusert fra 38,0 prosent i 2006 til 37,5 prosent i 2009 med tilsvarende økning fra 62,0 prosent i 2006 til 62,5 prosent i 2009 for ikke-mikrovirksomhetene, altså virksomheter med fem eller flere ansatte. Det vil si at reduksjonen i nettokostnaden har i større grad kommet mikrovirksomheter til gode i forhold til ikke-mikrovirksomheter. Reduksjonen i kostnadene for mikrobeidrifter er allikevel så liten at man ikke kan si at det utgjør en vesentlig forskjell.

En av hovedgrunnene til dette er kostnadene knyttet til FIN - det klart mest kostnadsstunge departementet (ref Figur 3.1). Endringer som er gjennomført for dette departementet har medført en reduksjon i kostnader for mikrobeidrifter på 2,3 prosent fra 2006 til 2009, mens tilsvarende kostnader for ikke-mikrobeidrifter har økt med 0,3 prosent fra 2006 til 2009. Totalt for departementet betyr dette at andelen av kostnader som kan knyttes til mikrobeidrifter er redusert fra 32,2 prosent i 2006 til 31,7 prosent i 2009, mens andelen av kostnadene knyttet til ikke-mikrobeidrifter har økt tilsvarende fra 67,8 prosent i 2006 til 68,3 prosent i 2009. Som det nevnes i kapittel 10, som omtaler kostnadene for dette departementet i detalj, kan man ikke si at denne endringen viser signifikante tendenser i forhold til at kostnadene for mikrosegmentet er redusert.

Vi finner også tilsvarende forskyvning for NHD. Dette departementet har et kostnadsnivå som ligger mer på gjennomsnittet og derfor ikke har like stor innvirkning på totalkostnadene som resultatene for FIN. For dette departementet ser vi en forskyvning i andel av kostnadene fra mikrosegmentet til ikke-mikrosegmentet på ca 1 prosent i kartleggingsperioden. Det vil si at andelen av kostnadene som er knyttet til mikrosegmentet er redusert fra 71,6 prosent i 2006 til 70,6 prosent i 2009. Vi ser en tilsvarende økning for ikke-mikrosegmentet fra 28,4 prosent i 2006 til 29,4 prosent i 2009.

Når resultatene ses samlet og man tar i betraktning den mer detaljerte analysen på departementsnivå, gir oppdateringen ikke grunnlag for å si at det i perioden er rettet inn spesielle tiltak for å redusere de administrative kostnadene for mikrosegmentet. De tiltakene som er gjennomført går mer på generell forenkling som i utgangspunktet gjelder alle bedrifter.

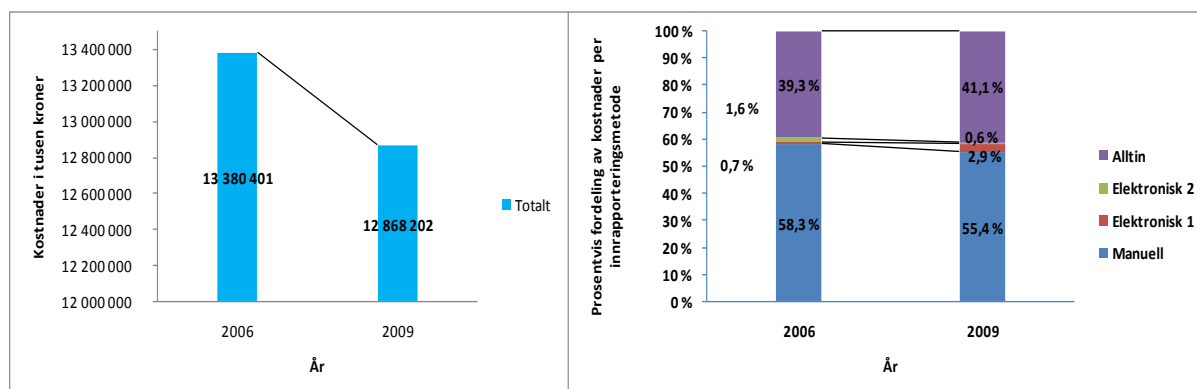
Som eksempel på et tiltak som rettes direkte mot mikrosegmentet, og som nå diskuteres i en rekke europeiske land og på EU-nivå, er å unnta mikrobeidrifter fra revisjonsplikten. Dette tiltaket antas å forenkle hverdagen for denne type bedrifter vesentlig. På EU-nivå er det foreløpig ikke vedtatt et slikt fritak, men i Danmark og Finland er slikt fritak allerede innført. Samme fritak er også foreslått i Sverige. I Norge er det gjort en utredning⁹ av dette forslaget der et flertall i utvalget som gjorde utredningen går inn for å ikke fritta denne gruppen virksomheter fra revisjonsplikten. Det er pr august 2009 ikke tatt noen avgjørelse om man i Norge skal innføre fritak eller ikke.

3.4 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte

I figuren under viser vi utviklingen i kostnader knyttet til innrapporteringsmåter. Dette gjelder kun de kostnader der man skal rapportere inn til myndighetene og tredje part, ikke for eksempel dokumentasjon som kun skal være tilgjengelig.

⁹ se <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/nouer/2008/nou-2008-12.html?id=520230>

Figur 3.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte 2006 - 2009

Figur 3.2 viser totale kostnader i tusen kroner for de kostnadene som er knyttet til innrapportering av informasjon til myndighetene eller tredje part. Man ser her at denne type kostnader reduseres fra 13.380,4 millioner kroner til 12.868,2 millioner kroner fra 2006 til 2009. Dette utgjør en kostnadsreduksjon på 512,2 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak en reduksjon i innrapporteringskostnadene for FIN på 416,6 millioner kroner og tilsvarende reduksjon for NHD på 81,8 millioner kroner.

Tabellen nedenfor viser fordelingen av kostnadene mellom de fire typer innrapportering¹⁰, se også metodevedlegget for nærmere definisjon. Figuren viser at andelen manuell innrapportering reduseres fra 58,3 prosent i 2006 til 55,4 prosent i 2009. Videre øker andelen innrapportering via elektronisk type 1 fra 0,7 prosent i 2006 til 2,9 prosent i 2009. Videre er innrapportering via elektronisk type 2 redusert fra 1,6 prosent i 2006 til 0,6 prosent i 2009. Til slutt er innrapportering via elektronisk type 3 økt fra 39,3 prosent i 2006 til 41,1 prosent i 2009.

Tabell 3.3 - Totale kostnader knyttet til innrapportering fordelt på type innrapportering

Departement	2006				2009			
	Manuel	Elektronisk 1	Elektronisk 2	Alltin	Manuel	Elektronisk 1	Elektronisk 2	Alltin
AID	42 291	-	54 504	8 550	50 355	-	54 504	8 657
FIN	3 582 435	37 923	7	5 220 457	3 386 005	34 230	7	5 003 953
FKD	105 705	59 745	591	17 509	105 705	59 745	590	17 509
HOD	535 388	1 071	5 214	2 274	528 510	1 071	1 772	4 307
JD	93 448	-	89	-	91 065	1 338	89	56
LMD	51 101	-	38	3 108	47 487	-	38	4 237
MD	6 045	-	1 282	-	6 268	-	1 371	1 318
NHD	1 067 177	-	138 553	-	992 145	-	2 813	128 938
OED	1 183 328	-	10 186	6	1 185 469	-	10 186	7 893
BLD	3 136	-	-	-	3 136	-	-	-
KKD	9 275	-	-	9 420	9 251	-	-	9 420
KRD	1 068 134	-	-	-	680 254	279 960	-	92 479
FAD	13 424	-	-	176	6 911	-	-	91
SD	43 546	1 453	3 812	-	39 503	1 453	3 812	4 301
Total per type innrapportering	7 804 433	100 192	214 276	5 261 500	7 132 064	377 798	75 182	5 283 159
Totalt for innrapportering per år				13 380 401				12 868 203

¹⁰ Det er fire innrapporteringsmåter man opererer med i standardkostnadsmodellen. Manuell rapportering er rapportering som fylles ut på papir eller gjennom enkelt datasystem (Word ol.), og som så sendes inn med brev eller faks. Elektronisk 1 kan fylles ut på maskin, men må skrives ut og signeres før fysisk innsending som CD, e-post vedlegg el. Elektronisk 2 er rapportering som er tilgjengelig på web for utfylling og innsending, men hvor det ikke er noen form for forhåndsutfylling av rapporteringen. Den siste rapporteringsmåten er elektronisk 3 hvor man rapporterer på web eller gjennom egne fagsystemer, og hvor rapporteringen er forhåndsutfyllt så langt som det er mulig – for eksempel Altinn.

Reduksjon i kostnader knyttet til innrapportering skyldes at man reduserer hva som skal innrapporteres, enten ved å fjerne plikten til innrapportering, redusere frekvensen for hvor ofte gitt informasjon skal innrapporteres, redusere populasjonen som er innrapporteringspliktig, eller ved å øke graden av digitalisering.

Generelt sett kan man si at selv om kostnadene knyttet til innrapportering til myndighetene er redusert med 3,8 prosent er det fremdeles et stort forbedringspotensial da andelen manuell innrapportering fremdeles er på hele 55,4 prosent. Av totalkostnaden på 12.868,2 millioner kroner gir dette da en kostnad for innrapportering som fremdeles må gjøres manuelt på 7.132,1 millioner kroner. Bare ved å løfte denne innrapporteringen til elektronisk type 1 vil man kunne redusere tidsforbruket på utfylling og oversendelse. Dette kan grovt sett gi en besparelse på 5 prosent. På aggregert nivå betyr dette en årlig besparelse på hele 390 millioner kroner.

Om man løfter det enda et nivå til elektronisk type 2, det vil si skjema som er tilgjengelig på web som fylles ut og sendes inn via web, kan man oppnå en ytterligere besparelse i forhold til tid brukt på utskrift og innsending av skjemaet. Dette kan grovt sett gi en besparelse på ytterligere 5 prosent - som også utgjør ytterligere 357 millioner kroner i forhold til manuell innsending.

Det tiltaket som virkelig har potensial til å gi store besparelser er å løfte innrapportering til rapportering via elektronisk type 3. Hovedkanalen for denne type rapportering er i dag Altinn som tilbyr en robust og funksjonell plattform for innrapporteringer. Rapportering gjennom Altinn har en rekke fordeler som reduserer tidsbruken i bedriftene og dermed også kostnadene. Hver virksomhet har sin brukerprofil der all nødvendig grunndata knyttet til brukeren er registrert. Det gjør at grunndata om bedriften ikke må fylles ut hver gang, men er ferdigutfyllt av systemer. Videre inkluderer løsningen en rekke valideringsfunksjoner som minsker risikoen for feil og behovet for å sende inn skjemaet flere ganger som følge av feil utfylling. Det største potensialet ligger i muligheten til å integrere såkalte fagsystemer for direkte innrapportering til Altinn. Dette vil si at ved overføring av store mengder data kan man logge seg på brukeren sin, laste opp all data som skal rapporteres inn via for eksempel eget regnskapssystem, og dermed slippe all manuell inn-tasting.

Som et eksempel på dette kan vi nevne "Plikt til å levere oppgave over lånekonti mv. for banker, forsikringsselskaper, hypotek- og kredittforeninger, samvirkelag, spareforeninger, fonds- og aksjemeglere, advokater, finansieringsinstitusjon mv til ligningsmyndighetene " som ligger under FIN. For de bedriftene som benytter slik integrasjon mellom Altinn og egne fagsystemer er det anslått at tiden brukt på innrapportering er redusert fra 500 minutter til 20 minutter. På aggregert nivå er dette en forenkling med betydelig effekt.

Rapportering via Altinn eller tilsvarende portaler gjør det også enklere å utveksle informasjon mellom offentlige myndigheter. Dette kan igjen føre til at dobbeltrapportering av informasjon til to eller flere offentlige myndigheter kan reduseres.

Når det gjelder Altinn er denne portalen anerkjent i Europa som et av de systemene som har kommet lengst i forhold til forenkling av innrapportering av informasjon til offentlige myndigheter både for næringslivet og privatpersoner. Næringslivet gir også meget positive tilbakemeldinger angående Altinn. De ser Altinn som en reell forenkling og kilde til kostnadsbesparelse.

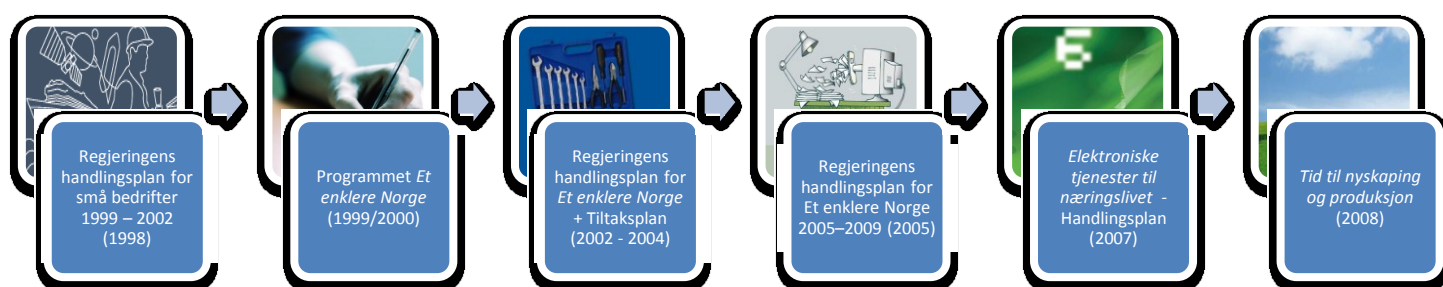
4. REGELENDRINGER I ET FORENKLINGSPERSPEKTIV

I dette kapitlet gjennomgås og diskuteres det norske arbeidet med å redusere administrative byrder. Gjennomgangen er basert på endringer og resultater som er synliggjort gjennom oppdateringsmålingen. Formålet med denne gjennomgangen er:

1. For det første å kategorisere forenklingsarbeidet som allerede er gjennomført
2. For det andre å peke på mulige forenklingsområder i framtiden.

Inntrykket fra den gjennomførte oppdatering og tidligere arbeid med administrative kostnader i Norge, er at det lenge har vært arbeidet med administrativ forenkling i Norge. Nedenstående figur viser sentrale planer og initiativer de siste 10 år.

Figur 4.1 Sentrale planer og initiativer i det norske forenklingsarbeidet

I Norge har det i mer enn 10 år har det vært et fokus på forenkling av administrative kostnader, og i 1998 lagde den daværende regjering en handlingsplan med tittel "*Det skal bli enklere å starte og drive bedrift i Norge*". Denne var rettet mot små bedrifter, og hadde et implementeringsperspektiv fram mot 2002. De sentrale elementene var at antall skjemaer skulle reduseres, vilkårene for rekruttering og anvendelse av arbeidskraft skulle bedres, og offentlig informasjon skulle gjøres mer brukerrettet og lettere tilgjengelig. Det ble skissert 48 tiltak, og det skulle være halv-årlige rapporteringer om fremgangen.

I 1999/2000 ble programmet "*Et enklere Norge*" lansert. Her var fokuset på at det skulle bli enklere for enkeltpersoner og næringsliv å ha kontakt med det offentlige. Forvaltningen skulle moderniseres, regel- og forskriftsverket skulle forenkles - med særlig vekt på regler som berører næringslivet, og unødvendige detaljer og dobbeltreguleringer skulle fjernes. Det ble framsatt til sammen 105 enkeltprosjekter og tiltak.

"Et enklere Norge" ble i 2002 fulgt opp med en ny handlingsplan med 122 tiltak. Det var særlig fem innsatsområder som ble prioritert. Disse områdene var: Konsekvensvurderinger, elektronisk innrapportering, HMS-området, plan- og bygningslovområdet, oppfølging av forskriftsdugnaden.

Fram til og med 2005 kom det årlig nye handlingsplaner med tilstandsrapporter for "*Et enklere Norge*". Her videreførte man pågående planer og tiltak, og det ble i tillegg lagt vekt på å implementere e-tjenester for næringslivet, få en større grad av brukermedvirkning og å kartlegge og måle regelverksbyrdene. Ut av dette vokste Altinn frem som en driver i regelforenklingsarbeidet.

I 2007 ble det presentert en handlingsplan kalt "*Elektroniske tjenester til næringslivet*". Denne fokuserte kun på elektroniske tjenester, og de sentrale elementene var å legge til rette for en "døgnåpen" forvaltning gjennom elektroniske tjenester, at alle relevante tjenester mot næringslivet skulle være tilgjengelig i Altinn-portalen i løpet av 2008, og en større grad av tjenester på tvers av departementsgrenser.

Den hittil siste av handlingsplanene ble kalt "*Tid til nyskaping og produksjon*" og kom i 2008. Her tar man for første gang utgangspunkt i de identifiserte byrdene fra "nullpunkts"-målingen fra 2006, og det er lansert 121 tiltak fra 14 departementer. Forskjellen mellom denne handlingspla-

nen og tidligere handlingsplaner er altså at man nå har mulighet til å måle hvorvidt forenklingstiltakene som initieres faktisk har noen effekt på kostnadene for næringslivet forbundet med å etterleve lov- og regelverk. Noe av fokuset i denne planen er å få en bedre skjemakvalitet, mindre dobbeltrapportering og bedre og mer samlet informasjon til næringslivet. Samtidig legges det også her vekt på videreutvikling av Altinn for å lette næringslivets kommunikasjon med det offentlige.

Som vi ser har det området hvor arbeidet har vært mest systematisk og målrettet vært innen digitalisering og elektronisk samarbeid. Dette er et middel for å redusere administrative byrder på tvers av departementer og etater. Fra forrige kapittel kan resultatet av innsatsen avleses direkte fra utviklingen i de administrative byrdene.

Gjeldende kartlegging har ikke hatt til hensikt å analysere forenklingssinnsatsen i de enkelte departement, men derimot å fokusere på endringer i regelverket i perioden 2006-2009. Det betyr også at initiativer som ikke direkte kommer til uttrykk i endringer i den næringsrettede lovgivningen heller ikke er omfattet av denne kartleggingen.

4.1 Kategorisering av forenklingsarbeid generelt

Faglitteraturen om forenklinger klassifiserer forenklingsarbeid på ulike måter. Nedenfor er vist "fem veier til forenkling", som er utviklet av SCM Network (<http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=172>).

Figur 4.2 Fem veier til forenkling

Som det fremgår, er kategoriseringen basert på en karakteristikk av den gjennomførte forenklingen i forhold til hvordan den letter de administrative byrdene for virksomhetene. Det er viktig å være oppmerksom på at det eksisterer en overlapp og gjensidig avhengighet mellom de forskjellige kategoriene.

Det er vesentlig å nevne at flere av kategoriene inneholder tiltak som kan gjennomføres, uansett om det er snakk om A-, B- eller C-reguleringer. Når det gjelder kategori 1, kan det likevel være begrensninger i eksempelvis EU-forordninger, i forhold til hvor mye spillerom som overlates til nasjonalstatene. Dette bør i så fall analyseres i hvert konkret tilfelle.

For de øvrige kategorier gjelder det at de alle inneholder forenklingstiltak som i høy grad retter seg mot aktiviteter og tidsforbruk, som bedriftene bruker på å dokumentere etterlevelse av regelverket, snarere enn selve innholdet i regelverket. Det betyr at det ikke nødvendigvis er regelen eller dens opprinnelse som er interessant, men derimot hvilken implementering som er valgt. Dette innebærer at det er en lang rekke tiltak som det kan arbeides med, og som ikke påvirker innholdet i regelen.

Det er viktig å merke seg at inndelingen av tiltakene ikke skal oppfattes som evolusjonær, det vil si at den ikke representerer et utviklingsforløp. Det er ikke slik at forenklingen starter i kategori 1 for til slutt å nå kategori 5. Inndelingen av tiltak er snarere et uttrykk for et forsøk på å skape et overblikk over forskjellige handlingsmuligheter og strategier som er til rådighet i forenklingsarbeidet, og å gruppere dem i forhold til felles karakteristikk.

Kategoriseringen er også orientert mot å gi myndighetene redskaper til å gjennomføre forenklingsarbeid. Fokuset er rettet mot tiltak som kan sikre en tidsmessig effektiv dokumentasjon for næringslivet. Hovedpoenget er i stor grad å høste såkalte "low hanging fruits" eller "quick wins", det vil si tiltak som relativt hurtig kan produsere en målbar gevinst. Fokus er altså ikke på forenkling som "forandringsteori" eller "change management" i den offentlige sektor. Formålet med forandringsteori er per definisjon å skape forandring i tilretteleggelsen av arbeidsprosesser og organisering og ikke minst gjøre stadig forbedring og forenkling til et kulturelt verdifelleskap.

4.2 Kategorisering av det norske forenklingsarbeidet

Det er interessant å se på den norske forenklingssinnsatsen i forhold til de identifiserte regelendringer og hvordan denne innsatsen ser ut med utgangspunkt i den oppstilte kategorisering i Figur 4.2. Gjennom dette kan vi få noen antydninger av hvordan den valgte strategi for forenkling plasserer seg i en bredere forståelsesramme, og dermed skissere mulige utviklingsspor og hovedutfordringer for den fremtidige innsats.

På bakgrunn av erfaringen fra denne kartleggingen og de analyserte endringer, kan den norske forenklingsstrategien kategoriseres som følger:

- (1) Digitaliseringsarbeid (kategori 3 og 4),
- (2) Redusert frekvens (for eksempel årlige i stedet for kvartalsvise innrapporteringer) (kategori 2),
- (3) Unntak fra informasjonsforpliktelser for utvalgte grupper (gjerne mindre bedrifter) (kategori 1),
- (4) Opphevelser (kategori 1), og
- (5) Informasjonstiltak (kategori 5).

I det følgende presenteres gode eksempler på forenklingsarbeid i Norge innen de ulike kategoriene presentert over. I tillegg gis det til slutt eksempler på forenklingsarbeid i Skandinavia for øvrig for å kunne sammenligne tiltak på tvers av landegrensene.

I hvert underavsnitt vil tiltaket først beskrives på et mer teoretisk og overordnet nivå, før praktiske erfaringer med tiltak av denne typen nevnes. Det understrekes at forenklingstiltakene som trekkes fram (både fra Norge og andre land) kun er ment som eksempler og illustrasjoner, og ikke som en uttømmende oversikt. De ulike tiltakene som er gjennomført i oppdateringsperioden fra 2006-2009 beskrives nærmere i denne rapportens del 2.

Digitalisering

Dette vil gjelde digitalisering av skjemaer, forbedringer av allerede digitaliserte skjemaer, samt tiltak rettet mot å informere om muligheter for tidsbesparelser ved å benytte elektroniske rapporteringsmåter. Slikt arbeid kan spare bedriftene for mye tid, uten at innleveringsfrekvens eller informasjonskravenes innhold endres. Hovedtyngden av de norske forenklingstiltakene har vært av denne typen, og spesielt vært rettet mot utvidelser og forbedringer av Altinn-portalene.

Kostnadsreduksjoner under denne rubrikken dreier seg både om økt elektronisk andel på ulike skjemaer, og nye digitaliseringer og skjemaforenklinger. Det har vært arbeidet bredt med forenklinger av denne typen i Norge, og under vises det til to konkrete eksempler.

- **Forhåndsutfyllt selvangivelse:** Fra 2008 får alle personlig næringsdrivende forhåndsutfyllt selvangivelse. De forhåndsutfylte opplysningene gjelder i hovedsak de personlige forhold. Selvangivelsen og Næringsoppgave 1 (RF-1175) er spesielt tilrettelagt for enklere utfylling på nett. Den elektroniske leveringstjenesten hjelper med å legge til riktige vedleggsskjema og den overfører de fleste beløpene automatisk mellom selvangivelsen og de ulike vedleggsskjemaene. Kombinert med elektronisk hjelp og kontroll blir det samlet sett enklere å levere en komplett og riktig selvangivelse. Samlede kostnadsbesparelser som følge av dette tiltaket var på omkring 5,7 millioner
- **SafeSeaNet:** Under Fiskeri- og kystdepartementet er det under informasjonskravet "Plikt for fartøy, som fører farlig eller forurensende last, til å avgi melding til Kystverket før anløp eller avgang" innført rapportering gjennom SafeSeaNet. SafeSeaNet er EUs system for automatisk innrapportering av havneanløp, samt innrapportering av informasjon vedrørende transport av farlig og forurensende gods. Rent teknisk består SafeSeaNet av en web-applikasjon, som den som rapporterer logger seg på ved å taste inn brukernavn og passord. Deretter utfylles en såkalt HAZMAT (farlig gods) rapport ved å avkrysse og utfylle en rekke felter med informasjon om skipet, reisepåseilene og det farlige godset som fraktes. Systemet inneholder en rekke hjelpe- og valideringsfunksjoner som forenkler inn-tastningen, og sikrer at utfyllt informasjon er korrekt. Innføringen av SafeSeaNet har ført til en reduksjon av de administrative kostnadene på 2,9 millioner kroner på samfunnsnivå, idet innberetningen er blitt vesentlig lettere og mindre tidkrevende enn den tidligere måten å gjøre rapporteringen på.

De to ovenstående eksempler illustrerer mulige måter å forenkle rapporteringer på for næringslivet. Her er det altså ikke gjort noen endringer i *hvem* som skal rapportere, *hva* som skal rapporteres eller *hvor ofte* det skal rapporteres – kun i *måten* rapporteringene skjer på. Som nevnt er disse to kun ment som eksempler. Det overordnede bildet er at det arbeides godt og systematisk med regelforenklinger av denne typen, noe som også har kommet fram gjennom bedriftsintervjuer.

Frekvens

Som indikert i dette kapittelets innledning, kan administrative byrder reduseres ved at frekvensen senkes. I praksis kan dette for eksempel innebære at innleveringsfrekvensen på en bestemt rapportering endres fra kvartalsvis til årlig. En slik endring vil kutte administrative kostnader vesentlig da tre årlige rapporteringer elimineres, og kun én beholdes. Selv om dette ikke nødvendigvis fører til en reduksjon i administrative byrder på $\frac{3}{4}$ (ettersom det ofte vil brukes noe mer tid per rapportering når frekvensen senkes), vil reduksjonen være betydelig.

Tiltak av denne typen vil være godt egnet til målrettede kostnadsreduksjoner for mindre bedrifter, og har også blitt trukket fram som mulige forenklingstiltak under bedriftsintervjuer. Blant annet har det blitt pekt på omsetningsoppgave for merverdiavgift. Her finnes det allerede en beløpsgrense som sier at bedrifter med omsetning under 1 000 000 kroner kan levere årsoppgave i stedet for terminoppgave. Bedriftene har imidlertid innvendt at beløpsgrensen er svært lav, og med fordel kan heves. En heving av denne grensen vil kunne spare små bedrifter for mye tidsbruk. Fra skattemyndighetenes side vil en mulig innvending være at en slik heving vil kunne føre til et likviditetsproblem for statskassen: Når virksomheter som leverer årsoppgave selger varer eller tjenester til virksomheter som leverer terminoppgave, vil virksomheten som leverer terminoppgave kunne kreve fradrag for inngående merverdiavgift opp til ti måneder før bedriften som

leverer årsoppgave innbetaler utgående avgift for den samme transaksjonen. Det er også en risiko for at virksomheten som leverer årsoppgave går konkurs i løpet av denne perioden.

Innvendinger mot redusert frekvens av typen som presenteres over kan være relevante. Budskapet i denne rapporten – det understrekes at dette ikke retter seg spesielt mot merverdiavgiftsoppgaver – er allikevel at reduserte rapporteringsfrekvenser kan spare næringslivet for betydelige administrative kostnader.

Unntak fra rapporteringsplikter

Grovt sett kommer unntak fra rapporteringsplikter i to hovedformer: (1) unntak for små bedrifter, og (2) risikobasert regelverk. Når det gjelder den første typen (små bedrifter), kan unntakene være basert på ulike størrelsesparametre. Det vanligste er å ta utgangspunkt i en finansiell parameter, som for eksempel omsetning eller overskudd. Andre parametre, som antall ansatte eller butikkstørrelse (i antall kvadratmeter) kan imidlertid også brukes. Den andre typen (risikobasert lovgivning) tar heller utgangspunkt i spesielt utsatte virksomhetstyper og legger strengere rapporteringskrav på disse. Det er i denne kartleggingen identifisert enkelte regelendringer av denne typen, men det synes ikke å være gjort noe systematisk arbeid med slike forenklinger. To eksempler følger under:

- **Unntak for frivillig sektor:** Den frivillige sektor var tidligere fritatt for arbeidsgiveravgift, og dermed fra å sende inn både terminoppgave og årsoppgave til kommunekasseren, når organisasjonens samlede lønnsutgifter var under 300.000 kroner. Fritaket gjaldt bare for den enkelte ansattes lønnsutbetalinger som var mindre enn 30.000 kroner. Disse beløpsgrensene har vært uendret siden de ble innført i 1998 og fram til de ble endret i 2007. De nye beløpsgrensene fra 2007 er: Totale lønnsutgifter er økt til 450.000 kroner, mens lønnsutbetalinger er økt til kr. 45.000 kroner for hver lønsmottaker. Endringen medførte en reduksjon i den omfattede populasjonen med en påfølgende kostnadsreduksjon på om lag 1,7 millioner kroner.
- **Unntak for skjemaplikter:** På SSBs område er det gjennomført lovendringer som resulterer i endring i forhold til hvem som er rapporteringspliktige. Endringer er skjedd på meget spesifikke områder, knyttet til to skjemaer. For det ene skjemaet er det snakk om færre rapporteringspliktige foretak innenfor transport med lastebiler (skjema RA-0485); for det andre skjemaet (RA-0512), som er en del av strukturundersøkelsene, er antallet innrapporteringspliktige innenfor bransjegruppen *engroshandel med gulvbelegg og gulvtepper* redusert. Disse endringene har samlet sett ført til en reduksjon i administrative byrder på 253.166 kroner.

Som eksemplene over illustrerer, kan unntak fra rapporteringsplikter spare utvalgte virksomhetsgrupper for administrative byrder. Slike tiltak er derfor godt egnet til å redusere byrder for små og mellomstore bedrifter.

Opphevelser (av informasjonskrav eller opplysninger)

Videre kan man redusere administrative byrder ved å oppheve informasjonskrav. Dette er et mer drastisk tiltak enn tiltakene som er gjennomgått ovenfor, og det vil derfor være noe vanskeligere å arbeide systematisk med slike endringer – selv om en aktiv vurdering av hvilke informasjonskrav som faktisk er nødvendige, vil kunne føre til store kostnadsreduksjoner for bedriftene. Et mindre drastisk tiltak er å oppheve enkeltopplysninger under et informasjonskrav – dvs. at informasjonskravet beholdes, men gjøres noe mindre omfattende. Oppdateringsmålingen har avdekket kostnadsreduksjoner som følger av opphevelser:

- Fra og med inntektsåret 2006 ble RISK-systemet og godtgjørelsesmetoden avløst av skjermingsmetoden for personlige aksjonærer. Siste RISK-regulering ble derfor gjennomført innen 1. januar 2006. Dette medfører at informasjonskrav med forholdsvis store kostnader faller bort. Avskaffelsen har ført til en reduksjon i administrative byrder på ca. 70 millioner kroner.
- På SSBs område er det seks skjemaer som har utgått i løpet av måleperioden. Samlet sett fører dette til en reduksjon i de administrative kostnadene på ca. 23 millioner kroner.
- Det er ikke avdekket reduksjoner i informasjonskrav (dvs. eliminering av enkeltopplysninger) som i nevneverdig grad sparer bedrifter for administrative byrder.

Selv om de to tiltakene ovenfor har ført til store kostnadsreduksjoner, synes det ikke som om dette først og fremst er en følge av målrettet forenklingsarbeid. Spesielt når det gjelder RISK-reglementet ser det ut til at en omlegging av skattesystemet har gitt en "utilsiktet" konsekvens for de administrative byrdene. Eksempelene illustrerer likevel at reduksjoner av denne typen ofte kan være store. En aktiv og fortløpende vurdering av hvilke informasjonskrav som faktisk er nødvendige kan derfor føre til store reduksjoner i administrative byrder.

Informasjonstiltak

Forenklinger trenger ikke nødvendigvis være rettet mot selve gjennomføringen av informasjonskravene. Forenklinger kan også dreie seg om informasjonstiltak, som for eksempel tilgjengeliggjøring av regelverket. Slike tiltak kan spare bedriftene for tid i prosessen med å sette seg inn i ulike informasjonskrav. Eksempler på tiltak av denne typen har også blitt identifisert i den foreliggende oppdateringsmålingen:

- Den gjennomførte revisjonen av tollovgivningen oppfattes som en forenkling for dem som arbeider med loven, da loven og forskriften nå er inndelt med like kapitler, og henvisninger mellom lov og forskrift nå er mye enklere å finne. Den nye strukturen og oppbyggingen oppfattes som mer logisk. Det er vanskelig å måle reduksjon i administrative byrder i forhold til dette momentet, men virksomheter som arbeider med loven vil, spesielt etter at man har blitt vant til den nye strukturen, spare tid og dermed kostnader ved at man enklere finner frem i lovverket.

Dette er en type forenklingstiltak som ofte ikke vil gi de store utslagene i målt tidsbruk på kort sikt. Selv om slike tiltak dermed ikke er den mest effektive måten å redusere administrative byrder på om man ser isolert på kostnader, kan de spille en viktig rolle gjennom å fjerne irritasjon. Bedriftsintervjuer avdekker ofte irritasjon knyttet til det som oppfattes som et utilgjengelig lovverk. Informasjon av denne typen vil derfor ofte være vel så effektivt for bedriftenes oppfattelse av byrder, som mer tidsbesparende tiltak.

4.3 Forenklingsarbeid i et internasjonalt perspektiv

Som gjennomgangen over indikerer, er det mest systematiske regelforenklingsarbeidet i Norge gjort i form av ulike digitaliseringsinitiativ. Andre former for forenkling synes imidlertid ikke i samme grad å ha vært gjenstand for en samlet koordinert innsats.

Vender vi blikket mot de andre nordiske landene, tegner det seg et bilde av en flerstrengt forenklingstrategi. Det er således overordnet iverksatt e-gov.- og digitaliseringsstrategier, arbeidet med terskelverdier, rapporteringshyppigheter, datagjenbruk mv. Vi har i dette avsnittet valgt å trekke frem eksempler fra våre nærmeste naboland da Danmark og Sverige er de land med den likeste samfunnsstruktur og -organisering og som derfor har størst overføringsverdi til norske forhold. I tillegg har vi også vist pågående initiativ i Danmark og Sverige, men da også supplert med tilsvarende initiativ i Storbritannia.

Forenklingsarbeid i Danmark

I Danmark er målsetningen å redusere de administrative byrder med opp til 25 prosent innen 2010.

Den veiledende innsats er lagt hos Center for Kvalitet i Erhvervsregulering (CKR), under Økonomi- og Erhvervsministeriet. CKR hjelper de lovutformende departementene med å vurdere konsekvensene av nye næringslivslovverk, herunder virksomhetenes oppfattelse av en ny lov eller regel. Samtidig forsøker CKR å fremsette alternative løsninger til det administrative oppsettet, slik at det blir så enkelt som mulig for virksomhetene å oppfylle reglene.

Men det er viktig å understreke at ansvaret for å nå de målsatte 25 prosent ligger hos de enkelte departementer og etater. Departementene som administrerer næringslivsrelevant lovgivning har således blitt gjort ansvarlige for at dette målet blir nådd. Et element er årlige oppdateringer av målingen av de administrative byrdene.

Et eksempel på et forenklingstiltak som har ført til store reduksjoner i Danmark er "oppheving av revisjonsplikt for mindre virksomheter". Forenklingen gjennomføres over to trinn, hvor første trinn ble avsluttet i mars 2006, mens annet trinn forventes avsluttet i 2009/2010. I første fase ble virksomheter fritatt for revisjonsplikt dersom de i to regnskapsår på rad ikke hadde overskredet to av tre følgende grenser: (a) en omsetning på 3 millioner kroner, (b) et overskudd på 1,5 millioner kroner, og (c) et gjennomsnittlig antall helårsansatte på 12. Dette førte til at 75 000 virksomheter ble fritatt for revisjonsplikt. I annen fase, som løper fra 2006 til 2010, blir lovgivningen underlagt en spesiell overvåkning der det gjennomføres analyser av skattekontrollens resultater og ressursbruk. Lovgivningen planlegges tatt opp til revisjon i 2009. Det vurderes i den forbindelse om det vil være ansvarlig å oppheve revisjonsplikten også for de resterende små selskaper i regnskapsklasse B. Dersom dette blir vedtatt vil det tidligst kunne gjennomføres i folketingsåret 2009/2010. Første trinn av forenklingen, som ble gjennomført i mars 2006, medførte en lettelse på ca. 675 millioner kroner. Lovforslaget inneholdt utover reduksjonen av revisjonsplikten en rekke andre forenklings- og lettelsesforslag til årsregnskapsloven. Loven ble fremsatt sammen med et annet lovforslag som medførte forenklinger og lettelser i selskapsrettslige reguleringer. De samlede lettelser ved de to endringene var på ca. 1 milliard kroner.

Forenklingsarbeid i Sverige

Som Danmark, har Sverige et mål om å nå en reduksjon på 25 prosent innen 2010, og som i Danmark er det de enkelte departementer og etater som er ansvarlige for oppnåelsen av dette målet. Således har hvert departement en 25 prosent målsetning på sitt regelverk. I praksis ligger derimot realiseringen av målsetningen hos de myndigheter som ligger under hvert departement.

Med opprettelsen av det nye "Regelrådet" (www.regelradet.se), er det kommet et enda sterkere fokus på oppfyllelsen av en 25 prosent reduksjon. Regelrådet er en frittstående statlig komité og har en rådgivende funksjon for regelgiverens ordinære forberedelses- og beslutningsorgan.

Regelrådet gransker utformingen av forslag til nye og endrede regler, og analyserer om de får effekter av betydning for virksomhetenes arbeidsforutsetninger, konkurransedyktighet etc.. Regelrådet skal også ta stilling til om regjeringen og forvaltningsmyndigheter gjennomfører tiltak i henhold til de foreskrevne konsekvensutredninger, og skal også bedømme om nye og endrede regler utformes slik at de oppnår sitt formål på en enkel måte til en relativt sett lav administrativ kostnad for virksomhetene. Regelrådet er således et motstykke til det nederlandske Actal (www.actal.nl). Den nederlandske regjering har forøvrig også en målsetning om 25 prosent reduksjon.

Eksempel på et vellykket forenklingstiltak i Sverige er utvikling av en e-tjeneste som skal gjøre det enklere for arbeidsgivere å benytte rett skattefradrag, samt å regne ut foreløpig skatteerklæring for den enkelte lønnsinntaker. E-tjenesten minsker de administrative kostnader for virksomhetene ved å forenkle prosessen for informasjonsinnhenting, samt ved å innføre elektronisk innlevering av den foreløpige skatteerklæring.

Nok et eksempel fra Sverige er et forenklingstiltak ved det svenske Naturvårdsverket, som har utviklet en plan for tilsynsveiledning som skal gi et likeverdig og effektivt tilsyn. Tilsynsveiledningen er rettet mot länsstyrelser og kommuner, som står for tilsynet, men virker inn på næringslivet ved at det kommer en ensretting i hvordan tilsynet skal gjennomføres for ulike virksomhetstyper. Dette fører blant annet til at tilsynet ensrettes på en slik måte at virksomhetene får en likeverdig tillempling til miljøloven, hvilket er med på å motvirke konkurransevridning.

For ytterligere å illustrere det pågående forenklingsarbeidet i Danmark, Sverige og i tillegg Storbritannia har vi gjengitt dette i faktaboksene under. Disse tiltakene og eksemplene er ment som inspirasjonskilde for videre forenklingsarbeid i Norge.

Figur 4.3 – Faktaboks om forenklingsarbeid i Danmark

Pågående initiativ i Danmark

Den danske regjeringen vedtok i 2001 å redusere de administrative kostnadene med 25 prosent i løpet av 2010 ved hjelp av 139 forskjellige tiltak. Målinger med standardkostnadsmodellen begynte i 2001, og de siste resultatene fram til og med 2007 viste at arbeidet da hadde gitt ca. 10 prosent reduksjon i de administrative byrdene. For å nå det endelige målet ble det i mars 2009 presentert 37 nye tiltak. Dette skal sikre en reduksjon på ytterligere 15 prosent. Ved siden av å redusere de administrative kostnadene har det også blitt satt mål om at virksomhetenes "irritasjonskostnader" skal reduseres. Dette gjøres ved hjelp av et stort antall dybdeintervjuer for å kartlegge hvordan næringslivet opplever ulike deler av lovverket. I tillegg skal all relevant skriftlig kommunikasjon mellom myndigheter og virksomheter foregå elektronisk innen 2012.

Erfaringer fra Danmark har vist at innsatsen for administrative forenklinger og digitale løsninger ikke gir full effekt dersom virksomhetene ikke har kjennskap til og utnytter de muligheter løsningene gir dem. Derfor legges det nå ekstra vekt på kommunikasjon mellom offentlige myndigheters innsats og næringslivet. Dette handler i stor grad om at virksomheter skal ha relevant informasjon til riktig tidspunkt. For å løse dette har det blitt satt i gang en kommunikasjonskampanje om gjennomførte administrative lettelsers og digitale verktøy. Kampanjen knyttes sammen med et kjennemerke - "LET Administrasjon" som skal brukes hver gang myndigheter gir informasjon om en administrativ forenkling.

For mer informasjon om det pågående arbeidet, se den danske regjeringens nettsider:

<http://www.regelforenkling.dk>

Bedre vilkår for oppstart og drift

- Modernisert selskapslovgivning
- En virksomhets- og momsregistrering
- Forenklet innberetning av regnskapsdata
- Harmonisering av revisjonsplikten til EUs minimumsnivå

Enkel tilgang til myndighetene

- Mit Virk - virksomhetenes egen webportal
- Digital dokumentboks
- NemSMS
- Flere straksavgjørelser
- Digitalisering på sjøfartsområdet
- Digitale opplysninger ved eiendomshandel

Færre og enklere rapporteringer

- Digital administrasjon av yrkesrettet voksen- og etterutdanning
- Flere system-til-system-løsninger
- Gjenbruk av data - ingen inhentning av samme opplysninger flere ganger
- Fleksible frister
- Landbruksstøtte samlet i nytt it-system

Effektiv og fokusert kontroll

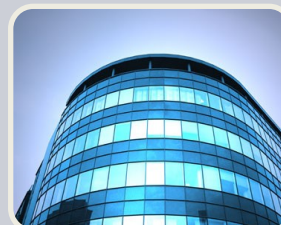
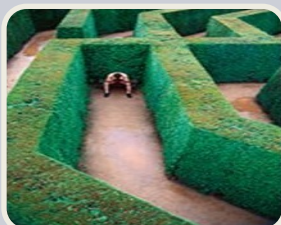
- Forenklet egenkontroll for næringsmiddels-virksomheter
- Forenkling i regler for merking av næringsmidler
- Forenklet kontroll av oljetanker
- Forenklet prisopplysning
- Forenklet byggesaksbehandling
- Strategi for risikobasert kontroll av næringslivet

Figur 4.4 – Faktaboks om forenklingsarbeid i Sverige

Pågående initiativ i Sverige

Den svenske regjeringens mål er å redusere næringslivets administrative kostnader med 25 prosent i løpet av 2010 sett i forhold til 2006. De administrative kostnadene for 2006 er estimert til 96,7 mrd. SEK, og det har blitt identifisert nærmere 4600 informasjonskrav. Av de 96,7 milliardene i basismålingen står drøyt 100 informasjonskrav for 90 prosent av kostnadene. Fra 2007 til 2008 kunne Sverige vise til en reduksjon på nærmere 4 prosent, og sett i forhold til 2006 har de oppnådd en reduksjon på 2,07 prosent.

Regelforenklingsarbeidet omfatter 940 tiltak, og over 460 av dem ble gjennomført fra 2007 til 2008. Mesteparten av tiltakene er rettet mot å redusere de administrative kostnadene, men det finnes også tiltak for å utforme enklere regler, forbedre service og tilgjengelighet, kortere saksbehandlingstider, samordning av opplysningsinnhenting og bedre samarbeid mellom myndighetsorganer. Kommunikasjonen og samarbeidet med r blitt forsterket, da det er avgjørende med forslag og innspill fra dette holdet for å nå de fastsatte målene. Responsen fra næringslivet har vært god, og i 2007 lanserte regjeringen en nettkampanje rettet direkte mot virksomhetene. De fikk da inn mer enn 500 forslag til regleforenklinger. I tillegg har det kommet nærmere 550 forslag fra bransjeorganisasjonene.

Etablering av bedrifter

- Opprettelse av helpdesk for klassifisering, merking og pakking av kjemikalier
- Registerbasert søknad om landbruksstøtte

Drift av virksomhet

- Forenklinger i aksjeselskaploven
- Enklere regler for bokføring og arkivering
- Utredning av muligheter for å fjerne revisjonsplikten for små virksomheter
- Opprettelse av svartjenester ved Arbetsmiljöverket

Færre og enklere rapporteringer

- Enkel rapportering ved transport av avfall
- Avskaffelse av krav om å føre skipsdagbok
- Revisjon av alle statistikkprodukter fra Statistiska Centralbyrån
- Endrede retningslinjer for deklarasjon av bruktbil

Effektiv kontroll

- Sammenslåing av Arbetsmiljöverkets kjemiforskrifter
- Undersøkelse av muligheter for dispensasjon fra arbeidstidsbestemmelser
- Enklere og tydeligere forskrifter om sisterner
- Lengre tilsynsintervaller for teknisk kontroll innen visse områder

Blant eksempler på tiltak som allerede har gitt stor effekt er å øke intervallet for momsregnskap fra én til tre måneder; forenkling og tydeliggjøring av plan- og bygningsloven og en rekke tiltak for å gjøre det administrativt ved nyetablering av virksomheter.

Mer informasjon om arbeidet finnes på den svenske regjeringens nettsider:
<http://www.regeringen.se/sb/d/5720/a/65720>

Figur 4.5 – Faktaboks om forenklingsarbeid i Storbritannia

Pågående initiativ i Storbritannia

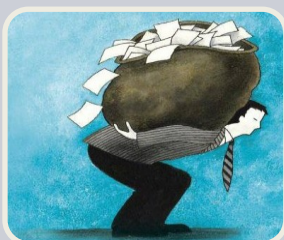
Den britiske regjeringens mål er å redusere de administrative kostnadene med 25 prosent sett i forhold til 2005, og arbeidet er ledet av The Better Regulation Executive, en spesialopprettet avdeling underlagt Department for Business, Innovation and Skills. De samlede administrative kostnadene i basisperioden er estimert til 13,4 mrd. pund, og hvert departement publiserer årlig rapporter over framdriften i forenklingsarbeidet. Fram til desember 2008 har de administrative kostnadene for næringslivet blitt redusert med 14,4 prosent, tilsvarende over 1,9 mrd. pund ved hjelp av 240 ulike tiltak.

Det er opprettet en egen nettportal, <http://www.betterregulation.gov.uk>, ment som en informasjonsformidlingskanal hvor næringslivet kan komme med innspill og forslag om framtidige forenklingstiltak. Portalen er også viktig i arbeidet med å formidle informasjon fra myndighetsnivå til næringslivet slik at de nye forenklingsmulighetene blir tatt i bruk.

Så langt har noen av de mest kostnadsbesparende tiltakene for Storbritannia vært: å utvikle veiledninger og verktøy for arbeidsgivere til å overholde forskriftene på en mer effektiv måte; utvikling av informasjon og eksempler til å følge for håndtering av risiko på arbeidsplassen; elektronisk kommunikasjon mellom selskaper og aksjonærer; forenkling i prosedyrer ved kjøp av legemidler; og forenkling i søknadsprosedyrer for å tilegne seg serveringsbevilling for alkohol.

Mer informasjon om det pågående arbeidet finnes på den britiske regjeringens nettsider:

Etablering av bedrifter

- Videreutvikling av nettportalen www.businesslink.gov.uk -en hjelpeside for å guide private virksomheter gjennom administrative utfordringer.

Drift av virksomhet

- Bedre informasjon bl.a. ved hjelp av instruksjonsDVD for å hjelpe virksomheter innen servering og catering å overholde matsikkerhetsreglementet.
- Avskaffelse av obligatorisk årlig generalforsamling
- Forenklinger i selskapslovgivningen for å gjøre den enklere å forstå

Færre og enklere rapporteringer

- Forenkling i søknadsprosedyren vedrørende patenter
- Utvikle egne regnskaps- og revisjonspraksiser for små virksomheter

Effektiv kontroll

- Utvikling av "Example Risk Assessments" - guidings- eksempler for virksomheter i forhold til hvordan de skal vurdere risiko på arbeidsplassen.
- Mer målrettet sikkerhetskontroll for kjøretøy
- Forenkling i prosedyrer som eiendomsmeglere må overholde

<http://www.berr.gov.uk/bre>

4.4 Oppsummering av forenklingstiltak i Norge i forhold til kategori 1-5

Det har i Norge vært arbeidet systematisk med utviklingen av Altinn-portalen, samt med andre digitaliseringsprosjekter. Dette er det største og mest målrettede forenklingsarbeidet. Arbeidet har blitt trukket fram av bedrifter i intervjuer, og det synes å være bred enighet om at digitaliseringsarbeidet har vært og er vellykket. Dette har også bidratt til at de samlede administrative byrdene har falt mellom 2006 og 2009.

Samtidig er det i denne rapporten vist til forenklingsområder som kan prioriteres i videre forenklingsarbeid: (1) Lavere rapporteringsfrekvens, (2) unntak fra rapporteringsplikter for utvalgte grupper, (3) opphevelser (av informasjonskrav eller opplysninger) og (4) informasjonstiltak. Dette er alle tiltak, som etter en grundig kost/nytte vurdering, kan redusere virksomhetenes tidsforbruk på å dokumentere etterlevelse av regelverket.

Sammenlignes den norske forenklingsinnsats med den viste kategorisering av forenklingstiltak, fremkommer et bilde av en innsats som inntil nå har vært initiert fra sentralt hold – ikke i like stor grad fra det enkelte departement, samt fokusert på forenklinger i forhold til utbygging av infrastruktur og digitalisering av dokumentasjon som skal sendes inn til myndighetene.

Digitalisering er et tiltak som i høy grad går på tvers av departementer og således også involverer en sentral implementering og strategi, og dermed en styrt innsats, hvilket primært er kategoriene 3 og 4. For de øvrige kategorier gjelder det at de naturligvis kan være elementer i en sentralt definert strategi, men de er i høyere grad tiltak som kan tas desentralt og bli ivarettatt av det enkelte forvaltningsorgan.

Forenkling i Norge har med andre ord inntil nå i vesentlig grad vært et sentralt initiert prosjekt. De enkelte departement er slik sett ikke ansvarliggjort ved at de forpliktes til å oppnå en gitt reduksjon i kostnader over en periode. Dette til forskjell fra Sverige og Danmark der departementene er ansvarlige for reduksjonsmålet. Ansvarliggjøringen av departementene har i disse to landene vært et sterkt incentiv for å drive forenklingsarbeidet fremover. Dette incentivet er ikke like sterkt i Norge da forenklingsarbeidet er mer sentralt drevet. Utfordringen fremover er hvordan forenkling kan forankres i de enkelte departements arbeid med regelverk og hvordan de kan tilrettelegge for enklere etterlevelse av dette, slik at det også sikres et desentralt medeierskap og ansvar.

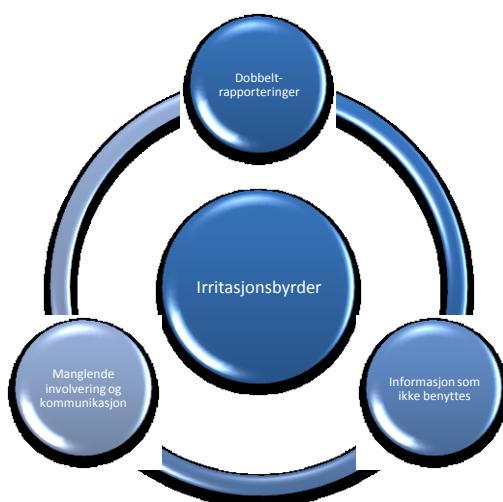
5. IRRITASJONSBYRDER OG FORSLAG TIL REGELFOR- ENKLING

I dette avsnittet beskrives de vesentligste irritasjonsbyrdene og forslag til regelforenkling fra bedriftene, som er fremkommet i kartleggingen av de administrative byrdene for privat næringsliv. Fremstillingen er generell og søker også å vise irritasjonsbyrder og forenklingstiltak som går på tvers av områder og departementer. For en mer spesifikk gjennomgang av irritasjonsbyrder og regelforenklingstiltak, henvises det til de respektive departementsrapporter.

5.1 Irritasjonsbyrder

Irritasjonsbyrdene knytter seg til bedriftenes opplevelse av hvilke administrative aktiviteter eller krav til opplysninger som oppleves irriterende, unødvendige, eller av andre grunner vanskelige å etterleve på en effektiv måte. Denne kartleggingen har avdekket at hovedmengden av irritasjonsbyrdene kan deles i tre kategorier. Dette fremstilles i figuren under.

Figur 5.1 Illustrasjon av irritasjonsbyrder

Det er tydelige fellestrekk som går igjen hos de ulike departementene når det gjelder irritasjonsbyrder knyttet til de enkelte områders regelverk. Generelt kan man si at virksomhetene opplever dobbelttrapporteringer til ulike myndigheter som særlig irriterende. Dette knytter seg til rapporteringer som skjer til samme myndighet, hvor man for eksempel skal rapportere inn samme skjema ved hver hendelse, og eksempelvis hvert kvartal. Dobbelttrapportering knytter seg også til rapporteringer til ulike myndigheter. Virksomhetene er opptatt av at man i større grad skal kunne forholde seg til å rapportere til kun én myndighet, som så er ansvarlig for å rapportere videre til andre myndigheter som skal ha samme rapport – eventuelt til sentrale registre eller databaser. I denne sammenheng er det verdt å nevne at det allerede i dag pågår forenklingsarbeid for å redusere denne type dobbelttrapportering. Som et eksempel kan det nevnes at det i Brønnøysundregisteret arbeides med samordning av regnskapsdata fra Regnskapsregisteret.

Et eksempel som kan belyse denne problematikken er knyttet til inkassovirksomhet. Inkassobedrifter har en plikt til å fylle ut og sende inn opplysninger om egen inkassovirksomhet hvert halvår på eget rapporteringsskjema til Kredittilsynet. Det er nå muligheter for å levere rapporteringsskjema digitalt via Altinn. Arbeidet med dette er ikke byrdefyllt i seg selv, men det blir påpekt av virksomhetene at mye av informasjonen som skal rapporteres i regnskapsdelen av overnevnte skjema allerede er rapportert gjennom regnskapsrapportering til Brønnøysundregisteret (se nærmere beskrivelse i kapittel 10).

Det trekkes også spesielt frem at forholdet mellom myndighet, kommune eller fylkeskommune, hvor man ønsker å kun rapportere til for eksempel den kommunen virksomheten er i, og at den

så er ansvarlig for å videresende den relevante informasjonen til andre myndigheter som krever det.

Et annet eksempel på såkalt dobbeltrapportering nevnes i byggebransjen. Der uttrykkes det frustrasjon og irritasjon over nye krav om pålagt id-kort på byggeplassen. Ettersom det uansett må føres mannskapslister for byggeplassen, samt at id-kortet i praksis kun benyttes som identifikasjon av de enkelte arbeiderne ved eventuelle tilsyn, så ser man ikke hvorfor det ikke holder med vanlig legitimasjon, som for eksempel førerkort.

Et annet irritasjonsmoment som går igjen på tvers av flere myndighetsområder, er at informasjonsinnsendelse som utløses av ulike meldeplikter, ikke benyttes. Opplevelsen av meldeplikten er i og for seg ikke irriterende i seg selv, da det som regel er forståelse for det må føres en viss grad av kontroll med privat næringsliv. Men der ulike typer meldeplikter oppleves som irriterende og en byrde, er når man ser at de rapporteringer og meldinger som blir innsendt ikke benyttes i like stor grad som ønskelig. Virksomhetene uttrykker et ønske om bedre tilbakemeldinger og mer informasjon om hva myndighetene bruker informasjon som kommer inn til. Virksomhetene er med andre ord opptatt av å se "resultater" av de informasjonskrav og plikter de stilles overfor.

I sammenheng med ulike former for meldeplikter og rapporteringsplikter, opplever virksomhetene ofte krav om svært detaljerte opplysninger. Dette trekkes spesielt frem fra virksomheter innenfor eiendomsmeglingsbransjen. Her finnes plikter som angår tilbudsgiving og endelig oppgjørsregning, hvor de eksisterende detaljerte krav til timeføring oppfattes som unødvendig, da forbrukerne stort sett velger provisjonsbasert salg. De etterlyser mer valgfrihet, og eventuell oppfyllelse av kravet dersom kundene ønsker timebasert salg (se nærmere beskrivelse i FDs kapittel).

Det er en viss forståelse for at det innenfor noe krav er på plass med høyt detaljeringsnivå, men til tider oppleves dette som ineffektivt for virksomhetene, da det benyttes mye tid på å finne frem informasjon og dokumentasjon. Dette trekkes videre frem i forbindelse med søknader om for eksempel endringer i drift, produksjon, eller fornyelse av ulike typer godkjenninger. Her må man sende inn all dokumentasjon som tidligere er sendt inn, ved for eksempel en første godkjenning av myndighet, til samme myndighet flere ganger. Virksomhetene mener det burde være tilstrekkelig å kun dokumentere endringene, eller eventuell ny informasjon, ved en fornyet godkjenning. Virksomhetene går ut i fra at alle andre opplysninger fremdeles er registrert hos rette myndighet.

Det norske regelverket oppfattes som stort og omfattende. Dette er noe virksomhetene er veldig bevisste på, og det skaper til tider store utfordringer for virksomheter som bruker mye tid på å sette seg inn i hvilket regelverk som gjelder for deres virksomhet, men også på å tolke og forstå hva som står i en lov eller forskrift. Ordlyden kan til tider være uklar, og på den måte kunne skape misforståelser blant virksomheter. Dette vil i så måte gjøre at virksomhetene gjennomfører unødvendige administrative prosesser. Et godt eksempel på dette knytter seg til aksjeloven og informasjonskravet "plikt for selskaper om at redegjørelsen skal vedlegges innkallingen til generalforsamlingen". Fordi det har skjedd en ordlydsendring i forbindelse med dette informasjonskravet, har noen av de virksomhetene som må etterleve dette kravet oppfattet at det har kommet et nytt informasjonskrav, og at man nå må melde inn til Foretaksregisteret ved både kjøp og salg. I realiteten er det kun ved kjøp det skal meldes, men fordi man har vært usikker på hva kravet faktisk sier, har flere virksomheter også rapportert inn til Foretaksregisteret ved kjøp (se nærmere beskrivelse i JDs kapittel).

Slik usikkerhet kan i noen tilfeller også skape irritasjon i næringslivet gjennom et inntrykk av at tiltak og endringer iverksettes på for tidlige tidspunkt, uten de nødvendige ressurser, og uten dialog med næringslivet og andre berørte instanser. Det oppleves derfor ofte slik at tiltakene ikke gir den ønskede effekt. Et identifisert eksempel på dette kan være plikten for forsikringsselskap om spørsmål i risikovurdering – der det fra næringen sin side påpekes at dette har vært standardpraksis i næringen fra før, men innføringen av dette har medført en høy grad av ressursbruk for å oppnå en oversikt av hva endringen faktisk innebærer.

Et annet eksempel på en slik en irritasjonsbyrde, er forenklingstiltaket elektronisk søknad i plan- og byggesøknader, som var en del av NHDs tiltaksplan fra 2008. Per i dag er potensialet for næringslivet relativt lite. Byggsøk er systemet for elektronisk kommunikasjon i byggesaker. Systemet har vært operativt siden 2004, men det var ikke før våren 2009 at det begynte å gi effekt. Fra næringsens side oppleves det som at altfor få kommuner har vært villige til å ta investeringen med en fullgod løsning for elektronisk kommunikasjon, og at forenklingspotensialet ikke blir utnyttet. I slike tilfeller savnes det mer og bedre informasjon, eventuelt pressmidler for å få flere aktører, både offentlige og private, til å ta i bruk løsninger med forenklingspotensial. I tillegg er det viktig at elektroniske løsninger utvikles på en måte som gir mest mulig brukervennlighet og effektivitet, samt at de elektroniske løsningene som utvikles av det offentlige kan kommunisere med systemene som næringslivet benytter.

Virksomheter som er bundet av regelverk som er direkte avledet fra internasjonalt regelverk, er videre opptatt av viktigheten av at det er harmoniserte standarder mellom rapportering til norske og internasjonale myndigheter. Dette er særlig typisk for virksomheter innenfor skips- og fiskerier næringen. Det oppleves som irriterende at man skal forholde seg til to regelverk på samme tid, hvor det ofte er samme krav til hva som skal rapporteres, men ulike rapporteringsmåter. Safe-SeaNet trekkes frem som et harmonisert rapporteringsverktøy, da dette er EUs system for automatisk rapportering, mens rapporteringssystemet SatRap fungerer godt for de norske fartøy som benytter seg av dette. Dette er derimot et system som ikke kan benyttes i annen rapportering enn til norske myndigheter (se nærmere beskrivelse i FKDs kapittel).

5.2 Forslag til regelforenkling/forenklingstiltak

Regelforenklingstiltak knytter seg til alternative prosedyrer og organiseringer som vil kunne gi virksomhetene mindre administrative kostnader og/eller opplevelse av færre administrative byrder.

Generelt uttrykkes det fra stort sett alle virksomheter, og innenfor alle myndighetsområder, at man er svært positiv til en økende andel av skjema tilgjengelig i Altinn eller andre elektroniske innrapporteringsmåter. Dette er noe som letter mye av det administrative arbeidet i forbindelse med innsending og etterlevelse av de krav som stilles for det private næringsliv.

Innenfor alle departementene som er inkludert i denne kartleggingen, er det gjennomgående regelforenklingstiltaket "utvidet elektronisk rapportering" som fremheves som mulige forenklingssområder. Dette gjelder skjemaer, søknader og rapporter som skal innsendes til statlige, men også til kommunale myndigheter. Av flere virksomheter påpekes det at det er et stort forenklingspotensial når det gjelder rapportering til kommunale myndigheter og muligheter for økt elektronisk rapportering. Virksomhetene er opptatt av at man gjennom elektronisk rapportering, for eksempel gjennom Altinn, har mulighet til å lagre all informasjon og innsendt dokumentasjon, noe som kan gjøre det enklere når man skal rapportere inn samme skjema flere ganger. Videre menes det at man gjennom elektronisk rapportering vil minske sjansen for dobbeltrapportering eller innsendelse av samme søknad, rapport eller skjema til ulike myndigheter.

I forhold til den spesifikke irritasjonsbyrden som går på dobbeltrapportering må det nevnes at det er et pågående arbeid med å videreutvikle Altinn slik at man kan legge til rette for informasjonsdeling myndighetene imellom. Målet er at informasjon kun skal rapporteres inn én gang via Altinn for så å videredistribueres til rette offentlige myndighet.

Videre er virksomhetene opptatt av å forenkle lovverket, først og fremst i fremstillingsmåte slik at ordlyden i de ulike lovkrav skal kunne være mer forståelige. Dette blant annet for å hindre misforståelser, eller ekstra arbeid i forbindelse med rapporteringskrav som man ikke nødvendigvis er pliktig til å gjøre. I sammenheng med et enklere og mer forståelig regelverk er virksomhetene opptatt av bedre informasjon fra myndighetene hva angår krav som stilles til virksomheter. Regelhjelp.no trekkes frem som et godt virkemiddel her. Likevel er virksomhetene, som nevnt under kapitlet "irritasjonsbyrder", opptatt av at det benyttes mye tid på å sette seg inn i det lovverket og de ulike informasjonskrav som gjelder for en spesifikk virksomhet.

Generelt sies det også at man er opptatt av en bedre informasjonsdeling mellom ulike myndigheter. Det påpekes for eksempel at myndigheter i større grad burde kunne benytte seg av Brønnøys-

sundregisteret for å hente ut den informasjon som de etterspør, spesielt innenfor områder som skatt og regnskap.

Av mer spesifikke forslag til forenkling er for eksempel skips- og fiskerinæringen opptatt av at det bør komme harmoniserte standarder for elektronisk rapportering som kan benyttes til rapportering til norske myndigheter så vel som til internasjonale myndigheter.

6. GJENNOMGANG AV REGJERINGENS HANDLINGSPLAN

I august 2008 lanserte regjeringen handlingsplanen «Tid til nyskaping og produksjon», som inneholdt 121 tiltak til forenklinger for næringslivet fra 14 departementer. Tiltakene representerer områder hvor departementene mente det var muligheter for forenklinger på bakgrunn av den kjennskap som departementene selv har til sine forvaltningsområder. I tillegg kommer også øvrige tiltak som ikke er definert i handlingsplanen, men som er gjennomført i måleperioden.

Tiltakene som ble fremmet i handlingsplanen var av forskjellig karakter. Noen var allerede blitt gjennomført, andre var på planleggingsstadiet. Oppdateringen viser at det har vært varierende fremdrift for de enkelte tiltak. Mer om regjeringens handlingsplan finnes på Nærings- og handelsdepartementet sin nettside¹¹.

Som et ledd i måling av utviklingen i de administrative kostnadene, foretatt våren 2009, ble resultatet av de 121 tiltakene vurdert. Enkelte av tiltakene var på det tidspunkt på et stadium i prosessen hvor det ikke har vært mulig å kostnadsberegne effektene av disse. Dette var enten fordi tiltaket foreløpig ikke var implementert, fordi tiltaket var for generelt til å bli koblet til et konkret informasjonskrav, eller fordi tiltaket var rettet mot et område som ikke var omfattet av målingen. For de øvrige tiltak har de økonomiske konsekvensene blitt vurdert i forhold til deres påvirkning på norske bedrifters administrative kostnader.

I dette kapittelet vil det bli gjort en overordnet gjennomgang av tiltakene fra regjeringens handlingsplan og de overordnede resultatene blir presentert. For en fullstendig oversikt over alle tiltak se: Vedlegg 2 – Tiltak fra regjeringens handlingsplan. I dette vedlegget er alle tiltakene i Handlingsplanen skissert og fordelt per departement.

Nedenstående tabell viser antall "modne" tiltak hvor det har vært mulig å estimere effekten, samt antall tiltak som ikke har blitt vurdert.

Tabell 6.1 - Samlet oversikt av statusen til tiltakene for samtlige departement

Departement	Antall vurderte tiltak	Antall utelatte tiltak	Antall tiltak i alt
AID	0	8	8
BLD	0	1	1
FIN	7	9	16
FKD	0	10	10
FAD	1	2	3
HOD	4	4	8
JD	1	7	8
KRD	2	1	3
KKD	2	5	7
LMD	5	12	17
MD	2	11	13
NHD	2	12	14
OED	3	6	9
SD	0	5	5
TOTALT	29	93	122

Av de 122 tiltakene som ble presentert i regjeringens handlingsplan har den administrative konsekvensen blitt vurdert for 29 mens 93 er utelatt fra denne oppdateringen. Blant de som er utelatt er hovedparten av tiltakene ikke iverksatt i løpet av måleperioden. Årsaken til dette er at fle-

¹¹

http://www.regjeringen.no/upload/NHD/Vedlegg/handlingsplaner_2008/Handlingsplan%20om%20forenkling.pdf

re av tiltakene ikke var planlagt ferdigstilt før på et senere tidspunkt, samt at noen er forsinket i forhold til opprinnelig tidsplan. En annen stor gruppe av tiltak som ikke er målt er tiltak som retter seg om mot informasjonskrav som ikke er omfattet av målingen. I flere tilfeller er tiltakene rettet mot informasjonskrav som ikke ble kartlagt i basismålingen, og som dermed ikke inngår i denne oppdateringen.

6.1 Administrative lettelsers som følge av handlingsplanen

Som tidligere nevnt har de enkelte departementer i varierende grad gjennomført sine egne tiltak i handlingsplanen. Nedenstående tabell gir en oversikt over den totale reduksjonen i administrative kostnader som følger av de tiltakene som er gjennomført i måleperioden fra 2006 til 2009. Kolonnen "beregnet reduksjon fra handlingsplan" viser faktisk kostnadsreduksjon som følge av gjennomføring av de ulike tiltakene (millioner kroner) målt i oppdateringsperioden. Den siste kolonnen viser hvor stor andel av bruttoreduksjon i administrative kostnader for det enkelte departement reduksjonen som følge av tiltakene utgjør (prosent).

Tabell 6.2 - Samlet oversikt over resultater av tiltakene i handlingsplanen

Departement	Beregnet reduksjon fra handlingsplan (mill)	Andel av total reduksjon for departementet (%)
AID	Tiltak ikke iverksatt	0,0 %
BLD	Ikke målt i basismålingen	0,0 %
FIN	-5,8	1,3 %
FKD	Tiltak ikke iverksatt	0,0 %
FAD	-6,597	100,0 %
HOD	-6,26	100,0 %
JD	-1,9	94,0 %
KRD	-15,442	100,0 %
KKD	-0,045	100,0 %
LMD	-4,92	77,2 %
MD	-0,068	100,0 %
NHD	-1,52	1,8 %
OED	-12,2	75,4 %
SD	Tiltak ikke iverksatt	0,0 %
TOTALT	-54,616	9,2 %

De 29 tiltakene som er inkludert i denne kartleggingen har medført en reduksjon av administrative kostnader på 54,6 millioner kroner. Sett i lys av en samlet administrativ kostnad på 54,4 milliarder kr for basismålingen utgjør dette kun en marginal reduksjon. Ser vi nærmere på den totale bruttoreduksjon beregnet i denne oppdatering, denne utgjør 594,7 millioner kroner, og handlingsplanens andel av denne utgjør regjeringens målrettede innsats kun 9,2 prosent av den totale oppnådde reduksjonen i perioden.

I det etterfølgende beskrives tre sentrale tiltak fra regjeringens handlingsplan og konsekvensen av disse.

1. Finansdepartementet

Handlingsplanen inneholder 16 tiltak lagt frem av Finansdepartementet, men kun syv av disse er inkludert i denne oppdateringen. Foreløpig er den samlede reelle besparelsen estimert til 5,8 millioner kroner.

Av de syv tiltakene som er inkludert i denne oppdatering er det tiltakene 'Forhåndsutfyllt selvangivelse for næringsdrivende' og 'Endringer i rapporteringsreglene i ligningsloven § 6-10' som i følge vår måling medfører de største besparelsene. En nærmere beskrivelse av disse tiltakene finnes i kapittel 10.

2. Kommunal- og regionaldepartementet

Et av de sentrale tiltakene under KRD er innføringen av elektronisk søknad i plan- og byggesaker. I planen spesifiseres det at dette tiltaket er ment å effektivisere byggenæringens ressursbruk ved søknader og meldinger knyttet til plan- og byggesaker gjennom en enklere og mer effektiv søknadsprosess. Konkret handler tiltaket om en videreutvikling og en økt bruk av Byggsøk Bygning, og har innvirkning på seks av informasjonskravene som var inkludert i basismålingen.

Per i dag er det registrert cirka 40.000 brukere (mai 2009) av Byggsøk. Videre er det per juni 2009, 144 kommuner i Norge som har tatt i bruk Byggsøk. Av disse er det cirka halvparten som har åpnet for fullstendig elektronisk innsending av byggesøknader, mens de resterende kommunene enten befinner seg i en testperiode eller ikke har implementert fullstendige løsninger. Med fullstendige løsninger menes blant annet elektronisk signering, tilgang på adresselister til nabo-varsel og kartgrunnlag. Oppdateringsmålingen viser at flere byggesøknader og byggemeldinger blir levert elektronisk – enten fullstendig eller delvis, sett i forhold til i 2006. Slik sett har dette tiltaket medført en besparelse på rundt 15,4 millioner.

3. Justisdepartementet

Av de åtte tiltakene knyttet til JD er det kun prøveprosjektet for elektronisk kommunikasjon ved tinglysning som er inkludert i målingen. Formålet med å inkludere dette tiltaket i oppdateringsmålingen er å avdekke i hvilken grad dette prøveprosjektet har bidratt til å effektivisere prosessen rundt tinglysning av pantedokumenter. Med dette menes pantedokumenter som omhandler borettslagsandeler, andre typer fast eiendom, samt slettinger av pantedokumenter. Ved elektronisk tinglysning skal man kunne spare en dag ved hjelp av Statens Kartverks system som bedriftene har anledning til å bruke.

Per i dag er kun en relativt simplifisert versjon av dette systemet tilgjengelig. Så langt har derfor ikke prøveprosjektet bidratt til tidsbesparelser. Utfordringen ligger i at Statens Kartverk har utviklet en løsning for elektronisk signatur som bedriftene ikke vurderer som god nok, og dette medfører at signerte dokument fortsatt må ettersendes per post. Det skal sies at bedriften som deltar i prøveordningen er en stor bedrift, men samtidig er det kun en bedrift som deltar. Proveprosjektet har derfor ikke medført noen endringer i administrative kostnader i den form elektronisk tinglysning eksisterer i dag. Samtidig er det relevant å nevne at bedriften som deltar i prøveordningen per i dag er fornøyd med mulighetene dette gir – særlig gjelder dette at det går raskere å få tilbakemelding fra Statens kartverk og at de vet når de får svar, og ønsker å utvikle mulighetene videre i samarbeid med myndighetene.

Resultatene fra undersøkelsen viser at den målrettede forenklingsinnsatsen skissert i regjeringens handlingsplan foreløpig ikke utgjør en betydelig del av den totale reduksjonen i administrative kostnader. Dette tyder på at det i tillegg er iverksatt en rekke forenklingstiltak utover de tiltakene som er beskrevet i handlingsplanen. Det er viktig at den fremtidige innsatsen spisses og at det legges et større trykk bak forenklingsarbeidet. Det bør i større grad trekkes på gode erfaringer fra tidligere gjennomført tiltak og initiativer iverksatt i andre land som det er naturlig å sammenlikne seg med, se kapittel 4. Faktaboksene på de etterfølgende sider presenteres det pågående forenklingsarbeidet i Danmark, Sverige og Storbritannia og sentrale tiltak som er iverksatt der. Dette er ment som inspirasjon for regjeringens videre arbeid med å redusere unødvendige administrative kostnader.

7. KONKLUSJON OG OPPSUMMERENDE ANALYSE

Det har vært en nedgang på om lag 288 millioner kroner i de administrative kostnadene siden 2006. Dette utgjør en reduksjon på ca 0,5 prosent.

Bevisst arbeid med forenklinger har i første rekke handlet om en målrettet digitaliseringsinnsats på tvers av departementer og styringsnivåer.

Ses det nærmere på utviklingen i de administrative kostnadene fordelt på virksomhetsstørrelse, har det spesielt forekommet en reduksjon i kostnadene for såkalte mikrobedrifter (1,8 prosent), det vil si virksomheter med færre enn fem ansatte. Dette er en interessant tendens, fordi små virksomheter typisk ikke har adgang til administrative ressurser i samme omfang som større virksomheter. Dette betyr at opplevelsen av de administrative forenklingene også vil føles relativt sterkere i små virksomheter.

Det er samtidig viktig å nevne at oppdateringsmålingen ikke har kunnet identifisere at det er rettet spesifikke tiltak for å redusere de administrative kostnadene for mikrosegmentet. De tiltakene som har blitt gjennomført har gått mer på generell forenkling som i utgangspunktet berører alle bedrifter.

Det har generelt sett ikke forekommet store forskyvninger i utviklingen i de administrative kostnadenes opprinnelse. Det har kommet en 0,2 prosent reduksjon i kategori C, som er lovgivning med nasjonal opprinnelse, og tilsvarende har det kommet en 0,2 prosent økning i kategori A, som er internasjonalt regelverk. Hovedinntrykket er at størstedelen av kostnadene kommer fra lovgivning som Norge har innflytelse på, det vil si enten lovgivning som i sin helhet har nasjonal opprinnelse (C) eller lovgivning der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der det enkelte land fritt kan formulere lovteksten (B). Denne observasjonen er interessant i forhold til forenkling og det fremtidige arbeidet med å redusere de administrative kostnadene da myndighetene har god anledning til å påvirke utformingen av informasjonskravene i lovverket.

En generell erfaring fra denne kartleggingen er også at mange av de identifiserte tiltakene og initiativene kan gjennomføres, uansett om det er snakk om lovverk som i sin helhet stammer fra internasjonal lovgivning (A), lovgivning der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der det er opp til det enkelte land å utforme selve lovteksten (B) eller lovverk som i sin helhet har nasjonal opprinnelse (C). Mange av disse tiltakene retter seg mot aktiviteter og tidsbruk som bedriftene anvender på å dokumentere etterlevelsen av regelverket, snarere enn selve innholdet i regelverket. Det betyr at det ikke nødvendigvis er regelen eller dens opprinnelse som er interessant i seg selv, men derimot hvilken implementering som er valgt. Dette innebærer at det er en lang rekke tiltak som kan arbeides videre med og som ikke påvirker det egentlige innholdet i regelen. Dette gjelder spesielt digitaliseringstiltak i forbindelse med innsending av informasjon til offentlige myndigheter eller tredjepart.

Det har i Norge vært arbeidet systematisk med utviklingen av Altinn-portalen, samt med andre digitaliseringsprosjekter. Dette er det største og mest målrettede forenklingsarbeidet. Arbeidet har blitt trukket fram av bedrifter i intervjuene, og det synes å være en bred enighet om at digitaliseringsarbeidet har vært, og er, vellykket. Digitalisering er også et tiltak som i høy grad går på tvers av departementer, og således også involverer en sentral implementering og strategi, og dermed en styrt innsats.

Oppdateringsmålingen har vist at det i perioden er benyttet flere ulike forenklingstiltak som både bidrar til kostnadsreduksjoner og forenklinger for næringslivet. Internasjonalt sett har Norge en god infrastruktur i forhold til digitale løsninger for innrapportering til myndighetene gjennom Altinn. Man ser at dette bidrar til å effektivisere samhandlingen mellom næringslivet og myndighetene, men det er fremdeles et stort potensial ved å inkludere nye fagområder og nye tekniske løsninger også her. Erfaringer fra andre land viser allikevel at dersom man skal nå målet om en

betydelig reduksjon i administrative kostnader krever dette en fokusert innsats over tid, samt at ansvarlige for det forberedende lovarbeidet har et forpliktende ansvar for forenklingsarbeidet, slik at forenklingsarbeidet ikke bare blir "reparasjon" i etterkant.

Norge har inntil videre ikke valgt å fremsette en direkte målsetning for forenklingsarbeidet. Til sammenligning har både Sverige og Danmark innført en målsetning om 25 prosent reduksjon for de enkelte departementer og etater, som dermed er ansvarlige for å nå dette på hvert sitt regelverksområde.

Forenklingsarbeid i Norge har i vesentlig grad vært et sentralt drevet prosjekt, for eksempel i forhold til utvikling og forbedring av Altinn, fremfor prosjekter drevet av de enkelte departement som har ansvaret for utformingen av lov- og regelverk på sine områder. Utfordringen fremover vil være hvordan forenkling kan forankres i de enkelte departements arbeid med regelverk, slik at det også sikres et desentralisert medeierskap og -ansvar. Ved å ansvarliggjøre departementene i forenklingsarbeidet vil disse ha større incentiver til å fokusere på forenklingsarbeid i lovutforming og tilrettelegging for innsending og håndtering av dokumentasjonskrav.

DEL II – UTVIKLING I KOSTNAD PER DEPARTEMENT

8. ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

I det følgende kapittelet omtales utviklingen i næringslivets administrative byrder under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) i perioden 2006 til 2009. Det gjøres oppmerksom på at det er gjort avgrensninger i forhold til hvilke regelverksområder som er målt – hovedsakelig basert på hva som ble kartlagt i basismålingen i 2006 (se avsnitt 2.1 for nærmere beskrivelse). I 2006 ble byrdene målt til å utgjøre 2.821,3 millioner kroner. Etter en kostnadsøkning på 27,1 millioner kroner ligger byrdene nå på 2.848,4 millioner kroner i 2009. Hoveddelen av denne økningen kommer av to nye informasjonskrav knyttet til innrapportering i forbindelse med oppfølgingssamtale og dialogmøte ved langtidssykemeldte.

I avsnitt 8.1 gis det en overordnet beskrivelse av AID. Deretter kommer to avsnitt som beskriver utviklingen i administrative byrder - først en overordnet beskrivelse i avsnitt 8.2, og deretter en mer detaljert gjennomgang av de største endringene på informasjonskravsnivå i avsnitt 8.3. I de påfølgende avsnittene brytes utviklingen ned i utvalgte parametre; *opprinnelse* (nasjonalt vs. Internasjonale lovverk) i avsnitt 8.4, påvirkning på henholdsvis *mikro- og ikke-mikrobedrifter* (avsnitt 8.5), og fordeling på *innrapporteringsmåte* (elektronisk og manuell) i avsnitt 8.6. Til sist beskrives bedriftenes opplevde irritasjonsbyrder og forslag til forenklinger (8.7).

8.1 Kort om departementet

AID har, ifølge hjemmesiden deres¹², det overordnede ansvaret for arbeidsmarkedet, arbeidsmiljø og sikkerhet, funksjonshemmede, inntektspolitikk, innvandring, integrering og mangfold, samer og nasjonale minoriteter, pensjoner og velferd .

Generelt sett kan man si at endringene som er målt i oppdateringsperioden er tiltak for å forhindre sosial dumping og sikre at tariffavtaler overholdes. Som en del av dette er det også gitt mer spesifiserte regler for bemanningsforetak. Det har også kommet inn to krav i forhold til dokumentasjon av oppfølgingsplan og dialogmøte ved langvarig sykemelding. I tillegg har det skjedd en forenkling ved økt elektronisk innrapportering for ett krav.

Nedenstående tabell 8.1 viser endringene som inngår i oppdateringsmålingen. De krav som betegnes som "nye" er krav som er innført i kartleggingsperioden. "Endrede" krav er krav som allerede er kartlagt i basismålingen, men der det enten har kommet utvidede eller reduserte dokumentasjonskrav under allerede eksisterende krav eller eventuelt en populasjonsendring for de virksomheter som skal etterleve kravet. Kategorien "utgår" omhandler krav som er målt i basismålingen, men som er tatt ut av lovverket og derfor ikke medfører noen administrativ kostnad for det private næringsliv lenger.

Kravene er kategorisert i regelverksområder som berører næringslivet. Dette er gjort for å forsøke å gruppere kravene slik at beslektede krav legges inn under samme regelverksområde. For AID er det lagt inn fire regelverksområder – "HMS", "utlendingslovgivning", "petroleumslovgivning" og "diverse arbeidsmarked, trygd og helsepersonell".

Regelverksområdet "HMS" omhandler alle krav som har med helse, miljø og sikkerhet. Man vil finne øvrige krav knyttet til dette regelverksområdet under Miljøverndepartementet (MD), Justisdepartementet (JD) og Fiskeri- og kystdepartementet (FKD). Regelverksområdet "utlendingslovgivning" omhandler plikter knyttet til denne lovgivningen, mens regelverksområdet "petroleumslovgivning" omfatter plikter knyttet til petroleumsbransjen. Regelverksområdet "diverse arbeidsmarked, trygd og helsepersonell" er en samlepost for øvrige krav som har vært vanskelig å gruppere mer spesifikt uten at gruppene blir særdeles små. Regelverksområdene er for øvrig videreført fra basismålingen.

De pliktene som er kartlagt i denne oppdateringsmålingen ligger under regelverksområdet "HMS" og "diverse arbeidsmarked, trygd og helsepersonell" da det er under disse to regelverksområdene endringene i lovverket har funnet sted. Se også avsnitt 8.3 der de ulike informasjonskravene vises med tilhørende regelverksområde.

Tabellen under viser at det inngår 12 nye krav og fem endrede krav i denne kartleggingen.

¹² <http://www.regjeringen.no/nb/dep/aid/dep/ansvarsomraader.html?id=190>

Tabell 8.1 Endrede informasjonskrav AID 2006 - 2009

Arbeids- og inkluderingsdepartementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
HMS	12	2	0	14
Diverse arbeidsmarked, trygd og helsepersonell	0	3	0	3
Total	12	5	0	17

8.2 Utviklingen i de administrative omkostningene

I dette avsnittet beskrives de aggregerte kostnadene for basismålingen (2006) og oppdateringsmålingen (2009) for AID som helhet fordelt på de underliggende regelverksområdene. Kostnadene som oppgis i tabellen under er kostnader per regelverksområde per år. Endringer som vises er dermed endringer i disse årlige kostnadene. Utviklingen i kostnader vises i tabell 8.2 under der man først ser hva kostnaden (i tusen kroner) var per 1. september 2006 og hva den er per 1. september 2009, endringen i oppdateringsperioden, samt som prosentvis reduksjon eller økning fra måletidspunktet 1. september 2006 til 1. september 2009.

Tabell 8.2 Kostnader per regelverksområde 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Arbeids- og inkluderingsdepartementet	Omstillings kostnader	2006	2009	Endring i tusen kroner	Utvikling
		Administrative kostnader	Administrative kostnader		
HMS	-	1 666 146	1 693 238	27 092	1,6 %
Utlendingslovgivning	-	21 687	21 687	-	0,0 %
Petroleumslovgivning	-	21 324	21 324	-	0,0 %
Diverse arbeidsmarked, trygd og helsepersonell	-	1 112 112	1 112 112	-	0,0 %
Total	-	2 821 269	2 848 361	27 092	1,0 %

Av tabellen over ser man at kostnaden kun har endret seg for regelverksområdet "HMS".

Økningen på regelverksområdet "HMS" er på 1,6 prosent. Dette skyldes i hovedsak de to pliktene for arbeidsgiver til henholdsvis å dokumentere oppfølgingsplan etter krav fra NAV og å sende inn skriftlig melding vedrørende dialogmøte ved langvarig sykemelding. De tre øvrige pliktene som medfører økt kostnad for dette regelverksområdet er knyttet til krav som skal sikre likelønn og ivareta HMS-hensyn.

Det har også skjedd en reduksjon ved at andel elektronisk innrapportering knyttet til "Plikt for produsent/ importør og/ eller omsetter av 100 kg eller mer per år av en kjemikalie som er klassifisert i en fareklasse om å sende deklarasjon til Produktregisteret", har økt i oppdateringsperioden, noe som fører til redusert tidsbruk og derigjennom lavere kostnad for dette kravet.

Informasjonskravene med tilhørende kostnader kommenteres i avsnittet under.

8.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå

I dette avsnittet viser vi utviklingen av de administrative omkostningene på informasjonskravsnivå.

Tabell 8.3 under viser informasjonskrav med henvisning til hvilket regelverksområde og hvilken lov/hjemmel kravet har, kostnadene for det enkelte krav for henholdsvis basismålingen og oppdateringsmålingen, samt utvikling i henholdsvis endring i kostnad og prosent. Tallene er ikke per bedrift, men den aggregerte summen for hele populasjonen kravet rettes mot.

Tabell 8.3 Største endringer på informasjonskravsnivå AID 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Regel- verks- område	Lov/ forskrift	§	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006 Administrativ e kostnader	2009 Administrativ e kostnader	Forskjell	Utvikling
HMS	LOV-1997-02-28-19 Folketrygdloven	25-2	Plikt for arbeidsgiver til å utlevere oppfølgingsplan etter krav fra Arbeids- og velferdsetaten	-	-	18 010	18 010	100 %
HMS	LOV-2005-06-17-62 Arbeidsmiljøloven	4-6	Plikt for arbeidsgiver å gi skriftlig melding til Arbeids- og velferdsetaten vedrørende dialogmøte for særlig tilrettelegging for arbeidstakere med redusert arbeidsevne	-	-	8 178	8 178	100 %
HMS	FOR-2007-03-30-366 Forskrift om id-kort på bygg og anlegg	3, 4	Plikt for arbeidsgiver innen bygg og anlegg å utstede id-kort til alle som utfører arbeid på bygg- og anleggsplasser og oppfyller de angitte opplysningsplikter til offentlige registre	-	-	683	683	100 %
HMS	FOR-1995-04-21-377 Byggherre-forskriften	10 a	Plikt for byggherre å opplyse i sine kontrakter om at oppdragstakernes arbeidstakere minst skal ha de lønns- og arbeidsvilkår som følger av allmenngjøringsforskriften dersom denne gjelder for oppdraget	-	-	226	226	100 %
HMS	FOR-2008-06-04-541 Forskrift om bemanningsforetak	2, 3, 4, 5, 7	Plikt for bemanningsforetak som skal drive virksomhet i Norge om å sende inn melding til Arbeidstilsynet om at kravene for å drive slike foretak fremdeles er oppfylt innen 31. januar hvert år.	-	-	66	66	100 %
HMS	FOR 2002-07-16 nr. 1139 Forskrift om merking mv av farlige kjemikalier	7, 21	Plikt for produsent/ importør og/ eller omsetter av 100 kg eller mer per år av et kjemikalie som er klassifisert i en fareklasse om å sende deklarasjon til Produktregisteret	-	1 503	1 431	-72	-5 %
Total				-	1 503	28 595	27 092	

“Plikt for arbeidsgiver til å utlevere oppfølgingsplan etter krav fra Arbeids- og velferds-etaten”

Som

tabell 8.3 over viser er det den nye plikten for arbeidsgiver til å skrive en oppfølgingsplan for arbeidstaker med langtidssykemelding og sende denne inn til NAV som medfører den største kostnadsøkningen. Hensikten med kravet er å sikre best mulig oppfølging av sykemeldte medarbeidere med mål om å få disse raskere tilbake i jobb. Oppfølgingsplanen utarbeides i et møte mellom den sykemeldte medarbeideren og hans overordnede. Tilbakemeldingene vi har fått i våre intervjuer viser at møtet tar ca 30 minutter. Vi har kun regnet med tiden for lederen da den langtidssykemeldte arbeidstakeren nå er på sykepenger betalt av staten. Oppfølgingsplanen sendes så inn til NAV. Det er regnet at det tar fem minutter å sende denne inn, samt lagre og arkivere avtalen. Samlet sett er det derfor regnet et tidsforbruk på 35 minutter knyttet til etterlevelsen av denne plikten.

Ifølge tall fra NAV ble det rapportert inn 95.000 oppfølgingsplaner i 2008. Det blir ikke gitt noen opplysninger om fordeling på mikro- og ikke-mikrobedrifter, men det antas at antall meldinger følger fordelingen av antall ansatte mellom mikro- og ikke-mikrobedrifter generelt. Basert på statistikk fra SSBs¹³ statistikkbank, har vi beregnet en fordeling der 19 prosent av planene ble sendt inn fra mikrobedrifter (færre enn fem ansatte) og 81 prosent fra ikke-mikrobedrifter (fem eller flere ansatte).

Det er lagt til grunn at det er en i lederstilling som utfører arbeidsoppgavene knyttet til denne plikten da det er den sykemeldte arbeidstakerens overordnede som skal delta i møtet og utarbeide oppfølgingsplanen. Timeprisen for lederyrker er definert til 325 kroner der denne timeprisen følger av basiskartleggingen og er basert på SSBs lønnstatistikk for 2006.

Samlet medfører kravet en kostnad på 18.010.000 kroner. Ettersom dette er et nytt krav som har kommet til i oppdateringsperioden gir dette en økning på 100 prosent fra 2006. Det er ikke knyttet noen omstillingskostnader til dette kravet, det vil si de engangskostnader bedriftene har i forbindelse med administrative tilpasninger mv. som følge av en ny/endret regel, for eksempel i forbindelse med tilpasninger av IT-systemer o.l., se Vedlegg 6 – Ordliste for nærmere definisjon.

“Plikt for arbeidsgiver å gi skriftlig melding til Arbeids- og velferdsetaten vedrørende dialogmøte for særlig tilrettelegging for arbeidstakere med redusert arbeidsevne”

Dette er også et nytt krav der hensikten også for dette kravet er å sikre tilrettelegging for langtidssykemeldte arbeidstakere med mål om å få disse tilbake til arbeidslivet. Møtet skal avholdes senest innen 12 uker etter at arbeidstaker har vært helt borte fra arbeidet. Det er typisk HR-ansvarlig, avdelingsleder og eventuelt bedriftshelsetjenesten som deltar på møtet i tillegg til den sykemeldte arbeidstakeren. Hovedhensikten med å ha et dialogmøte om innholdet i oppfølgingsplanen er å forsterke samarbeidet mellom arbeidsgiver, arbeidstaker, bedriftshelsetjenesten og eventuelt lege gjennom å etablere en møteplass der partene kan drøfte den videre oppfølgingen med sikte på tilbakeføring til arbeid, herunder alternative arbeids- og tilretteleggingsmuligheter. Det er ikke et fastsatt skjema som skal fylles inn for å gi den skriftlige meldingen, men i praksis benytter de fleste et skjema utviklet av NAV for IA-bedrifter. Skjemaet fylles ut i møtet. Utfyl-

¹³

http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?KortnavnWeb=foretak&PLanguage=0&nvl=false&tilside=selecttable/hovedtabellHjem.asp

lingen av skjemaet og innsending av dette tar i snitt ca. 20 minutter. Det legges til grunn at skjemaet fylles ut av en person i lederyrker, med tilhørende timelønn på 325 kroner, da det er den sykemeldte arbeidstakerens overordnede som skal fylle ut og sende inn skjemaet.

Ifølge SSB¹⁴ var det 113.237 tilfeller av sykdom over 12 uker i 2008. Ifølge informasjon fra AID er ca 1/3 av disse sykemeldingene deltidssykemeldinger. For deltidssykemeldinger er det ikke krav om dialogmøte. Det legges derfor til grunn 2/3 av langtidssykemeldingene, det vil si 75.491, som populasjon for dette kravet.

Det må nevnes at SKM-metoden legger til grunn full etterlevelse av kravet. Vi tar derfor utgangspunkt at det gjennomføres og sendes inn melding om dialogmøte for alle fulltids sykemeldte utover 12 uker. Ifølge NAV er det for øvrig bare registrert 17.000 gjennomførte dialogmøter i regi av arbeidsgiver etter 12 ukers sykemelding i 2008. Samtidig er det slik at arbeidsgiver ikke i alle tilfeller sender inn registreringer til NAV-kontorene, jamfør blant annet omtale i "Arbeid og velferd"¹⁵.

Også for dette kravet, som for kravet over, antas det en fordeling på 19 prosent innmeldinger fra mikrobedrifter og 81 prosent fra ikke-mikrobedrifter, ref SSB sin statistikkbank som viser antall ansatte i henholdsvis mikro- og ikke-mikrobedrifter.

Totalt medfører dette nye kravet en kostnad på 8.178.000 kroner. Kravet medfører ingen omstillingskostnader. Ettersom kravet er nytt i måleperioden gir dette en økning på 100 prosent fra 2006 til 2009.

"Plikt for arbeidsgiver innen bygg og anlegg å utstede id-kort til alle som utfører arbeid på bygg- og anleggsplasser og oppfyller de angitte opplysningsplikter til offentlige registre"

Arbeidsgiver plikter nå å utstyre alle sine ansatte som arbeider på bygg- og anleggsplasser med Id-kort utstedt av kortutsteder og godkjent av departementet. Id-kortordningen har særlig som formål å ivareta sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på byggeplasser. Kortet identifiserer arbeidstaker og hvem arbeidstaker jobber for. Id-kortet skal utstedes for en periode tilsvarende ansettelsesforholdets lengde, men ikke i noe tilfelle for mer enn to år.

Id-kortet koster 64 kroner inkludert mva. Kortleverandøren tilbyr også id-kort med ulike valgfrie tilleggstenester (som for eksempel aktivisert magnetstripe) som gir en dyrere kortpris for de som velger dette. Det er innkjøpskostnaden for det vanlige og obligatoriske id-kortet som her legges til grunn. Populasjonen utgjøres av antall ansatte i bygg og anleggsbransjen med en hyppighet på 0,5 i og med at kortet skal fornyes annethvert år.

Bestilling av kort utføres av en (eller flere) person(er) virksomheten utpeker og gir bestillerfullmakt. Den som er registrert som bestiller kan bestille id-kort både til seg selv og alle andre i virksomheten enten elektronisk eller manuelt. Det er bestillerens ansvar blant annet å sjekke identiteten til arbeidstakere som skal utstyres med kort, og sende inn kopi av gyldig legitimasjon med bilde for denne ansatte. Det er satt av en tid på 10 minutter per bestilling av kort, og lagt til grunn en timekostnad for håndverkere for utførelsen av denne bestillingen. Dette gir en timekostnad på 192 kroner.

Kravet medfører ingen omstillingskostnader. Samlet utgjør kostnaden for dette kravet 683.000 kroner per år. Ettersom også dette kravet er nytt i målingsperioden er dette en økning på 100 prosent.

"Plikt for byggherre å opplyse i sine kontrakter om at oppdragstakernes arbeidstakere minst skal ha de lønns- og arbeidsvilkår som følger av allmenngjøringsforskriften dersom denne gjelder for oppdraget"

¹⁴

http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selecttable/hovedtabellHjem.asp&KortnavnWeb=sykefratot

¹⁵ Se rapporten "Sykefraværsutvalgets modell for oppfølging av sykmeldte – to år etter"

http://74.125.77.132/search?q=cache:Ar_DVsqkL_8J:www.nav.no/binary%3Fid%3D294027%26download%3Dtrue+Sykefrav%C3%A6rsutvalgets+modell+for&cd=1&hl=no&ct=clnk

Denne nye plikten har til hensikt å forhindre sosial dumping. I praksis legges det som regel inn en standardfrase i anbudspapirene for prosjektet der tilbyder bes bekrefte at lønns- og arbeidsvilkårene følger minstekravene. Tilbudet, med denne bekreftelsen, legges så inn som vedlegg til kontrakten. Det tar cirka fem minutter å finne frem denne frasen fra tidligere kontrakter og legge denne inn i anbudspapirene, eventuelt skrive den inn manuelt. Timekostnaden som er lagt til grunn er 325 kroner.

Populasjonen som er lagt til grunn er antall byggeprosjekter. Denne populasjonen er hentet fra basismålingen og utgjør totalt 2.031 prosjekter der alle prosjektene er ligger i ikke-mikrosegmentet.

Totalkostnaden for dette kravet utgjør med disse forutsetningene 226.000 kroner. Kravet medfører ingen omstillingskostnader. Ettersom det er et nytt krav i kartleggingsperioden gir det en økning på 100 prosent.

“Plikt for bemanningsforetak som skal drive virksomhet i Norge om å sende inn melding til Arbeidstilsynet om at kravene for å drive slike foretak fremdeles er oppfylt innen 31. januar hvert år”

Denne meldingen sendes inn på eget skjema. Det tar cirka fem minutter å fylle inn skjemaet. Dette kan sendes inn per e-post eller brev. Det antas at en normalt effektiv bedrift sender skjemaet per e-post. Det er lagt til grunn at det da tar fem minutter å skanne brevet og sende dette per e-post til Arbeidstilsynet.

Det er lagt til grunn at det er en medarbeider i kategorien kontoryrker som utfører arbeidet med tilhørende timepris på 187 kroner.

Ifølge hjemmesiden til Arbeidstilsynet er det 1.800 bemanningsforetak som skal meldes inn i registeret. Det antas at det er en fordeling på 85 prosent mikrobedrifter og 15 prosent ikke-mikrobedrifter for de innmeldingspliktige.

Den totale kostnaden for denne plikten er 66.000 kroner. Kravet medfører ingen omstillingskostnader. Denne plikten er også ny, så endringen betyr en 100 prosent økning fra 2006 til 2009 for denne plikten.

“Plikt for produsent/ importør og/ eller omsetter av 100 kg eller mer per år av en kjemikalie som er klassifisert i en fareklasse om å sende deklarasjon til Produktregisteret”

For denne plikten har det skjedd en kostnadsreduksjon i målingsperioden. Reduksjonen skyldes økt grad av elektronisk innrapportering. I basismålingen er det lagt til grunn en elektronisk andel av innrapporteringen på 40 prosent, mens denne andelen nå er økt til 50 prosent i følge tall fra Produktregisteret.

Denne plikten gjelder både innmelding i registeret, årlig oppdatering for de kjemikalier som allerede er registrert og utmelding dersom noen kjemikalier ikke lenger produseres/ importeres eller omsettes.

I praksis betyr økt elektronisk innrapportering følgende:

- Innmelding
 - Antall elektroniske innrapporteringer økt fra 1.000 i 2006 til 1.250 i 2009
 - Tidsbruken redusert fra 60 minutter til 40 minutter á 240 kroner per time ved elektronisk fremfor manuell innrapportering
- Oppdatering:
 - Antall elektroniske innrapporteringer økt fra 6.400 i 2006 til 8.000 i 2009
 - Tidsbruken redusert fra 13 minutter til 8 minutter á 240 kroner per time ved elektronisk fremfor manuell rapportering
- Utmelding
 - Antall elektroniske innrapporteringer økt fra 760 i 2006 til 950 i 2009
 - Tidsbruken redusert fra 33 minutter til 21 minutter á 240 kroner per time ved elektronisk fremfor manuell rapportering

For alle de tre typer innrapportering gjelder det at portokostnaden på 5,28 kroner per innsending faller bort ved elektronisk fremfor manuell innsending.

Samlet sett var kostnaden knyttet til denne plikten 1.503.000 kroner i 2006. Denne er nå redusert til 1.431.000 kroner. Dette gir en reduksjon på 72.000 kroner i måleperioden.

Det gjøres oppmerksom på at forskriften denne plikten er hentet fra, FOR 2002-07-16 nr. 1139: Forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier, ligger inn under både AID og MD. Denne plikten er i basismålingen kartlagt under AID, og man har derfor valgt å videreføre målingen under AID. I den forbindelse vil vi gjøre oppmerksom på at målet om økt elektronisk innrapportering er en del av MDs handlingsplan som er utarbeidet på grunnlag av basiskartleggingen fra 2006. Ettersom denne plikten er målt under AID vil denne gevinsten måles under dette departementet, ikke under MD.

8.4 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)

I dette avsnittet viser vi utviklingen i fordelingen på henholdsvis A-, B- og C-kategorisering fra 2006 til 2009. A-kategorisering kan i sin helhet tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk, B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere, og C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter.

I tabellene under presenteres kostnadene per regelverksområde med fordeling på henholdsvis kostnader som følger i sin helhet av internasjonalt lovverk (A), kostnader knyttet til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der de enkelte landene står fritt til å formulere krav til opplysninger bedriftene skal levere (B) og kostnader knyttet til lovverk som i sin helhet følger av nasjonale lover og forskrifter (C) i prosent for både 2006 og 2009. Det presiseres at andelen for de tre ulike kategoriene regnes ut med utgangspunkt i totalkostnaden for henholdsvis 2006 og 2009. En økning i prosentvis andel for en kategori vil ikke derfor nødvendigvis si at kostnaden for den ene kategorien øker – det kan like gjerne være at kostnaden for den ene eller de to andre kategoriene er redusert. Tilsvarende vil ikke en reduksjon i prosentvis andel for en kategori nødvendigvis bety en reduksjon i kostnadene for denne kategorien – det kan like gjerne bety en økning i kostnad som følge av nye/ endrede krav for en eller de to andre kategoriene.

Tabell 8.4 Administrative kostnaders opprinnelse AID 2006 - 2009

Regelverksområde	2006			2009		
	A	B	C	A	B	C
HMS	0,0 %	90,4 %	9,6 %	0,0 %	88,9 %	11,1 %
Utlendingslovgivning	0,0 %	98,8 %	1,2 %	0,0 %	98,8 %	1,2 %
Petroleumslovgivning	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
Diverse arbeidsmarked, trygd og helsepersonell	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
Total	0,0 %	54,1 %	45,9 %	0,0 %	53,6 %	46,4 %

Ettersom det kun er endringer i kostnader for regelverksområdet "HMS" er det kun her det er en marginal endring i fordelingen mellom de tre kategoriene. Det er en økning fra 9,6 prosent i 2006 til 11,1 prosent i 2009 for kostnader knyttet til opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter (C) med en tilsvarende reduksjon i kostnader knyttet til regelverk der formålet er formulert i de internasjonale reglene (B) fra 90,4 prosent i 2006 til 88,9 prosent i 2009. Dette skyldes som nevnt i hovedsak nye krav i forbindelse med dokumentasjon av oppfølgingsplan og dialogmøte. Dette er kostnader som helt og holdent skyldes norsk regelverk, og man har derfor fått denne marginale forskyvningen fra kostnader som skyldes lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk (B) til kostnader som i sin helhet kan henføres til nasjonalt lovverk (C).

Totalt ser man at dette gir et marginalt utslag også for fordelingen totalt med en økning fra 45,9 prosent i kostnader knyttet til opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter (C) i 2006 til 46,4 prosent i 2009 med en tilsvarende nedgang for kostnader knyttet til regelverk der formålet er formulert i internasjonale regler (B) fra 54,1 prosent til 53,6 prosent. I sum betyr det at de økte kostnadene i hovedsak er knyttet til nasjonalt regelverk (C). Ettersom

endringene i seg selv er marginale i forhold til det totale kostnadsbildet gir dette derfor utbetydelige utslag i fordelingen mellom de tre kostnadskategoriene.

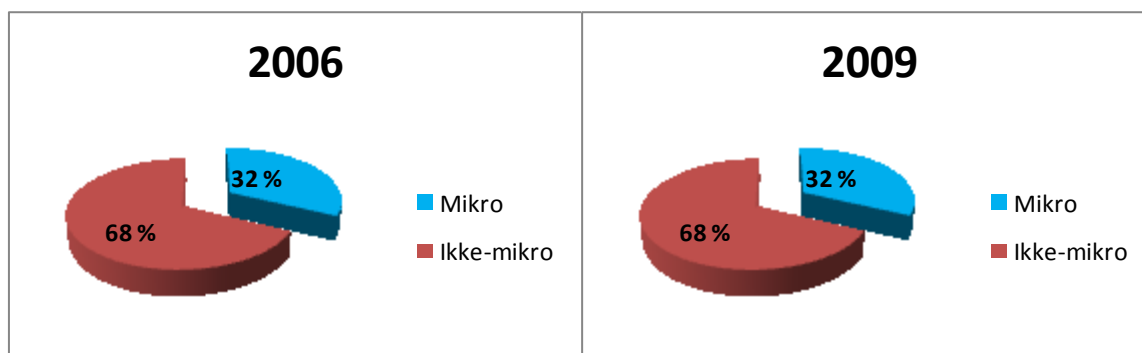
Det er viktig å understreke at det er mulig å gjøre noe med innrapporteringsmetoden for kravene, også for krav henført til lovverk som henholdsvis skyldes internasjonalt lovverk (A) og lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der landene selv står fritt til å formulere lovverket (B), da innrapporteringsmetoden helt og holdent styres av nasjonale myndigheter. Ved å øke graden av digitalisering for krav som skal innrapporteres kan kostnadene som henføres til de tre kategoriene reduseres.

Det understrekes videre at man i denne målingen kun måler endringer dersom endringer i lovteksten innebærer reelle endringer i etterlevelsen av lovverket. Dersom kun ordlyd endres uten at dette har betydning for hvordan lovverket etterleves eller for populasjonen av virksomheter som skal etterleve lovverket, vil ikke disse endringene fanges opp og dermed heller ikke endringer i kategorisering av kostnader. Videre, dersom endringer/ innføring av internasjonalt lovverk allerede er dekket gjennom det nasjonale lovverket vil heller ikke disse endringene fanges opp og da heller ikke endringer i kategorisering av tilhørende kostnader. Slik sett er det derfor en mulighet for at kostnadene knyttet til nasjonalt lovverk (C) overvurderes i forhold til kostnader som skyldes lovverk der formålet er gjengitt i internasjonalt lovverk, men der det er opp til de enkelte land å formulere lovteksten (B) eller kostnader som skyldes regelverk som i sin helhet er definert i internasjonalt lovverk (A).

8.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse

Figur 8.1 under viser vi hvordan økningen i kostnader påvirker fordelingen av kostnader mellom mikrobedrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobedrifter (fem ansatte eller flere).

Figur 8.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse AID 2006 - 2009

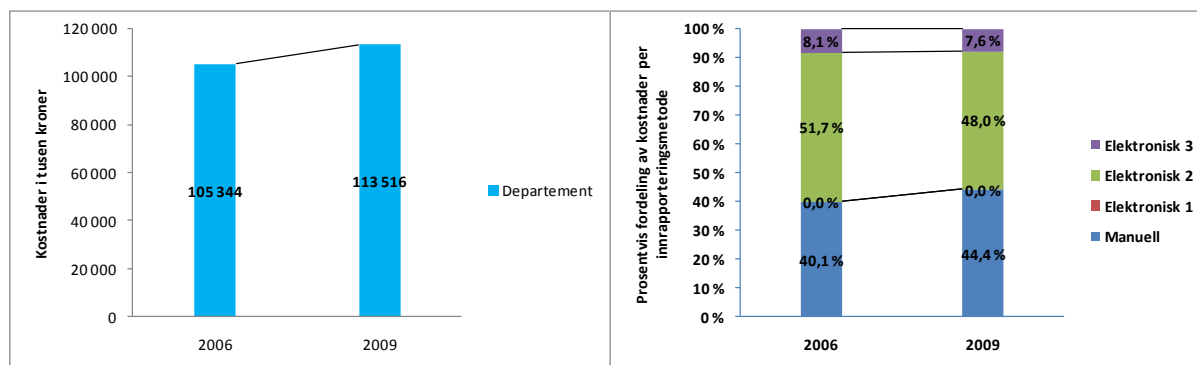
Som vi ser av Figur 8.1 over gir ikke de kostnadsendringene som følger av denne oppdateringsmålingen noen endringer i fordelingen mellom mikrobedrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobedrifter (fem ansatte eller flere). Grunnen er at endringene er så små i seg selv (som nevnt tidligere kun 1 prosent økning i totale kostnader fra 2006 til 2009). Kostnadene rammer også mikrobedrifter og ikke-mikrobedrifter relativt likt slik at totalfordelingen mellom de to typer bedrifter ikke endrer seg.

Det at det ikke er en endring i forholdet mellom administrative kostnader for mikro bedrifter og ikke-mikro bedrifter er også i et funn i seg selv. Det er et uttalt mål å redusere de administrative byrdene for mikrobedrifter spesielt. Når fordelingen av kostnader mellom mikrobedrifter og ikke-mikrobedrifter ikke endrer seg tyder dette på at denne målsettingen ikke er nådd i måleperioden.

8.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte

I Figur 8.2 under viser vi utviklingen i kostnader knyttet til innrapporteringsmåter. Dette gjelder kun de kostnader der man skal rapportere inn til myndighetene og tredje part, ikke for eksempel dokumentasjon som kun skal være tilgjengelig og fremlegges ved forespørsel.

Figur 8.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte AID 2006 - 2009

Figuren til venstre ovenfor viser totale kostnader i tusen kroner for de kostnadene som er knyttet til innrapportering av informasjon til myndighetene eller tredje part. Man ser her at denne type kostnader øker fra 105.344.000 kroner til 113.516.000 kroner fra 2006 til 2009. Dette utgjør en kostnadsøkning på 8.172.000 kroner. Dette forklares med at to av de nye kravene, henholdsvis "plikt for arbeidsgiver å gi skriftlig melding til Arbeids- og velferdsetaten vedrørende dialogmøte for særlig tilrettelegging for arbeidstakere med redusert arbeidsevne" og "plikt for bemanningsforetak som skal drive virksomhet i Norge om å sende inn melding til Arbeidstilsynet om at kravene for å drive slike foretak fremdeles er oppfylt innen 31. januar hvert år" medfører innrapportering. Det er også en liten reduksjon i rapporteringskostnadene som følge av tidligere omtalt økt andel av elektronisk rapportering knyttet til "plikt for produsent/ importør og/ eller omsetter av 100 kg eller mer per år av en kjemikalie som er klassifisert i en fareklasse om å sende deklarasjon til Produktregisteret", men denne reduksjonen er marginal sammenlignet med økningen knyttet til de to pliktene som medfører økning.

Figuren til høyre ovenfor viser fordelingen av kostnadene mellom de fire typer innrapportering¹⁶, se også metodevedlegget for nærmere definisjon. Figuren viser at andelen manuell innrapportering økte fra 40,1 prosent i 2006 til 44,4 prosent i 2009. Grunnen er at de to pliktene som medfører økning i innrapporteringskostnader gjøres ved manuell innrapportering. På den andre siden medfører den forenklingen som er gjort i oppdateringsperioden en reduksjon i manuell innrapportering og en økning i kostnadene knyttet til elektronisk type 3 ettersom det er denne forskyvningen fra manuell innrapportering til innrapportering via elektronisk type 3 forenklingen består av. Allikevel, ettersom denne kostnadsendringen grunnet endring i type innrapportering er lavere enn de økte kostnadene knyttet til de to nye kravene, får vi økningen i andel manuell innrapportering totalt sett. Vi får dermed en reduksjon for rapportering via elektronisk type 2 og elektronisk type 3 som er redusert fra henholdsvis 51,7 prosent og 8,1 prosent i 2006 til 48,0 prosent og 7,6 prosent i 2009.

For AID er det en relativt høy andel av rapportering av type elektronisk 2. Det er allikevel et stort potensial for å flytte manuell rapportering til elektronisk rapportering, samt å få stadig mer av rapporteringen inn via elektronisk type 3, det vil si rapportering via systemer som Altinn og lignende. Endringer i innrapporteringsmetode kan også gjøres uavhengig av om regelverket skyldes internasjonal eller nasjonal lovgivning, og er slik sett enkleste måte å påvirke kostnadsnivået som skyldes internasjonalt regelverk.

8.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenklring fra bedriftene

Når det gjelder plikt for arbeidsgiver til å utlevere oppfølgingsplan etter krav fra NAV er det noe delte meninger om denne plikten. Tilbakemeldingene fra intervjuene tyder på at virksomhetene ser nytten av å løfte et slikt krav opp på lovnivå for å få "de mindre seriøse" til å øke fokus på oppfølging av, og tilrettelegging for, langtidssykemeldte. Samtidig er det flere tilbakemeldinger, spesielt fra typisk kontorarbeidsplasser, som tyder på at disse mener regelverket er mer tilpasset industri- og håndverksbedrifter der arbeidstakerne ofte ikke arbeider tett med sin overordnede.

¹⁶ Det er fire innrapporteringsmåter man opererer med i standardkostnadsmodellen. Manuell rapporteringsmåte er rapportering som fylles ut på papir eller gjennom enkelt datasystem (Word ol.), og som så sendes inn med brev eller faks. Elektronisk 1 kan fylles ut på maskin, men må skrives ut og signeres før fysisk innsending som CD, e-post vedlegg el. Elektronisk 2 er rapportering som er tilgjengelig på web for utfylling og innsending, men hvor det ikke er noen form for forhåndsutfylling av rapporteringen. Den siste rapporteringsmåten er elektronisk 3 hvor man rapporterer på web eller gjennom egne fagsystemer, og hvor rapporteringen er forhåndsutfyllt så langt som det er mulig.

På kontorarbeidsplasser, der arbeidstakerne ofte arbeider tettere med sin overordnede, kan en slik oppfølging og forutgående dialogmøte synes noe kunstig da kontakten ofte er der i utgangspunktet. Men dette varierer jo selvfølgelig fra bedrift til bedrift. Det har imidlertid ikke kommet noen forslag til hvordan kravet eventuelt kan endres.

Det at det gjøres mer oppfølgingsarbeid enn det som er registrert av NAV understøttes også av tidligere nevnte artikkel i "Arbeid og velferd"¹⁷. I en brukerundersøkelse rettet mot sykemeldte som har deltatt i et dialogmøte i regi av NAV opplyser tre av fire at de har utarbeidet en oppfølgingsplan sammen med arbeidsgiver og at det har vært gjennomført et dialogmøte på arbeidsplassen. Tilsyn som er gjennomført av Arbeidstilsynet kan også tyde på at arbeidsgivers innsats på området er noe høyere enn hva statistikken indikerer.

Rambøll Management har også gjennomført en kvalitativ undersøkelse av arbeidsgivers rolle i sykefraværsoppfølgingen¹⁸. Denne undersøkelsen viser at flertallet av arbeidsgiverne som omfattes av undersøkelsen følger de lovfestede kravene til utforming av oppfølgingsplan og gjennomføring av dialogmøter, men det er variasjon i rutiner for sykefraværsoppfølgingen. IA-virksomheter har, ifølge undersøkelsen, klarere utarbeidede rutiner for sykefraværsoppfølging enn virksomheter uten IA-avtale. Undersøkelsen viser også at store private virksomheter kan vise til flere resultater i sitt HMS-arbeid, mens de små private bedriftene har en mer tilfeldig tilnærming både til forebygging og oppfølging av sykefravær. Undersøkelsen sier videre at noen virksomheter utarbeider oppfølgingsplaner og gjennomfører dialogmøter i større grad for å tilfredsstille kravene mer enn fordi de forventer positive utfall av disse tiltakene. På den andre siden ser et flertall av virksomhetene positive utfall av å følge de nye oppfølgingskravene – spesielt fremheves det at leder oppnår tidlig og regelmessig kontakt med sykemeldt og at man som følge av de detaljerte oppfølgingsplanene oppnår en mer helhetlig tilnærming til den enkeltes situasjon. Videre kan det nevnes at flere av arbeidsgiverinformantene fremhever at deres virksomhet har iverksatt en rekke andre tiltak utover de nedfelte krav til oppfølging. Et siste punkt som er verd å nevne er at virksomhetene fremhever at sykefraværsoppfølging krever tid og ressurser og at dette tar noe av tiden man har til å fokusere på de friske arbeidstakerne.

Videre er tilbakemeldingen fra byggebransjen ganske enstemmige i forhold til at de ikke helt ser nytten av det pålagte id-kortet. Ettersom det uansett må føres mannskapslister for byggeplassen, samt at id-kortet i praksis kun benyttes som identifikasjon av de enkelte arbeiderne ved eventuelt tilsyn, så ser man ikke hvorfor det ikke holder med vanlig legitimasjon, som for eksempel førerkort.

Dersom id-kortet ikke bare skal ses som en byrde burde det få flere funksjoner. Et forslag er at man kan legge inn de ulike sertifikatene den enkelte arbeider må ha for å kunne utføre arbeidet sitt, for eksempel truckførerbevis, sertifikat for å kunne bedrive varmt arbeid etc. Da kunne arbeiderne slippe unna med ett kort. I dag må de bære på seg alle nødvendige sertifikat til enhver tid.

Videre ønsker også bransjen, spesielt de seriøse, å ta i bruk kortet til å registrere arbeiderne på de daglige oversiktslistene som skal føres. Plikten ved å føre disse listene er målt i basismålingen. Ved å dra kortet i en kortleser ved inngangen til anleggs-plassen ville man spart mye tid, både for den enkelte arbeider og for administreringen av disse listene, samtidig som oversiktslistene ville vært langt mer pålitelige enn de er i dag. Da kunne også disse oversiktslistene enklere brukes som evakueringslister. Slik sett vil sikkerheten øke ved en eventuell ulykke da man har bedre informasjon om hvem som eventuelt befinner seg inne på byggeplassen. Men flere av respondentene hevder at kravet til nøyaktighet for disse listene må løftes til lovnivå for å forsvare kostnaden ved å investere i elektronisk innregistreringsutstyr overfor byggherre. Disse to pliktene bør derfor vurderes i sammenheng. Se rapporten for HMS fra basismålingen for nærmere informasjon om plikt til å føre oversiktslister for byggeplasser.

En videre tilbakemelding fra bransjen er at det fremdeles er en rekke bedrifter som ikke har gått til anskaffelse av id-kort til sine ansatte, til tross for at regelverket ble iverksatt 01.01.2008. Det-

¹⁷ Se rapporten "Sykefraværsutvalgets modell for oppfølging av sykmeldte – to år etter"

http://74.125.77.132/search?q=cache:Ar_DVsqrL_8J:www.nav.no/binary%3Fid%3D294027%26download%3Dtrue+Sykefrav%C3%A6rsutvalgets+modell+for&cd=1&hl=no&ct=clnk

¹⁸ "Evaluering av arbeidsgivers rolle i sykefraværsoppfølgingen", Rambøll Management (2008), se <http://www.nav.no/binary/89234/file?download=true>

te er også med på å underbygge ordningen, samt vanskeliggjøre integreringen i forhold til elektronisk innregistrering for byggeplassene. Det er også nevnt at det faktisk opereres med et svartebørsmarked for id-kort der arbeidere uten nødvendige tillatelser kjøper slike id-kort for å kunne arbeide svart på byggeplasser. Ettersom det ikke er noe godt system for å melde mistede kort ut av systemet kan det være relativt enkelt å "miste" et kort for så å selge dette videre til andre. Problemet antas ikke å være stort, men det er verdt å gjøre oppmerksom på.

Et siste problem som nevnes er at kortene er lite robuste. Disse bør tåle relativt røff behandling ettersom arbeiderne må bære dem med seg til enhver tid på byggeplass. Tilbakemeldinger tyder på at kortene sjeldent varer i to år (de knekker, magnetstripen går i stykker og lignende), og at bedriftene derfor i praksis kjøper inn flere kort enn det som er lagt til grunn i denne kartleggingen. Det kan vurderes fra myndighetenes side å stille større krav til robusthet for de kortleverandører som er sertifisert til å utstede disse kortene.

9. BARNE- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET, KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENTET, FORNYINGS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTET OG KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET

I det følgende kapittelet omtales utviklingen i næringslivets administrative byrder for de fire departementene Barne- og likestillingsdepartementet (BLD), Kultur- og kirkedepartementet (KKD), Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD), og Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) i perioden 2006 til 2009. Grunnen til at disse fire departementene kommenteres i samme kapittel er at endringene i lovverk og tilhørende informasjonskrav har vært så få at det ikke anses som hensiktsmessig å kommentere dem i egne kapitler. Det gjøres oppmerksom på at det er gjort avgrensninger i forhold til hvilke regelverksområder som er målt – hovedsakelig basert på hva som ble kartlagt i basismålingen i 2006 (se avsnitt 2.1 for nærmere beskrivelse).

Kapittelet er strukturert som følger: I avsnitt 9.1 gis det en overordnet beskrivelse av de fire departementene. Deretter kommer to avsnitt som beskriver utviklingen i administrative byrder – først en overordnet beskrivelse i avsnitt 9.2, og deretter en mer detaljert gjennomgang av de største endringene på informasjonskravsnivå i avsnitt 9.3. I de påfølgende avsnittene brytes utviklingen ned i utvalgte parametre; *opprinnelse* (nasjonalt vs. internasjonalt lovverk) i avsnitt 9.4, påvirkning på henholdsvis *mikro og ikke-mikro bedrifter* (avsnitt 9.5), og fordeling på *innrapporteringsmåte* (digital og manuell) i avsnitt 9.6. Til sist beskrives bedriftenes opplevde irritasjonsbyrder og forslag til forenklinger (9.7).

9.1 Kort om departementene

I dette avsnittet gis en kort beskrivelse av hvert departement dette kapittelet omhandler. Avslutningsvis presenteres en tabelloversikt over informasjonskrav per departement.

Barne- og likestillingsdepartementet

Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) har hovedansvar for at forbrukernes rettigheter, interesser og sikkerhet skal bli styrket, at barn og unge skal få en trygg oppvekst, samt mulighet til deltagelse og medbestemmelse i samfunnet, at familier skal leve i sikkerhet, både økonomisk og sosialt og at det skal bli full og virkelig likestilling mellom kvinner og menn.

Kultur- og kirkedepartementet

Kultur- og kirkedepartementet (KKD) har hovedansvar for kultur-, kirke-, medie-, idretts- og spill- og lotterisaker og koordinerer statlig politikk i forhold til frivillig sektor. Departementet skal bistå politisk ledelse med å utforme politikk og overordnede planer for gjennomføring av politikken på eget arbeidsområde, utføre forvaltningsoppgaver som er tillagt departementet og være klage- og overprøvingsinstans for saker som er behandlet i ytre etater, samt sette mål, gi rammer, veilede og følge opp resultater i de underliggende etatene i samsvar med gjeldende lover og regler, og politiske retningslinjer.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) har hovedansvar for å bidra til å etablere effektive og publikumsvennlige IT-løsninger i det offentlige, føre en politikk for økt verdiskaping til beste for forbrukere samt små og mellomstore bedrifter, sikre en inkluderende og stimulerende personalpolitikk og trygge arbeids- og ansettelsesvilkår både i staten og i privat sektor og bidra til en stat med bedre effektivitet og gode tjenester for innbyggerne.

Kommunal- og regionaldepartementet

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) har ansvaret for spørsmål som gjelder bolig- og bygningspolitikk, regional- og distriktpolitikk, lokalforvaltning, kommuneøkonomi og gjennomføring av valg.

For KRD var det i utgangspunktet kartlagt ett informasjonskrav som omhandler plikt til å opplyse om tidsfrister vedrørende naboklage. Intervjuer viser at informasjonskravet er en endring som ble gjort for at forskriften skulle bli i overensstemmelse med loven. Av den grunn påvirkes verken de administrative arbeidsprosesser eller de administrative kostnader, og informasjonskravet er dermed ikke målt. I tillegg inneholdt regjeringens handlingsplan fra 2008 tre tiltak under re-

gelverksområdene til KRD, men det er i praksis kun ett av disse tiltakene som det er mulig å måle kostnadseffektene av på informasjonskravnivå. Informasjonskravene knyttet til dette tiltaket er vist i tabellen for KRD.

Nedenstående tabell viser endringene som inngår i oppdateringsmålingen. De krav som betegnes som nye, er krav som er innført i kartleggingsperioden. Endrede krav, er krav som allerede er kartlagt i basismålingen, men der det enten har kommet utvidede eller reduserte dokumentasjonskrav under allerede eksisterende krav eller eventuelt en populasjonsendring for de virksomheter som skal etterleve kravet. Kategorien "utgår" omhandler krav som er målt i basismålingen, men som er tatt ut av lovverket og derfor ikke medfører noen administrativ kostnad for det private næringsliv lenger.

Kravene er kategorisert i regelverksområder. Dette er gjort for å forsøke å gruppere kravene slik at beslektede krav legges inn under samme regelverksområde. For Barne- og likestillingsdepartementet er det kun lagt inn ett regelverksområde – "Forbrukervernlovgivning". Det samme er tilfelle for Kommunal- og regionaldepartementet, der det eneste regelverksområdet som har vært gjenstand for denne oppdateringsmålingen er "Bolig- og eiendomslovgivning". For Kultur- og kirke departementet er det lagt inn fire regelverksområder – "Film- og video", "Kringkasting", "Lotteri og spill" og "Diverse". For Fornyings- og administrasjonsdepartementet har det ikke vært hensiktsmessig å dele opp i regelverksområder grunnet et lavt antall informasjonskrav.

Se også avsnitt 9.3 der de ulike informasjonskravene vises med tilhørende regelverksområde.

Det fremgår av tabellene under at det inngår ett nytt krav og 9 endrede krav i denne kartleggingen.

Tabell 9.1 Endrede informasjonskrav BLD, KKD, FAD og KRD 2006 – 2009

Barne- og likestillingsdepartementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
Forbrukervernlovgivning	1	0	0	1
Total	1	0	0	1

Kultur- og kirke departementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
Film- og video	0	2	0	2
Kringkasting	0	0	0	0
Lotteri og spill	0	0	0	0
Diverse	0	0	0	0
Total	0	2	0	2

Fornyings- og administrasjonsdepartementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
FAD	0	1	0	1
Total	0	1	0	1

Kommunal- og regionaldepartementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
Bolig- og eiendomslovgivning	0	6	0	6
Total	0	6	0	6

9.2 Utviklingen i de administrative omkostningene

I dette avsnittet beskrives de aggregerte kostnadene for basismålingen (2006) og oppdateringsmålingen (2009) for departementene som helhet, fordelt på de underliggende regelverksområdene. Kostnadene som oppgis i tabellen under er kostnader per regelverksområde per år. Endringer som vises er dermed endringer i disse årlige kostnadene.

Utviklingen i kostnader vises i tabellene under der man først ser hva kostnaden (i tusen kroner) var per 1. september 2006 og hva den er per 1. september 2009, samt som prosentvis reduksjon eller økning fra måletidspunktet 1. september 2006 til 1. september 2009.

Tabell 9.2 Kostnader per regelverksområde BLD 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

		2006	2009	
Barne- og likestillingsdepartementet	Omstillings kostnader	Administrative kostnader	Administrative kostnader	Utvikling
Forbrukervernlovgivning	-	371 537	371 562	0,01 %
Total	-	371 537	371 562	0,01 %

Tabellen viser at utviklingen fra 2006 til 2009 relativt sett har vært svært liten. Nytt informasjonskrav fører til en økning på ca. 25.000 kroner.

Tabell 9.3 Kostnader per regelverksområde KKD 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

		2006	2009	
Kultur- og kirkedepartementet	Omstillings kostnader	Administrative kostnader	Administrative kostnader	Utvikling
Film- og video	-	4 400	4 354	-1 %
Kringkasting	-	9 859	9 859	0,0 %
Lotteri og spill	-	7 368	7 368	0,0 %
Diverse	-	9 509	9 509	0,0 %
Total	-	31 136	31 091	-0,1 %

Tabellen viser at den totale utviklingen fra 2006 til 2009 relativt sett har vært svært liten. For det regelverksområde som er oppdatert ser man at de administrative kostnadene er redusert med rundt 45.000 kroner, noe som utgjør tilnærmet 1 prosent reduksjon fra 2006.

Tabell 9.4 Kostnader per regelverksområde FAD 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

		2006	2009	
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	Omstillings kostnader	Administrative kostnader	Administrative kostnader	Utvikling
FAD	-	115 242	108 645	-5,7 %
Total	-	115 242	108 645	-5,7 %

Tabellen viser en reduksjon i administrative kostnader på tilnærmet 6 prosent fra 2006 til 2009, noe som tilsvarer nærmere 6,6 millioner kroner. Dette er nesten alene på grunn av endring i konkurranseloven og tilhørende forskrifter. Endringen har ført til at et lavere antall virksomheter skal sende inn alminnelig melding ved foretakssammenslutning. Konkret handler endringen om at omsetningsgrensen for virksomheter i en foretakssammenslutning er økt.

Tabell 9.5 Kostnader per regelverksområde KRD 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

		2006	2009	
Kommunal- og regionaldeparten	Omstillings kostnader	Administrative kostnader	Administrative kostnader	Utvikling
Bolig- og eiendomslovgivning	-	1 092 717	1 077 276	-1,4 %
Total	-	1 092 717	1 077 276	-1,4 %

For det regelverksområdet som er oppdatert viser tabellen at de administrative kostnadene er redusert med 1,4 prosent - noe som tilsvarer 15,4 millioner kroner.

Tabellene viser i hovedtrekk en positiv utvikling i form av lavere administrative kostnader i 2009 enn 2006. Det er i størst grad de administrative kostnadene under KRD og FAD som er blitt redusert.

9.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå

I dette avsnittet viser vi utviklingen av de administrative omkostningene på informasjonskravsnivå. Ved hvert informasjonskrav er det satt inn henvisning til hvilket regelverksområde og hvilken lovhjemmel kravet har, kostnadene (i tusen kroner) for det enkelte krav for henholdsvis basismålingen og oppdateringsmålingen, samt utvikling i henholdsvis endring i kostnad og prosent. Det er ikke blitt identifisert noen omstillingskostnader knyttet til nærværende rapporters informasjonskrav, det vil si de engangskostnader bedriftene har i forbindelse med administrative tilpasninger

mv. som følge av en ny/endret regel, for eksempel i forbindelse med tilpasninger av IT-systemer o.l., se Vedlegg 6 – Ordliste for nærmere definisjon. Tallene er ikke per bedrift, men den aggregerte summen for hele populasjonen kravet rettes mot.

Tabell 9.6 Største endringer på informasjonskravsnivå BLD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Regelverks- område	Lov/ forskrift	§	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrati ve kostnader	Forskjell	Utvikling
Forbrukervernlo vgivning	FOR-2007-01-03-3: Reisegarantiforskriften	§12	Plikt for arrangør til å opplyse om at garanti i annonser, salgsbrosjyrer o.l. er stilt i samsvar med pakkereiseloven og reisegarantiforskriften.	-	-	25	25	100 %
Total				-	-	25	25	100 %

"Plikt for arrangør til å opplyse om at garanti i annonser, salgsbrosjyrer o.l. er stilt i samsvar med pakkereiseloven og reisegarantiforskriften"

Dette er et nytt krav hvor arrangører i annonser, salgsbrosjyrer o.l. skal opplyse om at garanti er stilt i samsvar med pakkereiseloven og denne forskriften. Dette er et merke som arrangører og operatører benytter aktivt i sitt materiell og har benyttet i lengre tid, også før innføringen av informasjonskravet. Grunnen til dette er at garantimerket er et kvalitetsstempel. De virksomheter som er intervjuet anser derfor ikke innføringen av kravet i lovverket som en byrde, men det er nå blitt et forskriftsfestet krav, og knytter derfor til seg økte administrative kostnader på omtrent 25.000 kroner. Kostnadene omfatter a) en årlig tidsmessig engangskostnad knyttet til oppdatering/justering av merke samt b) en løpende tidsmessig kostnad til å innsette merket i salgsbrosjyrer, annonser etc. Intervju med virksomheter viser at sistnevnte kostnad vil være minimal da dette er snakk om en mindre redaksjonell aktivitet i prosessen med å utarbeide hele salgsbrosjyren eller annonsen.

Tabell 9.7 Største endringer på informasjonskravsnivå KKD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Regelverks- område	Lov/ forskrift	§	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrati ve kostnader	Forskjell	Utvikling
Film- og video	FOR-1999-12-20-1515: Forskrift om film og videogram.	§7-9	Plikt til å registrere videogram for omsetning i næring	-	473	450	-	24
Film- og video	FOR-1999-12-20-1515: Forskrift om film og videogram.	§8-5	Plikt til å merke videogram som skal omsettes i næring	-	435	413	-	22
Total				-	908	863	-	45

"Plikt til å registrere videogram for omsetning i næring"

Informasjonskravet innebærer at virksomheter som omsetter videogram må registrere disse. Siden basismålingen er det innført en endring om unntak rundt hvilke type videogrammer som skal registreres. Unntaket omhandler registrering av videogram som inneholder musikkstoff. Intervjuer med virksomheter viser at antall registreringer av videogram totalt sett har økt kraftig, men dette er i all hovedsak andre typer videogram. Videre peker intervjuer på at det er en forsvinnende liten del av videogram med musikkstoff som registreres, og det har derfor vært en svært lav reduksjon i antall videogram som kan knyttes til unntaket. På bakgrunn av intervjuer er det derfor estimert at omtrent 5 prosent av videogrammene som registreres kan knyttes til musikkstoff, og populasjoner er derfor redusert med 5 prosent fra 2006 til 2009. De administrative kostnadene knyttet til informasjonskravet er dermed redusert med omtrent 45.000 kroner (5 prosent).

Selv om det er et relativt lavt antall videogram med musikkstoff, er endringen merkbar i bransjen og intervjuer viser at de er positive til endringen. Det er blitt lettere administrativt og tidsbruken er noe redusert da man ikke registrerer like mye som før.

"Plikt til å merke videogram som skal omsettes i næring"

Informasjonskravet innebærer at virksomheter som omsetter videogram må merke disse. Siden basismålingen er det innført en endring om unntak rundt hvilke type videogrammer som skal merkes. Det er nå innført et unntak om merking av videogram som inneholder musikkstoff. Informasjonskravet henger derfor tett sammen med ovennevnte krav, og har av de samme grunner ført til en redusert administrativ kostnad.

Tabell 9.8 Største endringer på informasjonskravsnivå FAD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Regelverks- område	Lov/ forskrift	§	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrati ve kostnader	Forskjell	Utvikling
	FOR 2006-11-29 nr 1354: Forskrift om endring i forskrift om melding av foretakssammenslutninger mv. LOV 2008-06-20 nr 43: Lov om endringer i lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranselova)	hhv. §2 og §18	Plikt for partene i en fusjon å informere konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding	-	13 600	7 002	- 6 597	-48,5 %
Total				-	13 600	7 002	- 6 597	-48,5 %

"Plikt for partene i en fusjon å informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding"

Informasjonskravet omhandler at partene i en fusjon må informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding. Endringer i konkurranseloven innebærer et unntak fra den alminnelige meldeplikten. Unntaket gjelder dersom de involverte foretakenes samlede årlige omsetning i Norge enten er mindre enn 50 millioner kroner, eller dersom bare ett av de involverte foretakene har en årlig omsetning i Norge på over 20 millioner kroner. Før var nevnte grenser lavere, og dermed har populasjonen fra basismålingen i 2006 blitt redusert. Intervjuer med myndighet viser at det er en reduksjon i antall alminnelige meldinger på 50 prosent siden 2006. Følgelig er populasjonen for informasjonskravet også redusert med ca. 50 prosent.

I tillegg fører en forskriftsendring til en noe økt administrativ kostnad. Kostnaden er knyttet til at virksomheter i en fusjon nå også skal gi Konkurransetilsynet informasjon om markeder der markedsandelen er under 20 prosent, hvor det før kun var nødvendig for de markeder over 20 prosent markedsandel. Videre viser intervjuer at dette i størst grad er gjeldende for store og komplekse virksomheter. På dette grunnlag er derfor tidsbruken knyttet til opplysningsplikten under informasjonskravet økt med 20 prosent for ikke-mikrobedrifter og 10 prosent for mikrobedrifter.

Totalt sett har ovennevnte endringer medført at de administrative kostnadene knyttet til informasjonskravet er blitt redusert med omtrent 6,6 millioner.

Tabell 9.9 - Største endringer på informasjonskravsnivå KRD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Kommunal- og regionaldeparti	Lov/forskrift	§	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling
Bolig- og eieendomslovgivning	Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK).	§ 81, 85 og 86a	Meldingssak jfr. plan- og bygningslovens	-	6 430	6 073	357	-5,6 %
Bolig- og eiendomslovgivning	Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK).	§ 99	Ferdigattest jfr. plan- og bygningslovens		83 766	80 590	3 176	-3,8 %
Bolig- og eiendomslovgivning	Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK).	§ 95a nr. 2	Søknad om igangsettingstillatelse jfr. plan- og bygningslovens		65 816	61 917	3 899	-5,9 %
Bolig- og eiendomslovgivning	Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK).	§ 93	Søknad om endring av tillatelse jfr. plan- og bygningslovens		524	492	32	-6,1 %
Bolig- og eiendomslovgivning	Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK).	§ 94	Søknad om tillatelse til og ansvar for oppføring av tiltak etter plan- og		373 920	369 104	4 816	-1,3 %
Bolig- og eiendomslovgivning	Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK).	§ 95a	Plan- og bygningslovens: Rammetillatelse.		245 314	242 152	3 162	-1,3 %
Total				-	775 770	760 328	15 442	-1,0 %

"Elektronisk søknad i plan- og byggesøknader"

Et økt fokus på elektronisk søknad i plan- og byggesaker er et av tiltakene i Regjeringens Handlingsplan fra 2008. Som det spesifiseres i planen er dette tiltaket ment å effektivisere byggenæringens ressursbruk ved søknader og meldinger knyttet til plan- og byggesaker gjennom en enklere og mer effektiv søknadsprosess. Konkret handler tiltaket om en videreutvikling og en økt bruk av Byggsøk Bygning, og har innvirkning på seks av informasjonskravene som var inkludert i basismålingen. Disse informasjonskravene inkluderer: *Meldingssak jfr. plan- og bygningslovens §*

81, 85 og 86a; Plan- og bygningslovens § 95a: Rammetillatelse; Søknad om tillatelse til og ansvar for oppføring av tiltak etter plan- og bygningslovens § 94; Søknad om igangsettingstillatelse jfr. plan- og bygningslovens § 95a nr. 2; Søknad om endring av tillatelse jfr. plan- og bygningslovens § 93; Ferdigattest jfr. plan- og bygningslovens § 99. Som følge av en videreutvikling og økt bruk av Byggsøk er det nå mulig for flere aktører å levere byggesøknader og byggemeldinger elektronisk gjennom Byggsøk. (Til opplysning var Byggsøk operativt også ved målingen i 2006, men bruken har økt siden basismålingen.)

En av de største oppgitte fordelene med Byggsøk, er at man i prinsippet ikke trenger å lete opp informasjon og datagrunnlag til søknadene og vedleggene for hver gang. Samtidig har denne oppdateringsmålingen vist at det fortsatt er innhenting av informasjon som er den bærende kostnaden. De kommunene som har utviklet systemet fullstendig gir søker mulighet for å gå rett inn gjennom Byggsøk og hente ut adresselister til nabovarsel, kartmaterieell, etc. Det er dette som vurderes som det mest tidskrevende for næringen, og dermed vil medføre de største besparelsene. Det er kun 65 kommuner som praktiserer dette per i dag.

Selve utfyllingen av melding via skjema har blitt forenklet og kan nå gjøres raskere gjennom Byggsøk enn på et manuelt skjema. Det største besparelespotensialet ved å benytte Byggsøk ligger i de tilfeller der man jobber opp mot en kommune som har muliggjort fullstendig elektronisk søknadsprosess gjennom blant annet elektronisk tilgang på eiendomsregister, adresselister og kartgrunnlag, samt elektroniske signaturer. I de tilfeller der man ikke kan levere fullstendige elektroniske søknader, forsvinner mye av gevinsten ved å bruke Byggsøk, fordi man må skrive ut søknaden, legge ved vedlegg og sende søknad eller melding i posten.

Per i dag er det registrert cirka 40.000 brukere (mai 2009) av Byggsøk. Videre er det per juni 2009, 144 kommuner i Norge som har tatt i bruk Byggsøk. Av disse er det cirka halvparten som har åpnet for fullstendig elektronisk innsending av byggesøknader, mens de resterende kommunene enten befinner seg i en testperiode eller ikke har implementert fullstendige løsninger. Med fullstendige løsninger menes blant annet elektronisk signering, tilgang på adresselister til nabovarsel og kartgrunnlag. Eksempelvis ble det sendt inn 4.000 søknader i mai 2009. 26 prosent av disse ble levert fullstendig elektronisk, mens de resterende ble levert per post, men fylt ut gjennom Byggsøk.

Statens Bygningstekniske Etat (BE) oppgir at i 2008 var det cirka 104.000 byggemeldinger eller byggesøknader. Dette vurderes som et tall som ikke er preget av høykonjunktur, og at et høykonjunkturtall typisk ville ligget rundt 130.000. Av disse 104.000 var 66.836 byggesøknader, mens antall meldinger var 37.950. I tiden fremover skal BE jobbe tett sammen med SSB for å frembringe god statistikk. BE forventer at cirka halvparten av alle søknader og meldinger vil gjennomføres elektronisk i år, og de forventer 50.000 meldinger og søknader i 2009.

Denne oppdateringsmålingen har derfor tatt høyde for at flere byggesøknader og byggemeldinger blir levert elektronisk – enten fullstendig eller delvis, sett i forhold til i 2006. Slik sett har dette tiltaket medført en årlig besparelse for private næringsdrivende på rundt 15,4 millioner.

"Bedre informasjon om krav til byggesøknader"

Dette tiltaket er også en del av regjeringens handlingsplan fra 2008, og skal bidra til en mer effektiv søknadsprosess gjennom å opplyse bedre om de faktiske rapporteringskrav i forbindelse med en byggesøknad. Handlingsplanen sier at kostnadsinformasjonen kun finnes på lov/forskriftsnivå, men at man kan forvente en kostnadsreduksjon for næringen på mellom 5-10 millioner. Det har derfor ikke blitt estimert en kostnadsreduksjon for dette tiltaket som en del av denne oppdateringsmålingen. Samtidig må dette tiltaket sees i sammenheng med utviklingen av Byggsøk – som oppdateringen har målt til å ha hatt en kostnadsbesparende effekt på rundt 15,4 millioner. Informasjon innhentet i forbindelse med målingen av effektene av Byggsøk har avdekket at informasjonen og veiledningen tilgjengelig gjennom Byggsøk har hatt en meget positiv effekt for næringen gjennom at Byggsøk fungerer delvis som en manual og delvis som et skjema som er enklere å fylle ut enn et vanlig skjema.

9.4 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)

I dette avsnittet viser vi utviklingen i fordelingen på hhv. A-, B- og C-kategorisering fra 2006 til 2009. A-kategorisering kan i sin helhet tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk, B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der formå-

let kun vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere og C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter.

I tabellene under presenteres kostnadene per regelverksområde med fordeling på henholdsvis kostnader som følger i sin helhet av internasjonalt lovverk (A), kostnader knyttet til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der de enkelte landene står fritt til å formulere krav til opplysninger bedriftene skal levere (B) og kostnader knyttet til lovverk som i sin helhet følger av nasjonale lover og forskrifter (C) i prosent for både 2006 og 2009. Det presiseres at andelen for de tre ulike kategoriene regnes ut med utgangspunkt i totalkostnaden for henholdsvis 2006 og 2009. En økning i prosentvis andel for en kategori vil ikke derfor nødvendigvis si at kostnaden for den ene kategorien øker – det kan like gjerne være at kostnaden for den ene eller de to andre kategoriene er redusert. Tilsvarende vil ikke en reduksjon i prosentvis andel for en kategori nødvendigvis bety en reduksjon i kostnadene for denne kategorien – det kan like gjerne bety en økning i kostnad som følge av nye/ endrede krav for en eller de to andre kategoriene.

Tabell 9.10 Administrative kostnaders opprinnelse BLD 2006-2009

Regelverksområde	2006			2009		
	A	B	C	A	B	C
Forbrukervernlovgivning	26 %	50 %	24 %	26 %	50 %	24 %
Total	26 %	50 %	24 %	26 %	50 %	24 %

Tabell 9.10 viser at den største delen de administrative kostnadene knytter seg til opplysninger der formålet følger av internasjonal lovgivning (B). Endringen siden 2006 gir ikke utslag i ABC-fordelingen.

Tabell 9.11 Administrative kostnaders opprinnelse KKD 2006-2009

Regelverksområde	2006			2009		
	A	B	C	A	B	C
Film- og video	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
Kringkasting	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
Lotteri og spill	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
Diverse	0 %	45 %	55 %	0 %	45 %	55 %
Total	0 %	31 %	69 %	0 %	31 %	69 %

Tabell 9.11 viser at den klart største andelen av de administrative kostnadene knytter seg til regelverk som i sin helhet ligger inn under nasjonale lover og forskrifter (C). Endringen siden 2006 gir ikke utslag i ABC-fordelingen.

Tabell 9.12 Administrative kostnaders opprinnelse FAD 2006-2009

Regelverksområde	2006			2009		
	A	B	C	A	B	C
FAD	0 %	19 %	81 %	0 %	20 %	80 %
Total	0 %	19 %	81 %	0 %	20 %	80 %

Tabell 9.12 viser at for de administrative kostnadene knyttet til regelverk under FAD kan omtrent 1/5 av kostnadene tilskrives lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk (B), mens de resterende 4/5 knyttes til regelverk som i sin helhet er definert i norske lover og forskrifter (C). Endringen siden 2006 gir minimalt utslag i ABC-fordelingen.

Tabell 9.13 Administrative kostnaders opprinnelse KRD 2006-2009

Regelverksområde	2006			2009		
	A	B	C	A	B	C
Bolig- og eiendomslovgivning	1 %	0 %	99 %	1 %	0 %	99 %
Total	1 %	0 %	99 %	1 %	0 %	99 %

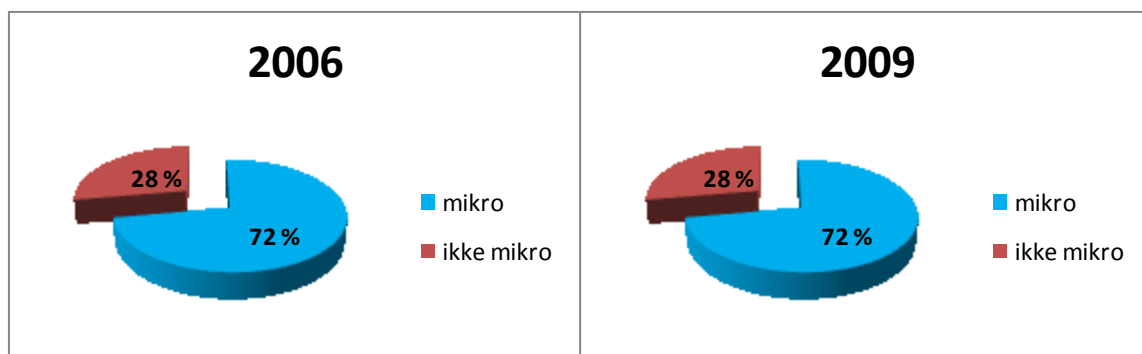
Tabell 9.13 viser at den klart største andelen av de administrative kostnadene knytter seg til regelverk gitt i norske lover og forskrifter (C). Endringen siden 2006 gir ikke utslag i ABC-fordelingen.

Det er viktig å understreke at det er mulig å gjøre noe med innrapporteringsmetoden for kravene, også for krav henført til lovverk som henholdsvis skyldes internasjonalt lovverk (A) og lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der landene selv står fritt til å formulere lovverket (B), da innrapporteringsmetoden helt og holdent styres av nasjonale myndigheter. Ved å øke graden av digitalisering for krav som skal innrapporteres kan kostnadene som henføres til de tre kategoriene reduseres.

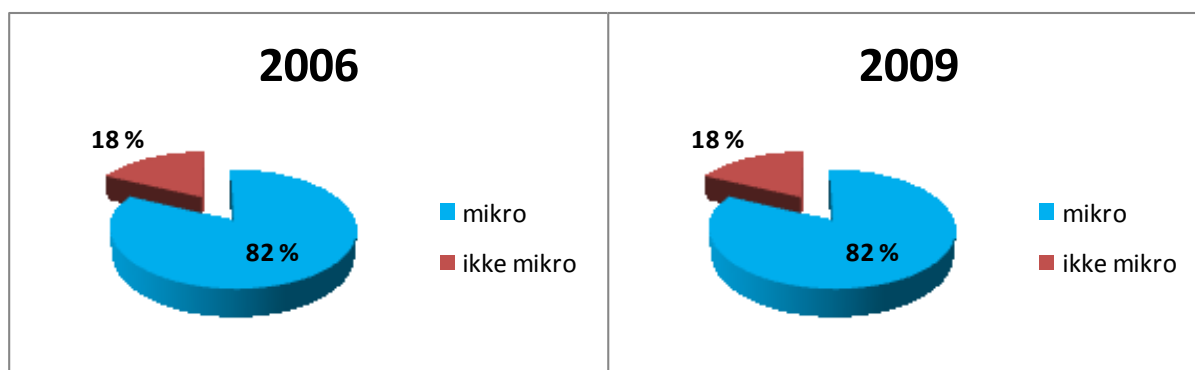
Det understrekes videre at man i denne målingen kun måler endringer dersom endringer i lovteksten innebærer reelle endringer i etterlevelsen av lovverket. Dersom kun ordlyd endres uten at dette har betydning for hvordan lovverket etterleves eller for populasjonen av virksomheter som skal etterleve lovverket, vil ikke disse endringene fanges opp og dermed heller ikke endringer i kategorisering av kostnader. Videre, dersom endringer/ innføring av internasjonalt lovverk allerede er dekket gjennom det nasjonale lovverket vil heller ikke disse endringene fanges opp og da heller ikke endringer i kategorisering av tilhørende kostnader. Slik sett er det derfor en mulighet for at kostnadene knyttet til nasjonalt lovverk (C) overvurderes i forhold til kostnader som skyldes lovverk der formålet er gjengitt i internasjonalt lovverk, men der det er opp til de enkelte land å formulere lovteksten (B) eller kostnader som skyldes regelverk som i sin helhet er definert i internasjonalt lovverk (A).

9.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse

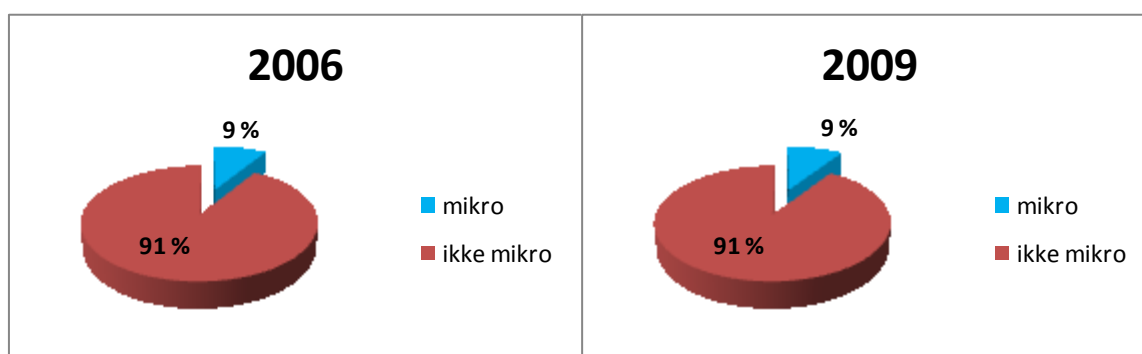
I tabellen under viser vi hvordan økningen i kostnader påvirker fordelingen av kostnader mellom mikrobedrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobedrifter (fem ansatte eller flere).

Figur 9.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse BLD 2006-2009

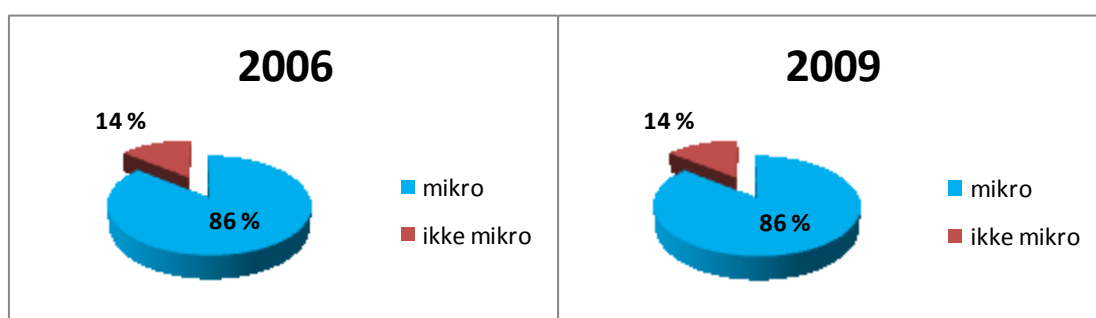
Som vi ser av tabellen rammer de administrative kostnadene mikrobedrifter (færre enn fem ansatte) i større grad enn ikke-mikrobedrifter (fem ansatte eller flere). Endringene i administrative kostnader forandrer ikke fordelingen mellom ikke-mikro og mikrobedrifter. I både 2006 og 2009 fordeler kostnadene seg med 72 prosent på mikrobedrifter og 28 prosent på ikke-mikrobedrifter.

Figur 9.2 Administrative kostnader fordelt på størrelse KKD 2006-2009

Som vi ser av tabellen rammer de administrative kostnadene mikrobedrifter (færre enn fem ansatte) i større grad enn ikke-mikrobedrifter (fem ansatte eller flere). Endringene i administrative kostnader forandrer ikke fordelingen mellom ikke-mikro og mikrobedrifter. I både 2006 og 2009 fordeler kostnadene seg med 82 prosent på mikrobedrifter og 18 prosent på ikke-mikrobedrifter.

Figur 9.3 Administrative kostnader fordelt på størrelse FAD 2006-2009

Som vi ser av tabellene rammer de administrative kostnadene ikke-mikrobedrifter (fem ansatte eller flere) i større grad enn mikrobedrifter (færre enn fem ansatte). Endringene i administrative kostnader forandrer ikke fordelingen mellom ikke-mikro og mikrobedrifter. I både 2006 og 2009 fordeler kostnadene seg med 9 prosent på mikrobedrifter og 91 prosent på ikke-mikrobedrifter.

Figur 9.4 Administrative kostnader fordelt på størrelse KRD 2006-2009

Som vi ser av tabellene rammer de administrative kostnadene mikrobedrifter (færre enn fem ansatte) i større grad enn ikke-mikrobedrifter (fem ansatte eller flere). Endringene i administrative kostnader forandrer ikke fordelingen mellom ikke-mikro og mikrobedrifter. I både 2006 og 2009 fordeler kostnadene seg med 86 prosent på mikrobedrifter og 14 prosent på ikke-mikrobedrifter.

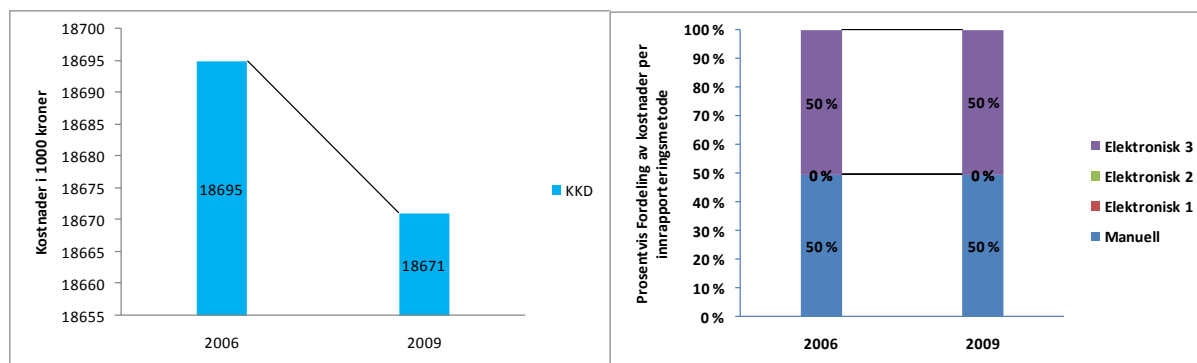
Det at det ikke er en endring i forholdet mellom administrative kostnader for mikro bedrifter og ikke-mikro bedrifter er også i et funn i seg selv. Det er et uttalt mål å redusere de administrative byrdene for mikrobedrifter spesielt. Når fordelingen av kostnader mellom mikrobedrifter og ikke-mikrobedrifter ikke endrer seg tyder dette på at denne målsettingen ikke er nådd i måleperioden.

9.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte

I figurene under vises utviklingen i kostnader knyttet til innrapporteringsmåter¹⁹. Dette gjelder kun de kostnader der man skal rapportere inn til myndighetene, ikke for eksempel dokumentasjon som kun skal være tilgjengelig.

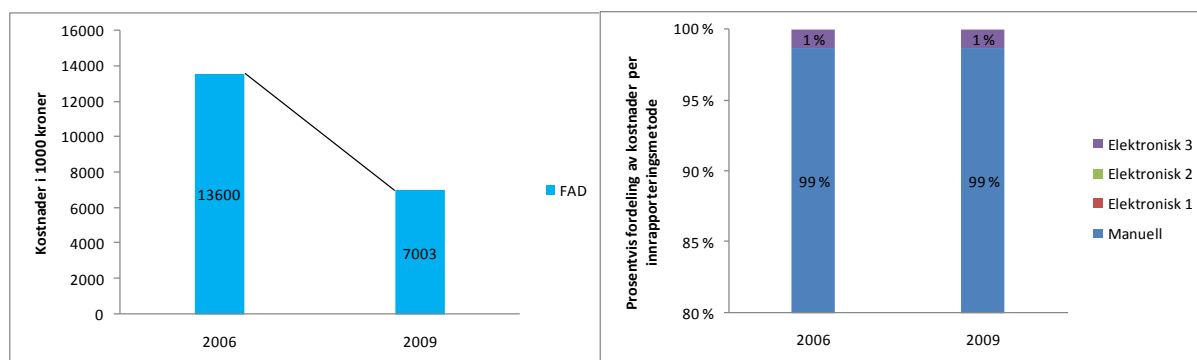
For BLD viser kartleggingen at all innrapportering foregår manuelt og derfor vises ikke noen tabell for dette området.

Figur 9.5 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte KKD 2006-2009

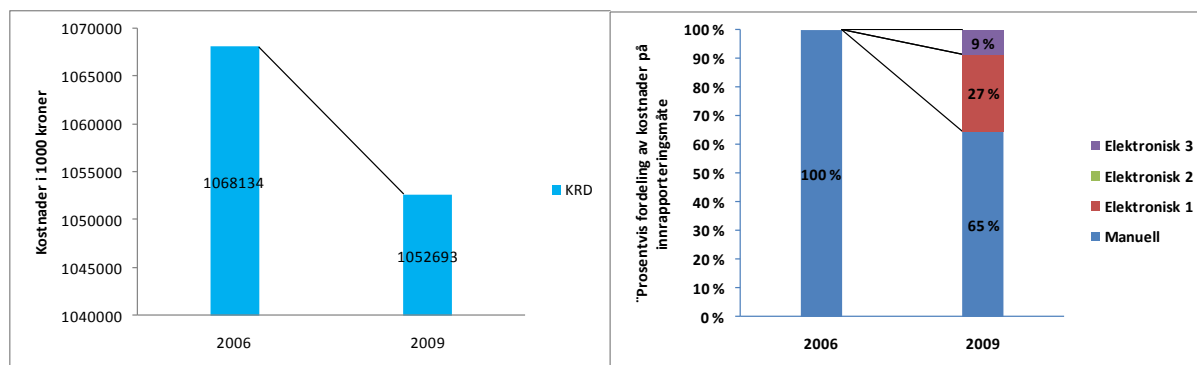
Figuren til venstre ovenfor viser at kostnadene knyttet til innrapportering er redusert fra 18.695.000 kroner til 18.671.000 kroner. Figuren til venstre viser at denne marginale reduksjonen i kostnader knyttet til innrapportering til myndighetene eller tredjepart ikke har innvirkning på fordeling av andel manuell og elektronisk rapportering i måleperioden fra 2006 til 2009.

Figur 9.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte FAD 2006-2009

Figuren til venstre ovenfor viser at kostnaden knyttet til innrapportering av opplysninger til myndigheter eller tredjepart er redusert fra 13,6 millioner kroner til 7,0 millioner kroner. Reduksjonen skyldes at populasjonen som skal etterleve "Plikt for partene i en fusjon å informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding" er redusert, og det sendes derfor inn færre meldinger om dette til Konkurransetilsynet. Figuren til høyre ovenfor viser allikevel at denne reduksjonen på 6,6 millioner kroner ikke har innvirkning på fordelingen av andel manuell og elektronisk innrapportering i måleperioden fra 2006 og 2009. Vi ser at andel manuell innrapportering er svært dominerende. Her er det derfor et forbedringspotensial gjennom å legge til rette for økt elektronisk innrapportering.

¹⁹ Det er fire innrapporteringsmåter man opererer med i standardkostnadsmodellen. Manuell rapporteringsmåte er rapportering som fylles ut på papir eller gjennom enkelt datasystem (Word ol.), og som så sendes inn med brev eller faks. Elektronisk 1 kan fylles ut på maskin, men må skrives ut og signeres før fysisk innsending som CD, e-post vedlegg el. Elektronisk 2 er rapportering som er tilgjengelig på web for utfylling og innsending, men hvor det ikke er noen form for forhåndsutfylling av rapporteringen. Den siste rapporteringsmåten er elektronisk 3 hvor man rapporterer på web eller gjennom egne fagsystemer, og hvor rapporteringen er forhåndsutfyllt så langt som det er mulig.

Figur 9.7 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte KRD 2006-2009

Figuren til venstre ovenfor viser at kostnadene knyttet til innrapportering til myndigheter eller tredjepart er redusert fra 1.068,1 millioner kroner i 2006 til 1.052,7 millioner kroner i 2009, det vil si en reduksjon på 15,4 millioner kroner i måleperioden.

I forbindelse med forenklingstiltaket Elektronisk søknad i plan- og byggesaker har det som følge av økt bruk av Byggsøk for regelverksområdet medført en relativt stor endring i forhold til hvordan næringen rapporterer til myndighetene. Som figuren til venstre ovenfor viser ser man at i forhold til 2006, da alle bedrifter sendte byggesøknader og byggemeldinger manuelt, er det i 2009 kun 65 prosent som fortsatt sender inn den informasjonen manuelt. 27 prosent benytter seg av delvis elektronisk utfylling og innsending av informasjon, mens det er 9 prosent som benytter en fullstendig elektronisk løsning. Slik sett har økt bruk av Byggsøk medført en besparelse for næringslivet, men som oppdateringsmålingen viser, er det fortsatt et stort, uutnyttet potensial for elektronisk søknad i plan- og byggesaker.

9.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene

"Plikt for arrangør til å opplyse om at garanti i annonser, salgsbrosjyrer o.l. er stilt i samsvar med pakkereiseloven og reisegarantiforskriften"

Ingen irritasjonsbyrder eller forslag til regelforenklinger er identifisert.

"Plikt til å registrere videogram for omsetning i næring"

Unntaket anses som positivt og en forenkling. Det er derfor ikke identifisert noen irritasjonsbyrder eller forenklingsforslag.

"Plikt til å merke videogram som skal omsettes i næring"

Unntaket anses som positivt og en forenkling. Det er derfor ikke identifisert noen irritasjonsbyrder eller forenklingsforslag.

"Plikt for partene i en fusjon å informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding"

En irritasjonsbyrde i form av økt tidsbruk knyttet til at man nå også skal gi Konkurransetilsynet informasjon om markeder der markedsandelen er under 20 prosent (før var det bare over 20 prosent). Ingen forenklingsforslag er identifisert.

"Elektronisk søknad i plan- og byggesøknader"

Det oppleves som en stor irritasjonsbyrde at det er såpass få kommuner som har tatt i bruk fullstendige elektroniske løsninger for søknader og meldinger. Dette fører til at potensialet til Byggsøk ikke blir utnyttet og at Byggsøk i mange tilfeller kun fungerer som en mal for å fylle ut en byggesøknad riktig. Slik sett er det ønskelig med et sterkere press fra staten på kommunene for å få implementert fullstendige elektroniske løsninger for byggesøknader og -meldinger. Det skal understrekes at det ikke kun er fordi kommunene ikke er klare til å motta fullstendig elektroniske søknader at det kun er 26 prosent av søknadene i mai 2009 som ble sendt fullstendig elektronisk. En rekke av søkerne, gjerne mindre entreprenører, har heller ikke muliggjort elektronisk signering. Et økt press fra myndighetene vil kunne medføre at flere tar i bruk elektronisk kommunikasjon i forbindelse med byggesøknader.

10. FINANSDEPARTEMENTET

I det følgende kapittelet omtales utviklingen i næringslivets administrative byrder under Finansdepartementet (FIN) i perioden 2006 til 2009. Det gjøres oppmerksom på at det er gjort avgrensninger i forhold til hvilke regelverksområder som er målt – hovedsakelig basert på hva som ble kartlagt i basismålingen i 2006 (se avsnitt 2.1 for nærmere beskrivelse). Avgrensningene som er spesifikke for FIN er nærmere beskrevet og begrunnet i avsnitt 10.8. I 2006 ble byrdene målt til å utgjøre 39.154,4 millioner kroner. Etter en kostnadsreduksjon på 210,3 millioner kroner ligger byrdene nå på 38.943,6 millioner kroner. Hoveddelen av denne reduksjonen skyldes at regelverket knyttet til RISK-regulering er falt bort (se nærmere beskrivelse i avsnitt 10.3.1). I perioden er det også innført endringer som medfører kostnadsøkninger, men i måleperioden sett under ett ser vi altså en netto kostnadsreduksjon.

I avsnitt 10.1 gis det en overordnet beskrivelse av FIN. Deretter kommer to avsnitt som beskriver utviklingen i de administrative byrdene - først en overordnet beskrivelse i avsnitt 10.2, og deretter en mer detaljert gjennomgang av de største endringene på informasjonskravsnivå i avsnitt 10.3. I de påfølgende avsnittene brytes utviklingen ned i utvalgte parametre; *opprinnelse* (nasjonalt vs. internasjonale lovverk) i avsnitt 10.4, påvirkning på henholdsvis *mikro- og ikke-mikrobedrifter* (avsnitt 10.5), og fordeling på *innrapporteringsmåte* (elektronisk og manuell) i avsnitt 10.6. Videre beskrives bedriftenes opplevde irritasjonsbyrder og forslag til forenklinger (10.7). Til slutt omtales metodiske utfordringer i forbindelse med målingen som er spesifikke for FIN (10.8).

10.1 Kort om departementet

FIN har hovedansvaret for å planlegge og iverksette den økonomiske politikken, samordne arbeidet med statsbudsjettet, sørge for at det offentlige får inn skatter og avgifter, overvåke og utarbeide regler for finansmarkedene, samt forvalte statens finansformue. FIN har videre ansvar for en rekke andre statsinstitusjoner og statlige fond, som Skatteetaten, Toll- og avgiftsetaten, Statens innkrevingssentral, Statistisk sentralbyrå, Kredittilsynet og Folketrygdforbundet.

Tabell 10.1 under viser endringene som inngår i oppdateringsmålingen. De krav som betegnes som "nye" er krav som er innført i kartleggingsperioden. "Endrede" krav er krav som allerede er kartlagt i basismålingen, men der det enten har kommet utvidede eller reduserte dokumentasjonskrav under allerede eksisterende krav eller eventuelt en populasjonsendring for de virksomheter som skal etterleve kravene. Kategorien "utgår" omhandler krav som er målt i basismålingen, men som er tatt ut av lovverket og derfor ikke lenger medfører noen administrativ kostnad for det private næringsliv.

Kravene er kategorisert i regelverksområder. Dette er gjort for å forsøke å gruppere kravene slik at beslektede krav legges inn under samme regelverksområde. De regelverksområdene som er benyttet i forbindelse med denne oppdateringen ble definert i basismålingen, og samme er også benyttet for denne oppdateringsmålingen. På FINs område har det skjedd endringer innen følgende seks regelverksområder:

- Bank og skadeforsikring
- Direkte skatt
- Indirekte skatt
- Pensjon og livsforsikring
- Regnskap og bokføring
- Rådgivning
- Statistikk

Se også avsnitt 10.3 der de ulike informasjonskravene vises med tilhørende regelverksområde.

Tabell 10.1 under viser at det inngår 60 nye informasjonskrav, 37 endrede informasjonskrav og 11 utgåtte informasjonskrav i denne kartleggingen. Av disse endringene er det 19 endringer som ikke har hatt kostnadsmessige konsekvenser – se avsnitt 10.3.4 for nærmere beskrivelse.

Tabell 10.1 Endrede informasjonskrav FIN 2006 - 2009

Finansdepartementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
Bank og skadeforsikring	2	2	0	4
Direkte skatt	4	16	3	23
Indirekte skatt	4	1	1	6
Pensjon og livsforsikring	7	0	1	8
Regnskap og bokføring	0	0	0	0
Rådgivning	6	2	0	8
Statistikk	17	5	5	27
Verdipapir	20	11	1	32
Total	60	37	11	108

Det er samlet sett i oppdateringsperioden gjennomført flest justeringer i forhold til de krav knyttet til regelverksområdene "verdipapir", "statistikk" og "direkte skatt". Det er gjennomført henholdsvis 32, 27 og 23 endringer i lovverket som har ført til nye, endrede eller utgåtte informasjonskrav for disse tre regelverksområdene. Videre følger regelverksområdet "rådgivning" og "pensjon og livsforsikring" med åtte endringer hver, "indirekte skatt" med seks endringer, "bank og skadeforsikring" med fire endringer og til slutt "regnskap og bokføring" med uten endringer.

10.2 Utviklingen i de administrative omkostningene

I dette avsnittet beskrives de aggregerte kostnadene for basismålingen (2006) og oppdateringsmålingen (2009) for FIN som helhet og fordelt på de underliggende regelverksområdene. Kostnadene som oppgis i tabellen under er kostnader per regelverksområde per år. Endringer som vises er dermed endringer i disse årlige kostnadene.

Utviklingen i kostnader vises i Tabell 10.2 under der man først ser hva kostnaden var per 1. september 2006 og hva den er per 1. september 2009, endringene i oppdateringsperioden, samt som prosentvis reduksjon eller økning fra måletidspunktet 1. september 2006 til 1. september 2009. Tallene er ikke per bedrift, men den aggregerte summen for hele populasjonen kravet rettes mot.

Tabell 10.2 Kostnader per regelverksområde FIN 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Regelverksområde	Omstillings kostnader	2006	2009	Endring i tusen kroner	Utvikling
		Administrative kostnader	Administrative kostnader		
Bank og skadeforsikring	-	320 509	326 297	5 789	1,8 %
Direkte skatt	-	3 553 933	3 128 646	-425 287	-12,0 %
Indirekte skatt	-	673 714	673 704	-10	0,0 %
MVA	-	223 800	223 800	0	0,0 %
Pensjon og livsforsikring	-	165 848	187 280	21 432	12,9 %
Regnskap og bokføring	-	33 531 123	33 531 123	0	0,0 %
Rådgivning	-	279 266	431 634	152 368	54,6 %
Statistikk	-	69 544	58 151	-11 393	-16,4 %
Særvavgiftsregelverket	-	50 368	50 368	0	0,0 %
Verdipapir	245 900	285 891	332 644	46 753	16,4 %
Total	245 900	39 153 995	38 943 646	-210 349	-0,5 %

På overordnet nivå kan man se at de administrative kostnadene har blitt redusert med 0,5 prosent eller ca. 210,3 millioner kroner. De største endringene i finner vi innen regelverksområdene "direkte skatt", "statistikk", "rådgivning", "verdipapir" og "pensjon og livsforsikring".

Av de krav som er målt medfører endringene en brutto kostnadsreduksjon på 453,3 millioner kroner, mens man får en tilsvarende brutto kostnadsøkning på 243,0 millioner kroner. Til sammen gir altså dette en netto kostnadsreduksjon på 210,3 millioner kroner.

Innen regelverksområdet "direkte skatt" er det i hovedsak bortfallet av RISK-reglene, samt økt digital innrapportering som forklarer reduksjonen i kostnader på 425.287.000 kroner, tilsvarende 12,0 prosent, i oppdateringsperioden. Innen regelverksområdet "statistikk" er det oppnådd en reduksjon på 16,4 prosent eller 11,4 millioner kroner i oppdateringsperioden. Denne reduksjonen

kan i hovedsak forklares ved en stadig økning i digital innrapportering. Stadig flere undersøkelser sendes inn via Altinn eller IDUN, noe som medfører lavere tidsforbruk og dermed lavere kostnader.

For regelverksområdet "rådgivning" ser vi en økning på 152,4 millioner kroner. Dette skyldes i sin helhet skjerpede dokumentasjonskrav for eiendomsmeglere. Kostnadene for regelverksområdet "verdi papir" har hatt en økning på 46,8 millioner kroner. Dette skyldes i sin helhet innføringen av MiFID-reglementet, se avsnitt 10.3.2 for nærmere beskrivelse. Vi ser at for dette regelverksområdet er det også en omstillingskostnad på 245,9 millioner kroner, det vil si de engangskostnader bedriftene har i forbindelse med administrative tilpasninger mv. som følge av en nytt og endret regelverk, for eksempel i forbindelse med tilpasninger av IT-systemer o.l., se Vedlegg 6 – Ordliste for nærmere definisjon. For en nærmere beskrivelse av de enkelte endringer, se avsnitt 10.3.

10.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå og tilhørende skjemaer

I dette avsnittet redegjør vi for utviklingen i de administrative omkostningene. Avsnittet er oppdelt i tre delavsnitt.

Avsnitt 10.3.1 redegjør for utviklingen på informasjonskravsnivå. De informasjonskravene vi har valgt å vise mer i detalj er informasjonskravene som medfører de 12 største kostnadsreduksjonene og de fem største kostnadsøkningene. Det henvises for øvrig til Vedlegg 3 – Endringer per informasjonskrav, for fullstendig oversikt over alle informasjonskrav som endres i oppdateringsperioden.

Innføring av MiFID-regelverket og følgene dette har for administrative byrder for næringslivet i Norge er omtalt i avsnitt 10.3.2. Et par av kravene som følger av MiFID-regelverket er også omtalt under avsnitt 10.3.1.1 da disse inngår i de største kostnadsøkningene for departementet.

Avsnitt 10.3.3 redegjør for endringene knyttet til skjemaene som administreres av etatene under FIN. Vi har valgt å vise disse endringene i et eget avsnitt ettersom de endringene som er gjennomført i forhold til skjemaene er forholdsvis generiske og derfor egner seg godt til å beskrives samlet. Det gjøres oppmerksom på at disse endringene også inngår i redegjørelsen for utviklingen på informasjonskravsnivå.

I avsnittet 10.3.4 ser vi på de endringer som ikke har hatt kostnadmessige konsekvenser, men som ut fra et regelforenklingsperspektiv kan være interessante å belyse.

10.3.1 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå

I dette avsnittet viser vi som nevnt utviklingen av de administrative omkostningene på informasjonskravsnivå.

Tabellen under viser de 12 informasjonskravene med størst reduksjon i kostnader og de fem informasjonskravene med størst økning. Utvelgelsen av informasjonskravene er gjort på bakgrunn av faktisk endring i kostnader fra 2006 til 2009. Dette er ikke nødvendigvis de informasjonskravene som har hatt størst prosentvis endring, men informasjonskravene med størst endring i kronebeløp.

Ettersom det kun er de 17 største endringene som presenteres i tabellen under betyr dette at det også finnes andre interessante endringer som ikke beskrives nærmere i denne rapporten. Eksempler på dette er de nyere stresstestene som er gjennomført for både skade- og livsforsikringsselskaper, de nye informasjonskravene som følger av nye regler om individuell pensjon, samt den forholdsvis nye ordningen om granskere i visse finansielle virksomheter. Nærmere beskrivelse av disse, og andre interessante endringer, kan dog finnes under de relevante lover og forskrifter i forenklingsdatabasen Delfi.

Ved hvert informasjonskrav er det satt inn henvisning til hvilket regelverksområde og hvilken lov/hjemmel kravet har, kostnadene for det enkelte krav for henholdsvis basismålingen og oppdateringsmålingen, samt utvikling i henholdsvis prosent og endring i kostnad. Tallene er ikke per bedrift, men den aggregerte summen for hele populasjonen kravet rettes mot.

Tabell 10.3 Største endringer på informasjonskravsnivå FIN 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Regel-verks- område	Lov/ forskrift	§	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling
Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24 Ligningsloven	6-11	Plikt for norske aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper undergitt RISK-reglene å levere aksjonærregisteroppgave til ligningsmyndighetene hvert år.	-	341 133	-	-341 133	-100 %
Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24 Ligningsloven	4-3	Plikt for aksjeselskap, verdipapirfond og sparebanker i eget skjema som skal sendes til ligningsmyndighetene, å beregne selskapets påstand om RISK	-	70 572	-	-70 572	-100 %
Statistikk	LOV-1989-06-16-54 Statistikkloven	2-2	Plikt til å levere rapportering om utenriksøkonomi - eksport av tjenester	-	6 400	-	-6 400	-100 %
Statistikk	LOV-1989-06-16-54 Statistikkloven	2-2	Rapportering av utenrikshandel med tjenester - import årlig	-	6 113	-	-6 113	-100 %
Statistikk	LOV-1989-06-16-54 Statistikkloven	2-2	Rapportering av utenrikshandel med tjenester - eksport årlig	-	6 052	-	-6 052	-100 %
Direkte skatt	FOR-1997-01-08-6 Forskr. om jord/husdyrprod. - opplysn.plikt.	1	Næringsdrivende skal sende inn årsoppgave over omsetning av jord- og husdyrprodukter o.l. fra produsent til ligningsmyndighetene.	-	18 940	12 971	-5 969	-32 %
Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24 Ligningsloven	4-3	Plikt til å levere selvangivelse for næringsdrivende til ligningsmyndighetene	-	140 054	134 377	-5 678	-4 %
Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24 Ligningsloven	4-4	Selskaper skal sende inn skjema for spesifikasjon av forskjeller mellom skatt og regnskap til ligningsmyndighetene	-	400 310	397 307	-3 003	-1 %
Statistikk	LOV-1989-06-16-54 Statistikkloven	2-1, 3-2	Plikt til å levere egenmeldt sykefraværstatistikk	-	2 977	-	-2 977	-100 %
Direkte skatt	LOV-1997-02-28-19 Folketrygd-loven	24-3	Plikt for arbeidsgiver å levere årsoppgave for arbeidsgiveravgift til skatteoppkrever i bostedskommune for arbeidsgiver eller kommunen arbeidsgiver har hovedkontor	-	194 118	192 360	-1 757	-1 %
Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24 Ligningsloven	6-11	Plikt for selskaper å levere skjema over aksjonærbeskatningen - Formular nr 4 2006 - til ligningsmyndighetene	-	1 209	-	-1 209	-100 %
Direkte skatt	FOR-1992-12-22-1190 Forskrift om levering av ligningsoppgaver	4	Plikt til å levere oppgave over lånekonti mv. for banker, forsikringsselskaper, hypotek- og kredittforeninger, samvirkelag, spareforeninger, fonds- og aksjemeglere, advokater, finansieringsinstitusjon mv til ligningsmyndighetene	-	18 985	18 049	-935	-5 %
Rådgivning	LOV-2007-06-29-73 Eiendoms-meglerloven	6-7(3)	Plikt for oppdragstaker ved omsetning av sameieandeler og eierseksjoner, samt borettslag med leierett, å gi opplysninger om fellesgjeld og felleskostnader etc.	-	-	58 814	58 814	100 %
Rådgivning	LOV-2007-06-29-73 Eiendoms-meglerloven	7-2(3)	Plikt for oppdragstaker å skrive regning som gjør at oppdragsgiver kan bedømme arten og omfanget av utført arbeid, uavhengig av vederlagsform.	-	-	38 850	38 850	100 %
Rådgivning	LOV-2007-06-29-73 Eiendoms-meglerloven	7-2(2)	Plikt for oppdragstaker å utarbeide skriftlig tilbud til potensielle oppdragsgivere.	-	-	32 375	32 375	100 %
Verdipapir	LOV-2007-06-29-75 Verdipapirhandeloven	10-11(7)	Plikt for verdipapirforetak å ha kunderegister som gir uttrykk for avtaleforholdet mellom partene,	-	-	24 667	24 667	100 %
Rådgivning	LOV-2007-06-29-73 Eiendoms-meglerloven	6-7(2)	Plikt for oppdragstaker å gi kjøper tilstrekkelig informasjon om salgsobjektet	-	107 285	129 624	22 340	21 %
Totalt (tolv største reduksjoner og fem største økninger)				-	1 314 148	1 039 395	-274 753	

Som det fremgår av

tabell 10.3 over finner man åtte av de største kostnadsreduksjonene under regelverksområdet "direkte skatt" og de resterende siste under regelverksområdet "statistikk". Fire av de fem største kostnadsøkningene kan henføres til regelverksområdet "rådgivning" - nærmere bestemt eiendomsmegling. Den siste kostnadsøkningen ligger under regelverksområdet "verdipapirforetak". Disse 17 informasjonskravene beskrives nærmere nedenfor.

10.3.1.1 De tolv største reduksjonene i de administrative kostnadene 2006 – 2009

Under beskrives de 12 informasjonskravene med størst reduksjoner i administrative kostnader fra 2006 til 2009.

“Plikt for norske aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper undergitt RISK-reglene å levere aksjonærregisteroppgave til ligningsmyndighetene hvert år” og “Plikt for aksjeselskap, verdipapirfond og sparebanker i eget skjema som skal sendes til ligningsmyndighetene, å beregne selskapets påstand om RISK”

Fra og med inntektsåret 2006 ble RISK²⁰-systemet og godtgjørelsesmetoden avløst av skjermingsmetoden for personlige aksjonærer. Siste RISK-regulering ble derfor gjennomført innen 1. januar 2006.

Det tidligere RISK-systemet innebar at selskapene måtte sende inn aksjonærregisteroppgave til ligningsmyndighetene hvert år, samt årlig beregnet endring i selskapets skattlagte kapital. Hovedelementene ved denne beregningen var selskapets skattepliktige inntekt fratrukket avsatt utbytte og utlignet skatt på selskapets inntekt. For å komme fram til årets RISK-beløp, ble dette deretter fordelt på antall aksjer i selskapet. Reguleringen av aksjenes inngangsverdi skjedde med virkning fra 1. januar i selskapets ligningsår. Dette innebar at RISK-beløpet ble tilordnet den som eide aksjene 1. januar året etter inntektsåret.

Informasjonskravet fra basismålingen “Plikt for norske aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper undergitt RISK-reglene å levere aksjonærregisteroppgave til ligningsmyndighetene hvert år” og “Plikt for aksjeselskap, verdipapirfond og sparebanker i eget skjema som skal sendes til ligningsmyndighetene, å beregne selskapets påstand om RISK”, som ligger under Lov om ligningsforvaltning, slettes derfor som en konsekvens av denne endringen.

Informasjonskravene ble i 2006 målt til henholdsvis kroner 341.133.000,- og kroner 70.572.000,-. De totale kostnadene for Lov om ligningsforvaltning reduseres derfor med tilsvarende beløp som totalt utgjør kroner 411.705.000,-.

“Plikt til å levere rapportering om utenriksøkonomi - eksport av tjenester”, “Rapportering av utenrikshandel med tjenester - import årlig”, “Rapportering av utenrikshandel med tjenester - eksport årlig” og “Plikt til å levere egenmeldt sykefraværstatistikk”

Disse fire pliktene ligger alle under statistikkloven, og de er alle falt bort som følge av endringer i loven. Grunnen er at SSB ikke lenger fører statistikk basert på disse opplysningene innsendt fra virksomhetene, og virksomhetene slipper derfor å sende inn denne type data. Kostnadene for de fire pliktene faller dermed i sin helhet bort.

Følgende kostnadsreduksjoner følger av at disse pliktene har falt bort;

- “Plikt til å levere rapportering om utenriksøkonomi – eksport av tjenester”: 6.400.000 kroner
- “Rapportering av utenrikshandel med tjenester – import årlig”: 6.113.000 kroner
- “Rapportering av utenrikshandel med tjenester – eksport årlig”: 6.052.000 kroner
- “Plikt til å levere egenmeldt sykefraværstatistikk”: 2.977.000 kroner

Til sammen utgjør kostnadsreduksjonen som følger av bortfallet av disse fire pliktene 21.542.000 kroner.

“Næringsdrivende skal sende inn årsoppgave over omsetting av jord- og husdyrprodukter og lignende fra produsent til ligningsmyndighetene”

Dette skjemaet er tilgjengelig i Altinn. Det var det også i 2006. I basiskartleggingen er det lagt til grunn at 50 prosent av skjemaene sendes inn via Altinn. I følge opplysninger fra Oppgaveregistret er denne prosentsatsen nå økt til 69.

Kravet er delt mellom de virksomhetene som håndterer plikten internt og de virksomhetene som lar en regnskapsfører utarbeide og sende inn årsoppgaven. For dem som velger å sette denne oppgaven ut reduseres tiden med tre minutter per skjema ved å sende det inn elektronisk for både mikro- og ikke-mikrosegmentet.

²⁰ RISK-beløp brukes til å beregne gevinst eller tap ved salg av aksjer, grunnfondsbevis og andeler i fond

For dem som selv håndterer utarbeidelsen og innsendelsen av skjemaet faller kostnaden for porto bort ved å sende inn skjemaet elektronisk. Videre reduseres tiden med to minutter for å sende inn skjemaet elektronisk for både mikro- og ikke-mikrobedrifter.

Kostnaden var i 2006 18.940.000 kroner. Som følge av en økt andel elektroniske innsendinger er denne kostnaden redusert til 12.971.000 kroner. Dette gir en reduksjon på 5.969.000 kroner fra 2006 til 2009, som tilsvarer en endring på 32 prosent fra 2006 til 2009.

“Plikt til å levere selvangivelse for næringsdrivende til ligningsmyndighetene”

Fra og med ligningsåret 2008 (inntektsåret 2007) får alle personlig næringsdrivende forhåndsutfylt selvangivelse. Selvangivelsen er forhåndsutfylt med tilsvarende opplysninger som i selvangivelsen for lønnstakere og pensjonister, men normalt ikke med formue og inntekt knyttet til næringsvirksomheten. Selvangivelsen og Næringsoppgave 1 (RF-1175) er spesielt tilrettelagt for enklere utfylling på nett. Den elektroniske leveringstjenesten hjelper med å legge til riktige vedleggsskjema, og den overfører de fleste beløpene automatisk mellom selvangivelsen og de ulike vedleggsskjemaene. Kombinert med elektronisk hjelp og kontroll blir det samlet sett enklere å levere en komplett og riktig selvangivelse.

Informasjonskravet fra basismålingen “Plikt til å levere selvangivelse for næringsdrivende til ligningsmyndighetene”, som ligger inn under Lov om ligningsforvaltning, vil få en redusert kostnad da de personlig næringsdrivende nå vil bruke kortere tid på å fylle ut selvangivelsen.

For bedrifter som håndterer selvangivelsen internt har denne målingen vist at større grad av forhåndsutfylte opplysninger medfører en reduksjon på 20-30 prosent for ikke-mikrobedrifter og 50 prosent for mikrobedrifter. Reduksjonen er større for mikrobedrifter da ikke-mikrobedrifter må bruke mer tid på å kontrollere at overførte beløp fra regnskap til den forhåndsutfylte selvangivelsen, og fra den forhåndsutfylte selvangivelsen til vedleggsskjema, stemmer. Det legges til grunn at de virksomheter som utelukkende håndterer dette ved hjelp av ekstern regnskapsfører ikke vil få sine kostnader redusert da det ikke er grunn til å anta at regnskapsføreren vil ta seg mindre betalt selv om deler av selvangivelsen er forhåndsutfylt.

Tabell 10.4 nedenfor viser endringene i tidsforbruk den forhåndsutfylte selvangivelse har medført i måleperioden.

Tabell 10.4 Endring i tidsforbruk (minutter) for utfylling av selvangivelse som følge av økt digitalisering

Segment	Tidsforbruk 2006	Tidsforbruk 2009	Forskjell i tidsforbruk
Eksternt - mikro	12	12	0
Eksternt - makro	12	12	0
Internt - mikro	48	24	-24
Internt - makro	48	36	-12
Total			-36

Informasjonskravet ble i 2006 målt til 140.054.000 kroner. Den nye totalkostnaden for dette informasjonskravet utgjør nå 134.377.000 kroner. Reduksjonen i tidsbruken tilsvarer dermed en besparelse på 5.677.000 kroner, noe som utgjør en endring på 4 prosent.

“Selskaper skal sende inn skjema for spesifikasjon av forskjeller mellom skatt og regnskap til ligningsmyndighetene”

Dette skjemaet kan sendes inn via Altinn. I basiskartleggingen var det lagt til grunn en andel på 70 prosent elektronisk innsending av dette skjemaet. Denne andelen er nå økt til 86 prosent ifølge Oppgaveregisteret.

Denne økte andelen elektronisk innrapportering medfører at kostnaden er redusert fra 400.310.000 kroner i 2006 til 397.307.000 kroner i 2009. Denne reduksjonen utgjør da 3.003.000 kroner, noe som tilsvarer 1 prosent.

“Plikt for arbeidsgiver å levere årsoppgave for arbeidsgiveravgift til skatteoppkrever i bostedskommune for arbeidsgiver eller kommunen arbeidsgiver har hovedkontor”²¹”

Frivillig sektor var tidligere fritatt for arbeidsgiveravgift, og dermed for å sende inn årsoppgave til skatteoppkreveren, når organisasjonens samlede lønnsutgifter var under 300.000 kroner. Fritaket gjaldt bare for den enkelte ansattes lønnsutbetalinger som var mindre enn 30.000 kroner. Disse beløpsgrensene har vært uendret siden de ble innført i 1998.

Beløpsgrensene ble endret med virkning fra og med 2008, og de nye beløpsgrensene er nå:

- Totale lønnsutgifter er økt til 450.000 kroner
- Lønnsutbetalinger er økt til 45.000 kroner for hver lønsmottaker

Endringen av beløpsgrensene for fritak fra arbeidsgiveravgift betyr at populasjonen for informasjonskravet “Plikt for arbeidsgiver å levere årsoppgave for arbeidsgiveravgift til kommunekassereren” under Folketrygdloven reduseres med 2.000 mikrobeidretter.

Informasjonskravet ble i 2006 målt til ca 194.118.000 kroner. Den nye totale kostnaden for dette informasjonskravet utgjør nå ca 192.360.000 kroner. Den reduserte populasjonen medfører altså en besparelse på ca 1.757.000 kroner, noe som utgjør 1 prosent. Dette medfører videre at de totale kostnadene for Folketrygdloven reduseres med et tilsvarende beløp.

“Plikt for selskaper å levere skjema over aksjonærbeskatning – Formular nr. 4 2006 – til ligningsmyndighetene”

Denne innrapporteringsplikten har falt bort i måleperioden og følgelig er hele informasjonskravet slettet. Kostnadsreduksjonen blir da 1.209.000 kroner, noe som tilsvarer kostnaden for dette informasjonskravet i basismålingen.

“Plikt til å levere oppgave over lånekonti mv. for banker, forsikringsselskaper, hypotek- og kredittforeninger, samvirkeleg, spareforeninger, fonds- og aksjemeglere, advokater, finansieringsinstitusjon mv til ligningsmyndighetene”

Informasjonskravet “Plikt til å levere oppgave over lånekonti mv. for banker, forsikringsselskaper, hypotek- og kredittforeninger, samvirkeleg, spareforeninger, fonds- og aksjemeglere, advokater, finansieringsinstitusjon mv til ligningsmyndighetene” ble målt i forbindelse med basismålingen i 2006 under Forskrift om levering av ligningsoppgaver over innskudd og lån i banker, forsikringsselskaper m.v. (FOR 1992-12-22 nr. 1190).

Skjemaet har blitt tilgjengelig i Altinn i løpet av måleperioden. Det skal leveres inn ett skjema for hvert lån eller hvert innskudd i de virksomheter plikten gjelder for. Banker, forsikringsselskaper og lignende selskaper som håndterer ekstremt mange konti leverer dette på maskinlesbart medium, for eksempel CD. For dette segmentet vil ikke endringen ha noen betydning. For de bedriftene som håndterer relativt få skjemaer vil heller ikke denne endringen ha noen praktisk betydning da man bruker like lang tid på å fylle ut skjemaet elektronisk som manuelt. Men for den gruppe bedrifter som leverer inn relativt mange skjemaer betyr dette en stor besparelse. Dette er firmaer som har fagsystemer som kan integreres med Altinn. I stedet for å bruke ett minutt per skjema, slik det er lagt til grunn i basismålingen, kan de nå logge seg på Altinn, sette i gang fagsystemet for så å overføre dataene automatisk.

²¹ Skatteoppkrever ble i tidligere rapport omtalt som “kommunekasserer”. Dette er endret til “skatteoppkrever” for å følge ordlyden i lovteksten.

Tabell 10.5 nedenfor viser tidsbruken for sistnevnte segment som nå kan integrere sine fagsystemer med Altinn sammenlignet med tidsforbruket for det samme segmentet som tidligere måtte fylle ut hvert enkelt skjema. Som man ser av tabellen under vil virksomheter som tidligere leverte ett skjema per lån eller innskudd kunne redusere tidsforbruket fra 500 minutter i året til 20 minutter i året ved å gå over til fagsystemer som kan integreres med Altinn.

Tabell 10.5 Endring i tidsforbruk for oppgave over lånekonti mv som følge av økt digitalisering

Segment	Tidsforbruk 2006	Tidsforbruk 2009	Forskjell i tidsforbruk
Manuell - mikro	500	-	
Manuell - makro	500	-	
Altinn - mikro	-	20	
Altinn - makro	-	20	
Total	500	20	480

Informasjonskravet ble i 2006 målt til 18.984.000 kroner. Den nye totalkostnaden for dette informasjonskravet er nå 18.049.000 kroner. Muligheten for å levere via Altinn, med tilhørende reduksjon i tidsforbruk, har dermed ført til en besparelse på 935.000 kroner. Dette utgjør en besparelse på 5 prosent.

10.3.1.2 De fem største økninger i de administrative kostnadene

I 2008 ble det innført en ny versjon av både eiendomsmeglerloven og eiendomsmeglerforskriften. Som følge av dette ble det innført nye og generelt sett mer omfattende dokumentasjonskrav for eiendomsmeglingsbransjen. FIN legger til grunn at dette vil føre til et mer effektivt tilsyn, samt gi positive effekter for forbrukerne. I tillegg legges det til grunn at de nye lovkravene vil bidra til mer ryddighet i bransjen, noe som kan bidra til at tillitten til bransjen øker.

Målingsteknisk medfører disse endringene at den tidligere målte LOV 1989-06-16 nr. 53 (eiendomsmeglerloven) oppheves og erstattes med LOV 2007-06-29 nr. 73 (eiendomsmeglerloven). Samtidig oppheves den tidligere målte FOR 1990-03-20 nr. 177 (eiendomsmeglerforskriften) og erstattes med FOR 2007-11-23 nr. 1318 (eiendomsmeglerforskriften). Denne revisjonen av eiendomsmeglingsloven og -forskriften medfører at det innføres fire nye informasjonskrav, samt at ett tidligere målt informasjonskrav endres. Fire av disse kravene finner man på listen over topp fem kostnadsreduksjoner under FIN. Kravene er beskrevet mer i detalj nedenfor.

“Plikt for oppdragstaker ved omsetning av sameieandeler og eierseksjoner, samt borettslag med leierett, å gi opplysninger om fellesgjeld og felleskostnader etc.”

Det informasjonskravet som medfører den største økningen i de administrative kostnadene er et tilleggskrav ved omsetning av sameieandeler og eierseksjoner, samt borettslag med leierett, som er opprettet ved LOV 2007-06-29 nr. 73. Det må imidlertid gjøres oppmerksom på at tallene lyver litt da deler av dette kravet ble målt under “Plikt for oppdragstaker å gi kjøper tilstrekkelig informasjon om salgsobjektet” i basismålingen. I oppdateringsmålingen har man valgt å legge ut de ekstra informasjonspliktene knyttet til omsetning av andels- og sameieleiligheter som følger av den nye lovgivningen i et eget krav. Dette utgjør deler av økningen. I tillegg har vi overført en kostnad på 1.500 kroner per salg til forretningsfører for borettslag og sameier fra ovennevnte plikt til denne plikten da denne kostnaden kun gjelder omsetning av denne type boliger. Hele 49.120.500 kroner er derfor en ren overføring fra et krav til et annet og skal derfor ikke ses som økning for dette kravet. På den andre siden kommer tilsvarende beløp til fratrekk for “Plikt for oppdragstaker å gi kjøper tilstrekkelig informasjon om salgsobjektet”, noe som reduserer endringskostnaden for dette kravet. I prinsippet er derfor endringskostnadene for dette kravet tilsvarende høyere. På departementsnivå vil denne overføringen av kostnader fra ett krav til et annet utjevne seg og gi en endringskostnad på 0 kroner.

Men som nevnt følger det også med økte informasjonsplikter med informasjonskravet “Plikt for oppdragstaker ved omsetning av sameieandeler og eierseksjoner, samt borettslag med leierett, å gi opplysninger om fellesgjeld og felleskostnader etc”. I følge loven plikter oppdragstakeren (det vil si eiendomsmegler eller annen med rett til å opptre som eiendomsmegler) i forbindelse med transaksjoner, som omsetning av borettslagsandel og av aksje, andelsbrev, pantebrev eller annet atkomstdokument med tilknyttet leierett eller boret til bolig eller annet areal i bebygget eiendom, og ved formidling av sameieandeler og eierseksjoner, å gi kjøperen en skriftelig oppgave med ytterligere opplysninger før handelen avsluttes. Dette for å sikre at kjøper har informasjon om alle kostnader og heftelser som er knyttet til boligen som kjøpes før handelen gjennomføres.

Eiendomsmegler må fremskaffe informasjon om fellesgjeld, felleskostnader, etc. for den andels- eller sameieleilighet han skal selge. Det er borettslagets eller sameiets forretningsfører som sitter på denne informasjonen. Eiendomsmegler bruker tid på telefoner med forretningsfører for å

fremskaffe denne informasjonen, samt få oversendt og gå igjennom oversendt informasjon. Det er stor forskjell i hvor lang tid informasjonsinnhenting tar da det er store forskjeller på hvor profesjonelle forretningsførerne er. For store borettslag, som OBOS, så har disse egne ansatte forretningsførere som vet at eiendomsmeglerne har plikt til å gi videre denne type informasjon og derfor har egne oppsett som oversendes megler ved forespørsel. Mindre borettslag eller sameier kan ha formannen i borettslaget eller sameiet som forretningsfører, og det er ikke alltid den er klar over at eiendomsmegler må ha disse dokumentene. Da brukes ofte lang tid først på å forklare retten og plikten eiendomsmeglerne har i forhold til å få denne informasjonen for å kunne videreformidle informasjonen til eventuelle kjøpere. Informasjonen de får tilbake fra de mindre profesjonelle forretningsførerne må ofte bearbeides i langt større grad enn fra dem i de mer profesjonelle borettslagene - noe som medfører større tidsbruk.

Gitt disse forskjellene tyder tilbakemeldingene fra de gjennomførte intervjuene på at en normalt effektiv virksomhet nå bruker ca. 1 time ekstra på å innhente informasjonen som kun er knyttet til denne type boliger. I tillegg tar som nevnt forretningsfører seg ofte betalt for å fremskaffe og oversende denne informasjonen. Denne kostnaden varierer også stort blant forretningsførerne, men gjennomsnittlig koster det ca. 1.500 kroner per salg. Som nevnt over er altså denne siste kostnaden kun en overføring av tidligere målt kostnad fra "Plikt for oppdragstaker å gi kjøper tilstrekkelig informasjon om salgsobjektet" til dette informasjonskravet og skal slik sett ikke ses som en økt kostnad for dette kravet.

Det er lagt til grunn en timekostnad på 296 kroner knyttet til dette kravet. Det er ikke knyttet noen omstillingskostnader til dette informasjonskravet, det vil si de engangskostnader bedriftene har i forbindelse med administrative tilpasninger mv. som følge av en ny/endret regel, for eksempel i forbindelse med tilpasninger av IT-systemer o.l., se Vedlegg 6 – Ordliste for nærmere definisjon.

Da denne informasjonen skal fremskaffes ved hvert salg er den relevante populasjonen antall salg av denne type boliger. Populasjonen utgjør totalt 32.747 (24.150 ikke-mikrobedrifter og 8.597 mikrobedrifter) da det ble solgt 32.747 andels- og sameieleiligheter i 2008 ifølge Eienomsverdi. Det ble brukt samme fordeling mellom salg gjennomført av mikro- og ikke-mikrobedrifter som for totalt antall solgte boliger brukt i basismålingen. Dette ga en prosent på 74 prosent for ikke-mikrosegmentet og 26 prosent for mikrosegmentet.

Totalt er de nye kostnadene for dette informasjonskravet 58.814.000 kroner. Ettersom dette kravet ikke er målt tidligere utgjør dette en 100 prosent økning. Men som nevnt er 49.121.000 kroner en ren overføring fra "Plikt for oppdragstaker å gi kjøper tilstrekkelig informasjon om salgsobjektet", og den reelle økningen for dette kravet isolert sett er derfor 9.693.000 kroner.

"Plikt for oppdragstaker å skrive regning som gjør at oppdragsgiver kan bedømme arten og omfanget av utført arbeid, uavhengig av vederlagsform"

Det nye informasjonskravet medfører at oppdragstaker, uavhengig av avtalt vederlagsform, skal skrive regning med tilhørende dokumentasjon av forbrukte timer, eller som beskrevet i loven; "Regningen skal gjøre det mulig for oppdragsgiveren å bedømme arten og omfanget av arbeidet som er utført".

Dette betyr at bedriftene nå må skrive regning der man legger ved en timeoversikt som viser hvor mange timer som er brukt på de ulike aktivitetene uavhengig av om kunden har valgt timebasert eller provisjonsbasert betaling.

I praksis fører meglerne en aktivitetslogg der de logger for eksempel alle telefonsamtaler de tar etc. Timelisten skrives på grunnlag av denne loggen og oversendes regnskapskontoret som legger den ved regningen. Tilbakemeldingene fra intervjuene vi har gjort tilsier at det brukes ca. én time på å føre aktivitetslogg, som brukes som underlagsdokumentasjon, samt utarbeidelsen av selve timegrunnlaget som legges ved regningen.

Populasjonen utgjøres av antall solgte enheter. Denne er hentet fra basismålingen og gir at det er utført 98.500 salg av eiendom av ikke-mikrobedrifter og 32.750 av mikrobedrifter.

Det er lagt til grunn en timekostnad på 296 kroner, som for de øvrige kravene knyttet til denne loven. Det er ingen omstillingskostnader knyttet til denne plikten da det antas at en normalt ef-

fektiv virksomhet innen eiendomsmeglingsbransjen allerede har et timeloggføringssystem. Intervju med virksomhetene tyder på dette.

Samlet sett har dette nye kravet en total kostnad på 38.850.000 kroner. Kravet medfører ingen omstillingskostnader. Ettersom kravet er nytt medfører dette en 100 prosent økning fra 2006 til 2009.

“Plikt for oppdragstaker å utarbeide skriftlig tilbud til potensielle oppdragsgivere”

Det nye informasjonskravet “Plikt for oppdragstaker å utarbeide skriftlig tilbud til potensielle oppdragsgivere” fastsetter at oppdragstakeren skal utarbeide et skriftlig tilbud til potensielle oppdragsgivere som inneholder anslag på hva det vil koste for selger dersom han velger provisjonsbasert oppgjør eller oppgjør basert på timepris. Videre skal det gis et anslag over den tid som antas nødvendig for å gjennomføre oppdraget. Dersom oppdragsgiveren velger timebasert oppgjør plikter oppdragstakeren å varsle oppdragsgiveren dersom medgått tid forventes å overstige det anslaget som er angitt i tilbudet vesentlig.

I praksis viser intervjuene at oppdragstaker bruker ca. 30 minutter på å skrive tilbudet, samt gjøre de beregninger som er nødvendig for å oppfylle formkravene for tilbudet. Dette overleveres i kundemøtet.

Også for dette kravet er det lagt til grunn en timekostnad på 296 kroner.

Populasjonen for dette informasjonskravet utgjøres av antall skriftlige tilbud som gis årlig. Intervjuene viser en hit-rate per tilbud som skrives på ca. 60 prosent. Med en populasjon på henholdsvis 98.500 og 32.750 salg for ikke-mikro- og mikrosegmentet, ref populasjon hentet fra basismålingen, gir dette en tilsvarende populasjon på 164.167 og 54.583 tilbud som må skrives for henholdsvis ikke-mikro- og mikrosegmentet.

Det gir en total kostnad for dette informasjonskravet på 32.375.000 kroner. Kravet medfører ingen omstillingskostnader. Ettersom kravet er nytt gir dette en økning på 100 prosent fra 2006.

“Plikt for verdipapirforetak å ha kunderegister som gir uttrykk for avtaleforholdet mellom partene”

I forbindelse med innføringen av MiFID-regelverket ble det innført et eksplisitt krav til å føre kunderegister over verdipapirforetakenes kunder. Registeret skal inneholde generell informasjon om kunden, som navn, kontaktinformasjon, etc. I tillegg skal det lagres informasjon om avtaleforholdene mellom kunden og verdipapirforetaket. Det skal blant annet hentes inn informasjon om kundens kunnskap og erfaring med ulike typer investeringer, samt hvilken risikoprofil kunden ønsker, hvilke investeringsmål kunden har, samt gjøres en kundekategorisering basert på de to sistnevnte elementene. Selve kartleggingen av kundens kunnskap, erfaring, risikoprofil og investeringsmål er målt under andre krav. Det samme gjelder kundekategorisering.

Det som måles under dette kravet er årlige oppdateringer av kunderegisteret. Det er om lag 1 million kunder med VPS-konto. Det er disse kundene som skal registreres i kunderegisteret. Det er lagt til grunn at det tar ca 5 minutter å oppdatere dette registeret per kunde per år. Oppdateringene består i å lagre endrede avtaleforhold, for eksempel endring av investeringsmål, endringer i mandat verdipapirforetaket får ved aktiv forvaltning av en kundes kapital, eller endringer av generell informasjon om kunden. Det er lagt til grunn at det er en medarbeider med akademisk bakgrunn som utfører arbeidet til en timepris på 296 kroner per time. Dette gir en kostnad for dette informasjonskravet på 24.666.667,- kroner.

Omstillingskostnadene som følger med dette kravet er inkludert i de totale omstillingskostnadene knyttet til innføringen av MiFID-regelverket, se avsnitt 10.3.2 for nærmere beskrivelse.

“Plikt for oppdragstaker å gi kjøper tilstrekkelig informasjon om salgsobjektet”

Som følge av endringene i eiendomsmeglerlovgivningen er det tidligere målte informasjonskravet ‘Eiendomsmeglers plikt til å gi kjøper opplysninger om eiendommen’ endret. Navnet er endret for å følge den standard som nå er definert for navngiving av informasjonskrav. Videre medfører lovendringen økte informasjonsplikter. Også her er hensikten å sikre forbrukeren bedre informasjon om det objektet han vurderer å kjøpe.

I følge den nye regelformulering er megleren forpliktet til å gi kjøperen en skriftlig oppgave over opplysninger om eiendommen. I forhold til tidligere lovgivning har følgende opplysningsplikter kommet i tillegg:

- Eventuell adgang til utleie av eiendommen eller deler av denne til boligformål
- Ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse
- Spesifikasjon over faste løpende kostnader
- Hvis kjøpesum er fastsatt, totalkostnad som omfatter alle gebyr og avgifter og øvrige kostnader
- Hvis kjøpesum ikke er fastsatt, en samlet oppstilling over prisantydning og alle gebyrer, avgifter og øvrige kostnader
- Hva som er avtalt om meglers vederlag

Innsamlingen av denne nye informasjonen medfører et økt tidsforbruk knyttet til informasjonsinnsamling.

Når det gjelder kravet om ferdigattest så skilles det mellom de virksomheter som kan bestille denne elektronisk og få den oversendt fra kommune og de som selv må hente denne hos kommunens plan- og bygningsetat. En undersøkelse viser at 176 kommuner tilbyr denne elektronisk, eventuelt har de private firma som tilbyr å hente denne på vegne av eiendomsmegleren. I praksis sender da eiendomsmegleren en bestilling på ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse elektronisk og får denne tilsendt eller tilkjørt. Det er store variasjoner i pris for denne tjenesten (alle kommunene tar seg betalt for dette), men snittprisen viser at eiendomsmeglerne gjennomsnittlig må betale 234 kroner for denne tjenesten. I de kommuner der disse dokumentene ikke kan bestilles på denne måten må eiendomsmegleren selv dra ned på kontoret til kommunens plan- og bygningsetat. De må der stille seg i "vanlig kø", be om tilgang til arkivet og selv finne frem til ferdigattesten eller den midlertidige brukstillatelsen i kommunens arkiver. Med kjøretid, ventetid hos kommunen og tiden det tar å finne frem dokumentene og ta kopi av disse tar det gjennomsnittlig en time. For dette segmentet bruker man altså en time lengre tid på å finne frem dokumentasjonen, men man har ikke den eksterne kostnaden på 234 kroner for å bestille disse dokumentene.

Samlet sett økes tidsforbruket fra 90 minutter til 150 minutter som følge av de nye informasjonspliktene. For de virksomhetene som selv må hente ferdigattesten er tidsbruken økt til 210 minutter.

Det legges til grunn en timekostnad på 296 kroner som for de tilsvarende kravene.

Tidligere ekstern kostnad på 1.500 kroner til forretningsfører gjelder som nevnt kun for salg av sameie- og andelsleiligheter og er derfor flyttet til kravet som kun gjelder salg av disse typer boliger – se "Plikt for oppdragstaker ved omsetning av sameieandeler og eierseksjoner, samt borettslag med leierett, å gi opplysninger om fellesgjeld og felleskostnader etc".

Informasjonskravet ble i 2006 målt til 107.285.000 kroner. Tilføyselsen av de nye informasjonspliktene og det tilhørende økte tidsforbruk, eventuelt også økt ekstern kostnad for dem som bestiller ferdigattest, gir en økning på 22.340.000 kroner, eller 21 prosent. Totalkostnadene for Lov om eiendomsmegling økes med tilsvarende beløp. Den nye totalkostnaden for dette informasjonskravet er nå 129.624.000 kroner. Som nevnt under "Plikt for oppdragstaker ved omsetning av sameieandeler og eierseksjoner, samt borettslag med leierett, å gi opplysninger om fellesgjeld og felleskostnader etc." har det skjedd en forskyvning av kostnader mellom disse to informasjonskravene på 49.121.000 kroner. Reelt sett er derfor økningen i kostnader knyttet til dette kravet økt med totalt 71.461.000 kroner. For departementet som helhet utjevnes som nevnt denne forskyvningen, og har derfor ingen reell virkning.

Til sammen medfører alle de ulike endringene som er innført på eiendomsmeglerområdet en samlet stigning i de administrative kostnadene på 152.379.000 kroner.

10.3.2 Innføring av MiFID-regelverket

1. november 2007 trådte den nye verdipapirhandelloven med tilhørende forskrift i kraft i Norge. Det nye regelverket bygger på EUs Markets in Financial Instruments Directive (MiFID), som har blitt gjennomført i samtlige EØS-land. Hovedformålet med MiFID er økt investorbeskyttelse som

skal gjelde ved handel med finansielle instrumenter på tvers av landegrensene innenfor EØS. Investorbeskyttelsen oppnås ved harmonisering av de nasjonale reglene for verdipapirhandel.

Klassifisering

For å gi kundene et passende beskyttelsesnivå i tråd med den nye loven, er verdipapirforetak pålagt å klassifisere kunder som handler med finansielle instrumenter. De ulike kundekategoriene er ikke-profesjonell kunde, profesjonell kunde og kvalifisert motpart. Klassifiseringen skjer etter nærmere bestemte kriterier der profesjonelle kunder omfatter følgende motparter:

- Kvalifiserte motparter:
 - Verdipapirforetak, kredittinstitusjoner, forsikringsselskap, verdipapirfond og forvaltningsselskap, pensjonskasser og forvaltningsselskap, andre finansinstitusjoner, råvare- og derivathandlere, offentlige myndigheter
 - Regionale myndigheter, kommuner med videre
- Store virksomheter:
 - Balanse over 20 millioner euro
 - Netto omsetning over 40 millioner euro
 - Egenkapital over 2 millioner euro
- Andre institusjonelle investorer som primært investerer i finansielle instrumenter
 - Avgrensningen gjøres etter Kredittilsynets tolkning

Definisjonen av kunder som ikke er profesjonelle er såkalt negativt avgrenset – det vil si at de kunder som ikke er definert som profesjonelle er definert som ikke-profesjonelle. Dette vil da være privatpersoner og juridiske personer som ikke er profesjonelle kunder.

Omfanget av investorbeskyttelsen bestemmes av hvilken kategori kunden plasseres i. Ikke-profesjonelle kunder innehar den høyeste graden av investorbeskyttelse, mens profesjonelle kunder i noe mindre grad er beskyttet av lovgivningen.

Hovedforskjellen på tjenesteyting overfor en profesjonell og en ikke-profesjonell kunde vil for det første være omfanget av den informasjon foretaket plikter å gi kunden. Foretakets informasjonsplikt overfor de ikke-profesjonelle kundene er vesentlig mer omfattende enn overfor de profesjonelle kundene. For ikke-profesjonelle kunder er foretaket i større grad enn for de øvrige kundekategoriene forpliktet til å tilpasse tjenesteytelsen kundens individuelle behov og forutsetninger. Omfanget av den opplysningsplikten kunden er pålagt overfor foretaket vil derfor være mer omfattende for ikke-profesjonelle kunder enn for profesjonelle kunder.

Egnethets- og hensiktsmessighetsvurdering

For å gi kunden nødvendig informasjon og kunne tilpasse ytelsene til kundens individuelle behov må det innhentes en rekke opplysninger om kunden for å kunne gjøre dette. Dette gjøres gjennom såkalte egnethets- og hensiktsmessighetsvurderinger. I praksis henter verdipapirforetaket inn informasjon om kundens kunnskap om investeringsområdet han ønsker å gå inn på, kundens erfaring med samme investeringsområde, kundens finansielle stilling – da inkludert inntekt og spredning på aktiva som bankinnskudd, investeringer i eiendom, aksjer, etc – for å få et bilde av kundens likviditet, samt kundens investeringsmål og risikoprofil.

Ved aktiv forvaltning og investeringsrådgivning er verdipapirforetaket som utfører disse tjenestene pliktige til å vurdere hvorvidt en transaksjon er i henhold til kundens investeringsmål, kundens mulighet til å håndtere risikoen forbundet med investeringsmålet og hvorvidt kunden har nødvendig erfaring og kunnskap til å forstå risikoen forbundet med transaksjonen eller den aktive forvaltningen.

Virkninger for virksomhetene

Alle nye og endrede krav under regelverksområdet "verdipapir" stammer fra innføringen av MiFID-regelverket. Disse endringene gir en økning i kostnadene på 47,3 millioner kroner i årlige kostnader.

I tillegg har det vært relativt høye omstillingskostnader knyttet til innføringen av dette regelverket. Omstillingskostnader er som nevnt engangskostnader virksomhetene har for å tilpasse seg det nye regelverket. I dette tilfellet er kostnadene spesielt knyttet til IT-investeringer for å kunne håndtere de økte klassifiseringene, den økte informasjonen som må innhentes om hver kunde, samt håndtere all informasjon som må gis til kunden. Videre har det vært et stort behov for kur-

sing av ansatte i det nye regelverket og hva dette har å si for det daglige virket. Det har også vært noen kostnader knyttet til tilpasning av organisasjonen.

Disse omstillingskostnadene har vært meget vanskelige å måle. Spesielt siden det er et stort antall virksomheter som omfattes av lovverket, da alle banker og verdipapirforetak i større eller mindre grad er påvirket av lovverket så sant de tilbyr noen former for investeringsrådgivning.

Et problem er at de største bankene inngår i internasjonale konsern som har tatt store deler av utviklingskostnadene sentralt. Man har derfor i så stor grad som mulig forsøkt å skille ut de nasjonale kostnadene. Videre er det en rekke sparebanker som inngår i sparebankeforeninger og grupper som også tar noen av investeringene sentralt.

Generelt sett har det skjedd en rekke fusjoner og sammenslåinger i denne bransjen de siste 20 årene. Dette har medført at IT-systemene som benyttes gjerne er sammensatt av en rekke systemer fra tidligere selvstendige enheter. De største bankene har gjerne fem-seks kundebehandlingssystemer. Når man skal utvikle disse systemene for å tilpasse dem til nytt regelverk vil det nødvendigvis være mer komplisert å utvikle et slikt sammensatt system enn mer dynamiske, enhetlige systemer. Dette er også et element som må tas inn når man vurderer hvilke kostnader som skyldes endringen i regelverket og hvilke kostnader som skyldes lite effektiv infrastruktur i utgangspunktet.

Det er også store forskjeller i kostnader i forhold til hvor store virksomhetene er, samt hvor mange tjenester de tilbyr. Etter modell fra Danmark har vi valgt å segmentere virksomhetene i tre grupper basert på størrelsen på forvaltningskapital. Segment 1 består av banker og verdipapirforetak med mer enn 200 milliarder i forvaltningskapital. Dette segmentet utgjøres av kun to virksomheter. Segment 2 består av banker og verdipapirforetak med forvaltningskapital mellom 50 og 200 milliarder kroner og består av 13 virksomheter. Det siste segmentet består av banker og verdipapirforetak med under 50 milliarder kroner i forvaltningskapital. Dette segmentet består av 313 virksomheter.

For de ulike segmentene er det som nevnt gjort anslag for omstillingskostnadene basert på intervju i Norge og tilsvarende data fra Danmark. For segment 1 er det beregnet en kostnad per virksomhet på 50 millioner kroner. For segment 2 er det beregnet en kostnad på 4 millioner kroner per virksomhet. Tilslutt er det beregnet en omstillingskostnad per virksomhet på 300.000 per virksomhet i segment 3. Til sammen utgjør altså dette en omstillingskostnad på 245,9 millioner kroner.

Det skal nevnes at det i denne målingen ikke er tatt hensyn til løpende opplæring av nye medarbeidere etc i MiFID-regelverket da dette anses å være en del av det å drive virksomhet når lovverket først er innført. For å si det enkelt ville disse uansett blitt opplært i eksisterende lovverk, og slik sett anser vi det ikke riktig å ta med løpende opplæringskostnader i dette regelverket.

10.3.3 Utvikling i de administrative omkostninger for skjemaer

Som det fremgikk av tabell 10.3 over skyldes en rekke av de målte endringene på FINs område at det har skjedd endringer i skjemaer og/ eller tilhørende fordeling på populasjoner og segmenter som administreres av departementets etater.

På FINs område er det gjennomført i alt 63 endringer i kartleggingsperioden knyttet til endringer i skjemaer som foretak plikter å bruke til innrapportering av ulike opplysninger til myndighetene eller tredjepart, samt eventuelle endringer i populasjoner og/ eller segmenter. Det understrekes at disse kostnadsendringene er inkludert i totaloversikten i tabell 10.1 og tabell 10.2, og vi viser til disse tabellene for henholdsvis oversikt over totalt antall endringer i informasjonskrav og kostnadsutviklingen totalt sett for departementet.

Vi har forsøkt å gruppere disse endringene og har kommet til følgende kategorier;

- Økt elektronisk andel
- Nytt skjema
- Skjema som utgår
- Populasjonsendring og økt elektronisk andel
- Populasjonsendring

- Endring i tidsbruk
- Overført skjema og økt elektronisk andel

De ulike kategoriene og hva som inngår i disse er beskrevet under.

I tabellen under fremgår kostnader for 2006 og 2009, netto kostnadsendringer i måleperioden for hver av endringstypene og totalt for departementet, samt utviklingen i prosent.

Tabell 10.6 Oversikt over kostnadsutvikling for typer av skjemaendringer (tall oppgitt i tusen kroner)

Endring	Admin.kost. 2006	Admin.kost. 2009	Forskjell	Utvikling
<i>Økt elektronisk andel:</i>				
	2 084 215	2 067 597	-16 618	-1 %
Nytt skjema	-	18 074	18 074	100 %
Skjema utgår	434 596	-	-434 596	-100 %
Populasjonsendring	195 583	193 717	-1 865	-1 %
Endring i tidsbruk	1 016	882	-134	-13 %
Populasjonsendring og økt elektronisk andel	332	302	-30	-9 %
Overført skjema og økt elektronisk andel	6 054	6 054	-	0 %
Sum bank og skadeforsikring	20 372	22 070	1 698	8 %
Sum pensjon og livsforsikring	-	918	918	100 %
Sum rådgivning	383	372	-11	-3 %
Sum direkte skatt	2 676 809	2 251 412	-425 398	-16 %
Sum statistikk	24 232	11 856	-12 376	-51 %
Sum totalt	2 721 796	2 286 627	-435 169	-16 %

Endringene i skjemaer fører til en netto besparelse på 435.169.000 kroner, eller 16 prosent, i forhold til basismålingen. Ref tabell 10.6 over er det registrert besparelser av kostnader som følger av skjemaendringer under regelverksområdet "direkte skatt", hvor i alt 30 endringer gir en samlet besparelse på 425.398.000 kroner, noe som tilsvarer 16 prosent i forhold til 2006. Videre er det gjort 28 endringer knyttet til skjemaer under regelverksområdet "statistikk". Disse endringene gir besparelser på totalt 12.376.000 kroner. Dette tilsvarer en reduksjon på 51 prosent i forhold til kostnadsnivået i basismålingen. Til slutt er det gjort tre skjemaendringer under regelverksområdet "bank og skadeforsikring", en endring under regelverksområdet "pensjon og livsforsikring" og en endring under regelverksområdet "rådgivning". For de to førstnevnte regelverksområdene har endringen faktisk medført en økning i kostnadene på henholdsvis 1.698.000 kroner for "bank og skadeforsikring" og 918.000 kroner for "pensjon og livsforsikring". For regelverksområdet "rådgivning" har endringen medført en kostnadsreduksjon på 11.000 kroner.

Under gjennomgås de underliggende årsakene til de forskjellige typer endringer. For mer detaljert oppstilling av skjemaene med tilhørende kostnadsopplysninger per skjemaendring henvises det til vedlegg 1. Som nevnt understrekes det at noen av endringene som følger av skjemaene allerede er omtalt i avsnitt 10.3.1. Slik sett er Tabell 10.6 noe overlappende med oversikten over endringene omtalt i avsnitt 10.3.1.

Økt elektronisk andel

For regelverksområdet "direkte skatt" er det registrert en økning i andel elektronisk innrapportering for i alt 21 skjemaer. Der er tilsvarende registrert en økning i andel elektronisk innrapportering for to skjemaer under regelverksområdet "bank og skadeforsikring", to for regelverksområdet "statistikk" og ett for regelverksområdet "rådgivning". Da en elektronisk innrapportering som regel er mindre tidkrevende enn manuell innrapportering fører dette til en reduksjon i tilhørende kostnader. Samlet sett fører den økte andelen av elektroniske innrapportering til en besparelse på 16.618.000 kroner, noe som utgjør i underkant av 1 prosent av totalkostnadene for innrapportering for departementet.

Det er ikke nødvendigvis en entydig sammenheng mellom økt digitalisering og reduksjon av kostnader. I flere tilfeller er det samlede tidsforbruk for digital og manuell innrapportering det

samme. Dette skyldes at prosessene forbundet med innsamling og behandling av data er den samme uansett om data innrapporteres digitalt eller manuelt. En eventuell besparelse oppnås derfor kun i det omfang selve innsendelsen kan gjøres hurtigere via en digital løsning. I denne sammenhengen er det registrert et lavere tidsforbruk for det elektroniske segmentet med tilhørende reduksjon i kostnader for 11 av de totalt 21 skjemaene med økt elektronisk andel. (Se totaloversikten over skjemaene tilhørende departementet for hvilke skjemaer dette gjelder.) For de øvrige skjemaene medfører ikke endringene en reduksjon i kostnader da tidsforbruket for de digitale og manuelle segmentene er likt.

Det er mulig vi ikke har sett den fulle effekten av den gjennomførte digitaliseringen ennå. Over tid er det rimelig å forvente at en stadig stigende digitalisering vil føre til økt elektronisk gjenbruk av innrapportert data mellom offentlige etater, og gjennom dette en effektivisering av de prosessene foretakene utfører i forbindelse med innsamling av data som skal sendes inn, samt selve innrapporteringen.

Nytt skjema

I forhold til basismålingen er det registrert og målt i alt 19 nye skjemaer i oppdateringsmålingen der 16 av disse ligger under regelverksområdet "statistikk" mens det er ett nytt skjema for henholdsvis regelverksområde "pensjon og livsforsikring", "direkte skatt" og "bank og skadeforsikring". De nye skjemaene førte samlet til en økning i de administrative kostnadene på 18.074.000 kroner. De nye skjemaene under regelverksområdet "statistikk" følger av innhentningen av nye statistiske data fra spesifikke foretak. De nye skjemaene under regelverksområdene "pensjon og livsforsikring" og "bank og skadeforsikring" gjelder innføring av stresstester for disse bransjene. Det siste nye skjemaet som ligger under regelverksområdet "direkte skatt" er skjema RF-1123; "Opplysninger om kontrollerte transaksjoner og mellomværender".

Til tross for at det er introdusert en del nye skjemaer fører ikke dette til en vesentlig økning i administrative kostnader. Dette skyldes at antallet rapporteringspliktige foretak er lavt. Også tidsforbruket forbundet med innrapporteringen av skjemaene er relativt lavt.

Skjema som utgår

For regelverksområdet "statistikk" er det seks skjemaer som har utgått i løpet av måleperioden. Videre er det tre skjemaer for regelverksområdet "direkte skatt" som har utgått. Samlet sett fører dette til en reduksjon i de administrative kostnadene på hele 434.596.000 kroner. Størstedelen av denne reduksjonen skyldes bortfallet av den tidligere omtalte RISK-reguleringen under regelverksområdet "direkte skatt". Bortfallet av de to skjemaene under dette regelverket medfører alene en reduksjon på 411,7 millioner kroner. Se også avsnitt 10.3.1 for mer detaljert beskrivelse av bortfallet av de to tilhørende informasjonskravene.

Skjemaene som har utgått følger normalt sett av regelverksendringer som opphever de informasjonskravene skjemaene hører inn under. I ett tilfelle, Rapport 35, har derimot SSB gått igjenom skjemaene for forsikringsselskapenes offentlige regnskaps- og tilsynsrapportering (FORT). Gjennomgangen viste at SSB kunne utlede opplysningene de krevde i ett av skjemaene fra de andre skjemaene de krevde knyttet til oppgaven. Dette skjemaet ble dermed gjort overflødig og fjernet.

Populasjonsendring

Lovendringene resulterer også i endringer i forhold til hvem som er rapporteringspliktige. Slike endringer gjelder for tre skjemaer, henholdsvis to under regelverksområdet "statistikk" og ett under regelverksområdet "direkte skatt", og gir en samlet reduksjon i administrative kostnader på 1.865.000 kroner.

For de to endringene som ligger under regelverksområdet "statistikk" er utvalgsmetoden endret slikt at SSB kan trekke ut færre angivere. Prosessene og omkostningene for det enkelte foretak som fremdeles er innrapporteringspliktig er for øvrig uendret, men ettersom det samlede antall innrapporteringspliktige foretak er redusert oppnås det en kostnadsreduksjon på samfunnsnivå. For ett av denne type skjemaer er også andelen elektronisk innrapportering økt, men sistnevnte endring påvirker ikke kostnadene da virksomhetene bruker like lang tid på å fylle inn dette skjemaet manuelt som digitalt.

For den endringen som ligger under regelverksområdet "direkte skatt" har man hevet grenseverdien for frivillige organisasjoner for når de må sende inn årsoppgave eller ikke. Dette har ført til at flere organisasjoner faller utenfor populasjonen som må sende inn oppgaven, og kostnaden knyttet til å sende inn årsoppgaven faller dermed bort.

Endring i tidsbruket

For regelverksområdet "statistikk" er tidsbruken endret for ett av skjemaene, mens det for regelverksområdet "direkte skatt" er endret tidsbruk for to av skjemaene. Dette gir en reduksjon i de administrative kostnadene på 134.000 kroner. Reduksjonen følger av nye automatiserte rutiner, noe som gjør utfylling av skjemaene lettere.

10.3.4 Endringer som ikke har hatt kostnadmessige konsekvenser

En del av de næringsrelevante regelendringene som er gjennomført på FINs område har etter nærmere analyse vist seg ikke å berøre virksomhetenes ressursforbruk med den følge at de tilknyttede administrative kostnadene er uendret. Disse endringene kan allikevel være interessante ut fra et forenklingsspektiv, og vi har derfor valgt å presentere dem kort i tabellen under.

Som det fremgår av oversikten under er det gjennomført endringer som ikke har betydning for de administrative kostnadene for regelverksområdene "rådgivning", "pensjon og livsforsikring", "direkte skatt", "indirekte skatt" og "verdipapir".

Begrunnelsen for hvorfor disse regel- og skjemaendringene ikke påvirker ressursforbruket i virksomhetene varierer. Under utdyper vi dette noe.

Tre informasjonskrav under eiendomsmeglingsforskriften oppheves, men disse bestemmelsene ble ikke anvendt i praksis. Tidsforbruket var derfor lag til null i basismålingen med tilsvarende null i kostnad. Slettingen av disse kravene medfører derfor ingen endring i kostnadsnivå.

Flere av de gjennomførte endringene på de øvrige regelverksområdene har vist seg å være en formalisering eller presisering av allerede etablert praksis på området. Et eksempel på dette er "Plikt for import-/eksportbedrifter å bistå Toll- og avgiftsdirektoratet ved kontroll" som følger av tolloven. Loven er revidert og omstrukturert slik at lov og tilhørende forskrift har samme kapittel-inndeling. Forskriften er revidert tilsvarende. Denne omstruktureringen anses som en forenkling, spesielt av dem som arbeider med hele lovområdet, da det er enklere å finne frem i lovverket. Men i prinsippet er det kun snakk om en teknisk revisjon uten reelle innholdsmessige endringer – da heller ikke for det nevnte informasjonskravet.

For flere av de nøytrale endringene under regelverksområdet "verdipapir" gjelder det at det er nye krav for meget spesielle tilfeller der det faktisk ikke har forekommet de hendelser informasjonskravet gjelder for slik at populasjonen blir satt til null og kostnaden dermed også blir null. Som nevnt gjelder endringene under regelverksområdet "verdipapir" innføringen av MiFID-regelverket. Dette stammer som nevnt fra internasjonalt lovverk der man må ta hensyn til tilfeller som også sjeldent eller aldri vil forekomme i Norge.

Tabell 10.7 Oversikt over endringer som ikke har hatt omkostningsmessige konsekvenser

Departement	Regelverks-område	Lov/ forskrift	Informasjonskrav
FIN	Pensjon og livsforsikring	Forskrift om forsikrings-selskapers kapitalforvaltning (2006)/ Forskrift om livsforsikrings-selskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning (2009)	Forsikringsselskaper må dokumentere organiseringen av kapitalforvaltningen.
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for aksjeutsteder straks å offentliggjøre endring i rettighetene til utstедers aksjer, herunder endringer i tilknyttede finansielle instrumenter utstedt av selskapet.
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for annen utsteder enn aksjeutsteder straks å offentliggjøre endring i rettighetene knyttet til utstедers omsettelige verdipapirer
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for den som driver en multilateral handelsfasilitet til å bistå Kredittilsynet ved mistanker om markedsmissbruk
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for den som driver multilateral handelsfasilitet til å gi melding til Kredittilsynet ved mistanke om vesentlig brudd på relevante lover og regler
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for den som driver multilateral handelsfasilitet til å offentliggjøre kjøps- og salgstilbud i aksjer opptatt til handel på regulert marked
FIN	Rådgivning	Forskrift om eiendomsmegling	Plikt for eiendomsmeglingsforetak å søke om tillatelse til å opprette datterselskap/filial i utlandet.
FIN	Indirekte skatt	Merverdiavgiftsloven	Plikt for foretak med liten omsetning til å sende avgiftsmyndigheten årsoppgave.
FIN	Direkte skatt	Lov om ligningsforvaltning	Plikt for giver- og mottakerselskap å dokumentere at vilkårene for å yte og motta konsernbidrag er oppfylt.
FIN	Indirekte skatt	Lov om toll	Plikt for import/eksport bedrifter å bistå Toll- og avgiftsdirektoratet ved kontroll
FIN	Direkte skatt	Lov om ligningsforvaltning	Plikt for institusjoner for pass og stell av barn å gi oppgave over kostnader som er påløpt i året til ligningsmyndighetene.
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-74 om regulerte markeder (børsloven)	Plikt for regulert marked å gi melding til Kredittilsynet hvis det har til hensikt å etablere ordninger i annen EØS-stat som kan lette fjernmedlemmers adgang til mulighet for å handle på markedet.
FIN	Rådgivning	Forskrift om eiendomsmegling	Plikt for utenlandsk avdeling/filial av eiendomsmeglerforetak å bistå ved kontroll fra tilsynsmyndighetene
FIN	Rådgivning	Forskrift om eiendomsmegling	Plikt for utenlandske filialer av eiendomsmeglingsforetak til å informere norske oppdragsgivere om at virksomheten drives etter vertslandets regler
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for utsteder av finansielle instrumenter til å utarbeide halvårsrapport og sende denne til Kredittilsynet
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for utsteder som har til hensikt å endre sine vedtekter til å sende forslag om endringer til Kredittilsynet og vedkommende regulerte marked.
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak om å gi melding til Kredittilsynet før det oppretter filial i Norge
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak som yter investeringsrådgivning eller driver aktiv forvaltning til å innhente nødvendige opplysninger om kundens kunnskap om og erfaring fra det aktuelle investeringsområdet
FIN	Indirekte skatt	Merverdiavgiftsloven	Plikt til å bistå kontrollmyndighetene ved ettersyn

10.4 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)

I dette avsnittet viser vi utviklingen i fordelingen på henholdsvis A-, B- og C-kategorisering fra 2006 til 2009. A-kategorisering kan i sin helhet tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk, B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere, og C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter.

I tabellene under presenteres kostnadene per regelverksområde med fordeling på henholdsvis kostnader som følger i sin helhet av internasjonalt lovverk (A), kostnader knyttet til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der de enkelte landene står fritt til å formulere krav til opplysninger bedriftene skal levere (B) og kostnader knyttet til lovverk som i sin helhet følger av nasjonale lover og forskrifter (C) i prosent for både 2006 og 2009. Det presiseres at andelen for de tre ulike kategoriene regnes ut med utgangspunkt i totalkostnaden for henholdsvis 2006 og 2009. En økning i prosentvis andel for en kategori vil ikke derfor nødvendigvis si at kostnaden for den ene kategorien øker – det kan like gjerne være at kostnaden for den ene eller de to andre kategoriene er redusert. Tilsvarende vil ikke en reduksjon i prosentvis andel for en kategori nødvendigvis bety en reduksjon i kostnadene for denne kategorien – det kan like gjerne bety en økning i kostnad som følger av nye/ endrede krav for en eller de to andre kategoriene.

Tabell 10.8 Administrative kostnaders opprinnelse FIN 2006 - 2009

Regelverksområde	2006			2009		
	A	B	C	A	B	C
Bank og skadeforsikring	71,3 %	9,8 %	18,9 %	70,0 %	10,2 %	19,8 %
Direkte skatt	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
Indirekte skatt	0,0 %	0,2 %	99,8 %	0,0 %	0,2 %	99,8 %
MVA	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
Pensjon og livsforsikring	94,6 %	2,1 %	3,3 %	83,8 %	2,3 %	13,9 %
Regnskap og bokføring	15,5 %	0,0 %	84,5 %	15,5 %	0,0 %	84,5 %
Rådgiving	0,0 %	0,1 %	99,9 %	0,0 %	0,1 %	99,9 %
Statistikk	68,8 %	12,9 %	18,3 %	61,5 %	15,4 %	23,1 %
Særavgiftsregelverket	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
Verdipapir	90,2 %	8,4 %	1,4 %	91,7 %	7,3 %	1,0 %
Total	15,1 %	0,2 %	84,7 %	15,3 %	0,2 %	84,6 %

Som tabellen viser er fordelingen mellom de tre kategoriene nærmest identisk i 2006 og 2009. Det har kun vært mindre forskyvninger mellom de ulike kategoriene.

Ser vi nærmere på det enkelte regelverksområdet er det heller ikke store endringer. For regelverksområdet "statistikk" ser vi at en større andel av kostnadene i 2009 kommer fra nasjonal regulering (C), mens andelen knyttet til internasjonale forpliktelser har gått ned. Det samme bildet ser vi for regelverksområdene "pensjon og livsforsikring" og "bank og skade". Det er kun innen regelverksområdet "verdipapir" vi foreløpig ser en økning i andel kostnader knyttet kostnader som i sin helhet kan henføres til internasjonalt lovverk (A). Vi ser her en forskyvning fra både regelverk som i sin helhet skyldes nasjonalt lovverk (C) og lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der det er opp til det enkelte land å utforme selve lovteksten (B). Denne forskyvningen skyldes i sin helhet innføringen av MiFID-regelverket som i sin helhet skyldes internasjonalt lovverk (A).

Forskyvningene i kostnader mellom nasjonalt og internasjonalt relatert regelverk er noe uventet. Det generelle inntrykket er at det implementeres stadig mer EU-regelverk og at dette også burde reflekteres på kostnadssiden. Ser en nærmere på de enkelte endringene som ligger bak denne tabellen finner vi et sammensatt bilde.

På den ene side er det implementert en rekke EU-direktiver som fører til økte kostnader. På den andre siden registreres kun de endringer i lovverket som har reell konsekvens for etterlevelsen i norsk næringsliv. Norge har på mange felt et godt utviklet lovverk som i stor grad overlapper med de nye EU-direktivene og øvrig nytt internasjonalt lovverk. Slik sett vil ikke endringene som

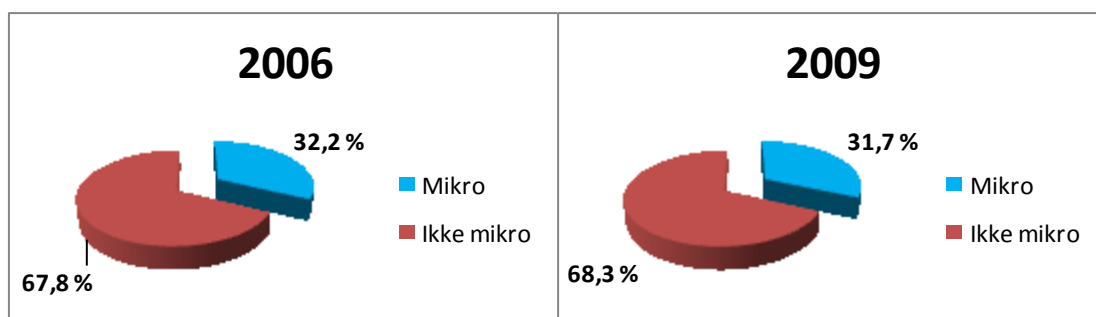
kun skyldes endringer i ordlyd fanges opp gjennom denne målingen. Det er derfor rimelig å anta at kostnader som skyldes nasjonalt lovverk i sin helhet (C) er overvurdert i forholdt til kostnader som kan henføres til lovverk som i sin helhet skyldes internasjonal lovgivning (A) eller tilfeller der formålet er definert i internasjonal lovverk, men der det er opp til det enkelte land å formulere selve lovteksten (B). Det må videre understrekes at det kun er kostnader knyttet til å etterleve dokumentasjonskrav i lovverket som måles – ikke kostnader knyttet til innholdskrav – for eksempel krav til installering av nytt utstyr som følge av nye EU-standarder.

Det er viktig å understreke at det er mulig å gjøre noe med innrapporteringsmetoden for kravene, også for krav henført til lovverk som henholdsvis skyldes internasjonal lovverk (A) og lovverk der formålet er definert i internasjonal lovverk, men der landene selv står fritt til å formulere lovverket (B), da innrapporteringsmetoden helt og holdent styres av nasjonale myndigheter. Ved å øke graden av digitalisering for krav som skal innrapporteres kan kostnadene som henføres til de tre kategoriene reduseres.

10.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse

I Figur 10.1 under viser vi hvordan endringen i kostnader påvirker fordelingen av mellom mikrobedrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobedrifter (fem ansatte eller flere).

Figur 10.1 Kostnader fordelt på størrelse FIN 2006 - 2009

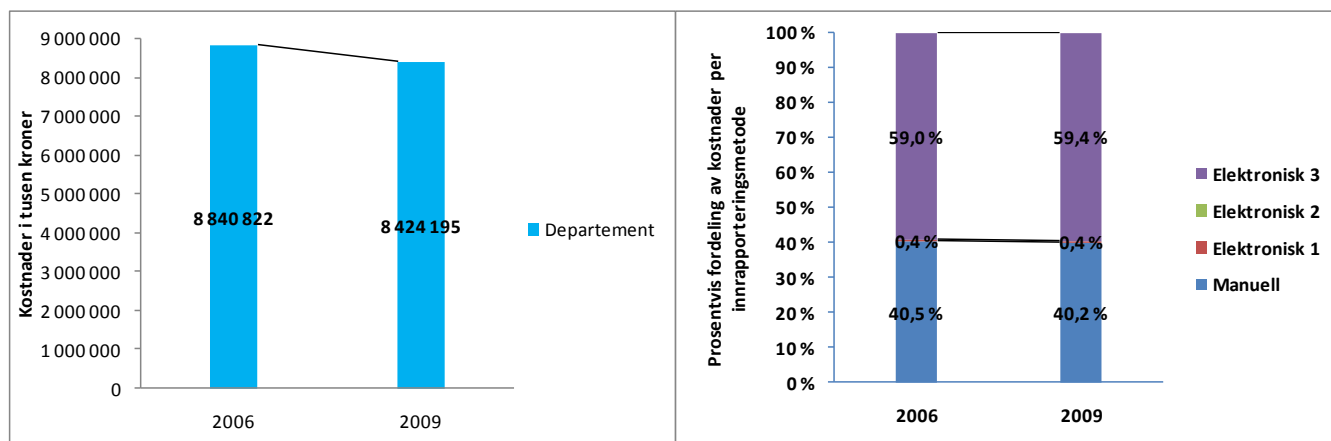

Som vi ser av tabellen medfører endringene i de administrative kostnadene at en større andel av de totale kostnadene nå berører foretak med fem ansatte eller flere (ikke-mikrobedrifter). I 2006 fordelte kostnadene seg med 32,2 prosent på mikrobedrifter (færre enn fem ansatte) og 67,8 prosent på ikke-mikrobedrifter (fem ansatte eller flere), mens i 2009 har andelen av kostnadene som henføres til mikrobedrifter blitt redusert til 31,7 prosent mens den har økt til 68,3 prosent for ikke-mikrobedrifter. Fordelingen av kostnader mellom mikro- og ikke-mikrovirksomheter har altså kun hatt en marginal endring og en kan derfor heller ikke påvise noen trender ut fra dette. Den overordnede reduksjonen på ca. 210 millioner kroner er relativt jevnt fordelt mellom de to gruppene, og det er ikke gjennomført endringer i perioden som er spesielt rettet mot mikro- eller ikke-mikrobedrifter.

Det at endringene er så marginale i forholdet mellom administrative kostnader for mikro bedrifter og ikke-mikro bedrifter er også i et funn i seg selv. Det er et uttalt mål å redusere de administrative byrdene for mikrobedrifter spesielt. Når fordelingen av kostnader mellom mikrobedrifter og ikke-mikrobedrifter ikke endrer seg tyder dette på at denne målsettingen ikke er nådd i måleperioden.

10.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte

I figuren under viser vi utviklingen i kostnader knyttet til innrapporteringsmåter. Dette gjelder kun de kostnader knyttet til dokumentasjon som skal rapportere inn til myndighetene eller tredje part, ikke dokumentasjonsplikter eller opplysninger til tredjepart.

Figur 10.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte FIN 2006 - 2009

Figuren til venstre ovenfor viser totale kostnader i tusen kroner for de kostnadene som er knyttet til innrapportering av informasjon til myndighetene. Man ser her at denne type kostnader er redusert fra 8.840.822.000 kroner til 8.424.195.000 kroner fra 2006 til 2009. Dette utgjør en kostnadsreduksjon på 416.627.000 kroner. Forklaringen på dette ligger hovedsakelig i økt bruk av digital rapportering, og mindre tidsforbruk på hvert enkelt skjema. Dette understrekes ytterligere av at målingen nå omfatter ni nye skjemaer som ikke var inkludert i målingen for 2006 (254 i 2009 mot 245 i 2006) samtidig som kostnadene har blitt redusert.

Figuren til høyre ovenfor viser fordelingen av kostnadene mellom fire typer innrapportering²², se også metodeavsnittet for nærmere definisjon. Figuren viser at andelen manuell innrapportering er redusert fra 40,5 prosent til 40,2 prosent med tilsvarende økning for innrapportering ved elektronisk type 3 – det vil si Altinn eller lignende systemer. Stadig flere skjemaer på FINs område sendes inn gjennom Altinn, hvilket øker den elektroniske andelen.

10.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene

I tabell 10.9 nedenfor fremstilles de irritasjonsbyrder og forslag til forenklinger som har fremkommet i de gjennomførte intervjuene. Fremstillingen er delt opp i forhold til type virksomhet.

Tabell 10.9 Oversikt over irritasjonsmomenter og mulige forenklingsforslag

Foretak	Område	Irritasjonsmoment	Forenklingsforslag
Eiendomsmegling	Tilbudsgivning	Krav om for detaljerte opplysninger	Bortfall av krav om både timepris og provisjonspris dersom kunden ikke krever dette
Eiendomsmegling	Endelig regning	Krav om for detaljerte opplysninger	Bortfall av krav om spesifisering av forbrukt antall timer ved provisjonsbasert pris
Eiendomsmegling	Levering av dokumentasjon fra forretningsførere til eiendomsmeglere	Manglende kunnskap om lovverket hos forretningsførere	Bedre informasjon fra myndighetene
Eiendomsmegling	Adgang til å bestille ferdigattest/ midlertidig brukstillatelse og få disse tilsendt	Eiendomsmeglere må, i de kommuner som ikke tilbyr denne bestillingsfunksjonen, fysisk ned på kontoret til plan- og bygningsetaten i kommunen for å hente papirene	Økt andel av kommuner som tilbyr denne funksjonen
Inkassovirksomhet	Innsendelse av opplysninger til Kredittilsynet	Dobbeltrapportering og krav om detaljerte opplysninger	Bedre informasjonsdeling mellom offentlige myndigheter og forenkling av opplysningskrav
Livsforsikringsselskaper	Stresstest	Dobbeltrapportering	Bedre informasjonsdeling mellom offentlige myndigheter

²² Det er fire innrapporteringsmåter man opererer med i standardkostnadsmodellen. Manuell rapporteringsmåte er rapportering som fylles ut på papir eller gjennom enkelt datasystem (Word ol.), og som så sendes inn med brev eller faks. Elektronisk 1 kan fylles ut på maskin, men må skrives ut og signeres før fysisk innsending som CD, e-post vedlegg el. Elektronisk 2 er rapportering som er tilgjengelig på web for utfylling og innsending, men hvor det ikke er noen form for forhåndsutfylling av rapporteringen. Den siste rapporteringsmåten er elektronisk 3 hvor man rapporterer på web eller gjennom egne fagsystemer, og hvor rapporteringen er forhåndsutfyllt så langt som det er mulig.

Eiendomsmegling

På eiendomsmeglingsområdet er det innført en rekke nye plikter som stiller nye krav i forhold til hvordan eiendomsmeglerne skal utarbeide tilbud, regninger med videre.

Gjennom intervjuene som er gjennomført har vi fått tilbakemeldinger om at det nye informasjonskravet "Plikt for oppdragstaker å utarbeide skriftlig tilbud til potensielle oppdragsgivere" oppleves som en økt belastning da eiendomsmeglere tidligere ikke måtte gi tilsvarende tilbud. Spesielt det at de må gi tilbud som inkluderer både timebasert pris og provisjonsbasert pris oppleves belastende da så å si alle oppdragsgivere velger provisjonsbasert pris. Gjennom intervjuene med eiendomsmeglere har det kommet inn forslag om at regelverket endres slikt at det åpnes for kun å gi provisjonsbasert pris dersom kunden ber eksplisitt om dette.

Videre har alle våre intervjuobjekter meldt tilbake at det nye informasjonskravet "Plikt for oppdragstaker å skrive regning som gjør at oppdragsgiver kan bedømme arten og omfanget av utført arbeid, uavhengig av vederlagsform" oppleves som belastende. Tilbakemeldingene fra eiendomsmeglerne viser at "100 prosent velger provisjonsbasert pris" for salg av bolig. Antall timer megleren bruker for å gjennomføre salget har derfor ingen betydning for prisen kunden betaler, og eiendomsmeglerne ser derfor ikke nødvendigheten av at en slik detaljert timeoversikt skal legges ved regningen for provisjonsbasert salg da dette bare medfører ekstraarbeid for eiendomsmegler uten at kunden får økt nytte ut av dette arbeidet. Videre opplyses det i intervjuene at det også er upraktisk med et nøyaktig timeføringssystem for eiendomsmeglere da dette er vanskelig å integrere i eiendomsmeglerens daglige arbeidsprosess. Mye av jobben blir ofte gjort per telefon på vei til og fra visninger der man ikke har tilgang til aktivitetsloggen eller timeføringssystem. Timeoversikten blir derfor ikke så detaljert som den burde vært dersom noen hadde valgt timebasert pris. Tilbakemeldingene fra intervjuobjektene tilsier at dersom en kunde skulle valgt timebasert pris ville eiendomsmegleren brukt opptil tre ganger så lang tid på å føre timene enn det som gjøres i dag. Som forslag fra bransjen selv til hvordan dette kravet kan håndteres bedre nevnes det i intervjuene muligheten for at utarbeidelsen av timelister som skal legges ved regningen kun gjøres for de oppdrag med timebasert pris. De fleste eiendomsmeglere vil uansett føre en form for aktivitetslogg som del av lønnsystemet, men ikke på like detaljert nivå som er nødvendig for å etterleve dette dokumentasjonskravet fullt ut. Man vil da også slippe bearbeidningen av timelaggen til en oversikt over timeforbruket som i dag skal legges ved regningen.

Omvendt ser eiendomsmeglerne at informasjonen som skal gis i forbindelse med "Plikt for oppdragstaker ved omsetning av sameieandeler og eierseksjoner, samt borettslag med leierett, å gi opplysninger om fellesgjeld og felleskostnader etc." som essensiell for salget, og selve informasjonen oppleves derfor ikke som en belastning. Det som oppleves som en belastning er den ekstra tiden som må brukes på å forklare de mindre profesjonelle forretningsførerene at eiendomsmeglerne må ha denne informasjonen for å kunne videreformidle denne til eventuelle kunder for igjen å kunne gjennomføre salget i henhold til lovverket. Et forslag er eventuelt bedre informasjon fra myndighetene til borettslag og sameier om at ved eventuelle salg har eiendomsmegler rett og plikt til å innhente denne informasjonen, og forretningsfører plikter i så måte å ha denne informasjonen og overlevere den på forespørsel fra eiendomsmegler.

Når det gjelder tilgang til å bestille ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse elektronisk vil denne tilgangen medføre at eiendomsmeglerne har en time frigjort til å gjøre andre oppgaver. Denne tiden kommer ikke frem som en besparelse i administrative kostnader. Men denne besparelsen i tid medfører helt klart en fordel for de eiendomsmeglere som har anledning til å gjøre denne bestillingen elektronisk da de kan få utført flere oppgaver på kortere tid og derigjennom er mer effektive enn de som må hente disse dokumentene selv. Hvor stor effektivitetsgevinsten blir, avhenger av kostnaden for å bestille disse dokumentene, men i forhold til den gjennomsnittlige bestillingskostnaden for disse dokumentene som er lagt til grunn i denne kartleggingen, vil dette medføre en effektivitetsgevinst. En slik bestillingsadgang er derfor et klart forenklingstiltak for denne bransjen.

Inkassovirksomhet

For "Plikt for inkassovirksomheter hvert halvår å fylle ut og sende til Kredittilsynet opplysninger om inkassovirksomheten på eget rapporteringsskjema" har inkassovirksomhetene mulighet for digital utfylling og innlevering via Altinn. Arbeidet med dette er ikke en irritasjonsbyrde i seg selv, men virksomhetene har påpekt at mye av informasjonen som skal rapporteres i regnskaps-

delen av skjemaet allerede er rapportert gjennom regnskapsrapportering til Brønnøysund. Denne dobbeltrapporteringen oppleves som en unødvendig belastning.

Videre stiller enkelte respondenter spørsmål ved hvorfor Kredittilsynet skal ha tilgang til denne detaljerte nedbrytingen av regnskapet. Det foreslås at det burde være tilstrekkelig for Kredittilsynet å vite at selskapet har positiv egenkapital. Intervjuede virksomheter har videre ment at enkelte av spørsmålene om inkassodelen er så selvsagte at de burde være unødvendige - for eksempel om det er påsett at innbetalinger av innkasserte midler kun er knyttet til forfalte pengekrav.

Stresstest for livsforsikringsselskaper

I relasjon til "Plikt for livsforsikringsselskaper å rapportere på fastsatt skjema for stresstesting" og "Plikt for skadeforsikringsselskaper å rapportere på fastsatt skjema for stresstesting" uttrykker selskapene forståelse for at stresstesten gjennomføres og opplever derfor ikke testen som noen stor belastning.

Det har imidlertid blitt påpekt at det er noe dobbeltrapportering knyttet til testen da Kredittilsynet mottar selskapenes kvartalsregnskap. Selskapene antyder at det kunne være mulig for Kredittilsynet å gjenbruke opplysningene fra kvartalsregnskapet slikt at dobbeltrapporteringen reduseres, noe som vil føre til en reduksjon i kostnader for virksomhetene knyttet til etterlevelsen av plikten.

Revisjon av tollovgivning

I tillegg til de virksomhetsspesifikke bemerkninger angående irritasjonsmomenter og forenklingforslag oppfattes, som nevnt, revisjonen av tollovgivningen som en forenkling for dem som arbeider med loven da loven og forskriften nå er inndelt med like kapitler, og henvisninger mellom lov og forskrift. Det er derfor nå mye enklere å finne frem i lovverket. Den nye strukturen og oppbyggingen oppfattes som mer logisk. Det er vanskelig å måle reduksjon i administrative byrder i forhold til dette momentet, men virksomheter som arbeider med loven vil, spesielt etter at man har blitt vant til den nye strukturen, spare tid og derigjennom kostnader ved at man enklere finner frem i lovverket.

10.8 Metodiske utfordringer i forbindelse med målingen

Som nevnt innledningsvis ble det gitt visse rammebetingelser og begrensninger for oppdateringsmålingen for denne oppdateringskartleggingen fra NHDs side. Dette er begrunnet med både budsjettmessige begrensninger og tidsbegrensninger for hele prosjektet. Nedenfor beskrives de vesentligste metodiske utfordringer disse betingelser har medført, samt en beskrivelse av hvordan disse utfordringene er løst.

Endringer på verdipapirhandel- og børsloven med tilhørende forskrifter

Ny verdipapirhandellov og ny børslov ble vedtatt 29. juni 2007 som et ledd i gjennomføring av tre EU/EØS-direktiver i norsk rett (herunder MiFID-direktivet), og tilhørende forskrifter ble fastsatt samme dato.

Endringene disse nye lovene og forskriftene medfører er meget omfattende for de berørte finansielle virksomhetene. I samråd med NHD og FIN ble det besluttet at disse endringene behandles særskilt. De endringer i kostnader som dette reglementet vil medføre er derfor ikke tatt med i denne rapporten. Målingen av disse endringene vil bli gjennomført fra medio juni 2009 til medio juli 2009 med tilhørende rapportering.

Informasjonskrav virksomhetene ikke har tilstrekkelig kjennskap til enda

Denne oppdateringen omfatter endringer som er gjennomført i perioden 1. september 2006 til og med 1. september 2009. Den innledende screening som er gjennomført av NHD for å identifisere de lovendringene som er relevante å ta med har derfor tatt utgangspunkt i denne perioden.

Selv om en endring i en lov eller en forskrift er trådt i kraft er det ikke sikkert at virksomhetene har fått noen erfaring med de tilhørende informasjonskrav. Visse informasjonskrav skal kun etterleves dersom en bestemt hendelse inntreffer, andre skal kun etterleves for eksempel hvert eller annethvert år. Som følge av dette har vi i oppdateringsmålingen støtt på informasjonskrav som næringslivet enda ikke har tilstrekkelig erfaring med i forhold til hvordan disse vil etterleves. I slike tilfeller vil beregningen av tidsforbruk og tilhørende kostnader medføre en stor usikkerhet.

I noen tilfeller vil det rett og slett være umulig å estimere disse på nåværende tidspunkt. Nye krav i Momsloven og Ligningsloven er eksempler på dette. Disse beskrives under.

LOV 2007-06-29 nr 45: Lov om endringer i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift medfører en endring i merverdiavgiftsloven da det innføres nye bestemmelser i §26 b-e, som omhandler justering eller tilbakeføring av inngående avgift på kapitalvarer. Denne endringen vil gi avgiftspliktige virksomheter i Norge tilnærmet samme rammebetingelser på dette området som tilsvarende virksomheter i andre land som oppkrever merverdiavgift – for eksempel Danmark og Sverige. Som følge av denne lovendringen ble det også innført en ny forskrift; FOR 2007-12-19 nr 1589: Forskrift (Nr. 132) om justering av inngående merverdiavgift for kapitalvarer. Forskriften fastsetter innholdskravene for lovens § 26 b-e.

Dette nye regelverket vil ha følgende administrative konsekvenser:

- Plikten til å beregne merverdiavgift ved uttak av tjenester til den ikke-avgiftspliktige delen av virksomheten fjernes, hvilket innebærer en administrativ forenkling for næringslivet, da det ikke lenger vil være nødvendig med intern verdsettelse og regnskapsføring når virksomheten også omsetter tjenester utad.
- Plikten vil medføre betydelig økte administrative kostnader for næringslivet knyttet til dokumentasjon av bruken av en kapitalvare, da i hovedsak for eiendom som er definert som kapitalvarer (se definisjon under), ettersom de nye dokumentasjonskravene vil gå langt utover den dokumentasjonsplikt som ligger i det tidligere lovverket.

Den nye plikten medfører i prinsippet at alle virksomheter som har kapitalvarer der bruken og/eller brukeren endres fra en avgiftsklasse til en annen må føre oversikt over når kapitalvaren ble kjøpt inn, kostnaden for denne med og uten mva, samt bruken og avgiftsklassen til brukeren med eventuelle endringer og når endringene inntraff. Men justering er først aktuell dersom virksomheten endrer avgiftsklasse, så i praksis vil de virksomheter som ikke ser det som sannsynlig at de vil gjøre endringer i virksomheten som medfører endring i avgiftsklasse bli rammet av disse reguleringene. Kapitalvarer er definert som maskiner, inventar og andre driftsmidler der inngående avgift av kostpris utgjør minst 50.000,- kroner, unntatt kjøretøyer som er fritatt for merverdiavgift ved videreomsetning, og fast eiendom som har vært gjenstand for ny-, på- eller ombygging der inngående avgift på kostnadene ved dette utgjør minst 100.000,- kroner.

Kravet vil i første rekke ramme virksomheter som leier ut eiendom. Det er i dette segmentet sannsynligheten for endring i bruk er størst. For dette segmentet vil man for det første få en betydelig omstillingskostnad. Flere store aktører innen denne bransjen har gått sammen med ledende regnskapsbedrifter for å utvikle regnskapssystemer som kan håndtere det økte kravet til informasjon som må dokumenteres og rapporteres. Videre er det kostnaden med å sette seg inn i kravet som krever betydelige ressurser da dette er et komplisert regelverk. Tilbakemeldinger vi har fått tyder også på at bransjen oppfatter at regelverket ble satt i verk før det var godt nok utredet. De savner derfor klare retningslinjer, og det kommer fremdeles høringsuttalelser knyttet til regelverket. Dette medfører usikkerhet, og behovet for eksterne og interne kurs for å sette seg inn i lovverket øker – med tilsvarende kostnadsøkninger.

Hovedgrunnen til at det på nåværende tidspunkt er vanskelig å fastsette en tidsbruk knyttet til dette informasjonskravet er at tidsforbruket bare vil akkumuleres med antall år regelverket har virket. Tilbakeføringsregelen gjelder i ti år tilbake for eiendomssegmentet. For en stor aktør som eier mange bygg, for eksempel kjøpesentre og kontorbygg, vil det stadig skje oppussinger som følge av endrede leieforhold, oppgradering av uteområder etc. Enhver oppussing eller oppgradering må registreres separat og følges opp i ti år fremover. I prinsippet vil man derfor ikke få en god indikasjon på merforbruket av ressurser før første tiårssyklus er unnagjort. Man vil nok få en god indikasjon etter halvgått periode, men ettersom det for første gang skulle rapportere på dette i januar 2008 har virksomhetene altfor liten erfaring med den årlige akkumuleringen til å gi en god indikasjon på ressursforbruket knyttet til lovendringen.

Et annet moment er risiko for at leietaker foretar oppussing i sine leide lokaler, eventuelt fremleier lokalene de leier. Til tross for at eiendomsselskapene ofte har en klausul i kontrakten om at slike tiltak skal godkjennes av utleier synes det en god del med dette. I prinsippet er det da utleier som hefter for endring i inngående mva. I nye kontrakter, som er inngått etter at denne justeringsregelen trådte i kraft, har man lagt inn en spesifisering om at leietaker hefter for eventuell endring av bruk som har følger for justeringsforpliktelsen. Dette legger risikoen over på leietaker.

Et problem som kan oppstå i denne forbindelse er at leietakere, som antakeligvis ikke er kjent med denne regelen, risikerer å gjøre endringer eller fremleie som medfører en endring i inngående mva, noe som igjen kan føre til at de mer eller mindre uvitende kan bli påført store kostnader som følge av dette. For å motvirke slike tilfeller bør det derfor fra myndighetenes side vurderes hvordan også leietakere kan informeres om dette på best mulig måte.

For øvrige kapitalvarer er det virksomheter med såkalt blandet virksomhet, for eksempel rådgivning (som er mva-pliktig) og undervisning (som er fritatt for mva), som vil bli rammet av bestemmelsen. Dersom man endrer fordelingen mellom de to virkeområdene skal man justere inngående moms deretter. Dette kan typisk gjelde for større innkjøp som kopimaskiner og lignende. Det er innkjøp som regnes som én enhet som utgjør beregningsgrunnlaget for hvorvidt regelen slår inn eller ikke. Hvorvidt felles utskiftninger av for eksempel alle pc'er på en arbeidsplass skal regnes som en enhet eller ikke er ikke helt klart definert, men dette vil antakeligvis regnes som ett innkjøp og dermed sannsynligvis rammes av regelverket (om da innkjøpsprisen overstiger 250.000 kroner inkludert mva).

Et irritasjonsmoment som ble nevnt i de avholdte intervjuene i forhold til kravet er at man ikke får registrert nye prosjekter eller ombyggingsprosjekter i regnskapssystemet før man har fått ferdigattest eller brukstillatelse for arealene – dette som følge av loven. Man får heller ikke fradrag for inngående mva før man har inngått kontrakter for arealer som skal leies ut. Når kontraktene er på plass må man søke om å få tilbakeført fradragsberettiget mva. Dette er meget tungvindt – både for søker og myndighetene som er mottaker av søknad. Man bør heller kunne legge inn en justeringsfaktor, for eksempel at ingen av leietakerne er mva-pliktige og at man derfor ikke får noe tilbakeført, og så justere proSENTSatsen løpende når man får inn leietakere og da få eventuelt tilbakeført mva løpende hver andre måned i forbindelse med innsendelse av terminoppgave for mva. Man må uansett kunne dokumentere hvorfor man krever tilbakeført mva. Søknaden synes derfor unødvendig.

Et annet irritasjonsmoment som ble trukket frem i intervjuene var at dersom et eiendomsselskap utfusjonerer en eiendom i et eget selskap, noe som er normal praksis for mange, må det inngås en særskilt avtale om overføring av justeringsforpliktelsen til tross for at både morselskap og det utfusjonerte selskapet er innenfor samme mva-enhet. Dette anses som unødvendig – det burde være tilstrekkelig å håndtere justeringsforpliktelsen samlet innen samme mva-enhet.

Et annet eksempel på et krav man ikke har nok erfaringer med til å fastsette tidsforbruk og tilhørende kostnad er endringen i LOV 2008-06-27 nr 57 Lov om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven). Den nye bestemmelsen i § 6-3 nr. 7 inneholder et informasjonskrav rettet mot godkjente salgsorganisasjoner for fisk da disse virksomhetene nå ukrevet skal gi opplysninger om all omsetning av råfisk som i førstehånd er omsatt eller godkjent omsatt gjennom salgsorganisasjonen. Denne dokumentasjonsplikten for all omsetning av råfisk medfører økte administrative omkostninger for salgsorganisasjonene i form av systemtekniske endringer (maskinell innrapportering) og administrative konsekvenser for salgslagene.

Tilbakemeldingene fra respondentene var imidlertid at det var for tidlig å uttale seg om konsekvensene for de administrative kostnadene knyttet til dette kravet da man ikke har startet denne innrapporteringen enda. Det ble oppgitt at skatteetaten skulle ha et informasjonsmøte med de syv godkjente fiskesalgslagene 4. juni i år der det vil bli informert om hvordan innrapporteringen forventes gjort. Innrapporteringen skal gjøres i forbindelse med årsoppgjøret, og altså første gang for 2009 – det vil si i januar 2010.

Som følge av dette har vi ikke tatt disse informasjonskravene med i denne oppdateringsmålingen. Det anbefales at disse måles ved senere oppdateringer.

11. FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENTET

I det følgende kapittelet omtales utviklingen i næringslivets administrative byrder under Fiskeri- og kystdepartementet i perioden 2006 til 2009. Det gjøres oppmerksom på at det er gjort avgrensninger i forhold til hvilke regelverksområder som er målt – hovedsakelig basert på hva som ble kartlagt i basismålingen i 2006 (se avsnitt 2.1 for nærmere beskrivelse). I 2006 ble byrdene målt til å utgjøre 525,0 millioner kroner. Etter en relativt liten kostnadsreduksjon på 4,5 millioner, ligger byrdene nå på 520,4 millioner kroner. Hoveddelen av denne reduksjonen kommer av et digitaliseringsinitiativ rettet mot rapportering gjennom SafeSeaNet.

I avsnitt 11.1 gis det en overordnet beskrivelse av Fiskeri- og kystdepartementet. Deretter kommer to avsnitt som beskriver utviklingen i administrative byrder: Først en overordnet beskrivelse i avsnitt 11.2, og deretter en mer detaljert gjennomgang av de største endringene på informasjonskravsnivå i avsnitt 11.3. I de påfølgende avsnittene brytes utviklingen ned i utvalgte parametre; *opprinnelse* (nasjonalt vs. internasjonale lovverk) i avsnitt 11.4, påvirkning på henholdsvis *mikro- og makro bedrifter* (avsnitt 11.5), og fordeling på *innrapporteringsmåte* (elektronisk og manuell) i avsnitt 11.6. Til sist beskrives bedriftenes opplevde irritasjonsbyrder og forslag til forenklinger (11.7).

11.1 Kort om Fiskeri- og kystdepartementet

Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) har hovedansvaret for fiskerinæringen, havbruksnæringen, sjømattrygghet, fiskehelse og -velferd, havner, infrastruktur for sjøtransport og beredskap mot akutt forurensing. Videre skal FKD arbeide for langsiktig optimal utnyttelse av levende marine ressurser, forsvarlig forvaltning av det marine miljøet, bidra til en lønnsom og selv bærende fiskerinæring, bidra til å sikre utviklingsmuligheter for havbruksnæringen, fremme marin næringsutvikling, bedre markedsadgangen for norsk fisk, sikre at norsk sjømat er trygg, gode og trygge arbeidsplasser, bedre fremkommeligheten på sjøen og fremme sjøsikkerheten, fremme en økonomisk konkurransedyktig sjøtransport og sikre en god beredskap mot akutt forurensing.

Kravene er kategorisert i regelverksområder. Dette er gjort for å forsøke å gruppere kravene slik at beslektede krav legges inn under samme regelverksområde. For FKD er det lagt inn fire regelverksområder, "Fiske og fangst", "Havbruk", "Kystforvaltning" og "HMS". Sistnevnte regelverksområde inngår også under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID), Miljøverndepartementet og Justis- og politidepartementet (JD).

Oppdateringen har tatt utgangspunkt i en bruttoliste over alle potensielt relevante endringer i regelverket. For FKD sin del var utgangspunktet 532 bruttoendringer (jf avsnitt 2.1). Det høye totale antall endringer skyldes i stor grad årlige endringer i fastsettelse av kvoter i fiskeriene, herunder mengder for fangst, mindre justeringer i regelverket for korrekte henvisninger til EU-forordninger mv. Dette er endringer som ikke innebærer endringer i informasjonskrav.

Nedenstående tabell viser endringene som inngår i oppdateringsmålingen. De krav som betegnes som "nye" er krav som er innført i kartleggingsperioden. "Endrede" krav er krav som allerede er kartlagt i basismålingen, men der det enten har kommet utvidede eller reduserte dokumentasjonskrav under allerede eksisterende krav eller eventuelt en populasjonsendring for de virksomheter som skal etterleve kravet. Kategorien "utgår" omhandler krav som er målt i basismålingen, men som er tatt ut av lovverket og derfor ikke medfører noen administrativ kostnad for det private næringsliv lenger.

Se også avsnitt 11.38.3 der informasjonskravene med de største endringene beskrives mer i detalj.

Som man ser av tabellen under inngår det 13 nye informasjonskrav og seks endrede krav i denne målingen.

Tabell 11.1- Endrede informasjonskrav FKD 2006-2009

Fiskeri- og kystdepartementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
Fiske og fangst	4	2	0	6
Havbruk	6	2	0	8
Kystforvaltning	2	1	0	3
HMS	1	1	0	2
Total	13	6	0	19

11.2 Utviklingen i de administrative omkostningene

I dette avsnittet beskrives de aggregerte kostnadene for basismålingen (2006) og oppdateringsmålingen (2009) for FKD som helhet fordelt på de underliggende regelverksområdene. Kostnadene som oppgis i tabellen under er kostnader per regelverksområde per år. Endringer som vises er dermed endringer i disse årlige kostnadene.

Utviklingen i kostnader vises i tabellen under der man først ser hva kostnaden (i tusen kroner) var per 1. september 2006 og hva den er per 1. september 2009, samt som prosentvis reduksjon eller økning fra måletidspunktet 1. september 2006 til 1. september 2009.

Tabell 11.2- Kostnader per regelverksområde FKD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Fiskeri- og kystdepartementet	Omstillings kostnader	2006	2009	Utvikling
		Administrative kostnader	Administrative kostnader	
Fiske og fangst	-	148 959	147 276	-1 %
Havbruk	-	306 323	306 399	0 %
Kystforvaltning	-	66 800	63 881	-4 %
HMS	-	2 880	2 883	0 %
Total	-	524 962	520 439	-1 %

Av tabellen over ser man at kostnaden har økt for regelverksområdene havbruk og HMS, men gitt beløpenes størrelse og avrundning utgjør endringene marginale prosentvise endringer.

For regelverksområdet fiske og fangst ser vi en reduksjon på ca 1,7 millioner kroner. Dette tilsvarer en reduksjon på en prosent fra 2006 til 2009. Reduksjonen skyldes enklere innrapportering av to skjemaer.

Kystforvaltningsområdet, hvor det er skjedd en reduksjon av de administrative kostnader på fire prosent, tilsvarende 2,9 millioner kroner, knyttets til et digitaliseringsinitiativ kalt SafeSeaNet.

Samlet sett for departementet kan det leses av tabellen at endringer som er gjort medfører en reduksjon av de administrative kostnader for hele FKD på en prosent svarende til 4,5 millioner kroner.

11.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå

I dette avsnittet viser vi utviklingen av de administrative omkostningene på informasjonskravsnivå. Tabellen under viser informasjonskravet, med henvisning til hvilket regelverksområde og hvilken lovhjemmel kravet har, kostnadene for det enkelte krav for henholdsvis basismålingen og oppdateringsmålingen, samt endring i kostnad oppgitt i tusen kroner og prosent.

Tabell 11.3 - Største endringer på informasjonskravsnivå 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Fiskeri- og kystdepartement Lov/forskrift		§	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling
Kystforvaltning	FOR-1999-06-16 nr 727: Forskrift om krav til melding og utfylling av kontrolliste ved fartøyers transport av farlig eller forurensende last.	§§2-1,2-2,2-3,2-4	Plikt for fartøy, som fører farlig eller forurensende last, til å avgi melding til Kystverket før anløp eller avgang via SafeSeaNet	-	4 388	1 463	-2 925	-67 %
Fiske og fangst	FOR 1996-06-14 nr 667 Fiskekvalitetsforskriften	1-12	Plikt for virksomhet å sende inn rekvisisjon for eksport av fisk utenfor EU- og EØS-området	-	1 727	863	-863	-50 %
Fiske og fangst	FOR 1996-06-14 nr 667 Fiskekvalitetsforskriften	1-12	Plikt for virksomhet å søke om eksportattest for eksport av fisk til land utenfor EU- og EØS-området	-	1 727	863	-863	-50 %
Havbruk	FOR-2004-12-22-1785 Forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften).	§31	Plikt for landbasert akvakulturanlegg til å kunne dokumentere at annen likeverdig rømmingssikring er minst like rømmingshindrende som dobbelt sikring	-	-	32	32	100 %
Fiske og fangst	FOR 2005-02-16 nr 151: Forskrift om rapportering av fangst for norske fartøy.	§2	Plikt for norske fartøy om å sende melding til Fiskeridirektoratet om fiskestart, fangst, havneanløp, omlasting og om avslutning av fiske	-	-	23	23	100 %
Fiske og fangst	FOR 2003-06-30 nr 876: Forskrift om strukturavgift og strukturfond for kapasitetstilpasning av fiskeflåten.	§3a	Plikt for salgslagene til å beregne avgiften for hver oppgjørperiode samt gi terminoppgave over beregningen til Fiskeridirektoratet	-	-	20	20	100 %
Havbruk	FOR 2006-10-30 nr 1250: Forskrift om slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr	§§4,5	Plikt for slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr til å søke om godkjenning av utvidelse, flytting og endring av drift	-	-	15	15	100 %
Havbruk	FOR-2008-06-17 nr 823: Forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m.	§5	§ 5 Søknad om utvidelse av akvakulturanlegg	-	11 189	11 201	12	0 %
Havbruk	FOR 2006-10-30 nr 1250: Forskrift om slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr	§§4,5	Plikt for slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr til å søke om godkjenning av etablering og drift	-	-	12	12	100 %
Kystforvaltning	FOR 1998-12-11 nr 1273: Forskrift om sjøtrafikk i bestemte farvann (sjøtrafikkforskriften)	§8-3C	Plikt for fartøyer til å føre inn resultatet av kontrollene i fartøyets taubåtenes dekkdagbøker	-	-	4	4	100 %
Totalt (ti største endringer)				-	19 030	14 497	-4 534	

"§§2-1,2-2,2-3,2-4 Plikt for fartøy, som fører farlig eller forurensende last, til å avgi melding til Kystverket før anløp eller avgang via SafeSeaNet"

Informasjonskravet "plikt for fartøy, som fører farlig eller forurensende last, til å avgi melding til Kystverket før anløp eller avgang via SafeSeaNet" fra FOR-1999-06-16 nr 727: Forskrift om krav til melding og utfylling av kontrolliste ved fartøyers transport av farlig eller forurensende last er et endret informasjonskrav og medfører den største reduksjonen hos FKD som følge av et digitaliseringsinitiativ ved navn SafeSeaNet. Innføringen av SafeSeaNet medfører en reduksjon av tidsforbruket på 2/3 i forhold til tidsbruken knyttet til tidligere manuelle innrapportering som fulgte av "plikt for fartøy, som fører farlig eller forurensende last, til å avgi melding til Kystverket før anløp eller avgang" målt i basismålingen fra 2006. Endringen medfører en lettelse av de administrative kostnader på samfunnsnivå på 2,9 millioner kroner. Implementeringen av SafeSeaNet har ikke medført nevneverdige omstillingskostnader, det vil si de engangskostnader bedriftene har i forbindelse med administrative tilpasninger med videre som følger av en ny/ endret regel, for eksempel i forbindelse med tilpasninger av IT-systemer og lignende, se Vedlegg 6 – Ordliste for nærmere definisjon. Kravet er en følge av ny EU-regulering.

Informasjonskravet innebærer at når et skip med farlig eller forurensende gods forlater en norsk havn skal, innen avgang, innrapportere de opplysninger som kreves ifølge listen i "Vedlegg I til forskrift om krav til melding og utfylling av kontrolliste ved fartøyers transport av farlig eller forurensende last" til Kystverket.

Det nye i denne målingen er at innrapporteringen skal skje elektronisk via SafeSeaNet, som er EUs system for automatisk innrapportering av havneanløp og informasjon vedrørende transport av farlig og forurensende gods. Kystverket mottar ca 22.000 SafeSeaNet-meldinger i året. Av disse er ca 9.000 meldinger om farlig eller forurensende last. Kystverket tar stikkprøver av skipsmeldinger for å påse at de som er pliktige til å rapportere faktisk rapporterer via SafeSeaNet.

Rent teknisk består SafeSeaNet av en webapplikasjon der den som rapporterer logger seg på ved å taste inn brukernavn og passord. Deretter utfylles en såkalt HAZMAT (farlig gods) rapport ved å krysse av og fylle ut en rekke felter med informasjon om skipet, reiseplanen og det farlige godset som fraktes. Systemet inneholder en rekke hjelpe- og valideringsfunksjoner for å lette inntastningen og sikre at den utfylte informasjon er korrekt.

Innføringen av SafeSeaNet har medført en reduksjon av de administrative kostnader på 2,9 millioner kroner på samfunnsnivå som følge av at rapporteringen er blitt vesentlig enklere og mindre tidkrevende. Det er operatøren, agenten eller føreren av skipet som står for rapporteringen. En innrapportering tar omkring 30 minutter å utføre, mot tidligere tre ganger så lang tid, og koster nå ca. 160 kroner i administrative kostnader per innrapportering.

Virksomhetene har uttrykt tilfredshet med SafeSeaNet da inntastningen av data skjer enkelt og raskt. Tidligere foregikk innrapporteringen via faks eller radio, noe som tok vesentlig lengre tid, idet skjemaene først skulle utfylles for hånd og etterpå meldes eller sendes inn. Et konkret irritasjonsmoment ved rapportering via radio var dessuten at forbindelsen ofte var dårlig eller ble avbrutt, noe som økte tidsforbruket opp til tre ganger i forhold til SafeSeaNet.

”§1-12 Plikt for virksomhet å sende inn rekvisisjon for eksport av fisk utenfor EU- og EØS-området” og ”§1-12 Plikt for virksomhet å søke om eksportattest for eksport av fisk til land utenfor EU- og EØS-området”

Informasjonskravene ”§1-12 plikt for virksomhet å sende inn rekvisisjon for eksport av fisk utenfor EU- og EØS-området” og ”§1-12 plikt for virksomhet å søke om eksportattest for eksport av fisk til land utenfor EU- og EØS-området” følger av FOR 1996-06-14 nr. 667 *Kvalitetsforskrift for fisk og fiskevarer*. Kravene er endrede informasjonskrav da det nå er mulig å sende inn rekvisisjonen og søknaden som følger av kravene elektronisk via Altinn fremfor manuelt slik det ble gjort i basismålingen. Kostnaden var i 2006 1.727.000 kroner for begge kravene – til sammen 3.454.000 kroner. Denne er nå redusert tilsvarende til 863.000 kroner for begge kravene i 2009 – til sammen 1.727.000 kroner. Dette utgjør en reduksjon på 50 prosent. Det følger ingen omstillingskostnader med disse to kravene.

Ifølge årsrapport fra Mattilsynet²³ for 2008 ble det gitt 35.000 eksportattester. For å få en eksportattest må man ha sendt inn en rekvisisjon på forhånd. Det antas et én til én forhold mellom disse to innsendelsene og at det følgelig også er 35.000 innsendte rekvisisjoner.

Innsending gjøres nå via Altinn. Innsendingen er delvis fylt ut samtidig som det er lagt til rette for fremhenting av informasjon ved å legge inn nedtrekksmenyer der man kan velge til hvilke land man skal eksportere, hvilke vedlegg man skal legge ved etc. Det er også lagt inn en kobling mellom innsendt rekvisisjon og søknad om eksportattest der man enkelt kan se om rekvisisjonen er behandlet og deretter taste inn hvilken rekvisisjon man vil trekke på når man søker om eksportattest. Tidligere kunne man sende inn elektronisk skjema, men ikke med disse nevnte funksjonene. Det er derfor anslått en reduksjon fra 10 minutter til 5 minutter for utfylling og innsending av disse skjemaene. Arbeidet er satt til å bli utført av medarbeidere med akademiske yrker med en tilhørende timepris på 296 kroner.

”§31 Plikt for landbasert akvakulturanlegg til å kunne dokumentere at annen likeverdig rømmingssikring er minst like rømmingshindrende som dobbelt sikring”

Informasjonskravet ”plikt for landbasert akvakulturanlegg til å kunne dokumentere at annen likeverdig rømmingssikring er minst like rømmingshindrende som dobbelt sikring” fra FOR-2004-12-22-1785 *Forskrift om drift av akvakulturanlegg* er et endret informasjonskrav og medfører den største økning i de administrative kostnader på FKDs område med omkring 32 000 kroner på samfunnsnivå. Det nye dokumentasjonskravet har ikke medført noen omstillingskostnader. Kravet er en følge av nasjonal lovgivning.

²³ http://www.mattilsynet.no/mattilsynet/multimedia/archive/00047/Sammendrag_av_Mattil_47135a.pdf

Hittil har akvakulturdriftsforordningen § 31 fastsatt at landbaserte anlegg skal ha egnet innretning for å hindre rømming gjennom avløp eller på annen måte. Nå må den egnede innretningen minimum bestå av dobbel sikring eller annen likeverdig rømmingssikring. Behovet for krav om dobbel sikring av settefiskanlegg har oppstått fordi det i en del tilfeller har vist seg at produksjonsanlegget i seg selv ikke er tilstrekkelig for å hindre rømming av fisk.

Bedriftene har ansvaret for å kunne dokumentere at effekten av alternative sikringstiltak er minst like rømmingshindrende som dobbel sikring av avløpet. Det er den samlede effekten av de aktuelle tiltakene som er vurderingstema. Det skal ikke lempes på kravet om dobbel sikring på grunnlag av oppdretters problemer med å finne tekniske løsninger eller at de tekniske løsningene påfører oppdretter høye kostnader. Annen likeverdig rømmingssikring aksepteres kun dersom oppdretter kan dokumentere at den alternative løsningen gir likeverdig sikring mot rømming som dobbelt sikring.

Omkring 135 landbaserte anlegg, det vil si omtrent 10 prosent av totalpopulasjonen, er omfattet av kravet, og de bruker i snitt en time på å dokumentere at den alternative løsningen gir likeverdig sikring mot rømming som dobbelt sikring.

“§2 Plikt for norske fartøy om å sende melding til Fiskeridirektoratet om fiskestart, fangst, havneanløp, omlasting og om avslutning av fiske”

Informasjonskravet “Plikt for norske fartøy om å sende melding til Fiskeridirektoratet om fiskestart, fangst, havneanløp, omlasting og om avslutning av fiske” fra FOR 2005-02-16 nr 151: *Forordning om rapportering av fangst for norske fartøy* er et nytt. Kravet medfører den nest største økning i de administrative byrder med ca 23 000 kroner på. Kravet er en følge av nasjonal lovgivning.

Ifølge § 2 skal fartøy som nevnt i § 1 sende meldinger til Fiskeridirektoratet om fiskestart, fangst, havneanløp, omlasting og om avslutning av fiske.

I hovedsak omfatter denne forskriften kun åtte fabrikkfartøy. Disse er torsketrålere som fileterer fisken ombord. Plikten kan på mer ad hoc omfatte basis fire-fem andre skip som har pelagisk fisk ombord (makrell etc.). Alle de åtte båtene som er omfattet av dette kravet benytter seg av SatRap, det vil si elektronisk rapportering. Programvaren tilbys gratis fra Fiskeridirektoratet, så kravet medfører ingen omstillingskostnader.

Det er fem typer meldinger som inngår i plikten:

- 1) melding om fiskestart blir oppgitt til å være omkring 20 ganger per år per skip
- 2) fangstmelding skal skje ukentlig, det vil si omkring 48 ganger (fire uker hvor skip er i opplag)
- 3) omlasting vil ikke være relevant for de åtte fabrikkskip som dette angår, men vil kun gjelde for lasteskip som omfattes av denne plikt på ad hoc basis (ca fire ganger i alt)
- 4) melding om havneanløp vil være ca 20 meldinger per skip
- 5) avslutning av fiske vil også være omkring 20 meldinger per skip.

Til sammen vil det komme i overkant av 100 meldinger årlig per skip. Alt gjøres elektronisk gjennom SatRap. Det er en forholdsvis enkel prosedyre, hvor det er allerede definerte valg som man kan velge. I følge intervju med eksperter fra fiskeriforening blir det anslått at man bruker omkring fem-syv minutter per melding som sendes inn via SatRap.

Denne forskriften vil bli erstattet av en ny forskrift 1. januar 2010 om posisjonsrapportering, elektronisk rapportering og fangstdagbok. Den nye forskriften vil gjelde for en større flåte - omkring 700 fartøy til sammen. Dette vil klart medføre langt større rapporteringskrav, og det er snakk om at det kan komme opp mot 500 meldinger i året per skip. SatRap vil da fases ut da dette systemet ikke er kompatibelt med for eksempel de nye krav om elektronisk fangstdagbok. Per dags dato er det kun én norsk leverandør av IT-system som vil understøtte de nye kravene til rapportering, noe som antakeligvis vil føre til omstillingskostnader når den nye forskriften innføres. Generelt for den nye forskrift som skal komme, og den som måles her, er at det i tillegg skal rapporteres til andre internasjonale organisasjoner når man fisker i internasjonalt farvann i tillegg til norske myndigheter. Det jobbes med å få til internasjonale standarder slik at et system kan benyttes til all rapportering, men det er foreløpig ikke klart.

I følge intervju med eksperter fra bransjeforening for fiskeri oppleves det som urettferdig at det kun er fabrikkskip som er underlagt denne plikten nå. Videre er oppfatningen i næringen at rapporteringen til tider virker meningsløs da det som rapporteres inn til myndighetene ikke benyttes av myndigheter i så stor grad som det forventes av næringen, og videre at næringen oppfattes som virksomheter som må underlegges ekstra streng kontroll.

“§3a Plikt for salgslagene til å beregne avgiften for hver oppgjørsperiode samt gi terminoppgave over beregningen til Fiskeridirektoratet”

Informasjonskravet “plikt for salgslagene til å beregne avgiften for hver oppgjørsperiode samt gi terminoppgave over beregningen til Fiskeridirektoratet” fra FOR 2003-06-30 nr 876: *Forskrift om strukturavgift og strukturfond for kapasitetstilpasning av fiskeflåten* er et nytt informasjonskrav. Kravet medfører den tredje største økning i de administrative kostnader med ca 20 000 kroner på samfunnsnivå. Kravet har ikke medført omstillingskostnader og er en følge av nasjonal lovgivning.

Ifølge § 3a skal salgslagene, syv totalt, på eget initiativ beregne avgiften for hver oppgjørsperiode, det vil si hver andre måned, gi terminoppgave over beregningen til Fiskeridirektoratet og innbetale avgiften til de tider som er fastsatt her i forskriften. Terminoppgaven leveres på skjema fastsatt av Fiskeridirektoratet. Skjemaet skal være undertegnet av salgslaget. Tidsbruken er estimert ut i fra det arbeidet som brukes på å gjøre de ulike beregninger, samt trekke disse ut av eget regnskapssystem. Det oppgis i intervju med salgslagene at det brukes omtrent 2,5 timer hver termin for den ansvarlige å gjennomføre arbeidet.

“§§4,5 Plikt for slakterier og tilvirkningsanlegg for akvakulturdyr til å søke om godkjenning av utvidelse, flytting og endring av drift”

Informasjonskravet “plikt for slakterier og tilvirkningsanlegg for akvakulturdyr til å søke om godkjenning av utvidelse, flytting og endring av drift” fra FOR 2006-10-30 nr 1250: *Forskrift om slakterier og tilvirkningsanlegg for akvakulturdyr* er et nytt informasjonskrav. Kravet medfører den fjerde største økning i de administrative kostnader med ca 15 000 kroner på samfunnsnivå. Kravet er en følge av nasjonal lovgivning.

Ifølge § 4 skal etablering, drift, utvidelse, flytting og endring av drift ved slakteri og tilvirkningsanlegg for akvakulturdyr godkjennes av Mattilsynet. Det finnes omkring 124 slakterier og tilvirkningsanlegg for akvakulturdyr i Norge. Omtrent 20-25 prosent av disse slakteriene sender inn søknader om endringer - det vil si 31 søknader i alt - med et tidsforbruk på et par timer per søknad.

Søknad om godkjenning av utvidelse, flytting og endring av drift skal inneholde de opplysninger som er nødvendige for å vurdere om godkjenning kan gis og hvilke vilkår som eventuelt skal stilles. Nødvendige opplysninger er definert som følger:

- 1) Navn på slakteri- eller tilvirkningsanlegg, driftsansvarlig, adresse, telefonnummer, telefaksnummer, eventuelt mobiltelefonnummer og e-postadresse.
- 2) Kart og koordinatangivelse som beskriver plassering av virksomheten og plantegning av slakteri- eller tilvirkningsanlegget.
- 3) System for behandling av avløpsvann.
- 4) Arter av akvakulturdyr som skal slaktes eller tilvirkes ved slakteriet eller tilvirkningsanlegget, produksjon og driftsomfang.
- 5) Internkontrollsystem som sannsynliggjør at krav til smittehygienisk og velferdsmessig forsvarlig drift, inkludert krav til journalføring, kan etterleves.
- 6) Hvilke metoder og innretninger som er valgt for sedering, bedøving og avliving av fiskene og dokumentasjon på at disse er utprøvd og funnet egnede.

“§5 Søknad om utvidelse av akvakulturanlegg”

Informasjonskravet “§5 søknad om utvidelse av akvakulturanlegg” fra FOR-2008-06-17 nr 823: *Forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m.* opphever Forskrift 16. januar 2004 nr. 279 om godkjenning av etablering og utvidelse av akvakulturanlegg og registrering av pryddammer. Førstnevnte forskrift medfører to nye opplysningskrav som omfatter ca 168 virksomheter. Denne endringen fører til den femte største økning av de administrative

kostnader for FKD med ca 12 000 kroner på samfunnsnivå. Kravet har ikke medført omstillingskostnader, og det følger av nasjonal lovgivning.

Som nevnt er dette informasjonskravet målt i basismålingen, men det er kommet to nye opplysningskrav knyttet til informasjonskravet; opplysning om internkontrollsystem og opplysning om lokalitetens egnethet. Det medfører ikke mye arbeid å føye til disse opplysningene da man kun skal gi opplysninger om internkontrollsystem, kopiere opp dette og legge det ved. Det samme gjelder for opplysninger om lokaliteten. Det gjennomføres med jevne mellomrom miljøundersøkelser av lokaliteten for å være sikker på at den ikke er forurensset etc., slik at man skal kunne dokumentere dette ved eventuelle tilsyn.

Intervjuene viste at arbeidet hovedsakelig ligger i det å utarbeide og oppdatere internkontrollsystemet, samt eventuell undersøkelse av lokalitet (gjøres omtrent hvert andre år). Arbeidet ligger ikke i stor grad i det å gi opplysninger om disse forholdene. Virksomhetene oppgir at de bruker omtrent 10 prosent av et årsverk til å holde internkontrollsystemet oppdatert hvert år. Men det å legge ved dokumentasjonen ved en søknad anslo virksomhetene til å ta mellom 10 og 15 minutter til sammen. Arbeidet knyttet til dette utgjøres i hovedsak av det å finne de rette dokumentene, ta en kopi av disse og videresende dem.

”§§4,5 Plikt for slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr til å søke om godkjenning av etablering og drift”

Informasjonskravet ”Plikt for slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr til å søke om godkjenning av etablering og drift” fra FOR 2006-10-30 nr 1250: *Forskrift om slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr* er et nytt informasjonskrav. Kravet medfører den sjette største økning av de administrative kostnader med ca 12 000 kroner på samfunnsnivå. Kravet har ikke medført omstillingskostnader og er en følge av nasjonal lovgivning.

Ifølge § 4 skal etablering, drift, utvidelse, flytting og endring av drift ved slakteri og tilvirkingsanlegg godkjennes av Mattilsynet. Det finnes omkring 124 slakteri og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr i Norge, og Mattilsynet antar en utskiftning på mellom fem og 10 per år. Det vil si ca. syv søknader i snitt i alt. Virksomhetene brukte omkring 6 timer hver på å utforme søknaden. I følge gjennomførte intervju består det meste av arbeidet med dette kravet å utarbeide den skriftlige søknaden, samt legge ved de nødvendige vedlegg som kreves. Arbeidet består blant annet i beskrivelse av virksomhet, vannforsyningssystem og selve produksjonen som skal foregå.

Søknad om godkjenning av etablering og drift skal inneholde de opplysninger som er nødvendige for å vurdere om godkjenning kan gis og hvilke vilkår som eventuelt skal stilles. Søknad om godkjenning av etablering og drift skal minst inneholde opplysninger om følgende:

1. Navn på slakteri- eller tilvirkningsanlegg, driftsansvarlig, adresse, telefonnummer, telefaksnummer, eventuelt mobiltelefonnummer og e-postadresse.
2. Kart og koordinatangivelse som beskriver plassering av virksomheten og plantegning av slakteri- eller tilvirkningsanlegget.
3. System for behandling av avløpsvann.
4. Arter av akvakulturdyr som skal slaktes eller tilvirkes ved slakteriet eller tilvirkningsanlegget, produksjon og driftsomfang.
5. Internkontrollsystem som sannsynliggjør at krav til smittehygienisk og velferdsmessig forsvarlig drift, inkludert krav til journalføring, kan etterleves.
6. Hvilke metoder og innretninger som er valgt for sedering, bedøving og avliving av fiskene og dokumentasjon på at disse er utprøvd og funnet egnede.

”§8-3 C Plikt for fartøyer til å føre inn resultatet av kontrollene i fartøyets og taubåtenes dekksgdagbøker”

Informasjonskravet ”plikt for fartøyer til å føre inn resultatet av kontrollene i fartøyets og taubåtenes dekksgdagbøker” fra FOR 1998-12-11 nr 1273: *Forskrift om sjøtrafikk i bestemte farvann*, er et nytt informasjonskrav som følger av FOR 2008-06-25 nr 715: *Forskrift om endring i forskrift om sjøtrafikk i bestemte farvann (sjøtrafikkforskriften)* er et nytt informasjonskrav. Kravet medfører den syvende største økning av de administrative kostnader med ca 4000 kroner på samfunnsnivå. Kravet har ikke medført omstillingskostnader og er en følge av nasjonal lovgivning.

Formålet med forskriften er å redusere risikoen for skipsulykker i norske kystfarvann samt bidra til effektiv avvikling av sjøtrafikken i områder som dekkes av maritime trafikksentraler. Endringsforskriften tilføyer bestemmelser som gjelder strekningen Bellsund-Akselsundet/ Mariasundet-Van Mijenfjorden på Svalbard. Før et fartøy skal passere gjennom Akselsundet, skal taubåtene således kontrollere følgende:

- Isforholdene
- Strømforholdene
- Lysbøyenes posisjoner

Ifølge § 8-3 c) skal resultatet av kontrollene meddeles fartøyet før det ankommer Akselsundet og føres inn i fartøyets og taubåtenes dekkssdagbøker. Omkring 78 fartøyer er omfattet av kravet og bruker omkring 10 minutter på å føre inn resultatet av kontrollene i dekkssdagboken.

“§4 Plikt for akvakulturanlegg til å varsle Mattilsynet ved mistanke om pankreassykdom”

Informasjonskravet “plikt for akvakulturanlegg til å varsle Mattilsynet ved mistanke om pankreassykdom” fra FOR 2007-11-20 nr 1315: *Forskrift om sone for å hindre smitte og bekjempe pankreassjukdom hos akvakulturdyr* er et nytt informasjonskrav. Kravet medfører den åttende største økning i de administrative kostnader med ca 3000 kroner på samfunnsnivå. Kravet har ikke medført omstillingskostnader og er en følge av nasjonal lovgivning.

Formålet med denne forskriften er å forebygge og begrense spredning av Pankreassjukdom-virus (PDV) og forebygge, kontrollere og begrense konsekvensene av Pankreassjukdom (PD) hos laksefisk innenfor forskriftens virkeområde. Forekomsten av PD blant oppdrettslaks har vært stigen siden 2002, noe som er deler av grunnen til at denne forskriften ble innført som et virkemiddel for å bekjempe sykdommen og konsekvensene den kan medføre.

Forskriften gjelder for en sone som omfatter fylkene Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal nord til Hustadvika (området mellom Bud i Fræna kommune og Vevang i Eide kommune).

Ifølge § 4 skal virksomheten ved økt dødelighet og andre kliniske tegn til sykdom gjennomføre helsekontroll, og virksomheten og enhver annen skal, i samsvar med matlovens § 6, varsle Mattilsynet ved grunn til mistanke om PD, samt ved funn av PDV.

Mattilsynet mottar i snitt omkring 100 varsler i året og virksomhetene bruker i snitt omkring ti minutter på å utføre rapporteringen. Rent praktisk gjøres dette som regel først ved en telefon til Mattilsynets distriktskontor i det distrikt man bor, for deretter å gi en skriftlig melding, som regel per e-post, slik at det kan føres inn i journalsystem hos myndighetene. Det oppgis fra næringen at dette er noe alle er positive til denne registreringen som del av det forebyggende arbeidet for å hindre PD-smitte da det er svært kostbart for det anlegget eller den virksomheten som blir rammet av PD-smitte. Svært mye fisk kan dø, og dermed føre til et økonomisk tap. Per i dag finnes det ikke vaksine mot PD.

“§ 10a Plikt for slakterier av akvakulturdyr til å melde fra til Mattilsynet om etablering av vannforsyningssystem”

Informasjonskravet “Plikt for slakterier av akvakulturdyr til å melde fra til Mattilsynet om etablering av vannforsyningssystem” fra FOR 2001-12-04 nr 1372: *Forskrift om vannforsyning og drikkevann* er et nytt informasjonskrav. Kravet medfører den niende største økning i de administrative kostnader med ca 3000 kroner på samfunnsnivå. Kravet har ikke medført omstillingskostnader og er en følge av nasjonal lovgivning.

Ifølge § 10 a) skal enhver som vil etablere og drive vannforsyningssystem som forsyner næringsmiddelvirksomhet, og som ikke er godkjenningsspliktig etter denne forskriften § 8, på forhånd melde fra om dette til Mattilsynet. Det finnes omkring 124 slakteri og tilvirkningsanlegg for akvakulturdyr i Norge, og Mattilsynet antar at under 5 prosent av disse vil søke om etablering av vannforsyningssystem per år. Det vil si ca. fem søknader totalt per år. Hver virksomhet bruker omkring to timer på å fylle ut skjemaet. Hensikten med forskriften, og dette kravet, er å sikre et såkalt næringsmiddelhensyn, da det er viktig for slakteri av akvakulturdyr at det finnes ulike bar-

rierer i deres eget renseanlegg for å hindre forurensing av for eksempel den vannkilden man benytter til anlegget.

Meldingen sendes inn via Mattilsynets skjematjeneste og skal inneholde nødvendige opplysninger om vannforsyningssystemet, herunder navn, adresse, foretaks- eller personnummer, vannverks-eier, driftsansvarlig og andre opplysninger som er nødvendige for å beskrive vannforsyningssystemets art og omfang. Tiden er knyttet til selve utfyllingen av skjemaet, samt lete frem de riktige opplysningene. Søknadsskjema på nett er forholdsvis omfattende, så rent aktivitetmessig er tidsforbruk knyttet til tekstbeskrivelse størst. Skjemaet har flere menyvalg og "rullegardinvalg" til hjelp i utfyllingsprosessen.

11.4 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)

I dette avsnittet viser vi utviklingen i fordelingen på henholdsvis A-, B- og C-kategorisering fra 2006 til 2009. A-kategorisering kan i sin helhet tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk. B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere. C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter.

I tabellene under presenteres kostnadene per regelverksområde med fordeling på henholdsvis kostnader som følger i sin helhet av internasjonalt lovverk (A), kostnader knyttet til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der de enkelte landene står fritt til å formulere krav til opplysninger bedriftene skal levere (B) og kostnader knyttet til lovverk som i sin helhet følger av nasjonale lover og forskrifter (C) i prosent for både 2006 og 2009. Det presiseres at andelen for de tre ulike kategoriene regnes ut med utgangspunkt i totalkostnaden for henholdsvis 2006 og 2009. En økning i prosentvis andel for en kategori vil ikke derfor nødvendigvis si at kostnaden for den ene kategorien øker – det kan like gjerne være at kostnaden for den ene eller de to andre kategoriene er redusert. Tilsvarende vil ikke en reduksjon i prosentvis andel for en kategori nødvendigvis bety en reduksjon i kostnadene for denne kategorien – det kan like gjerne bety en økning i kostnad som følge av nye/ endrede krav for en eller de to andre kategoriene.

Tabell 11.4- Administrative kostnaders opprinnelse FKD 2006-2009

Regelverksområde	2006			2009		
	A	B	C	A	B	C
Fiske og fangst	0 %	2 %	98 %	0 %	1 %	99 %
Havbruk	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
Kystforvaltning	0 %	79 %	21 %	0 %	78 %	22 %
HMS	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
Total	0 %	11 %	89 %	0 %	10 %	90 %

Som tabellen over viser har det skjedd en forskyvning i kostnader fra kostnader som skyldes lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk (B) til krav gitt i nasjonalt lovverk (C) for både regelverksområdet fiske og fangst og regelverksområdet kystforvaltning fra 2006 til 2009. I begge tilfeller skyldes dette digitaliseringsinitiativ for tre krav som skyldes internasjonalt lovverk, men der kun formålet er formulert i de internasjonale reglene og der det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere (B). For de to andre regelverksområdene, havbruk og HMS, er alt lovverk nasjonalt (C). De marginale endringene i kostnader for disse to regelverksområdene vil derfor kun gi en reduksjon i kostnader henført til nasjonalt lovverk (C).

Som følge av forskyvningen av kostnader fra lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk (B) til kostnader knyttet til nasjonalt lovverk (C) for de to regelverksområdene med størst reduksjon i kostnader ser vi at dette også gir en tilsvarende marginal forskyvning totalt for departementet.

Det er viktig å understreke at det er mulig å gjøre noe med innrapporteringsmetoden for kravene, også for krav henført til lovverk som henholdsvis skyldes internasjonalt lovverk (A) og lov-

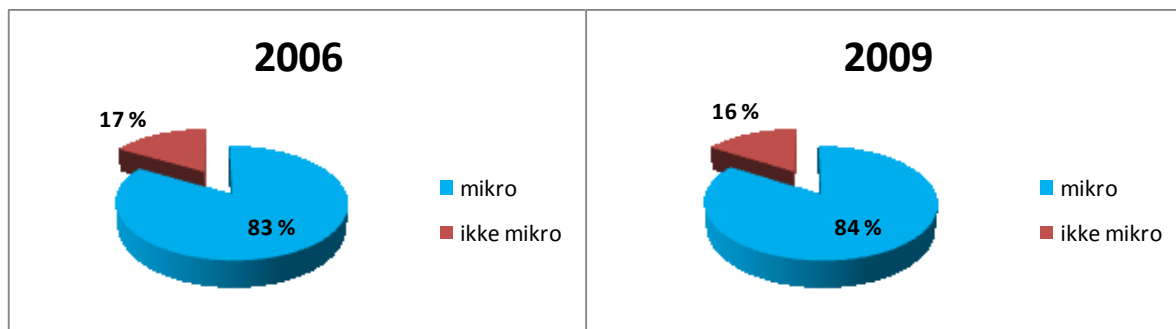
verk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der landene selv står fritt til å formulere lovverket (B), da innrapporteringsmetoden helt og holdent styres av nasjonale myndigheter. Ved å øke graden av digitalisering for krav som skal innrapporteres kan kostnadene som henføres til de tre kategoriene reduseres.

Det understrekes videre at man i denne målingen kun måler endringer dersom endringer i lovteksten innebærer reelle endringer i etterlevelsen av lovverket. Dersom kun ordlyd endres uten at dette har betydning for hvordan lovverket etterleves, eller for populasjonen av virksomheter som skal etterleve lovverket, vil ikke disse endringene fanges opp og dermed heller ikke endringer i kategorisering av kostnader. Videre, dersom endringer/ innføring av internasjonalt lovverk allerede er dekket gjennom det nasjonale lovverket vil heller ikke disse endringene fanges opp og da heller ikke endringer i kategorisering av tilhørende kostnader. Slik sett er det derfor en mulighet for at kostnadene knyttet til nasjonalt lovverk (C) overvurderes i forhold til kostnader som skyldes lovverk der formålet er gjengitt i internasjonalt lovverk, men der det er opp til de enkelte land å formulere lovteksten (B) eller kostnader som skyldes regelverk som i sin helhet er definert i internasjonalt lovverk (A).

11.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse

I figuren under viser vi hvordan økningen i kostnader påvirker fordelingen av kostnader mellom mikrobidrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobidrifter (fem ansatte eller flere).

Figur 11.1 - Administrative kostnader fordelt på størrelse FKD 2006-2009

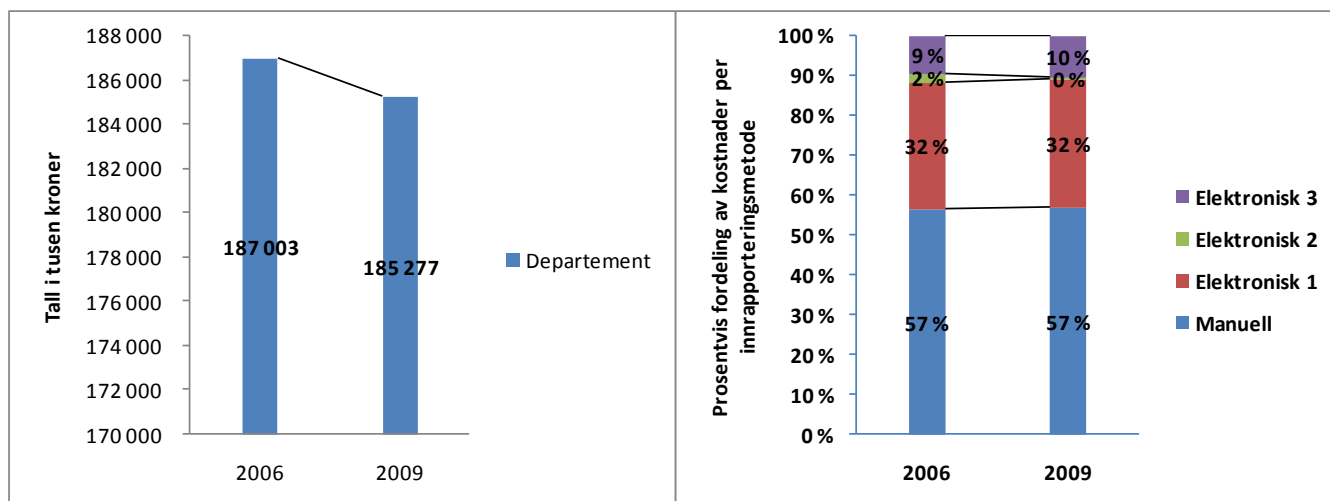
Som figuren viser ser vi at andelen kostnader for mikrobidrifter (færre enn fem ansatte) øker fra 83 prosent til 84 prosent fra 2006 til 2009 med en tilsvarende reduksjon for andelen kostnader for ikke-mikrobidrifter (fem ansatte eller flere) fra 17 prosent til 16 prosent fra 2006 til 2009. Grunnen er at de tre pliktene som medfører de store kostnadsreduksjonene, plikt for fartøy som fører farlig eller forurensende last til å avgi melding til Kystverket før anløp eller avgang via SafeSeaNet, plikt for virksomhet å sende inn rekvisisjon for eksport av fisk utenfor EU- og EØS-området og plikt for virksomhet å søke om eksportattest for eksport av fisk til land utenfor EU- og EØS-området, alle hovedsakelig er kostnader knyttet til ikke-mikrobidrifter. Når kostnadene knyttet til disse tre informasjonskravene reduseres vil derfor dette i hovedsak komme ikke-mikrobidrifter til gode, og det er dette som resulterer i nevnte reduksjon for kostnader for ikke-mikrobidrifter med tilsvarende økning i andel kostnader knyttet til mikrobidrifter.

Det at endringene i forholdet mellom administrative kostnader for mikrobidrifter og ikke-mikrobidrifter er marginale er også i et funn i seg selv. Det er et uttalt mål å redusere de administrative byrdene for mikrobidrifter spesielt. Når fordelingen av kostnader mellom mikrobidrifter og ikke-mikrobidrifter ikke endrer seg særlig, og i dette tilfellet faktisk fører til økning i andel av administrative kostnader knyttet til mikrobidrifter, tyder dette på at denne målsettingen ikke er nådd i måleperioden.

11.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte

I figuren under viser vi utviklingen i kostnader knyttet til innrapporteringsmåter. Dette gjelder kun de kostnader der man skal rapportere inn til myndighetene, ikke for eksempel dokumentasjon som kun skal være tilgjengelig.

Figur 11.2 – Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte FKD 2006-2009

Som figuren til venstre ovenfor viser har oppdateringen ført til en reduksjon av kostnadene knyttet til innrapportering til myndighetene fra 187,0 millioner kroner til 185,3 millioner kroner. Dette utgjør en reduksjon på 1,7 millioner kroner fra 2006 til 2009.

Figuren til høyre ovenfor viser fordelingen av kostnadene mellom de fire typene innrapportering²⁴, se også metodeavsnittet for nærmere definisjon. Som man ser i figuren har det skjedd en forskyvning av kostnader fra elektronisk type 2 til elektronisk type 3. Hele denne reduksjonen skyldes at de tre tidligere omtalte pliktene som medfører den største kostnadsreduksjonen, plikt for fartøy, som fører farlig eller forurensende last, til å avgi melding til Kystverket før anløp eller avgang via SafeSeaNet, plikt for virksomhet å sende inn rekvisisjon for eksport av fisk utenfor EU- og EØS-området og plikt for virksomhet å søke om eksportattest for eksport av fisk til land utenfor EU- og EØS-området, nå har fått tilhørende skjemaer gjort tilgjengelig for innsending via elektronisk type 3 fremfor elektronisk type 2.

11.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene

Det har ikke kommet tilbakemeldinger om store irritasjonsbyrder eller særlige forslag til regelforenkling. Det som derimot blir påpekt er at det til tider er vanskeligheter med Mattilsynets skjematenester som har hatt en lang og treg implementeringsprosess.

Videre trekkes det særlig frem fra fiskerinæringens side viktigheten av et harmonisert og standardisert rapporteringssystem som også kan benyttes internasjonalt, samt i forbindelse med rapportering til andre internasjonale fiskemyndigheter og organisasjoner. I så måte er de virksomheter som benytter SatRap fornøyd med dette rapporteringsverktøyet som benyttes overfor norske myndigheter, men det kan ikke brukes i annen rapportering. Videre uttrykkes det misnøye med at det ennå ikke er satset på et mer internasjonalt rapporteringssystem i Norge som kan brukes for eksempel til elektronisk fangstdagbok, spesielt siden dette vil komme inn som et krav i lovverket fra 2010.

²⁴ Det er fire innrapporteringsmåter man opererer med i standardkostnadsmodellen. Manuell rapporteringsmåte er rapportering som fylles ut på papir eller gjennom enkelt datasystem (Word ol.), og som så sendes inn med brev eller faks. Elektronisk 1 kan fylles ut på maskin, men må skrives ut og signeres før fysisk innsending som CD, e-post vedlegg el. Elektronisk 2 er rapportering som er tilgjengelig på web for utfylling og innsending, men hvor det ikke er noen form for forhåndsutfylling av rapporteringen. Den siste rapporteringsmåten er elektronisk 3 hvor man rapporterer på web eller gjennom egne fagsystemer, og hvor rapporteringen er forhåndsutfyllt så langt som det er mulig.

12. HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

I det følgende kapittelet omtales utviklingen i næringslivets administrative byrder under Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) i perioden 2006 til 2009. Det gjøres oppmerksom på at det er gjort avgrensninger i forhold til hvilke regelverksområder som er målt – hovedsakelig basert på hva som ble kartlagt i basismålingen i 2006 (se avsnitt 2.1 for nærmere beskrivelse). I 2006 ble byrdene målt til å utgjøre 2.884,7 millioner kroner. Etter en kostnadsreduksjon på 6,2 millioner kroner ligger byrdene nå på 2.878,4 millioner kroner. Hoveddelen av reduksjonen skyldes i hovedsak bortfall av informasjons- og innrapporteringsplikter, samt økt elektronisk innrapportering for flere informasjonskrav.

I avsnitt 12.1 gis det en overordnet beskrivelse av HOD. Deretter kommer to avsnitt som beskriver utviklingen i administrative byrder - først en overordnet beskrivelse i avsnitt 12.2, og deretter en mer detaljert gjennomgang av de største endringene på informasjonskravsnivå i avsnitt 12.3. I de påfølgende avsnittene brytes utviklingen ned i utvalgte parametre; *opprinnelse* (nasjonalt vs. Internasjonale lovverk) i avsnitt 12.4, påvirkning på henholdsvis *mikro- og ikke-mikrobedrifter* (avsnitt 12.5), og fordeling på *innrapporteringsmåte* (elektronisk og manuell) i avsnitt 12.6. Til sist beskrives bedriftenes opplevde irritasjonsbyrder og forslag til forenklinger (12.7).

12.1 Kort om departementet

Ifølge departementets hjemmeside²⁵ har HOD det overordnede ansvaret for at befolkningen får gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester, uavhengig av blant annet bosted og økonomi. Departementet styrer helse- og omsorgstjenesten gjennom et omfattende lovverk, årlige bevilgninger og ved hjelp av statlige etater, virksomheter og foretak. Departementets hovedansvarsområder omfatter folkehelse, spesialhelsetjeneste, mattrygghet, rus, alternativbehandling, legemidler, helsemessig beredskap, primærhelsetjeneste, pleie- og omsorgstjenester, psykisk helse, habilitering og rehabilitering, pasientrettigheter, bioteknologi og tannhelse.

De endringene som er målt er spredd over flere regelverksområder, og når det gjelder ny lovgivning kan man ikke si noe overordnet om endringene. Det som imidlertid er tilfellet er at de nye informasjonskravene som har kommet til lovverket ikke medfører noen kostnader, noe som for eksempel begrunnes med at den hendelsen lovverket omhandler ikke har inntruffet i målingsperioden. Kostnadsendringene kommer som følge av forenklinger i måten å sende inn skjemaer på eller bortfall av informasjonskrav. Disse er nærmere beskrevet i avsnitt 12.3.8.3.

Nedenstående tabell 12.1 viser antall endringer som inngår i oppdateringsmålingen. De krav som betegnes som "nye" er krav som er innført i kartleggingsperioden. "Endrede" krav er krav som allerede er kartlagt i basismålingen, men der det enten har kommet utvidede eller reduserte dokumentasjonskrav under allerede eksisterende krav eller eventuelt en populasjonsendring for de virksomheter som skal etterleve kravet. Kategorien "utgår" omhandler krav som er målt i basismålingen, men som er tatt ut av lovverket og derfor ikke medfører noen administrativ kostnad for det private næringsliv lenger.

Kravene er kategorisert i regelverksområder. Dette er gjort for å forsøke å gruppere kravene slik at beslektede krav legges inn under samme regelverksområde. For HOD er det endringer i krav som ligger inn under regelverksområdene "diverse helselovgivning", "finansiering av helsetjenester", "apoteklovgivning" og "næringsmiddelovgivning". Regelverksområdet "diverse helselovgivning" er en samlepost for de krav som ikke naturlig kan grupperes på et mer underordnet nivå uten at regelverksområdet blir for smalt. "Finansiering av helsetjenester" omhandler krav forbundet med det å få refundert kostnader knyttet til helsetjenester. "Apoteklovgivning" omhandler regelverk knyttet til apotek og deres virksomhet. Regelverksområdet "næringsmiddelovgivning" går på alt som har med næringsmidler å gjøre, inkludert for eksempel eksport av kjøtt og fisk.

Se også avsnitt 12.3.8.3 der de ulike informasjonskravene vises med tilhørende regelverksområder.

Tabell 12.1 under viser at det inngår fire nye krav, tre endrede krav og fem krav som utgår i denne kartleggingen. De endrede kravene er knyttet til eksisterende skjemaer der to av dem har

²⁵ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dep.html?id=426>

endret innrapporteringsmåten, mens ett av dem nå kun må føres og oppbevares for dokumentasjon i tilfelle krav om fremvisning ved tilsyn, men ikke lenger sendes inn. De fem kravene som utgår er søknader om tillatelser som ikke lenger er påkrevd.

Tabell 12.1 Endrede informasjonskrav HOD 2006 - 2009

Helse- og omsorgsdepartementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
Næringsmiddelavgivning	0	0	0	0
Finansiering av helsetjenester	0	0	3	3
Diverse helselavgivning	4	1	2	7
Legemiddelindustri	0	0	0	0
Apotekavgivning	0	2	0	2
Total	4	3	5	12

12.2 Utviklingen i de administrative omkostningene

I dette avsnittet beskrives de aggregerte kostnadene for basismålingen (2006) og oppdateringsmålingen (2009) for HOD som helhet fordelt på de underliggende regelverksområdene. Kostnadene som oppgis i tabellen under er kostnader per regelverksområde per år. Endringer som vises er dermed endringer i disse årlige kostnadene.

Utviklingen i kostnader vises i tabell 12.2 under der man først ser hva kostnaden (i tusen kroner) var per 1. september 2006 og hva den er per 1. september 2009, samt som prosentvis reduksjon eller økning fra måletidspunktet 1. september 2006 til 1. september 2009.

Tabell 12.2 Kostnader per regelverksområde HOD 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Helse- og omsorgsdepartementet	Omstillings- kostnader	2006	2009	Endring i tusen kroner	Utvikling
		Administrative kostnader	Administrative kostnader		
Næringsmiddelavgivning	-	1 268 516	1 268 516	-	0,0 %
Finansiering av helsetjenester	-	479 124	473 443	-5 681	-1,2 %
Diverse helselavgivning	-	1 840	1 290	-551	-29,9 %
Legemiddelindustri	-	117 290	117 290	-	0,0 %
Apotekavgivning	-	1 017 914	1 017 885	-29	0,0 %
Total	-	2 884 684	2 878 423	-6 261	-0,2 %

Av tabellen over ser man at kostnaden er redusert for regelverksområdene "diverse helselavgivning" og "finansiering av helsetjenester". Det er også en marginal reduksjon i kostnadene for regelverksområdet "apotekavgivning", men i forhold til totalkostnaden for regelverksområdet vises ikke denne på den prosentvise utviklingen. For de to siste regelverksområdene har det som nevnt ikke vært endringer som har blitt målt i denne oppdateringskartleggingen.

Reduksjonen på regelverksområdet "diverse helselavgivning" er på 29,9 prosent. Dette skyldes i stor grad at utsalgssted for reseptfrie medisiner (som ikke er apotek) ikke lenger trenger å søke om tillatelse til å selge disse produktene. Videre skyldes det endring i innsendelsesmetode for skjema knyttet til dette regelverksområdet. I kroner utgjør endringen 551.000 kroner.

For regelverksområdet "finansiering av helsetjenester" har kravet om at tannleger må søke om refusjon på vegne av pasienten før inngrep foretas falt bort, og dette bortfallet står for hele reduksjonen. Dette kravet var i basismålingen delt i tre. Bortfallet av disse tre kravene utgjør til sammen 5.681.000 kroner.

Som nevnt er det kun en marginal reduksjon for regelverksområdet "apotekavgivning". Reduksjonen er på 29.000 kroner til sammen og skyldes bortfall av innsending av skjema, samt forenkling av innsendelsesmetode for skjema.

12.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå

I dette avsnittet viser vi utviklingen av de administrative omkostningene på informasjonskravsnivå.

Tabell 12.3 Største endringer på informasjonskravsnivå HOD 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Regelverks- område	Lov/ forskrift	§	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling
Finansiering av helsetjenester	FOR 2005-12-21 nr. 1634 Forskrift om dekning av tannlege- behandling	2	§ 2 Innhentning av tilsagn om støtte (alm.)	-	4 469	-	-4 469	-100 %
Finansiering av helsetjenester	FOR 2005-12-21 nr. 1634 Forskrift om dekning av tannlege- behandling	2	§ 2 Innhentning av tilsagn om støtte (Kjeveortopedi)	-	789	-	-789	-100 %
Finansiering av helsetjenester	FOR 2005-12-21 nr. 1634 Forskrift om dekning av tannlege- behandling	2	§ 2 Innhentning av tilsagn om støtte - yrkesskade	-	423	-	-423	-100 %
Diverse helselovgivning	FOR 2003-08-14 nr. 1053 Forskrift om omsetning av reseptfrie legemidler utenom apotek	3	§ 3 Søknad om tillatelse til å omsette legemidler	-	329	-	-329	-100 %
Diverse helselovgivning	FOR 2003-08-14 nr. 1053 Forskrift om omsetning av reseptfrie legemidler utenom apotek	3	§ 3 Vedlegg til søknad om tillatelse til å omsette legemidler	-	219	-	-219	-100 %
Apoteklovgivning	FOR 2001-02-26 nr. 178 Apotekforskriften	31	Plikt for apotek til å føre narkotikaregnskap og fremlegge dette ved forespørsel fra legemiddeltilsynet	-	15 863	15 846	-17	0 %
Apoteklovgivning	FOR 2001-02-26 nr. 178 Apotekforskriften	29	Plikt for apotek til å utarbeide og sende inn regnskapsblankett til Statens legemiddelverk	-	646	633	-12	-2 %
Diverse helselovgivning	LOV-1999-07-02-61 Spesialisthelsetjenes teloven - sphsl.	3-3	Plikt for spesialhelse- virksomheter å melde fra om skade på pasient til fylkeskommunen	-	8	6	-2	-25 %
Total				-	22 746	16 485	-6 261	

Tabell 12.3 over viser de ti informasjonskravene kostnaden har endret seg mest for, med henvisning til hvilket regelverksområde og hvilken lovhjemmel kravet har, kostnadene for det enkelte krav for henholdsvis basismålingen og oppdateringsmålingen, samt utvikling i henholdsvis endring i kostnad og prosent. Tallene er ikke per bedrift, men den aggregerte summen for hele populasjonen kravet rettes mot.

”§ 2 Innhentning av tilsagn om støtte (alm.)”, ”§ 2 Innhentning av tilsagn om støtte (Kjeveortopedi)” og ”§ 2 Innhentning av tilsagn om støtte – yrkesskade”

Som nevnt har plikten for tannlege til å innhente forhåndssamtykke på vegne av pasienten for at pasienten skal ha rett på stønad for å dekke inngrepet falt bort. I basiskartleggingen var kravet definert i paragraf 2 delt opp i tre krav da det er noe ulik etterlevelse ved innhenting av forhåndssamtykke for henholdsvis allmenne inngrep, kjeveortopedi og yrkesskade. Disse tre kravene er derfor omtalt under ett.

Ettersom hele plikten til å søke om forhåndssamtykke er falt bort så faller også hele kostnaden knyttet til kravene bort. Dette utgjør til sammen 5.681.000 kroner. Dette bortfallet er også en del av handlingsplanen HOD satt opp i forlengelsen av basiskartleggingen i 2006 og et av de tiltakene som er gjennomført i målingsperioden.

”§ 3 Søknad om tillatelse til å omsette legemidler” og ”§ 3 Vedlegg til søknad om tillatelse til å omsette legemidler”

Den tidligere målte paragraf 3 i Forskrift om omsetning av reseptfrie legemidler utenom apotek er nå opphevet. Det vil si at utsalgsteder for reseptfrie medisiner ikke lenger trenger tillatelse

for å omsette disse. I basiskartleggingen var dette kravet delt i to – henholdsvis utarbeidelsen av selve søknaden og utarbeidelsen av vedleggene som skulle ligge ved søknaden.

Ettersom hele kravet om å søke om tillatelse er falt bort faller også hele kostnaden knyttet til de to kravene i basiskartleggingen bort. Kravet som omfatter utarbeidelsen av selve søknaden ble i basiskartleggingen målt til 329.000 kroner, mens kostnadene knyttet til å utarbeide vedlegg til samme søknad ble målt til 219.000 kroner i basiskartleggingen. Dette utgjør til sammen 548.000 kroner i kostnadsreduksjoner. Bortfallet av disse kravene er del av handlingsplanen HOD utviklet på bakgrunn av basiskartleggingen i 2006.

“Plikt for apotek til å føre narkotikaregnskap og fremlegge dette ved forespørsel fra legemiddeltilsynet”

Man trenger ikke lenger å sende inn narkotikaregnskapet til Legemiddelverket, og kostnaden for denne plikten blir derfor noe redusert.

På den andre siden må narkotikaregnskapet føres på samme måte som tidligere, oppbevares og fremlegges for kontroll ved forespørsel fra myndighetene. Det er selve føringen som er den kostnadskrevende biten av dette kravet. Reduksjonen utgjør derfor kun de 10 minuttene som er avsatt til innsendingen av narkotikaregnskapet i basiskartleggingen. Timeprisen for arbeidet med å sende inn narkotikaregnskapet er satt til 187 kroner i basiskartleggingen ettersom det er lagt til grunn at det er en kontormedarbeider som står for innsendelsen av narkotikaregnskapet.

Kostnaden for dette kravet utgjorde i 2006 15.863.000 kroner og er nå redusert til 15.846.000 kroner, noe som gir en reduksjon på 17.000 kroner fra 2006 til 2009. Prosentvis gir denne endringen kun et marginalt utslag. Bortfallet av dette kravet er del av handlingsplanen HOD utviklet på bakgrunn av basiskartleggingen i 2006.

“Plikt for apotek til å utarbeide og sende inn regnskapsblankett til Statens legemiddelverk”

Også kostnaden for denne plikten reduseres fordi innsendingsmetoden er forenklet. Tidligere måtte regnskapsblanketten sendes inn per post. Denne kan nå sendes inn digitalt. Fra Oppgaveregisteret har vi fått oppgitt at 98 prosent av regnskapsblankettene nå sendes inn digitalt. Tiden brukt på innsending reduseres dermed. I tillegg faller kostnaden for porto bort.

Tidligere måtte apotekkjedene utarbeide ett skjema for hvert apotek. De kan nå sende inn all informasjonen for hvert apotek samlet i én Excel-fil. Innsendingstiden for hvert apotek blir derfor tilnærmet lik null, og kjedeapotekene får dermed en redusert kostnad sammenlignet med enkeltstående apotek som følge av stordriftsfordeler.

Videre må regnskapsblanketten revideres og attesteres av en revisor. For kjeder gjelder det at regnskapsblankettene for alle apotekene må revideres slik at kostnaden for revideringen er lik for apotek i kjeder og enkeltstående apotek. Den eksterne kostnaden for dette er dermed videreført fra basismålingen. Regnskapsblankettene må også signeres av apotekkonsesjonær. Her gjelder det for kjeder at apotekkonsesjonæren kun signerer én gang for den totale innsendingen i motsetning til tidligere da de måtte signere blanketten for hvert apotek. Enkeltstående apotek må derimot signere hver blankett. Her har det altså skjedd en besparelse for kjedene som ikke er tilsvarende for de enkeltstående apotekene.

Oppsummert er tidsbesparelsen på 6 minutter for apotekene i kjeder som sender skjemaene inn elektronisk. Den er tilsvarende på 2 minutter for enkeltstående apotek som sender skjemaene inn elektronisk. For begge disse typene apotek faller også kostnaden for porto bort. Kostnaden knyttet til kravet var i 2006 ca 646.000 kroner og den er nå redusert til ca 633.000 kroner noe som utgjør en reduksjon på ca 12.000 kroner. Dette utgjør en endring på 2 prosent i oppdateringsperioden. Endringen medfører ingen omstillingskostnader, det vil si de engangskostnader bedriftene har i forbindelse med administrative tilpasninger mv. som følge av en ny/endret regel, for eksempel i forbindelse med tilpasninger av IT-systemer o.l., se Vedlegg 6 – Ordliste for nærmere definisjon.

“Plikt for spesialhelsevirksomheter å melde fra om skade på pasient til fylkeskommunen”

Spesialhelsevirksomheter skal melde fra til fylkeskommunen om skade på pasient. Dette skjemaet er nå gjort tilgjengelig i Altinn. Dette har forenklet både utfylling og innsending.

Det anslås at alle skjemaene fra private spesialhelsevirksomheter sendes inn via Altinn. Det anslås videre at tiden det tar å fylle ut og sende over skjemaet er redusert fra 20 minutter til 15 minutter. Dette gir altså en tidsbesparelse på 5 minutter. Kostnaden knyttet til kravet utgjorde ca 8.000 kroner i 2006. Denne er nå redusert til 6.000 kroner i 2009 som følge av forenklingen. Prosentvis gir dette en reduksjon på 25 prosent.

12.4 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)

I dette avsnittet viser vi utviklingen i fordelingen på hhv A-, B- og C-kategorisering fra 2006 til 2009. A-kategorisering kan i sin helhet tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk, B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere, og C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter.

I tabell 12.4 under presenteres kostnadene per regelverksområde med fordeling på henholdsvis kostnader som følger i sin helhet av internasjonalt lovverk (A), kostnader knyttet til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der de enkelte landene står fritt til å formulere krav til opplysninger bedriftene skal levere (B) og kostnader knyttet til lovverk som i sin helhet følger av nasjonale lover og forskrifter (C) i prosent for både 2006 og 2009. Det presiseres at andelen for de tre ulike kategoriene regnes ut med utgangspunkt i totalkostnaden for henholdsvis 2006 og 2009. En økning i prosentvis andel for en kategori vil ikke derfor nødvendigvis si at kostnaden for den ene kategorien øker – det kan like gjerne være at kostnaden for den ene eller de to andre kategoriene er redusert. Tilsvarende vil ikke en reduksjon i prosentvis andel for en kategori nødvendigvis bety en reduksjon i kostnadene for denne kategorien – det kan like gjerne bety en økning i kostnad som følge av nye/ endrede krav for en eller de to andre kategoriene.

Tabell 12.4 Administrative kostnadenes opprinnelse HOD 2006 - 2009

Regelverksområde	2006			2009		
	A	B	C	A	B	C
Næringsmiddelovgivning	91,6 %	0,0 %	8,4 %	91,6 %	0,0 %	8,4 %
Finansiering av helsetjenester	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
Diverse helselovgivning	26,1 %	4,5 %	69,4 %	37,2 %	6,5 %	56,3 %
Legemiddelindustri	34,0 %	0,0 %	66,0 %	34,0 %	0,0 %	66,0 %
Apoteklovgivning	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
Total	41,7 %	0,0 %	58,3 %	41,8 %	0,0 %	58,2 %

Som tabell 12.4 viser er fordelingen mellom de tre kategoriene lik for regelverksområdene “næringsmiddelovgivning”, “legemiddelindustri”, “finansiering av helsetjenester” og “apoteklovgivning”. For de to førstnevnte har det som nevnt ikke skjedd regelverksendringer. For de to sistnevnte er alle kostnader i utgangspunktet henført til regelverk definert i norske lover og forskrifter (C) ettersom dette er nasjonale krav, og de endringene som har blitt gjennomført på disse regelverksområdene fører derfor kun til endringer i kostnader henført til nasjonalt lovverk (C).

For regelverksområdene “diverse helselovgivning” har det derimot skjedd endringer i den prosentvise fordelingen mellom de ulike kategoriene. Vi ser at fordelingen har forskjøvet seg fra krav gitt i nasjonalt lovverk (C) til henholdsvis regelverk definert i internasjonalt lovverk (A) og krav som stammer fra lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der selve formuleringen av lovverket gjøres av de enkelte land (B). Kostnadene for lovverk definert i internasjonalt lovverk (A) har økt fra 26,1 prosent i 2006 til 37,2 prosent i 2009, den har steget fra 4,5 prosent i 2006 til 6,5 prosent i 2009 for lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk (B), og sunket fra 69,4 prosent i 2006 til 56,3 prosent i 2009 for krav gitt i nasjonalt lovverk (C). Grunnen er de tre kravene som medfører reduksjon i kostnader for dette regelverksområdet alle er henført til nasjonalt lovverk (C). Den relative andelen av kostnader som er knyttet til nasjonalt lovverk (C) synker derfor i forhold til de to andre.

Totalt sett ser vi en marginal forskyvning av kostnader som skyldes nasjonalt lovverk (C) til lovverk definert i internasjonalt lovverk (A) der sistnevnte kostnader økes fra 41,7 prosent til 41,8 prosent. Kostnadene henført til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk (B) er så marginale totalt sett at de holder seg konstant på tilnærmet 0,0 prosent, mens kostnadene henført til nasjonalt lovverk (C) reduseres fra 58,3 prosent til 58,2 prosent.

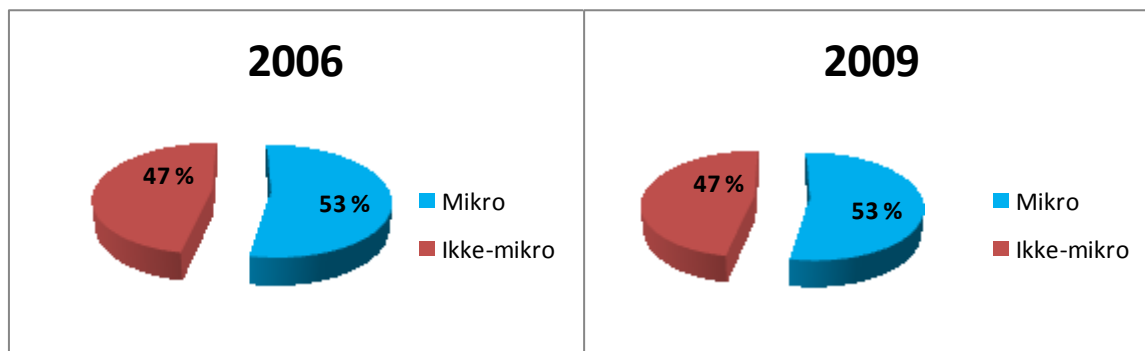
Det er viktig å understreke at det er mulig å gjøre noe med innrapporteringsmetoden for kravene, også for krav henført til lovverk som henholdsvis skyldes internasjonalt lovverk (A) og lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der landene selv står fritt til å formulere lovverket (B), da innrapporteringsmetoden helt og holdent styres av nasjonale myndigheter. Ved å øke graden av digitalisering for krav som skal innrapporteres kan kostnadene som henføres til de tre kategoriene reduseres.

Det understrekes videre at man i denne målingen kun måler endringer dersom endringer i lovteksten innebærer reelle endringer i etterlevelsen av lovverket. Dersom kun ordlyd endres uten at dette har betydning for hvordan lovverket etterleves eller for populasjonen av virksomheter som skal etterleve lovverket, vil ikke disse endringene fanges opp og dermed heller ikke endringer i kategorisering av kostnader. Videre, dersom endringer/ innføring av internasjonalt lovverk allerede er dekket gjennom det nasjonale lovverket vil heller ikke disse endringene fanges opp og da heller ikke endringer i kategorisering av tilhørende kostnader. Slik sett er det derfor en mulighet for at kostnadene knyttet til nasjonalt lovverk (C) overvurderes i forhold til kostnader som skyldes lovverk der formålet er gjengitt i internasjonalt lovverk, men der det er opp til de enkelte land å formulere lovteksten (B) eller kostnader som skyldes regelverk som i sin helhet er definert i internasjonalt lovverk (A).

12.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse

I Figur 12.1 under viser vi hvordan økningen i kostnader påvirker fordelingen av kostnader mellom mikrobefrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobefrifter (fem ansatte eller flere).

Figur 12.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse HOD 2006 - 2009

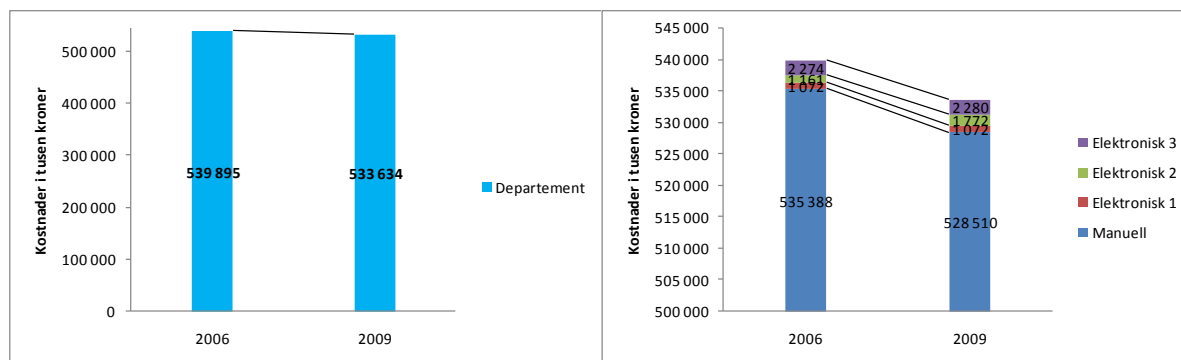

Som vi ser av Figur 12.1 har det ikke skjedd noen endringer i fordelingen av kostnadene mellom mikro- og ikke-mikrobefrifter. Dette skyldes i stor grad at de endringene som er gjort er så små i forhold til den totale kostnaden for hele departementet at de endringene i fordeling som følger av reduksjonene ikke vil vise noen utslag totalt sett.

Det at det ikke er en endring i forholdet mellom administrative kostnader for mikro bedrifter og ikke-mikro bedrifter er også i et funn i seg selv. Det er et uttalt mål å redusere de administrative byrdene for mikrobefrifter spesielt. Når fordelingen av kostnader mellom mikrobefrifter og ikke-mikrobefrifter ikke endrer seg tyder dette på at denne målsettingen ikke er nådd i måleperioden.

12.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte

I Figur 12.2 under viser vi utviklingen i kostnader knyttet til innrapporteringsmåter. Dette gjelder kun de kostnader der man skal rapportere inn til myndighetene og tredje part, ikke for eksempel dokumentasjon som kun skal være tilgjengelig.

Figur 12.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte HOD 2006 - 2009

Figuren til venstre ovenfor viser totale kostnader i tusen kroner for de kostnadene som er knyttet til innrapportering av informasjon til myndighetene. Man ser her at denne type kostnader reduseres fra ca 539.895.000 kroner til ca 533.634.000 kroner fra 2006 til 2009. Dette utgjør en kostnadsreduksjon på ca 6.261.000 kroner.

Figuren til høyre ovenfor viser fordelingen av kostnadene mellom de fire typene innrapportering²⁶, se også metodevedlegget for nærmere definisjon. Figuren viser at kostnaden for manuell innrapportering reduseres fra 535.388.000 kroner i 2006 til 528.510.000 kroner. Dette skyldes bortfallet av pliktene knyttet til innhenting av forhåndssamtykke til finansiering av tannlegebehandling, samt bortfall av plikt til å søke om tillatelse til å omsette reseptfrie legemidler.

Videre ser vi at kostnaden knyttet til innrapportering via elektronisk type 2 øker fra 1.161.000 kroner i 2006 til 1.772.000 kroner i 2009. Endringen for denne kategorien følger av to hendelser. For det første øker kostnadene for denne type rapportering som følge av overføring av tidligere manuell innsending av apotekenes regnskapsblankett, ref plikt for apotek til å utarbeide og sende inn regnskapsblankett til Statens legemiddelverk til rapportering via elektronisk type 2. Samtidig er det også en liten reduksjon i kostnadene knyttet til kravet som skyldes at kostnadene knyttet til plikt for spesialhelsevirksomheter å melde fra om skade på pasient til fylkeskommunen er overført fra rapportering via elektronisk type 2 til elektronisk type 3.

Kostnaden knyttet til innrapportering via elektronisk type 3 er økt fra 2.274.000 kroner til 2.280.000 kroner i 2009. Endringen skyldes som nevnt at innrapporteringsmetoden for plikt for spesialhelsevirksomheter å melde fra om skade på pasient til fylkeskommunen er endret fra type 2 til type 3 for flere plikter.

Ettersom manuell innrapportering er mer kostnadskrevende enn innrapportering via type 2, samt at innrapportering via elektronisk type 2 er mer tidkrevende enn innrapportering via elektronisk type 3, ser vi også at reduksjonen i kostnader for henholdsvis manuell innrapportering og innrapportering via elektronisk type 2 er større enn økningen for innrapportering via elektronisk type 3. Dette gir dermed en netto kostnadsbesparelse som følge av forenklingsarbeidet ved å endre innrapporteringsmetoden fra manuell til elektronisk type 2 og fra elektronisk type 2 til elektronisk type 3.

Til tross for at det har skjedd en forbedring ved at noe manuell innrapportering er fjernet, samt at det har skjedd en overføring fra manuell innrapportering og innrapportering via elektronisk type 2 til henholdsvis innrapportering via elektronisk type 2 og elektronisk type 3, ser vi at det fremdeles er et meget stort forbedringspotensial i forhold til overføring av manuell rapportering til elektronisk rapportering – da helst til innrapportering via elektronisk type 3. Den manuelle innrapporteringen står for hele 99,0 prosent av innrapporteringskostnadene for departementet.

²⁶ Det er fire innrapporteringsmåter man opererer med i standardkostnadsmodellen. Manuell rapporteringsmåte er rapportering som fylles ut på papir eller gjennom enkelt datasystem (Word ol.), og som så sendes inn med brev eller faks. Elektronisk 1 kan fylles ut på maskin, men må skrives ut og signeres før fysisk innsending som CD, e-post vedlegg el. Elektronisk 2 er rapportering som er tilgjengelig på web for utfylling og innsending, men hvor det ikke er noen form for forhåndsutfylling av rapporteringen. Den siste rapporteringsmåten er elektronisk 3 hvor man rapporterer på web eller gjennom egne fagsystemer, og hvor rapporteringen er forhåndsfyllt så langt som det er mulig.

12.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene

Generelt sett får omleggingen av innrapportering via Altinn gode tilbakemeldinger. Virksomhetene ser det som positivt at de kan forholde seg til én portal. Det oppfattes som en reell forenkling.

13. JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENTET

I det følgende kapittelet omtales utviklingen i næringslivets administrative byrder under Justis- og politidepartementet i perioden 2006 til 2009. Det gjøres oppmerksom på at det er gjort avgrensninger i forhold til hvilke regelverksområder som er målt – hovedsakelig basert på hva som ble kartlagt i basismålingen i 2006 (se avsnitt 2.1 for nærmere beskrivelse). I 2006 ble byrdene målt til å utgjøre 2.214,16 millioner kroner. Etter en marginal kostnadsøkning, ligger byrdene nå på 2.218,5 millioner kroner pr 2009. Dette gir en kostnadsøkning på totalt 4,4 millioner kroner fra 2006 til 2009.

Kapittelet er strukturert som følger: I avsnitt 13.1 gis det en overordnet beskrivelse av Justis- og politidepartementet. Deretter kommer to avsnitt som beskriver utviklingen i administrative byrder – først en overordnet beskrivelse i avsnitt 13.2, og deretter en mer detaljert gjennomgang av de største endringene på informasjonskravsnivå i avsnitt 13.3. I de påfølgende avsnittene brytes utviklingen ned i utvalgte parametre; *opprinnelse* (nasjonalt vs. Internasjonale lovverk) i avsnitt 13.4, påvirkning på henholdsvis *mikro og ikke-mikrobedrifter* (avsnitt 13.5), og fordeling på *innrapporteringsmåte* (digital og manuell) i avsnitt 13.6.

13.1 Kort om departementet

Justis- og politidepartementet (JD) har som hovedmål "å sørge for at grunnleggende rettssikkerhetsgarantier blir opprettholdt og utviklet. Et overordnet mål er å sikre samfunnets og enkeltmenneskets trygghet"²⁷. Ansvarsområdene inkluderer Kriminalomsorgsavdelingen, Lovavdelingen, Polaravdelingen, Politiavdelingen, Rednings- og beredskapsavdelingen, og Sivilavdelingen. Felles for alle avdelinger er at de i stor grad bidrar til å utforme prinsipper og retningslinjer, lover og forskrifter, i tett samarbeid med øvrige departement.

Regelverket som tilhører JD er blitt delt opp i følgende regelverksområder: Bank og forsikring, Justis- og politidepartementet, Patent, Varemerke og design, El-tilsyn, Rettshjelp, HMS, Selskapslovgivningen, samt Diverse regelverk under JD. I denne oppdateringsmålingen har hovedmengden av endringer vært relatert til Selskapslovgivningen.

Likevel er det endringer i regelverksområdet Rettshjelp som har medført den største kostnadsreduksjon. Denne oppdateringsmålingen har identifisert at en utsatt frist for advokatvirksomheter for innsending av meldinger til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet har medført en kostnadsreduksjon på cirka 2 millioner kroner. Denne forenklingen, som var et av tiltakene i Regjeringens handlingsplan fra 2008, innebærer at virksomheter nå kan sende inn årsregnskap, årsberetning, revisjonsberetning, og "egenerklæring med revisoruttalelse" samtidig som de sender inn selvangivelsen. Dette har ført til en reduksjon i tidsbruken ved å fremskaffe informasjon til disse lovpålagte meldingene.

Når det gjelder kostnadsøkninger er det hovedsakelig innføring av nye krav, samt endringene i opplysninger som skal legges ved innkallelse til generalforsamling for henholdsvis aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, under regelverksområdet "selskapslovgivning" som står for de største kostnadsøkningene.

For at ikke kostnader skulle bli målt dobbelt var det nødvendig å flytte en andel av populasjonen på sistnevnte krav over til førstnevnte krav. I praksis er dette blitt løst ved at 0,05 prosent av populasjonen (0,05 prosent svarer til andelen av samvirkeforetak i forhold til den totale populasjonen av bedrifter som er omfattet av plikten på lov om enhetsregister) på dette kravet er overført fra Nærings- og handelsdepartementet til Justisdepartementets område.

Denne kostnaden har således ikke konsekvenser i form av økning i de administrative byrder for norsk næringsliv som helhet, da disse kostnadene i basismålingen falt inn under Lov om enhetsregistrering.

²⁷ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/jd/dep/ansvarsomraader.html?id=488>

Tabell 13.1 – endrede informasjonskrav JD 2006 - 2009

Justis- og politidepartementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
Diverse regelverk under JD	1	1	0	2
Patent, varemerke og design	0	0	0	0
El-tilsyn	0	0	0	0
Selskapslovgivningen	4	3	0	7
Retts hjelp	0	1	0	1
Bank og forsikring	2	0	0	2
HMS	0	0	1	1
Total	7	5	1	13

13.2 Utviklingen i de administrative omkostningene

I dette avsnittet beskrives de aggregerte kostnadene for basismålingen (2006) og oppdateringsmålingen (2009) for justisdepartementet som helhet fordelt på de underliggende regelverksområdene. Kostnadene som oppgis i tabellen under er kostnader per regelverksområde per år. Endringer som vises er dermed endringer i disse årlige kostnadene.

Utviklingen i kostnader vises i tabell 13.2 under der man først ser hva kostnaden var per 1. september 2006 og hva den er per 1. september 2009, samt som prosentvis reduksjon eller økning fra måletidspunktet 1. september 2006 til 1. september 2009.

Tabell 13.2 – kostnader per regelverksområde JD 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Justis- og politidepartementet	Omstillings kostnader	2006	2009	Utvikling
		Administrative kostnader	Administrative kostnader	
Diverse regelverk under JD	-	91 873	92 401	0,6 %
Patent, varemerke og design	-	36 226	36 226	0,0 %
El-tilsyn	-	40 725	40 725	0,0 %
Selskapslovgivningen		1 225 064	1 230 907	0,5 %
Retts hjelp		18 142	16 161	-10,9 %
Bank og forsikring		762 246	762 255	0,0 %
HMS	-	39 879	39 838	-0,1 %
Total	-	2 214 156	2 218 513	0,2 %

Av tabellen over ser man at den totale kostnadsøkningen for JD er minimal. Regelverksområdet Diverse regelverk under JD har økt mest, men kun med 0,6 prosent.

Økningen på regelverksområdet Diverse regelverk under JD skyldes i hovedsak den nye plikten for selskap om å ha sertifikat som beviser at et skip er forsikret mot utslipp av bunkersolje. Økningen under området Selskapslovgivningen er relatert til økte opplysningskrav i innkallelsen til generalforsamling for henholdsvis allmennaksjeselskaper og aksjeselskaper, samt at departementet siden 2006 har fått ansvar for *samvirkelova*. Flere av informasjonskravene knyttet til denne loven lå tidligere under LOV-1994-06-03-15 Lov om Enhetsregisteret som ligger under NHD. Disse kravene ble målt under basismålingen og omkostningene herfra er i forbindelse med nåværende oppdatering flyttet til *samvirkelova* under JD. Prosessene knyttet til informasjonskravene er uendret fra forrige måling, og medfører dermed ingen endringer i kostnader for samvirkeforetak. Der er med andre ord snakk om en ren omfordeling av kostnader mellom NHD og JD. Totalt utgjør kostnadsøkningen for dette regelverksområdet 4,4 millioner kroner, noe som utgjør 0,2 prosent, fra 2006 til 2009.

Når det gjelder kostnadsreduksjoner så er som nevnt den største reduksjonen en følge av at fristene som advokatvirksomheter må forholde seg til for innsending av informasjon til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet er blitt samordnet med fristen for innsending av selvangivelse. Reduksjonen beløper seg til cirka 2 millioner kroner.

Videre har det på området HMS også skjedd en reduksjon i de administrative byrder, som et resultat av et slettet skjema for registrering av forhandlere og importører av elektriske artikler – altså Plikt for norske fabrikanter og importører av elektrisk utstyr å registrere seg hos sentral tilsynsmyndighet. Dette har medført en reduksjon på 40 000 kroner for norsk næringsliv.

13.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå

I dette avsnittet viser vi utviklingen av de administrative omkostningene på informasjonskravsnivå. Ved hvert informasjonskrav er det satt inn henvisning til hvilket regelverksområde og hvilken lovhjemmel kravet har, kostnadene for det enkelte krav for henholdsvis basismålingen og oppdateringsmålingen, samt utvikling i henholdsvis endring i kostnad og prosent.

Tabell 13.3 – De største endringer på informasjonskravnivå JD 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Regelverks- område	Lov/forskrift	§	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling
Selskaps- lovgivningen	LOV-1997-06-13-44	§ 5-10	Plikt for aksjeutsteder (AS) til å sende skriftlig innkallelse til generalforsamling	-	175 608	179 862	4 254	2 %
	LOV 2007-06-29 nr 81 Lov om samvirkeforetak (samvirke-lova)	§ 4-1	Melding om sletting av enhet	-	-	759	759	100 %
Diverse regelverk under JD	LOV-1994-06-24-39 Lov om sjøfarten (sjøloven).	§186	Plikt for selskaper om forsikringssertifikat	-	-	528	528	100 %
Selskaps- lovgivningen	LOV-1997-06-13-45 Lov om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven).	§ 13-6, §13-9, §13-10, §13-8, §13-11, §14-4, §14-5	Fusjon og fisjon - dokumentasjon - i henhold til almenaksjeloven	-	5 679	6 161	482	8 %
Selskaps- lovgivningen	LOV 2007-06-29 nr 81 Lov om samvirkeforetak (samvirke-lova)	§ 5, §6, §8	Nyregistrering/endring i enhetsregisteret/foretakregisteret	-	-	233	233	100 %
Selskaps- lovgivningen	LOV 2007-06-29 nr 81 Lov om samvirkeforetak (samvirke-lova)	§ 5, §6, §8	Plikt for selskap om medlemsregister			102	102	100 %
Selskaps- lovgivningen	LOV-1997-06-13-45	§ 5-10	Plikt for aksjeutsteder (ASA) til å sende skriftlig innkallelse til generalforsamling	-	13 098	13 111	13	0 %
Bank og forsikring	LOV-1989-06-16-69 Lov om forsikringsavtaler.	§3-10, §12-12	Plikt for forsikringsselskaper om skriftlig begrunnelse for avslag om forsikring	-	-	9	9	100 %
Diverse regelverk under JD	FOR-1995-11-03-875 Forskrift om tinglysning.	§ 2	Krav om tinglysning av pantedokument	-	17 372	17 372	-	0 %
HMS	FOR-1995-08-10-713 Forskrift om elektrisk utstyr	§15	Plikt for norske fabrikanter og importører av elektrisk utstyr å registrere seg hos sentral tilsynsmyndighet senest 8 dager etter virksomhetens etablering		41	-	-41	-100 %
Retts hjelp	FOR-1996-12-20-1161 Advokatforskriften	§ 3a-13	Innsendelsesplikt til Tilsynsrådet		9 001	7 020	-1 982	-22 %
Total				-	220 799	225 157	4 358	

Nedenfor gjennomgås informasjonskravene i tabellen, fra største til minste endring. Enkelte ganger beskrives flere informasjonskrav under samme overskrift, fordi informasjonskravene henger tett sammen. Vi har også valgt å beskrive ett informasjonskrav som ikke medfører kostnadmessige endringer. Grunnen er at de endringene som er gjort knyttet til dette kravet medfører en potensiell besparelse når systemene setter seg. Endringene oppleves også som en reell forenkling sett fra virksomhetenes side, noe vi mener er viktig å belyse i denne rapporten.

Det skal videre bemerkes at omstillingskostnadene som fremgår av tabellen ikke er inkludert i den kvantitative delen av kartleggingen. Omstillingskostnader er de engangskostnadene bedriftene har i forbindelse med administrative tilpasninger mv. som følge av en ny/endret regel, for eksempel i forbindelse med tilpasninger av IT-systemer o.l., se Vedlegg 6 – Ordliste for nærmere definisjon.

”Plikt for aksjeutsteder (AS) til å sende skriftlig innkallelse til generalforsamling”

Informasjonskravet *”Plikt for aksjeutsteder (AS) til å sende skriftlig innkallelse til generalforsamling”* ble målt i basismålingen. Det ble da estimert at informasjonskravet medførte administrative kostnader på ca 175,6 millioner kroner. I løpet av oppdateringsperioden har det kommet krav om at innkallelsen til generalforsamlingen for aksjeselskaper også skal informeres om antall aksjer og stemmerettigheter i innkallelsen, samt at fullmakt til å stemme skal legges ved innkallelsen. Dette er estimert til å medføre en kostnadsøkning på 4,3 millioner kroner (2 prosent). Dette gir en kostnad i 2009 på 179,9 millioner kroner.

Kravet retter seg mot alle aksjeutstedere som er pliktige til å avholde generalforsamling og som dermed medfører plikt til å sende skriftlig innkallelse til denne til sine aksjonærer. De opplysningene som kreves i dag og som ikke var lovpålagte i 2006, nemlig krav om at det skal opplyses om antall aksjer og stemmerettigheter i innkallelsen, samt at det skal legges ved en fullmakt til å stemme ved hver innkallelse, er anslått til å ta 5 minutter å etterleve for hver innkallelse. Opplysningene om antall aksjer og stemmerettigheter er opplysninger aksjeutsteder allerede har tilgjengelig og gjengis kun i innkallingsbrevet. Videre skal det legges ved et fullmaktsskjema for hver innkallelse. Skjemaet er standardisert og tiden brukt er kun å finne det standardiserte skjemaet og legge dette ved øvrig utsendelse.

Populasjonen som er lagt til grunn i basismålingen består av antall avholdte generalforsamlinger i AS. Denne har ikke endret seg siden basismålingen, og denne utgjør til sammen 157.069 for mikrobedrifter og ikke-mikrobedrifter.

”Melding om sletting av enhet”

Som følge av at det har kommet en egen formell lov for samvirkeforetak, har dette kravet vært inkludert i denne oppdateringsmålingen. Kravene som tilhører denne lovgivningen er i utgangspunktet utformet over samme lest som aksjeloven, og slike registreringer ble i basismålingen inkludert under informasjonskravet *”Melding om sletting av enhet”* under Lov om enhetsregister.

Det er derfor ikke noe nytt i dette informasjonskravet, men nå da samvirke-loven har blitt opprettet er det korrekt at omkostningene for samvirkeforetak er plassert under denne loven. Plikten medfører derfor ikke økte omkostninger samlet sett da de administrative omkostninger som vedrører samvirkeforetak er trukket ut fra informasjonskravet *”Melding om sletting av enhet”* under Lov om enhetsregister og lagt under et selvstendig informasjonskrav under samvirke-loven. Omkostningene er separert ved å trekke ut 0,05 prosent av registreringene under *”Melding om sletting av enhet”* under Lov om enhetsregister og legge dem på *”Melding om sletting av enhet”* under samvirke-lova (0,05 prosent svarer til andelen av samvirkeforetak i forhold til den totale populasjonen av bedrifter som er omfattet av plikten på Lov om enhetsregister). Sett i forhold til situasjonen i 2006, medfører dette derfor en økning på 100 prosent på JD som følge av at kravet her figurerer som nytt.

Der er imidlertid ikke noen økning i samlede omkostninger for norsk næringsliv forbundet med denne plikten. Der er her kun snakk om en omfordeling av omkostninger, og for regelverksområdet JD har dette medført en kostnadsøkning på 759.000 kroner. Kostnadene forbundet med håndtering av dette kravet inkluderer 5000 kroner i eksterne kostnader til revisor for både ikke-mikrobedrifter og for mikrobedrifter. I tillegg kommer et tidsforbruk på 480 minutter for begge segment, utført av personell med akademisk bakgrunn med en timespris på 296 kroner. Populasjonen som omfattes av dette kravet er 12 ikke-mikrobedrifter, og 91 mikrobedrifter.

”Plikt for selskaper om forsikrings sertifikat”

Denne plikten er relatert til at et rederi nå må anskaffe en ansvarsforsikring som gjelder for eventuelle utslipp av bunkersolje, som følge av endringer i LOV 2007-12-21 nr 128: Lov om endringer i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (*sjøloven*) og om samtykke til ratifikasjon av den Internasjonale konvensjon 2001 om erstatningsansvar for bunkersoljesølskade (§186). Plikten gjelder for eiere av norskregistrerte skip med en bruttotonnasje over 1000 tonn. Tidligere var rederi pliktig til å inneha ansvarsforsikring i forhold til oljeutslipp fra skip som fraktet olje – i til-

legg til et sertifikat som bevis for at skipet var i besittelse av denne forsikringen. Fra og med november 2008 ble kravet om et sertifikat som bevis for at skipet også innehar ansvarsforsikring for utslipp av bunkersolje innført, slik at det per i dag finnes to sertifikater relatert til forsikring mot utslipp av olje fra skip. Bakgrunnen er at Norge har ratifisert den internasjonale Bunkersoljekonvensjonen fra 2001.

Når et rederi oppdaterer sin ansvarsforsikring – som alle skip med en bruttotonnasje over 1000 tonn må inneha, melder man til sin assurandør at man nå også vil utvide sin forsikring til å omfatte forsikring mot forurensning ved bunkersolje for sine skip. Som et bevis på at skipet er forsikret utsteder assurandøren et såkalt bluecard for hvert skip til rederiet. Et bluecard er avgjørende for å få utstedt et sertifikat fra Sjøfartsdirektoratet.

Etter å ha mottatt et bluecard fra sin assurandør, må så rederiet søke om å få et sertifikat fra Sjøfartsdirektoratet. Selve prosessen knyttet til dette er å sende inn en søknad, enten via papir eller elektronisk, der det opplyses om hvilke skip det søkes for. Det originale bluecard må sendes til Sjøfartsdirektoratet som bevis. Dersom rederiets forsikringsselskap er tilknyttet International Group of P&I Clubs, kan Sjøfartsdirektoratet sjekke status på forsikringen på nettsiden til den aktuelle P&I Club, og ettersending av originalt bluecard er dermed ikke nødvendig. Det er også et gebyr knyttet til utstedelse av sertifikatet på 2200 kroner per skip. Sjøfartsdirektoratet utsteder så et sertifikat per skip som skal arkiveres på rederiets kontor, og også være synlig om bord på skipet. Selve søknadsprosessen gjøres i all hovedsak per e-post. I noen tilfeller vil det være nødvendig å ettersende bluecard i posten, noe som vil medføre portokostnader. Samtidig skal det opplyses om at de aller fleste som vil være omfattet av dette kravet, benytter en assurandør som er tilknyttet International Group of P&I Clubs, og dermed ikke trenger å innsende bluecard.

Sjøfartsdirektoratet opplyser at de forventer rundt 1100 søknader per år, og vi har dermed satt populasjonen til 1100 for denne plikten. Det vurderes videre at ingen av disse rederiene kan karakteriseres som mikrobeidretter.

Når det gjelder ressursbruken blant rederiene i forbindelse med dette informasjonskravet, har vi på bakgrunn av intervju stadfestet at det går med tid til å sette seg inn i den nye plikten, samt forstå hvorfor denne forsikringen ikke var omfattet av den generelle forsikringen mot forurensning, samt innhente informasjon til søknaden. I tillegg kommer oppdatering av arkiv og prosedyrer. Det legges til grunn at denne tidsbruken beløper seg til 120 minutter. For selve søknadsprosessen er tidsbruken 10 minutter per søknad. Det legges til grunn at arbeidet utføres av medarbeidere med høyskoleutdanning, og dermed lagt til grunn en timespris på 240 kroner.

Disse kostnadene gjør at de administrative kostnadene for rederibransjen knyttet til å etterleve denne nye plikten om forsikringssertifikat, beløper seg til 528.000 kroner. Disse kostnadene vil være en 100 prosent økning fra 2006 – i og med at det er snakk om et nytt krav.

“Fusjon og fisjon - dokumentasjon - i henhold til allmennaksjeloven”

Som en følge av endringer i LOV 2007-12-21 nr 129: Lov om endringer i aksjeloven, allmennaksjeloven og enkelte andre lover (fusjon og fisjon over landegrensene) (§ 13-27, 13-28, 13-29) har populasjonen som omfattes av dette informasjonskravet økt med 10 – fordelt på fire forskjellige segment (fusjon ikke-mikrobeidretter, fusjon mikrobeidretter, fisjon ikke-mikrobeidretter, og fisjon mikrobeidretter). Den konkrete endringen av relevans er at også fusjoner og fisjoner på tvers av landegrenser nå også omfattes av de samme informasjonskrav som ble målt i 2006 – i forbindelse med allmennaksjeloven. Fusjon og fisjon over landegrenser følger samme mal som andre fusjoner etter allmennaksjeloven. Dette gjelder både fusjon/fisjon for norsk AS og også for norsk ASA som deltar.

Dette betyr at prosessen, og dermed tidsbruken rundt opplysninger i forbindelse med fusjon og fisjon fortsatt er den samme. Endringene i de administrative byrdene er relatert til populasjonsendringen – altså en økning på 10, som har ført til en økt totalkostnad for næringslivet. Økningen i de administrative byrdene i 2009, sett i forhold til 2006, er derfor 428 000 kroner, som følge av at fusjoner og fisjoner på tvers av landegrenser nå er omfattet av de samme kravene som fusjoner og fisjoner innad i Norge. Ekspertvurderinger har vært foretatt i forbindelse med denne oppdateringen. Dette medfører en endring på 8 prosent i forhold til målingen i 2006.

“Nyregistrering/endring i enhetsregisteret/foretaksregisteret” (Samvirkelova)

Som følge av at det har kommet en egen formell lov, har dette kravet blitt inkludert i denne oppdateringsmålingen. Kravene som tilhører denne lovgivningen er i utgangspunktet utformet over samme lest som aksjeloven, og kravene som er inkludert i denne målingen vil være i målt i forrige måling – under Lov om enhetsregistrering. Det er derfor ikke noe nytt i dette informasjonskravet, men nå da samvirkeforetak har blitt opprettet er det korrekt at omkostningene for samvirkeforetak er plassert under denne loven. For regelverksendringer under JD har opprettelse av dette informasjonskravet medført en økning i administrativ ressursbruk som følge av at bedrifter skal innmelde et stiftingsdokument, en omdanningsplan, og innmelding av foretaket til foretaksregistret.

Gjennom ekspertvurderinger har det blitt stadfestet at bedriftene, både ikke-mikrobedrifter og mikrobedrifter, har ekstern omkostning på 1500 kroner (kjøp av revisortjenester) i tilknytning til elektronisk melding om endring til Foretaksregisteret, i tillegg til et tidsforbruk på 100 minutter per endring per segment. Populasjonen for dette opplysningskravet er satt til 18. Arbeidet utføres av ansatte på ledernivå med en timespris på 325 kroner.

For elektronisk melding om nyregistrering til Foretaksregisteret er det også knyttet en ekstern omkostning på 1500 kroner (kjøp av revisortjenester) for både ikke-mikrobedrifter og mikrobedrifter. Tidsforbruket for begge segmenter knyttet til å innmelde en nyregistrering er satt til 230 minutter. Igjen har det vært benyttet ekspertvurdering. Populasjonen for dette opplysningskravet er satt til 7 (1 ikke-mikrobedrift og 6 mikrobedrifter). Arbeidet utføres av ansatte på ledernivå med en timespris på 325 kroner med assistanse fra ansatte med akademisk bakgrunn som har en timespris på 296 kroner.

Ved manuell innrapportering av endringer har det blitt stadfestet at bedriftene, både ikke-mikrobedrifter og mikrobedrifter, har ekstern omkostning på 1500 kroner (kjøp av revisortjenester). Ved manuell innrapportering om endring må man skille mellom tidsbruk for etterlevelse av kravet for ikke-mikrobedrifter og mikrobedrifter. Både ikke-mikrobedrifter (en populasjon på 55) og mikrobedrifter (en populasjon på 2) benytter 130 minutter på å håndtere kravet. Arbeidet utføres av ansatte med akademisk bakgrunn med en timespris på 296 kroner.

Ved manuell innrapportering av nyregistrering har det blitt stadfestet at bedriftene, både ikke-mikrobedrifter og mikrobedrifter, har ekstern omkostning på 1500 kroner (kjøp av revisortjenester). Begge segmentene benytter i tillegg 230 minutter på å håndtere kravet, og håndteringen foretas av personell med akademisk bakgrunn. Populasjonen for dette kravet er 2 ikke-mikrobedrifter og 14 mikrobedrifter. Begge segment benytter personell med akademisk bakgrunn til å utføre oppgavene med en timespris på 296 kroner. Til sammen medfører dette en økning på 233.000 kroner for regelverksområdet tilhørende JD i forbindelse med etterlevelse av dette informasjonskravet.

Plikten medfører likevel ikke økte omkostninger samlet for norsk næringsliv, da det er snakk om en omfordeling av kostnader mellom departement. Omkostningene er separert ved å trekke ut 0,05 prosent av registreringene under *"Melding om sletting av enhet"* under Lov om enhetsregister og lagt dem på *"Melding om sletting av enhet"* under samvirkelova (0,05 prosent svarer til andelen av samvirkeforetak i forhold til den totale populasjonen av bedrifter som er omfattet av plikten på Lov om enhetsregister). For JD har dette kravet i samvirkelova ført til en økning på 100 prosent.

"Plikt for selskap om medlemsregister" (Samvirkelova)

Som følge av at det har kommet en egen formell lov for samvirkeforetak, har dette kravet vært inkludert i denne oppdateringsmålingen, og dette er således et nytt informasjonskrav som gjelder for samvirkeforetak.

Plikten innebærer at alle medlemmer i et samvirkeforetak, samt deres eierandeler, skal være registrert i et register som skal oppbevares på samvirkeforetakets hovedkontor, samt gjøres tilgjengelig for enhver. Det har blitt benyttet ekspertvurderinger for å vurdere dette kravet. Som for alle krav knyttet til samvirkelova gir dette kravet en økning på 100 prosent som følge av ny lovgivning.

Kravet er helt identisk med informasjonskravet knyttet til *"Aksjeeierbok - i henhold til aksjeloven"* på aksjelovens (§ 4-5) måling, og er dermed ekspertvurdert på bakgrunn av dette. Det betyr at kostnadene forbundet med håndtering av dette kravet omfatter et tidsforbruk på 240 minutter

for både ikke-mikrobedrifter og mikrobedrifter, utført av personell med akademisk bakgrunn med en timespris på 296 kroner. Populasjonen som omfattes av dette kravet er 10 ikke-mikrobedrifter, og 76 mikrobedrifter. Samlet medfører det en kostnadsøkning på 102.000 kroner for norsk næringsliv.

“Plikt for aksjeutsteder (ASA) til å sende skriftlig innkallelse til generalforsamling”

Informasjonskravet *“Plikt for aksjeutsteder (ASA) til å sende skriftlig innkallelse til generalforsamling”* ble målt i basismålingen. Det ble da estimert at informasjonskravet medførte administrative kostnader på ca 13,098 millioner kroner. I løpet av oppdateringsperioden har det kommet krav om at innkallelsen til generalforsamlingen for allmennaksjeselskaper også skal informeres om antall aksjer og stemmerettigheter i innkallelsen, samt at fullmakt til å stemme skal legges ved innkallelsen. Dette er estimert til å medføre en kostnadsøkning på 13.000 kroner (0,1 prosent). Dette gir en kostnad i 2009 på 13.111 millioner kroner.

Kravet retter seg mot alle aksjeutstedere i allmennaksjeselskaper som er pliktige til å avholde generalforsamling og som dermed medfører plikt til å sende skriftlig innkallelse til denne til sine aksjonærer. De opplysningene som kreves i dag og som ikke var lovpålagte i 2006, nemlig krav om at det skal opplyses om antall aksjer og stemmerettigheter i innkallelsen, samt at det skal legges ved en fullmakt til å stemme ved hver innkallelse, er anslått til å ta 5 minutter å etterleve for hver innkallelse. Opplysningene om antall aksjer og stemmerettigheter er opplysninger aksjeutsteder allerede har tilgjengelig og gjengis kun i innkallingsbrevet. Videre skal det legges ved et fullmaktsskjema for hver innkallelse. Skjemaet er standardisert og tiden brukt er kun å finne det standardiserte skjemaet og legge dette ved øvrig utsendelse.

Populasjonen som er lagt til grunn i basismålingen består av antall avholdte generalforsamlinger i ASA. Denne har ikke endret seg siden basismålingen, og denne utgjør til sammen 472 for mikrobedrifter og ikke-mikrobedrifter.

“Plikt for forsikringsselskaper om skriftlig begrunnelse for avslag om forsikring”

Dette er et nytt informasjonskrav, som følge av endringer i LOV 2008-06-27 nr 65: Lov om endringer i lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler m.m. §§3-10, som pålegger forsikringsselskap å sende en skriftlig begrunnelse for avslag på forsikringssøknad til søker. Denne begrunnelsen skal gis uavhengig av om søknaden ble formulert muntlig eller skriftlig. Begrunnelsen skal inneholde informasjon om hvilke forhold som ligger til grunn for avslaget, samt opplysninger om eventuell praksis i selskapet, bransjenormer, lov eller forskrift, samt mulighet for å anke. Det skal opplyses om mulighet for å anke til Nemnden for Helsebedømmelse, som er en ekstern instans for bransjen.

Hovedsaklig har skriftlig informasjon om begrunnelse for avslag blitt praktisert også før dette informasjonskravet ble lovpålagt. Tidsbruken har imidlertid nå blitt en administrativ byrde, da det nå er lovpålagt å gi begrunnelse av denne typen. Som en del av forberedelsene til at kravet skulle innføres ble det gjennomført grundige utredninger i en arbeidsgruppe på tvers av flere selskap, blant annet i samarbeid med Nemnden for Helsebedømmelse, jurister og leger. Man formulerte så standardavslag for alle de sykdommene arbeidsgruppen vurderte som relevante for relevante for avslag. Denne ressursbruken omfattes ikke av denne målingen da den ikke er relatert til individuelle virksomheters håndtering av kravet. Standardavslaget ble så benyttet til å utforme en mal til bruk ved vurderinger av søknader, og malen benyttes også til opplæring av personell.

Selve håndteringen av informasjonskravet medfører en tidsbruk per avslag på 9 minutter som innebærer å formulere et avslagbrev, samt sende dette ut. Det skal legges til at i særdeles komplekse saker, kan tidsbruken øke betraktelig. Dette er kun i tilfeller der forsikringsselskapene ikke har informasjon tilgjengelig i form av statistikk og lignende, og dermed må benytte tid på å innhente statistisk materiale eller ekspertvurderinger – og forekommer meget sjelden. I tillegg til tidsbruk kommer en omkostning per avslag på 5,28 kroner i porto for utsendelse av avslag.

Det er lagt til grunn en populasjon på 122 avslag for ikke-mikrobedrifter og 100 avslag for mikrobedrifter, på bakgrunn av informasjon fra Finansnæringens Hovedorganisasjon. Videre er det lagt til grunn at arbeidsoppgavene knyttet til håndteringen av informasjonskravet utføres av personell med høyskoleutdanning – og dermed en timespris på 240 kroner.

Disse kostnadene, i tillegg til omkostninger ved å sende ut avslaget, medfører derfor en samlet administrativ kostnad for forsikringsbransjen på cirka 9000 kroner. Dette er en økning på 100 prosent, sett i forhold til 2006, i og med at informasjonskravet er nytt.

“Krav om tinglysning av pantedokument”

Dette kravet har ikke medført noen endring i administrativ byrde. Vi har allikevel valgt å kommentere dette kravet her da det arbeidet som er gjort faktisk oppleves som en reell forenkling for næringslivet til tross for at den tidsbruken virksomhetene bruker på etterlevelsen av kravet er den samme.

Dette informasjonskravet ble også målt i 2006 som en del av FOR-1995-11-03-875 Forskrift om tinglysning. Som et ledd i forsøket på å effektivisere prosessen rundt tinglysning av pantedokument, har det blitt igangsatt en prøveordning rundt elektronisk tinglysning av pantedokumenter – gjennom FOR 2007-05-03 nr 476: Forskrift om prøveprosjekt for elektronisk kommunikasjon ved tinglysning. Formålet med målingen av dette informasjonskravet er å avdekke i hvilken grad dette prøveprosjektet har bidratt til å effektivisere prosessen rundt tinglysning av pantedokumenter. Med dette menes pantedokumenter som omhandler borettslagsandeler, andre typer fast eiendom, samt sletting av pantedokumenter.

Elektronisk tinglysning kan potensielt muliggjøre en raskere behandling av tinglysningsprosessen. Prosessen for en bedrift som bruker elektronisk tinglysning starter med at bedriften samler inn opplysninger om en mulig kunde i sitt system. Deretter bruker de disse opplysningene til å skrive ut et pantedokument sammen med andre lånedokumenter. Dette undertegnes og sendes tilbake til bedriften fra kunden. Deretter sender bedriften pantedokumentet til Statens Kartverk, hvorpå Statens Kartverk tinglyser det. Eksempelvis: Statens Kartverk mottar dokumenter på en mandag, journalfører disse på tirsdag, konfirmerer på onsdag, og sender dokumenter tilbake innen fredag. Påfølgende mandag mottar bedriften dokumentet i konfirmert stand, og dette legges inn i bedriftens system.

Ved elektronisk tinglysning skal man kunne spare en dag ved hjelp av Statens Kartverks system som bedriftene har anledning til å bruke. Per i dag er kun en relativt simplifisert versjon av dette systemet tilgjengelig, men prosessen blir dermed som følger: en bedrift legger inn de relevante opplysninger i det elektroniske tinglysningssystemet, og får dette utfylt tilbake. Deretter sendes dette elektronisk til Statens Kartverk i tillegg til en kopi i posten, og påfølgende dag kan opplysningene lastes inn i systemet.

Oppdateringsmålingen har avdekket at prøveprosjektet ikke har bidratt til tidsbesparelser per i dag. Utfordringen ligger i at Statens Kartverk har utviklet en løsning for elektronisk signatur som bedriftene ikke vurderer som god nok, og dette medfører at signerte dokument fortsatt må ettersendes per post. Det skal understrekes at bedriften som deltar i prøveordningen er en stor bedrift, men samtidig er det kun én bedrift som deltar.

Tanken for fremtiden er at bedriftene samler opplysninger gjennom sine fagsystemer – for eksempel nettbanken. Deretter tilgjengeliggjøres dette elektronisk for kunden, hvorpå kunden kan signere elektronisk. Når dette er undertegnet kan dokumentet gå til tinglysning. Dokumentet kan tinglyses direkte. Denne løsningen ligger dog litt frem i tid.

Det er foretatt en endring i populasjonen fra målingen i 2006, tatt populasjonen som er omfattet av prøveprosjektet ut av målingen for 2006, og opprettet dette som et nytt segment. Populasjonen for prøveordningen om elektronisk tinglysning er 7431, og består utelukkende av ikke-mikrobedrifter. Det understrekes at dette tallet kun baserer seg på næringslivsrelevante tinglysninger. Tinglysninger som omfatter privatpersoner er ikke omfattet av dette tallet.

Proveprosjektet har ikke medført noen endringer i administrative byrder i den formen elektronisk tinglysning eksisterer i dag. På bakgrunn av intervju er tidsbruken for tinglysning elektronisk og manuelt vurdert til å ta like lang tid – det vil si 45 minutter som følge av at signaturer fortsatt må ettersendes manuelt. Slik sett har ikke prøveordningen medført noen endringer i forhold til 2006. Samtidig er det relevant å nevne at bedriften som deltar i prøveordningen per i dag er fornøyd med mulighetene dette gir – særlig gjelder dette at det går raskere å få tilbakemelding fra Statens Kartverk, og ønsker å utvikle mulighetene videre i samarbeid med myndighetene.

“Plikt for norske fabrikanter og importører av elektrisk utstyr å registrere seg hos sentral tilsynsmyndighet senest 8 dager etter virksomhetens etablering”

Dette kravet er ikke lenger gjeldende, som følge av endringer i FOR 1995-08-10 nr 713: Forskrift om elektrisk utstyr, § 15. Tidligere har tilsynsmyndighetene stilt krav om at norske fabrikanter og importører skulle registrere seg ved etablering ved å benytte et fastsatt skjema. Tilsynsmyndighet er Direktoratet for Sikkerhet og Beredskap. Dette skjemaet inneholdt krav til basisdata om firma, og skulle fylles ut med underskrift og stempel. Videre skulle det redegjøres for person som ivaretar oppfølging av firmaets intern- kontrollsystem, i tillegg til en bekreftelse på internkontroll og navnet på den person som sørger for at internkontrollrutinene følges. Bedriftene var også pålagt å redegjøre for de produktgrupper som omsettes i regi av bedriften.

Det går med intern tid til å finne frem opplysninger om foretaket og hvilke varegruppe man importerer/ produserer, samt beskrive disse og sende dette inn/ arkivere det. Bedriftene opplevde tidligere at det gikk med intern tid (20 minutter) til å finne frem opplysninger om foretaket og hvilke varegruppe man importerer/ produserer, samt beskrive disse og sende dette inn/ arkivere det. Som følge av at denne plikten nå er opphevet og skjemaet slettet, har dette medført en reduksjon på 41 000 kroner. Sett i sammenheng med målingen fra 2006, er dette en reduksjon på 100 prosent i og med at kravet ikke lenger er gjeldende.

“Innsendelsesplikt til Tilsynsrådet”

Informasjonskravet *“Innsendingsplikt til Tilsynsrådet”* ble målt i basismålingen. Det ble da estimert at informasjonskravet sto for administrative kostnader på ca 9 millioner kroner. Som et ledd i regjeringens forenklingsarbeid, er fristen for innsending av denne typen meldinger blitt endret fra 1. april til 30. april. Dette skjedde gjennom lovendring 1.1.2009. Formålet var å samordne innsendingen til tilsynsrådet med innsending av selvangivelse, noe man antok skulle gi redusert intern tidsbruk og lavere revisorregning. Kartleggingen bekrefter denne antakelsen, og har avdekket en kostnadsreduksjon på om lag 2 millioner kroner (22 prosent). Kostnadene beløper seg i dag til ca 7 millioner kroner.

Kravet retter seg mot advokatvirksomheter, som hvert år plikter å sende inn årsregnskap, årsberetning, revisjonsberetning og *“egenerklæring med revisoruttalelse”* til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet. I basiskartleggingen ble det lagt til grunn at advokatvirksomhetene bruker 55 minutter internt, samt 2000 kroner i revisorutgifter på å oppfylle kravet. Det er i oppdateringsmålingen identifisert tidsbesparelser hos revisor, slik at de eksterne utgiftene er redusert til 1500 kroner. Den interne tidsbruken er beholdt.

Tilbakemeldingen fra dem som har dratt nytte av den utsatte fristen er utelukkende positiv. De positive effektene oppleves både for advokatvirksomheten og for revisoren. For advokatvirksomheten oppleves det mindre arbeidspress i perioden før fristen utløper, da de får mulighet til å planlegge ressursbruken til å fremskaffe nødvendig informasjon på en bedre måte. Kvantitativt er det vanskelig å anslå denne effekten, og den interne tidsbruken fra basiskartleggingen er derfor beholdt. Utvidet frist i samsvar med innsendelse av selvangivelse oppleves også rent intuitivt mer fornuftig, og tiltaket er derfor med på å fjerne irritasjon.

Intervjuer med revisorer har avdekket at tiltaket er tidsbesparende for denne gruppen. Eksterne kostnader er derfor redusert fra 2000 kroner til 1500 kroner. Den reduserte tidsbruken kommer av at revisoren får nødvendig informasjon vedrørende innsendelse til Tilsynsrådet samtidig med nødvendig informasjon tilknyttet selvangivelse, noe som reduserer tidsbruken på å bearbeide informasjonen.

Det har videre blitt påpekt at den utsatte fristen har positiv effekt på den generelle kvaliteten av revisjonen. Lengre tidsfrist og mindre press i rapporteringsfasen vil sikre at opplysninger fra advokatvirksomheten til revisoren holder et høyere kvalitetsnivå.

13.4 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)

I dette avsnittet viser vi utviklingen i fordelingen på hhv A-, B- og C-kategorisering fra 2006 til 2009. A-kategorisering kan i sin helhet tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk, B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere og C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter.

I tabellene under presenteres kostnadene per regelverksområde med fordeling på henholdsvis kostnader som følger i sin helhet av internasjonalt lovverk (A), kostnader knyttet til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der de enkelte landene står fritt til å formulere krav til opplysninger bedriftene skal levere (B) og kostnader knyttet til lovverk som i sin helhet følger av nasjonale lover og forskifter (C) i prosent for både 2006 og 2009. Det presiseres at andelen for de tre ulike kategoriene regnes ut med utgangspunkt i totalkostnaden for henholdsvis 2006 og 2009. En økning i prosentvis andel for en kategori vil ikke derfor nødvendigvis si at kostnaden for den ene kategorien øker – det kan like gjerne være at kostnaden for den ene eller de to andre kategoriene er redusert. Tilsvarende vil ikke en reduksjon i prosentvis andel for en kategori nødvendigvis bety en reduksjon i kostnadene for denne kategorien – det kan like gjerne bety en økning i kostnad som følge av nye/ endrede krav for en eller de to andre kategoriene.

Tabell 13.4 - administrative kostnaders opprinnelse JD 2006 - 2009

	2006			2009		
Regelverksområde	A	B	C	A	B	C
Diverse regelverk under JD	6,0 %	0,0 %	94,0 %	5,9 %	0,0 %	94,1 %
HMS	0,0 %	18,6 %	81,4 %	0,0 %	18,6 %	81,3 %
Selskapslovgivningen	0,5 %	0,0 %	99,5 %	0,5 %	15,7 %	83,8 %
Patent, varemerke og design	2,8 %	0,0 %	97,2 %	2,8 %	0,0 %	97,2 %
El-tilsyn	20,5 %	0,6 %	78,8 %	20,5 %	0,6 %	78,8 %
Bank og forsikring	27,0 %	10,7 %	62,3 %	27,0 %	10,7 %	62,3 %
Retts hjelp	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
Total	10,2 %	4,0 %	85,7 %	10,2 %	12,7 %	77,0 %

Som tabellen viser er fordelingen mellom de tre kategoriene lik for alle regelverksområdene, foruten regelverksområdet "selskapslovgivningen", i 2006 og i 2009. For disse regelverksområdene har det også kun vært en marginal kostnadsøkning. For regelverksområdet "selskapslovgivningen" ser man derimot en forskyvning fra kostnader som i sin helhet skyldes nasjonalt lovverk (C) til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der det er opp til det enkelte land å utforme selve lovteksten (B). Denne forskyvningen skyldes at kravene til allmennaksjeselskaper og aksjeselskaper om å sende ut skriftlig innkallelse til generalforsamling har kommet inn under det såkalte MiFID-regelverket. Dette er regelverk der formålet i regelverket er definert i internasjonal lovgivning, men der det er opp til det enkelte land å utforme lovteksten (B). Kravene om skriftlig innkallelse til generalforsamling ble også målt i 2006, men da under lovverk som i sin helhet kan henføres til nasjonal lovgivning (C). Vi ser derfor en forskyvning på 15,7 prosent fra kostnader som i sin helhet skyldes nasjonalt lovverk (C) til kostnader som skyldes lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk (B).

Den nevnte forskyvningen under regelverksområdet "selskapslovgivning" har også virkning for den totale fordelingen av kostnader mellom de tre kostnadskategoriene. Vi ser at vi har fått en forskyvning av kostnader som i sin helhet skyldes nasjonalt lovverk (C) (fra 85,7 prosent i 2006 til 77,0 prosent i 2009) til kostnader som skyldes lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der det er opptil det enkelte land å utforme selve lovteksten (B) (fra 4,0 prosent i 2006 til 12,7 prosent i 2009).

Det er viktig å understreke at det er mulig å gjøre noe med innrapporteringsmetoden for kravene, også for krav henført til lovverk som henholdsvis skyldes internasjonalt lovverk (A) og lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der landene selv står fritt til å formulere lovverket (B), da innrapporteringsmetoden helt og holdent styres av nasjonale myndigheter. Ved å øke graden av digitalisering for krav som skal innrapporteres kan kostnadene som henføres til de tre kategoriene reduseres.

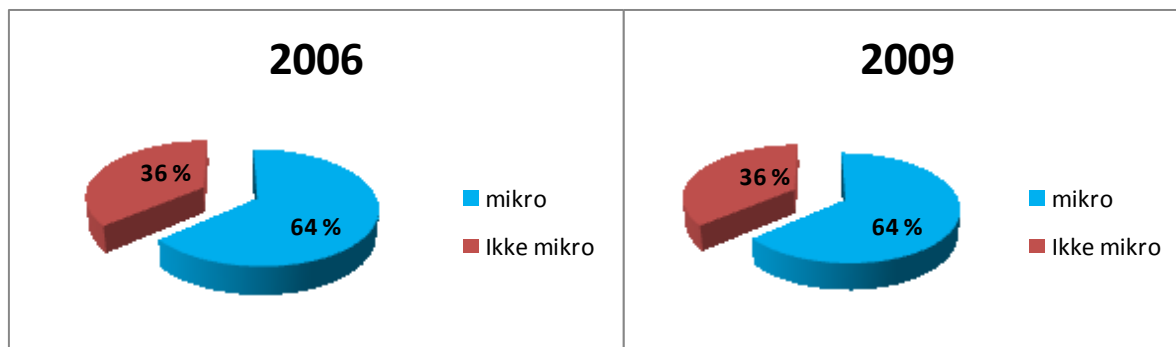
Det understrekes videre at man i denne målingen kun måler endringer dersom endringer i lovteksten innebærer reelle endringer i etterlevelsen av lovverket. Dersom kun ordlyd endres uten at dette har betydning for hvordan lovverket etterleves eller for populasjonen av virksomheter som skal etterleve lovverket, vil ikke disse endringene fanges opp og dermed heller ikke endring-

er i kategorisering av kostnader. Videre, dersom endringer/ innføring av internasjonalt lovverk allerede er dekket gjennom det nasjonale lovverket vil heller ikke disse endringene fanges opp og da heller ikke endringer i kategorisering av tilhørende kostnader. Slik sett er det derfor en mulighet for at kostnadene knyttet til nasjonalt lovverk (C) overvurderes i forhold til kostnader som skyldes lovverk der formålet er gjengitt i internasjonalt lovverk, men der det er opp til de enkelte land å formulere lovteksten (B) eller kostnader som skyldes regelverk som i sin helhet er definert i internasjonalt lovverk (A).

13.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse

I figuren under viser vi hvordan økningen i kostnader påvirker fordelingen av kostnader mellom mikrobidrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobidrifter (fem ansatte eller flere).

Figur 13.1 – administrative kostnader fordelt på størrelse JD 2006 - 2009

Som vi ser av figuren over er det ikke kommet vesentlige endringer i forholdet mellom mikrobidrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikro bedrifter (fem ansatte eller flere). Både i 2006 og 2009 hadde mikro og ikke-mikro bedrifter henholdsvis 64 prosent og 36 prosent av de samlede kostnadene.

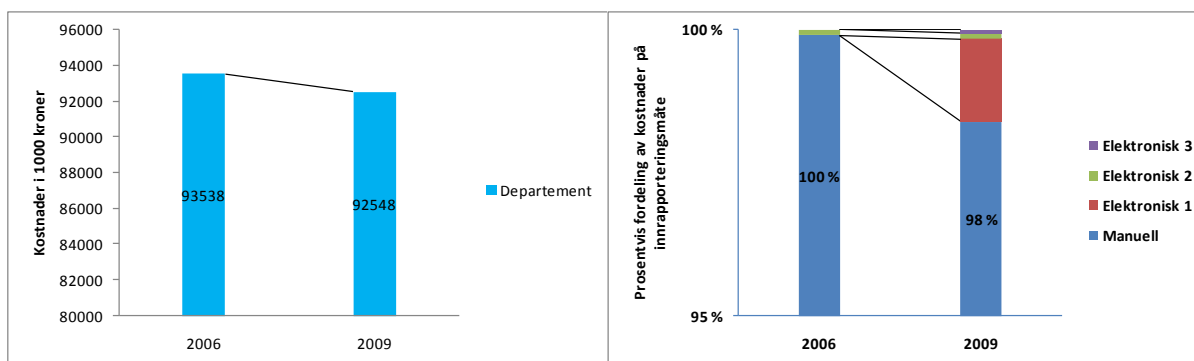
Det at det ikke er en endring i forholdet mellom administrative kostnader for mikro bedrifter og ikke-mikro bedrifter er også et funn i seg selv. Det er et uttalt mål å redusere de administrative byrdene for mikrobidrifter spesielt. Når fordelingen av kostnader mellom mikrobidrifter og ikke-mikrobidrifter ikke endrer seg tyder dette på at denne målsettingen ikke er nådd i måleperioden.

13.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte

I

figur 13.2 under viser vi utviklingen i kostnader knyttet til innrapporteringsmåter. Dette gjelder kun de kostnader der man skal rapportere inn til myndighetene, ikke for eksempel dokumentasjon som kun skal være tilgjengelig.

Figur 13.2 – administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte JD 2006 - 2009

Figuren til venstre ovenfor viser totale kostnader i tusen kroner for de kostnadene som er knyttet til innrapportering av informasjon til myndighetene. Denne typen kostnader synker fra ca 93.538.000 kroner i 2006, til ca 92.548.000 kroner i 2009 – altså en reduksjon på omkring en million kroner. Dette dreier seg om en reduksjon på omkring to millioner som utgår fra reduksjo-

nen i *"Innsendelsesplikt til Tilsynsrådet"*. Ca en million av denne reduksjonen blir spist opp av nye rapporteringsplikter knyttet til Selskapslovgivningen.

Figuren til høyre ovenfor viser fordelingen av kostnadene mellom fire typer innrapportering²⁸, se også metodeavsnittet for nærmere definisjon. Figuren viser at mens tilnærmet 100 prosent av kostnadene i 2006 utgikk fra manuelle innrapporteringsmetoder, er dette sunket til ca 98 prosent i 2009, med en tilsvarende økning for elektronisk innrapportering, med hoveddelen av økningen knyttet til type elektronisk 1. Denne endringen skyldes primært prøveordningen om digital tinglysning som har økt andelen av elektroniske innsendelser på informasjonskravet "Krav om tinglysning av pantdokument".

²⁸ Det er fire innrapporteringsmåter man opererer med i standardkostnadsmodellen. Manuell rapporteringsmåte er rapportering som fylles ut på papir eller gjennom et enkelt datasystem (Word ol.), og som så sendes inn med brev eller faks. Elektronisk 1 kan fylles ut på maskin, men må skrives ut og signeres før fysisk innsending som CD, e-post vedlegg el. Elektronisk 2 er rapportering som er tilgjengelig på web for utfylling og innsending, men hvor det ikke er noen form for forhåndsutfylling av rapporteringen. Den siste rapporteringsmåten er elektronisk 3 hvor man rapporterer på web eller gjennom egne fagsystemer, og hvor rapporteringen er forhåndsutfyllt så langt som det er mulig.

14. LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET

I det følgende kapittelet omtales utviklingen i næringslivets administrative byrder under Landbruks- og matdepartementet (LMD) i perioden 2006 til 2009. Det gjøres oppmerksom på at det er gjort avgrensninger i forhold til hvilke regelverksområder som er målt – hovedsakelig basert på hva som ble kartlagt i basismålingen i 2006 (se avsnitt 2.1 for nærmere beskrivelse). I 2006 ble byrdene målt til å utgjøre 583,3 millioner kroner. Etter en liten kostnadsreduksjon på 2,6 millioner, ligger byrdene nå på 580,7 millioner kroner. Hoveddelen av denne reduksjonen kommer av opphevelse av informasjonskravet om innsending av vaktrapport/vaktregning for veterinærer.

I avsnitt 14.1 gis det en overordnet beskrivelse av LMD. Deretter kommer to avsnitt som beskriver utviklingen i administrative byrder: Først en overordnet beskrivelse i avsnitt 14.2, og deretter en mer detaljert gjennomgang av de største endringene på informasjonskravsnivå i avsnitt 14.3. I de påfølgende avsnittene brytes utviklingen ned i utvalgte parametre; *opprinnelse* (nasjonalt versus internasjonale lovverk) i avsnitt 14.4, påvirkning på henholdsvis *mikro- og ikke-mikrobedrifter* (avsnitt 14.5), og fordeling på *innrapporteringsmåte* (elektronisk og manuell) i avsnitt 14.6. Til sist beskrives bedriftenes opplevde irritasjonsbyrder og forslag til forenklinger (14.7).

14.1 Kort om Landbruks- og matdepartementet

LMD har hovedansvaret for å ivareta helheten i regjeringens mat- og landbrukspolitikk. Matpolitikken skal sikre forbrukeren trygg mat av riktig kvalitet gjennom en sunn matproduksjon, og legge til rette for et ernæringsmessig fullgodt kosthold. Landbrukspolitikken omfatter arealforvaltning, jord- og skogbruk, husdyrhold, reindrift og utvikling av nye næringer med utgangspunkt i landbruket. Landbrukspolitikken skal sikre ressursgrunnlaget for landbruksproduksjon, utvikle kunnskapsgrunnlaget og medvirke til verdiskaping og sysselsetting i hele landet med utgangspunkt i landbruket og landbruksbaserte produkter.

Av endringene som er målt er det hovedsakelig innføringen av plikt for virksomhet å vedlegge skriftlig informasjon om dyret som medfører den største kostnadsøkningen. Denne kostnaden retter seg mot dyrebutikker eller zoobutikker som selger dyr til forbruker og går ut på at ved et salg er disse butikkene pliktige til å gi skriftlig informasjon om dyrearten til kjøper. Av andre endringer som er målt er det hovedsakelig opphevelsen av informasjonskravet innsending av vaktregning/ vaktrapport til Mattilsynet som medfører den største reduksjonen på LMDs område. Dette skyldes opphevelse av hele forskriften om veterinærvakt da kommunene overtok ansvaret for denne tjenesten 1. januar 2008.

Nedenstående Tabell 14.1 viser endringene som inngår i oppdateringsmålingen. De krav som betegnes som "nye" er krav som er innført i kartleggingsperioden. "Endrede" krav er krav som allerede er kartlagt i basismålingen, men der det enten har kommet utvidede eller reduserte dokumentasjonskrav under allerede eksisterende krav eller eventuelt en populasjonsendring for virksomheter som skal etterleve kravet. Kategorien "utgå" omhandler krav som er målt i basismålingen, men som er tatt ut av lovverket og derfor ikke medfører noen administrativ kostnad for det private næringsliv lenger.

Kravene er kategorisert i regelverksområder. Dette er gjort for å forsøke å gruppere kravene slik at beslektede krav legges inn under samme regelverksområde. Navnene på regelverksområdene ble definert i basismålingen og er ikke endret i oppdateringsmålingen. For LMD er det definert seks regelverksområder - "Dyrehelsepersonell", "Jordbruk", "Matsikkerhet", "Næringsmiddelovgivning", "Reindrift" og "Skogbruk".

Se også avsnitt 14.3 der de ulike informasjonskravene vises med tilhørende regelverksområde.

Som det kan leses av tabellen under inngår det 11 nye informasjonskrav, 11 endrede informasjonskrav, samt fire opphevede informasjonskrav i denne kartleggingen.

Tabell 14.1- Endrede informasjonskrav LMD 2006-2009

Landbruks- og matdepartementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
Dyrehelsepersonell	3	0	2	5
Jordbruk	8	2	0	10
Matsikkerhet	0	5	0	5
Næringsmiddelavgivning	0	1	2	3
Reindrift	0	0	0	0
Skogbruk	0	3	0	3
Total	11	11	4	26

14.2 Utviklingen i de administrative omkostningene

I dette avsnittet beskrives de aggregerte kostnadene for basismålingen (2006) og oppdateringsmålingen (2009) for LMD som helhet fordelt på de underliggende regelverksområdene. Kostnadene som oppgis i tabellen under er kostnader per regelverksområde per år. Endringer som vises er dermed endringer i disse årlige kostnadene.

Utviklingen i kostnader vises i tabellen under der man først ser hva kostnaden (i tusen kroner) var per 1. september 2006 og hva den er per 1. september 2009, samt som prosentvis reduksjon eller økning fra måletidspunktet 1. september 2006 til 1. september 2009.

Tabell 14.2 - Kostnader per regelverksområde LMD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Landbruks- og matdepartementet	Omstillings kostnader	2006	2009	Utvikling
		Administrative kostnader	Administrative kostnader	
Dyrehelsepersonell	-	120 827	121 882	0,9 %
Jordbruk	-	386 919	386 461	-0,1 %
Matsikkerhet	-	47 073	46 717	-0,8 %
Næringsmiddelavgivning	-	5 528	3 656	-33,9 %
Reindrift	-	10 364	10 364	0,0 %
Skogbruk	-	12 590	11 577	-8,0 %
Total	-	583 301	580 656	-0,5 %

Av tabellen over framgår det at kostnadene totalt sett for alle regelverksområdene har hatt en liten nedgang for LMDs regelverk på omkring 2,6 millioner kroner i oppdateringsperioden - noe som tilsvarer en reduksjon på 0,5 prosent.

Videre ser man av tabellen at det har vært en reduksjon i kostnader knyttet til regelverksområdet "næringsmiddelavgivning" på nesten 34 prosent. Denne reduksjonen knytter seg til forskrift om fastsettelse av nedsatte tollsatser ved import av industrielt bearbejdede jordbruksvarer og kravet "§ 9 Sendte råvaredeklarasjon til SLF ved import av ferdigvarer". Tidligere var det kun mulig å sende inn ulike skjema manuelt. Nå har Statens Landbruksforvaltning og Altinn i tillegg utarbeidet et elektronisk skjema med den hensikt å gjøre det enklere å sende inn blant annet råvaredeklarasjon.

Man kan også lese ut i fra tabellen at det har vært en reduksjon i kostnader knyttet til regelverksområdet "skogbruk" på 8 prosent. Denne reduksjonen knytter seg til tre ulike skjema tilhørende forskrift om skogfond o.a. Reduksjonen skyldes at tre av informasjonskravene innebærer en søknadsplikt som i basismålingen ble sendt inn ved manuelt skjema. Nå er det utarbeidet et elektronisk skjema gjennom Statens Landbruksforvaltning og Altinn med den hensikt å gjøre det enklere å søke om midler fra Skogfondet for virksomhetene som kan søke på dette. Det rapporteres fra Statens Landbruksforvaltning at omtrent 30 prosent av søknadene leveres elektronisk.

For de øvrige regelverksområdene er det kun små endringer som ikke medfører en særlig økning eller reduksjon i kostnadene totalt sett.

14.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå

I dette avsnittet viser vi utviklingen av de administrative omkostningene på informasjonskravsnivå.

Tabell 14.3- Største endringer på informasjonskravsnivå LMD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Landbruks- og matdepartementet	Lov/forskrift	§	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006	2009	Forskjell	Utvikling
					Administrative kostnader	Administrative kostnader		
Dyrehelsepersonell	FOR 1985-01-10 nr 17: Forskrift om velferd for dyr ved ervervsmessig omsetning.	§4	Plikt for virksomhet å vedlegge skriftlig informasjon om dyret	-	-	3 613	3 613	100 %
Jordbruk	FOR 2008-07-18 nr 815: Forskrift om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel	§5	Plikt for virksomheter å søke om tilskott til miljøvennlig spredning av gjødsel	-	-	36	36	100 %
Dyrehelsepersonell	Forskrift om veterinærsvakt. (FOR- 2005-03-09-224 LMD) FOR-2001-12-21-1647 - Forskrift om fastsettelse av nedsatte tollsatser ved import av industrielt bearbeidede	§4	§4 Innsending av vaktregning/vaktrappo rt til Mattilsynet	-	2 486	-	-2 486	-100 %
Næringsmiddelavgivning	jordbruksvarer.	§9	§ 9 Sende råvaredeklarasjon til SLF ved import av ferdigvarer	-	2 909	1 758	-1 150	-40 %
Skogbruk	FOR-2006-07-03-881: Forskrift om skogfond o.a.	§11	§ 11 Krav om utbetaling fra skogfondet og søknad om tilskudd til skogkultur	-	3 618	2 905	-713	-20 %
Næringsmiddelavgivning	FOR 2006-11-16 nr 1329 Forskrift om frakttilskott på slakt	§2	§ 2Frakttilskudd ved transport til engroshandlarar	-	361	0	-361	-100 %
Næringsmiddelavgivning	FOR 2006-11-16 nr 1329 Forskrift om frakttilskott på slakt	§3	§3 Frakttilskudd ved transport av nedskoren vare	-	361	0	-361	-100 %
Jordbruk	FOR-2000-12-01-1333 Forskrift om plantehelse	§19	Plikt for importør av planter og øvrige smittebærere om å sende melding til	-	600	300	-300	-50 %
Jordbruk	FOR 2005-01-24 nr 53 Forskrift om midler til bygdeutvikling	§4	§ 4 Søknad om bygdeutviklingsmidler (investeringer)	-	8 075	7 809	-266	-3 %
Skogbruk	FOR-2006-07-03-881: Forskrift om skogfond o.a.	§ 11	Utbetaling fra skogfond til udekkede investeringer	-	891	721	-170	-19 %
Totalt (ti største endringer)				-	19 301	17 144	-2 157	

Tabellen over viser informasjonskravet, med henvisning til hvilket regelverksområde og hvilken lov/hjemmel kravet har, kostnadene for det enkelte krav for henholdsvis basismålingen og oppdateringsmålingen, samt utvikling i henholdsvis endring i kostnad og prosent. Tallene er ikke per bedrift, men den aggregerte summen for hele populasjonen kravet rettes mot.

“§4 Plikt for virksomhet å vedlegge skriftlig informasjon om dyret”

Informasjonskravet “§4 plikt for virksomhet å vedlegge skriftlig informasjon om dyret”, fra *FOR-1985-01-10 nr 17: Forskrift om velferd for dyr ved ervervsmessig omsetning*, er et nytt informasjonskrav som medfører den største kostnadsøkningen i denne kartleggingen. Det nye kravet medfører en kostnadsøkning av de administrative byrder på samfunnsnivå på 3,6 millioner kroner, eller ca 16 000 kroner årlig på virksomhetsnivå. Kravet er avledet av norsk lovgivning.

Forskriften gjelder blant annet omsetning av dyr fra dyreforretning, handelsfjøs og auksjonsforretninger.

I følge informasjonskravet, "plikt for virksomhet å vedlegge skriftlig informasjon om dyret", skal dyrebutikker vedlegge skriftlig informasjon om det dyret som selges vedrørende den aktuelle dyrearts mentale og fysiske behov, krav til levested og stell.

Helt konkret etterleves kravet ved at skriftlig informasjon blir gitt til kjøper ved salg av dyr. Kostnaden er beregnet ut fra antall solgte dyr per dyrebutikk i Norge. Populasjonen som er lagt til grunn er antall solgte dyr i gjennomsnitt per dag multiplisert med antall virksomheter. Utgangspunktet er fem solgte dyr hver dag. Populasjonen for antall virksomheter er oppgitt til å være 219. Dette tilsvarer 1095 solgte dyr per dag (dette tallet omfatter ikke akvariefisk). Tiden er estimert til fire minutter til å skrive ut, eller finne frem, og overlevere den skriftlige informasjonen til kjøper. Videre er det estimert at virksomheten har åpent 300 dager i året. Det som ikke er tatt med i beregningen er eventuell muntlig informasjon som gis i tilknytning til utdeling av skriftlig informasjon. I intervju med virksomheter som selger dyr vektlegger de videre at den muntlige informasjonen som gis er like viktig som den skriftlige, men da dette ikke er pålagt gjennom lovverket er det ikke tatt med i tids- og kostnadsberegningene.

Den skriftlige informasjonen som deles ut er som oftest ulike brosjyrer som er utarbeidet av Mattilsynet om ulike dyrearter eller informasjon hentet og skrevet ut fra Mattilsynets nettsider. De ulike dyrebutikkene bestiller selv de brosjyrer de trenger. I noen butikker trykkes det også opp egne informasjonsbrosjyrer. Det uttrykkes for øvrig fra bransjeforeningen Norges Zoohandlers bransjeforening (NZB) at brosjyrene og den informasjonen som kommer fra myndighetene er god, og at bransjeforeningen også er bidragsyter i utarbeidelsen av brosjyrene.

Videre oppleves ikke denne plikten som et særlig byrdefyllt krav. Informasjon om dyret er noe man uansett gir, og ville gitt, til forbruker ved salg av et dyr.

"§5 Plikt for virksomheter å søke om tilskott til miljøvennlig spredning av gjødsel"

Informasjonskravet "§5 plikt for virksomheter å søke om tilskott til miljøvennlig spredning av gjødsel" fra FOR- 2008-07-18 nr 815: *Forskrift om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel*, er et nytt informasjonskrav som medfører den nest største kostnadsøkningen i denne kartleggingen. Det nye kravet medfører en kostnadsøkning for de administrative byrder på samfunnsnivå tilsvarende ca 36 000 kroner – noe som utgjør ca 81 kroner per søknad som virksomheter sender inn årlig. Kravet er avledet av norsk lovgivning.

Forskriften har til formål å bidra til at husdyrgjødsel spres på miljøvennlige måter som reduserer utslipp til luft, forurensning av vann og gir minst mulig luktulemp. Spredningen skal foregå slik at mest mulig av næringsstoffene i gjødselen gjøres tilgjengelig for plantevekst. Kravet som knyttes til denne forskriften er en del av et prøveprosjekt i deler av Buskerud, Hedmark, Rogaland og Sogn og Fjordane.

Kravet er knyttet til søknadsplikten som følger av at man ønsker å motta tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel. Kostnaden knyttes da til det å skrive søknaden på eget fastsatt skjema fra Statens Landbruksforvaltning og sende dette inn med de vedlegg som kreves. Totale søkere i 2008 var 450 virksomheter/ bønder hvor tidsbruken til søknadsplikten er 30 minutter per søknad. Skjemaet er et manuelt skjema som skrives ut fra Statens Landbruksforvaltning og sendes med post til den kommunen hvor driftssenteret ligger.

"§4 Innsending av vaktregning/vaktrapport til Mattilsynet"

Informasjonskravet "§4 innsending av vaktregning/vaktrapport til Mattilsynet" fra FOR- 2005-03-09 nr 224: *Forskrift om veterinærvakt*, er et opphevet informasjonskrav og medfører den største reduksjon på LMDs område. Endringen medfører en lettelse i administrative kostnader på totalt nesten 2,5 millioner kroner på aggregert samfunnsnivå, mens det for de virksomheter som tidligere var omfattet av dette informasjonskravet vil få en lettelse i de administrative kostnader på drøye 7000 kroner.

Kravet var knyttet til de veterinærer som deltok i en vaktordning for veterinærere i et vaktdistrikt administrert av Mattilsynet og hvor Mattilsynet var den myndighet det skulle rapporteres til. Opphevelsen av denne forskriften skyldes at kommunene selv ansvaret for å etablere veterinærvaktordninger fra 1. januar 2008. Tilfredsstillende tilgang på veterinærtjenester er viktig både for landbruket og befolkningen generelt. De siste årene har noen distriktskommuner med dårlig næringsgrunnlag for veterinærtjenester opplevd at det har vært vanskelig å få veterinærer til å

etablere seg i området. For å bidra til løsning av dette problemet foreslo et utvalg i 2004 å etablere et kommunalt ansvar for tilgang på veterinærtjenester. Videre var et av hovedargumentene at det er svært store variasjoner i behovene knyttet til en veterinærordning, samt at dette er i tråd med nærhetsprinsippet om å legge ansvaret for ulike velferdstjenester på lavest mulig effektive nivå.

“ §9 Sende råvaredeklarasjon til SLF ved import av ferdigvarer ”

Informasjonskravet “§9 Sende råvaredeklarasjon til SLF ved import av ferdigvarer” fra FOR-2001-12-21 nr 1647: *Forskrift om fastsettelse av nedsatte tollsatser ved import av industrielt bearbejdede jordbruksvarer* er et endret informasjonskrav. Formålet med forskriften er å regulere fastsetting av nedsatte tollsatser, herunder også tollfritak, i forhold til den tariffbestemte innførselstollen ved import av industrielt bearbejdede jordbruksvarer.

Det endrede kravet medfører den nest største reduksjon på LMDs område. Dette som en følge av et digitaliseringsinitiativ der innsendingene er gjort tilgjengelig via Altinn. Innføringen av elektronisk rapportering for dette informasjonskravet medfører en reduksjon av tidsforbruket for de som leverer elektronisk på omtrent 2/3 i forhold til tidsforbruket knyttet til manuell rapportering. Tidsforbruket forventes å synke ytterligere i forhold til hvor ofte man sender inn en slik råvaredeklarasjon da informasjon og tidligere innsendte søknader lagres elektronisk, og man kan hente opp igjen den lagrede informasjonen ved senere innsendinger. Tidsforbruket ved manuell innsending var satt til å ta omtrent 88 minutter per skjema og innsending, mens det nå er estimert til å ta 30 minutter til sammen per elektronisk innsendte skjema. Det er Statens Landbruksforvaltning som administrerer denne elektronisk rapportering ved import av jordbruksvarer. Det er drøye 60 prosent av innkomne råvaredeklarasjoner som sendes inn elektronisk. Dette tallet forventes å stige. Endringen medfører en lettelse i de administrative kostnader på totalt 1,1 millioner kroner på aggregert samfunnsnivå.

“§11 Krav om utbetaling fra skogfondet og søknadstilskudd til skogkultur”

Informasjonskravet “§11 krav om utbetaling fra skogfondet og søknadstilskudd til skogkultur” fra FOR-2006-07-03 nr 881: *Forskrift om skogfond o.a.* er et endret informasjonskrav. Forskriften gjelder for all skog og skogmark, samt de som driver skogvirke i form av massevirke, sagtømmer og spesialvirke av både bartre og lauvtre, under dette juletre, pyntegran, virke til ved og til annen produksjon av biobrensel. Formålet til forskriften er å sikre finansiering av en bærekraftig forvaltning av skogsressursene gjennom tvungen avsetning av midler til skogfondet.

Endringen i informasjonskravet medfører den største lettelse innenfor regelverksområdet “Skogbruk”, samt den tredje største reduksjon på LMDs område. Reduksjonen følger av et digitaliseringsinitiativ med navnet “Skogfondssystemet” som er gjort tilgjengelig via Altinn. Det er Statens Landbruksforvaltning som administrerer Skogfondet og Skogfondssystemet. Manuell innsending av skjemaet som skal sendes inn i forbindelse med dette informasjonskravet tar drøye 60 minutter. Dette reduseres til drøye 20 minutter ved elektronisk innrapportering gitt at man har de nødvendige opplysninger. Det er omtrent 1/3 av skjemaene som sendes inn elektronisk. Til sammen medfører endringen en lettelse av de administrative kostnader på drøye 700 000 kroner på samfunnsnivå.

Som nevnt er andelene av elektronisk rapportering foreløpig kun 1/3 av alle innsendte søknader og rapporter. Dette kan blant annet skyldes at ikke alle er klar over muligheten, men også det at man fremdeles har mulighet til manuell innsending av skjema og søknad. Ved en økt elektronisk rapportering vil de administrative kostnader reduseres ytterligere.

Det må også bemerkes at det, i tillegg til muligheten for elektronisk innsending av skjema knyttet til informasjonskravet beskrevet over, også er to øvrige informasjonskrav med tilhørende skjema som nå inngår i Skogfondssystemet med tilsvarende mulighet for elektronisk rapportering. Innrapporteringen er blitt tilsvarende enklere og mindre tidkrevende som beskrevet over da det er lagt til rette for å benytte allerede utfylte skjema i Altinn. I tillegg er det nå også mulig for eier av skogbruksvirksomhet å følge med på sin egen skogfondskonto.

”§2 Frakttilskudd ved transport til engroshandlere”

Informasjonskravet ”§2 Frakttilskudd ved transport til engroshandlere” fra FOR-1998-01-08 nr 16: Forskrift om frakttilskott på slakt er et opphevet informasjonskrav. Endringen medfører en lettelse i de administrative kostnader på et aggregert samfunnsnivå på over 360 000 kroner, noe som tilsvarer en lettelse på omkring 12 000 kroner i administrative kostnader per virksomhet, knyttet til det å søke om frakttilskudd. Forskriften og informasjonskravet rettet seg mot slakterier som driver kjøttproduksjon.

Kravet i denne forskriften var knyttet til det at slakterier kunne søke om frakttilskudd ved transport til engroshandlere. Populasjonen til dette kravet er svært liten - kun 30 til sammen. Tiden som var beregnet for å skrive en slik søknad om frakttilskudd var satt til 185 minutter per søknad.

”§3 Frakttilskudd ved transport av nedskåren vare”

Informasjonskravet ”§3 Frakttilskudd ved transport av nedskåren vare” fra FOR-1998-01-08 nr 16: Forskrift om frakttilskott på slakt er et opphevet informasjonskrav. Endringen medfører, som informasjonskravet over, en lettelse på LMDs område på omtrent 360 000 kroner på samfunnsnivå. Per virksomhet innebærer dette en lettelse på omtrent 12 000 kroner i administrative kostnader.

Dette kravet, som kravet over, var knyttet til det å sende inn en søknad til Statens Landbruksforvaltning om frakttilskudd for nedskåren vare. Kostnaden og tidsforbruket knyttet seg i hovedsak til informasjonsinnsamling og utarbeidelse av søknad.

” §19 Plikt for importør av planter og øvrige smittebærere om å sende melding til Mattilsynet ved import”

Informasjonskravet ”§19 Plikt for importør av planter og øvrige smittebærere om å sende melding til Mattilsynet ved import” fra FOR 2000-12-01 1333 Forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjørere er et endret informasjonskrav. Denne plikten får også en redusert kostnad som følge av endret innsendingsmåte for skjemaet, og reduksjonen utgjør totalt 300 000 kroner på aggregert samfunnsnivå, noe som utgjør en reduksjon på 50 prosent sett i forhold til basismålingen.

Det er antatt at det sendes inn 15.000 meldinger om import av planter. Innsendingen kan nå gjøres via Altinn. Skjemaet er delvis fylt ut, samt at det er lagt til rette for utfylling gjennom diverse nedtrekksmenyer slik at man enklere kan finne frem den informasjonen man trenger. Slike nedtrekksmenyer reduserer også feilkildene. Man sendte tidligere inn elektronisk skjema for denne meldingen, men som nevnt for pliktene over er elektronisk skjema ikke like tilrettelagt med de nevnte innfyllings- og nedtrekksmenyfunksjonene. Det legges derfor til grunn at tiden som går med på å fylle ut skjemaet er redusert fra 10 minutter i 2006 til 5 minutter i 2009. Det er antatt at det er medarbeidere med høyskoleyrker som står for utfylling og innsending av skjemaet med en tilhørende timepris på 240 kroner.

”§4 Søknad om bygdeutviklingsmidler (investeringer)”

Informasjonskravet ”§4 Søknad om bygdeutviklingsmidler (investeringer)” fra FOR- 2005-01-24 nr 53: Forskrift om midler til bygdeutvikling er et endret informasjonskrav og medfører en lettelse i de administrative kostnader som følge av fritak for innsending av panteattester ved søknad om bygdeutviklingsmidler. Disse kan nå kan innhentes av myndighetene gjennom IBM infobank. Lettelsen skyldes tiltak som er gjennomført i forbindelse med Handlingsplanen og ble innført i 2008. Ved at kravet om panteattest forsvinner, da myndighetene henter dette ut enkelt selv, reduseres tidsforbruket og kostnadene for alle virksomheter som søker om dette. Totalt utgjør kostnadsreduksjonen omtrent 266 000 kroner på aggregert samfunnsnivå - noe som tilsvarer omtrent 400 kroner per virksomhet.

”§11 Utbetaling fra skogfond til udekkende investeringer”

Informasjonskravet ”§ 11 Utbetaling fra skogfond til udekkende investeringer” fra FOR- 2006-07-03 nr 881: Forskrift om skogfond o.a. er et endret informasjonskrav og medfører den nest største lettelse innenfor regelverksområdet ”Skogbruk”, samt den femte største reduksjon på LMDs område. Reduksjonen følger av et digitaliseringsinitiativ med navnet ”Skogfondssystemet” som er gjort tilgjengelig via Altinn. Det er Statens Landbruksforvaltning som administrerer Skogfondet

og Skogfondssystemet. Manuell innsending av skjemaet som skal sendes inn i forbindelse med dette informasjonskravet tar drøye 55 minutter. Dette reduseres til drøye 20 minutter ved elektronisk innrapportering gitt at man har de nødvendige opplysninger. Det er omtrent 30 prosent av skjemaene som sendes inn elektronisk. Til sammen medfører endringen en lettelse av de administrative kostnader på drøye 170 000 kroner på samfunnsnivå.

Som nevnt er andelene av elektronisk rapportering foreløpig kun 30 prosent av alle innsendte søknader og rapporter. Dette kan blant annet skyldes at ikke alle er klar over muligheten, men også det at man fremdeles har mulighet til manuell innsending av skjema og søknad. Ved en økt elektronisk rapportering vil de administrative kostnader reduseres ytterligere.

Se for øvrig også beskrivelse av informasjonskravet "Krav om utbetaling fra skogfondet og søknadstilskudd til skogkultur" på s.6 for mer utfyllende informasjon om Skogfondssystemet.

"§11 Registrering av gjødselsvarer produsert av organisk avfall"

Informasjonskravet "§11 Registrering av gjødselsvarer produsert av organisk avfall" fra FOR-2003-07-04 nr 951: Forskrift om gjødselsvarer mv. av organisk opphav er et endret informasjonskrav. Forskriften omfatter gjødselsvarer av organisk opphav, herunder husdyrgjødsel, silopressaft, avløpsslam, vannverksslam, kompostprodukter og annen organisk gjødsel, organisk-mineralsk gjødsel, organiske og uorganiske dyrkingsmedier, jordforbedringsmidler, jorddekkingsmidler, anaerobt omsatt biomasse, forbrenningsprodukter, komposteringspreparater og vekststoffer med mikroorganismer mv. Registreringsplikten retter seg mot importører og produsenter av disse produkter.

Endringen av informasjonskravet medfører en lettelse i de administrative kostnader som følge av et digitaliseringsinitiativ gjennom Mattilsynets nye skjematjenester MATS. Ved at alt nå skal registreres elektronisk gjennom MATS, det manuelle skjemaet som tidligere ble sendt inn er utgått, reduseres tidsforbruket med omkring 2/3. Endringen medfører en lettelse av de administrative kostnader på omtrent 140 000 kroner. Totalt vil dette gi en kostnadsbesparelse for virksomhetene på omkring 1700 kroner i administrative byrder.

Mattilsynets skjematjenester ble introdusert sommeren 2007, men det var først i mai 2009 at skjematjenestene for registrering av gjødselsprodukter ble implementert. Det er Altinn som håndterer påloggingen. Hensikten med de nye elektroniske skjematjenestene er å forenkle de rapporterings- og søknadsprosesser som er knyttet til Mattilsynet, samt bidra til en forenklet saksbehandling hos myndighetene.

14.4 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)

I dette avsnittet viser vi utviklingen i fordelingen på henholdsvis A-, B- og C-kategorisering fra 2006 til 2009. A-kategorisering kan i sin helhet tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk. B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere. C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter.

I tabellene under presenteres kostnadene per regelverksområde med fordeling på henholdsvis kostnader som følger i sin helhet av internasjonalt lovverk (A), kostnader knyttet til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der de enkelte landene står fritt til å formulere krav til opplysninger bedriftene skal levere (B) og kostnader knyttet til lovverk som i sin helhet følger av nasjonale lover og forskrifter (C) i prosent for både 2006 og 2009. Det presiseres at andelen for de tre ulike kategoriene regnes ut med utgangspunkt i totalkostnaden for henholdsvis 2006 og 2009. En økning i prosentvis andel for en kategori vil ikke derfor nødvendigvis si at kostnaden for den ene kategorien øker – det kan like gjerne være at kostnaden for den ene eller de to andre kategoriene er redusert. Tilsvarende vil ikke en reduksjon i prosentvis andel for en kategori nødvendigvis bety en reduksjon i kostnadene for denne kategorien – det kan like gjerne bety en økning i kostnad som følge av nye/ endrede krav for en eller de to andre kategoriene.

Tabell 14.4- Administrative kostnaders opprinnelse LMD 2006-2009

Regelverksområde	2006			2009		
	A	B	C	A	B	C
Dyrehelsepersonell	0 %	2 %	98 %	0 %	2 %	98 %
Jordbruk	26 %	0 %	74 %	26 %	0 %	74 %
Matsikkerhet	71 %	0 %	29 %	72 %	0 %	28 %
Næringsmiddelavgivning	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
Reindrift	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
Skogbruk	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
Total	23 %	0 %	76 %	23 %	0 %	76 %

Som tabellen over viser er fordelingen mellom de tre kategoriene i det store og hele uendret i oppdateringsperioden. For departementet sett under ett kan 76 prosent av kravene henføres til ren nasjonal lovgivning (C) i både 2006 og 2009 og 23 prosent følger av lover som i sin helhet er hentet fra internasjonalt lovverk (A) i både 2006 og 2009. Det er kun marginale kostnader som kan knyttes til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der det er opp til de enkelte land å formulere lovteksten (B) både i 2006 og 2009.

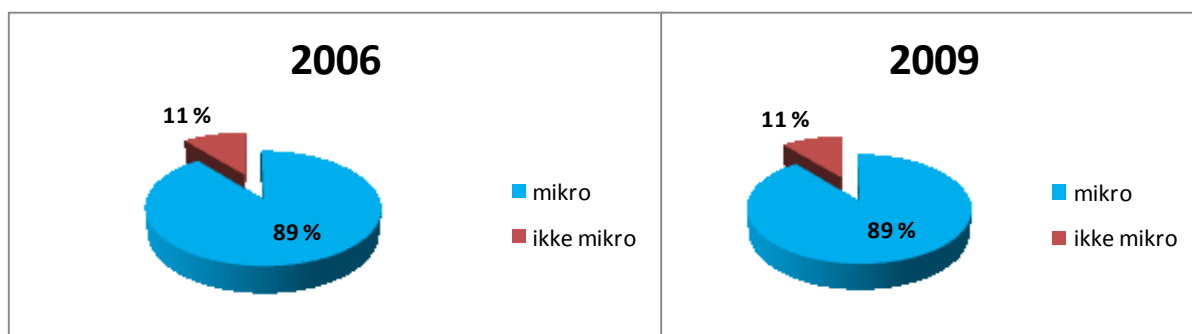
Det er kun for regelverksområdet "matsikkerhet" vi ser en endring i den prosentvise fordelingen mellom kostnadskategoriene. Vi ser av tabellen at kostnader som i sin helhet skyldes internasjonalt lovverk (A) har steget fra 71 prosent i 2006 til 72 prosent i 2009, og tilsvarende har kostnader som i sin helhet skyldes nasjonalt lovverk blitt redusert fra 29 prosent i 2006 til 28 prosent i 2009. Dette skyldes i hovedsak at innrapportering og registrering knyttet til de fire pliktene som er målt under forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav er digitalisert og kostnaden knyttet til disse fire pliktene dermed redusert. Denne forskriften kan i sin helhet henføres til nasjonalt lovverk (C), slik at hele denne reduksjonen kommer i denne kategorien, og det er dette som er bakgrunnen for nevnte forskyvning i den prosentvise fordelingen av kostnader henført til henholdsvis lovverk som i sin helhet skyldes internasjonal lovgivning (A) og nasjonal lovgivning (C). Endringen er allikevel marginal på departementsnivå slik at dette ikke gir utslag for den overordnede fordelingen av kostnader.

Det er viktig å understreke at det er mulig å gjøre noe med innrapporteringsmetoden for kravene, også for krav henført til lovverk som henholdsvis skyldes internasjonalt lovverk (A) og lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der landene selv står fritt til å formulere lovverket (B), da innrapporteringsmetoden helt og holdent styres av nasjonale myndigheter. Ved å øke graden av digitalisering for krav som skal innrapporteres kan kostnadene som henføres til de tre kategoriene reduseres.

Det understrekes videre at man i denne målingen kun måler endringer dersom endringer i lovteksten innebærer reelle endringer i etterlevelsen av lovverket. Dersom kun ordlyd endres uten at dette har betydning for hvordan lovverket etterleves, eller for populasjonen av virksomheter som skal etterleve lovverket, vil ikke disse endringene fanges opp og dermed heller ikke gjenspeiles i endringer i kategorisering av kostnader. Videre - dersom endringer/ innføring av internasjonalt lovverk allerede er dekket gjennom det nasjonale lovverket vil heller ikke disse endringene fanges opp og da følgelig heller ikke gi endringer i kategorisering av tilhørende kostnader. Slik sett er det derfor en mulighet for at kostnadene knyttet til nasjonalt lovverk (C) overvurderes i forhold til kostnader som skyldes lovverk der formålet er gjengitt i internasjonalt lovverk, men der det er opp til de enkelte land å formulere lovteksten (B) eller kostnader som skyldes regelverk som i sin helhet er definert i internasjonalt lovverk (A).

14.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse

I figuren under viser vi hvordan økningen i kostnader påvirker fordelingen av kostnader mellom mikrobedrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobedrifter (fem ansatte eller flere).

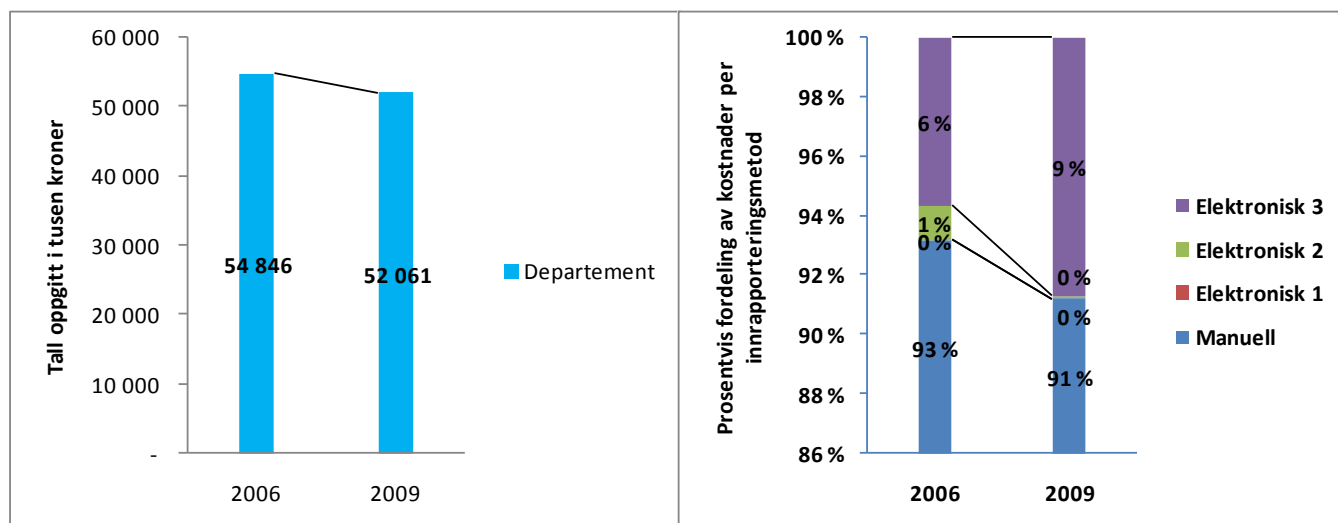
Figur 14.1 – Administrative kostnader fordelt på størrelse LMD 2006-2009

Som figuren viser har oppdateringen ikke endret på fordelingen av kostnader mellom mikrobe-drifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobedrifter (fem ansatte eller flere). Mikrovirksomhe-ter tilskrives 89 prosent av de administrative kostnader, mens ikke-mikrovirksomheter kun til-skrives 11 prosent av kostnadene. Hovedsakelig skyldes denne fordelingen at det, spesielt innen-for næringene jordbruk og skogbruk, er en langt større andel virksomheter med færre enn fem ansatte. Disse næringene utgjør hovednedslagsfeltet for LMDs virke.

Det at det ikke er en endring i forholdet mellom administrative kostnader for mikrobedrifter og ikke-mikrobedrifter er også i et funn i seg selv. Det er et uttalt mål å redusere de administrative byrdene for mikrobedrifter spesielt. Når fordelingen av kostnader mellom mikrobedrifter og ikke-mikrobedrifter ikke endrer seg tyder dette på at denne målsettingen ikke er nådd i måleperioden.

14.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte

I figuren under viser vi utviklingen i kostnader knyttet til innrapporteringsmåter. Dette gjelder kun de kostnader der man skal rapportere inn til myndighetene, ikke for eksempel dokumenta-sjon som kun skal være tilgjengelig.

Figur 14.2 – Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåter LMD 2006-2009

Som figurene ovenfor viser har oppdateringen ikke endret særlig mye på fordelingen av kostna-der knyttet til innrapporteringsmåter. Figuren til venstre ovenfor viser totale kostnader i tusen kroner for de kostnadene som er knyttet til innrapportering av informasjon til myndighetene. Man ser at denne type kostnad er redusert fra i overkant av 54,8 millioner kroner til i underkant av 52,1 millioner kroner fra 2006 til 2009. Dette utgjør en kostnadsreduksjon på omtrent 2,8 millio-ner kroner. Forklaringen på dette ligger hovedsakelig i økt bruk av elektronisk rapportering og derigjennom mindre tidsforbruk på hvert enkelt skjema.

Figur til høyre ovenfor viser fordelingen av kostnadene mellom fire typer innrapportering²⁹, se også metodeavsnittet for nærmere definisjon. Man ser en liten økning på to prosent hva angår

elektronisk innrapportering, noe som i hovedsak skyldes nye skjema i Altinn, samt Mattilsynets nye skjematjenester MATS. Da det har vært en lang implementeringsprosess for MATS har det for noen områder ikke vært mulig å levere/ sende inn elektroniske skjema før mai 2009, for eksempel gjelder dette de virksomheter som omfattes forskrift om gjødselsvarer med organisk opphav. Videre må det bemerkes at ikke alle skjemaer, søknader og annen rapportering som kan leveres gjennom MATS er kartlagt i denne målingen da implementeringsprosessen hadde kommet for kort til at virksomhetene hadde tilstrekkelig erfaring med innsending via denne portalen.

Det må også påpekes at det er kommet nye digitaliseringstiltak etter forrige kartlegging i 2006, blant annet innenfor Skogfondssystemet. Det man likevel ser er at dette så langt ikke har gitt de store utslag i elektronisk innrapportering fremfor manuell innsending av ulike skjema. Kun 30 prosent av alle skjema og søknader knyttet til ovennevnte fond ble sendt elektronisk i 2008, så her er det et forbedringspotensial. Dette kan skyldes at virksomhetene ikke er oppmerksomme på at elektronisk innsending er mulig, eventuelt at de ikke anser det som "lønnsomt" å benytte elektronisk innrapportering. Et tiltak er for eksempel å fjerne mulighet for manuell innsending av skjema slik som det er gjort i overnevnte forskrift om gjødselsvarer med organisk opphav. Dette gjelder ikke bare de elektroniske løsningene som er tilgjengelige gjennom Skogfondssystemet, men også øvrige digitaliseringsinitiativ under LMD.

14.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene

Det har ikke kommet tilbakemeldinger om store irritasjonsbyrder eller forslag til regelforenkling i forbindelse med denne målingen. Utviklingen av nye elektroniske rapporteringsmuligheter blir oppgitt som en positiv utvikling for virksomhetene. Utfordringen blir å få flere virksomheter til å ta i bruk de elektroniske innrapporteringssystemene som finnes for å effekten av disse tiltakene. Skogfondssystemet trekkes frem som et positivt eksempel på digitaliseringstiltak som bidrar til faktisk forenkling for virksomhetene. Mulighet til å følge med i egen skogfondskonto, samt en enklere søknadsprosess, oppfattes utelukkende positivt for de virksomheter som benytter seg av denne muligheten.

²⁹ Det er fire innrapporteringsmåter man opererer med i standardkostnadsmodellen. Manuell rapporteringsmåte er rapportering som fylles ut på papir eller gjennom enkelt datasystem (Word ol.), og som så sendes inn med brev eller faks. Elektronisk 1 kan fylles ut på maskin, men må skrives ut og signeres før fysisk innsending som CD, e-post vedlegg el. Elektronisk 2 er rapportering som er tilgjengelig på web for utfylling og innsending, men hvor det ikke er noen form for forhåndsutfylling av rapporteringen. Den siste rapporteringsmåten er elektronisk 3 hvor man rapporterer på web eller gjennom egne fagsystemer, og hvor rapporteringen er forhåndsutfyllt så langt som det er mulig.

15. MILJØVERNDEPARTEMENTET

I det følgende kapittelet omtales utviklingen i næringslivets administrative byrder under Miljøverndepartementet (MD) i perioden 2006 til 2009. Det gjøres oppmerksom på at det er gjort avgrensninger i forhold til hvilke regelverksområder som er målt – hovedsakelig basert på hva som ble kartlagt i basismålingen i 2006 (se avsnitt 2.1 for nærmere beskrivelse). Avgrensningene som er spesifikke for MD er nærmere beskrevet og begrunnet i avsnitt 15.8. I 2006 ble byrdene målt til å utgjøre 41,7 millioner kroner. Etter en kostnadsøkning på 12,6 millioner kroner ligger byrdene nå på 54,3 millioner kroner. Hoveddelen av denne økningen skyldes i innføringen av et nytt kapittel i avfallsforskriften som igjen har ført til flere informasjonsplikter for næringslivet.

I avsnitt 15.1 gis det en overordnet beskrivelse av MD. Deretter kommer to avsnitt som beskriver utviklingen i administrative byrder - først en overordnet beskrivelse i avsnitt 15.2, og deretter en mer detaljert gjennomgang av de største endringene på informasjonskravsnivå i avsnitt 15.3. I de påfølgende avsnittene brytes utviklingen ned i utvalgte parametre; *opprinnelse* (nasjonalt versus internasjonalt lovverk) i avsnitt 15.4, påvirkning på henholdsvis *mikro- og ikke-mikrobedrifter* (avsnitt 15.5), og fordeling på *innrapporteringsmåte* (digital og manuell) i avsnitt 15.6 Videre beskrives bedriftenes opplevde irritasjonsbyrder og forslag til forenklinger (15.7). Til slutt omtales, som nevnt, metodiske utfordringer som er spesifikke for målingen av administrative byrder knyttet til MD (15.8).

15.1 Kort om departementet

MD har, ifølge hjemmesiden deres³⁰, hovedansvaret for å ivareta helheten i regjeringens miljø- og klimapolitikk. Departementet er delt inn i fem ansvarsområder bestående av bevaring av naturens mangfold og friluftsliv, bevaring og bruk av kulturminner, rent hav og vann og et giftfritt samfunn, et stabilt klima og ren luft. Departementet har også ansvar for internasjonalt samarbeid på området og miljø i nord- og polarområdene, planlegging for en bærekraftig utvikling samt tverrgående virkemidler og oppgaver.

Av endringene som er målt er det hovedsakelig innføringen av "Plikt for avfallsprodusent å dokumentere at avfallet er av den kvalitet lovverket krever" som medfører den største kostnadsøkningen. Videre er det innføringen av kapittel 15 i avfallsforskriften, samt utvidelsen av kvoteplikten i klimakvoteforskriften til også å gjelde produksjon av papirmasse fra tre eller andre fibermaterialer og produksjon av papir og papp med en produksjonskapasitet som overstiger 20 tonn pr. døgn som står for den øvrige kostnadsøkningen. Det er også gjort to forenklingstiltak som har medført en kostnadsreduksjon. For begge reduksjonene gjelder det at andelen elektronisk innrapportering har økt, noe som har ført til redusert tidsforbruk for innrapporteringen som igjen fører til en kostnadsreduksjon.

Nedenstående Tabell 15.1 viser endringene som inngår i oppdateringsmålingen. De krav som betegnes som "nye" er krav som er innført i kartleggingsperioden. "Endrede" krav er krav som allerede er kartlagt i basismålingen, men der det enten har kommet utvidede eller reduserte dokumentasjonskrav under allerede eksisterende krav eller eventuelt en populasjonsendring for de virksomheter som skal etterleve kravet. Kategorien "utgår" omhandler krav som er målt i basismålingen, men som er tatt ut av lovverket og derfor ikke medfører noen administrativ kostnad for det private næringsliv lenger.

Kravene er kategorisert i regelverksområder. Dette er gjort for å forsøke å gruppere kravene slik at beslektede krav legges inn under samme regelverksområde. For MD er det kun lagt inn to regelverksområder – "HMS" og "Diverse MD". "HMS" omhandler alle krav som har med helse, miljø og sikkerhet å gjøre. Kravene som ligger under MD vil da omhandle de krav som omhandler miljødelen av dette regelverksområdet. Man vil finne øvrige krav knyttet til dette regelverksområde under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID), Justisdepartementet (JD) og Fiskeri- og kystdepartementet (FKD).

"Diverse MD" er en samlepost for de øvrige krav som har vært vanskelig å gruppere uten at gruppene blir særdeles små. Man har derfor sett det som mest hensiktsmessig å samle disse i en diverse post.

³⁰ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dep.html?id=673>

Se også avsnitt 15.3 der de ulike informasjonskravene vises med tilhørende regelverksområde.

Tabell 15.1 under viser at det inngår fem nye krav og syv endrede krav i denne kartleggingen.

Tabell 15.1 Endrede informasjonskrav MD 2006 - 2009

Miljøverndepartementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
HMS	5	0	0	5
Diverse MD	0	7	0	7
Total	5	7	0	12

15.2 Utviklingen i de administrative omkostningene

I dette avsnittet beskrives de aggregerte kostnadene for basismålingen (2006) og oppdateringsmålingen (2009) for MD som helhet fordelt på de underliggende regelverksområdene. Kostnadene som oppgis i tabellen under er kostnader per regelverksområde per år. Endringer som vises er dermed endringer i disse årlige kostnadene.

Utviklingen i kostnader vises i tabellen under der man først ser hva kostnaden (i tusen kroner) var per 1. september 2006 og hva den er per 1. september 2009, endringen i måleperioden, samt som prosentvis reduksjon eller økning fra måletidspunktet 1. september 2006 til 1. september 2009.

Tabell 15.2 Kostnader per regelverksområde MD 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Miljøverndepartementet	Omstillings- kostnader	2006	2009	Endring i tusen kroner	Utvikling
		Administrative kostnader	Administrative kostnader		
HMS	36 500	29 659	42 251	12 592	42,5 %
Diverse MD	-	12 003	12 028	24	0,2 %
Total	36 500	41 662	54 278	12 617	30,3 %

Av tabellen over ser man at kostnaden har økt for begge regelverksområdene.

Økningen i de årlige kostnadene (det vil si eksklusiv omstillingskostnadene som er en engangskostnad) på regelverksområdet HMS er på hele 42,5 prosent, noe som tilsvarer 12,6 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak den nye plikten for avfallsprodusent å dokumentere at avfallet oppfyller kravene til kvalitet i henhold til loven. Denne økningen står alene for 87 prosent av økningen på regelverksområdet. I tillegg medfører denne plikten også en omstillingskostnad på 36,5 millioner kroner. Omstillingskostnader er de engangskostnader bedriftene har i forbindelse med administrative tilpasninger med videre som følge av en ny eller endret regel. Dette tilfellet er det snakk om en engangskostnad for å gjøre en basiskartlegging av avfallet, og denne kostnaden vil falle bort etter at denne kartleggingen er gjort første gang. Den er derfor ikke regnet med i den årlige kostnaden, men synliggjort ettersom dette er en investeringskostnad virksomhetene som er underlagt denne plikten må ta som følge av innføringen av denne plikten. Se for øvrig nærmere beskrivelse av informasjonskravet, og denne kostnaden spesielt, i avsnitt 15.3 under.

Den resterende økningen under regelverksområdet HMS skyldes at det er tatt inn et nytt kapittel i avfallsforskriften der produsent av avfall fra bygg- og rivingsarbeid er pålagt en rapporteringsplikt overfor kommunene. Rapporteringspliktene omfatter både forventet mengde avfall, type avfall, samt hva mengden og type avfall faktisk ble etter at bygg- og/ eller rivingsarbeidet er gjennomført. Rapporteringspliktene er nye, og kostnaden vil derfor øke.

Det har ikke blitt gjennomført noen forenklinger knyttet til regelverksområdet "HMS" som har medført kostnadsreduksjoner i denne oppdateringsperioden.

For regelverksområdet "diverse MD" er det hovedsakelig utvidelsen av kvoteplikten til også å gjelde papp- og papirprodusenter som medfører den økte kostnaden.

I tillegg er det gjennomført to forenklingstiltak som reduserer kostnaden for regelverksområdet. Disse to endringene følger av handlingsplanen som ble etablert på bakgrunn av basismålingen gjennomført i 2006 og er kommentert i avsnittet 15.3. Det må også nevnes at det er gjennomført et forenklingstiltak til som følge av MDs handlingsplan. Dette er imidlertid målt under AID da kra-

vet i basiskartleggingen var målt under dette departementet. Se avsnitt 8.315.3 for beskrivelse av dette.

For regelverksområdet "Diverse MD" er kostnadsøkningen som følge av nye krav allikevel høyere enn kostnadsreduksjonen slik at man får en netto kostnadsøkning for regelverksområdet på 0,2 prosent - tilsvarende 24.000 kroner.

15.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå

I dette avsnittet viser vi utviklingen av de administrative omkostningene på informasjonskravsnivå.

Tabell 15.3 Største endringer på informasjonskravsnivå MD 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Regelverks- område	Lov/ forskrift	§	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling
HMS	FOR-2004-06-01-930 Avfallsforskriften	9-11	Plikt for avfallsprodusent å dokumentere at avfallet oppfyller kravene til kvalitet ihht loven.	36 500	-	10 984,1	10 984,1	100 %
HMS	FOR-2004-06-01-930 Avfallsforskriften	15-2 15-4 15-7	Plikt for entreprenør som produserer avfall på byggeplass å levere sluttrapport med vedlegg til kommunen.	-	-	801,5	801,5	100 %
HMS	FOR-2004-06-01-930 Avfallsforskriften	15-2 15-4	Plikt for entreprenør som produserer avfall å utarbeide en oversikt over byggavfall som forventes å oppstå ifm bygging/ riving/ rehabilitering og redegjøre for planlagt håndtering av byggavfallet fordelt på avfallstyper.	-	-	801,5	801,5	100 %
Diverse MD	FOR-2004-12-23-1851 Klimavote-forskriften	2	Plikt for kvotepliktig å rapportere om årlig utslipp	-	1 282,1	1 371,4	89,3	7 %
HMS	FOR-2004-06-01-930 Avfallsforskriften	15-2 15-5	Plikt for entreprenør som produserer avfall ifm rehabilitering og riving å kartlegge potensielt farlig avfall og utarbeide egen miljøsaneringsbeskrivelse.	-	-	4,9	4,9	100 %
Diverse MD	FOR-2004-12-23-1851 Klimavote-forskriften	2-7	Plikt for kvotepliktig å rapporterte data og oppbevare nødvendig bakgrunnsdata i minst 10 år	-	2,6	4,2	1,5	58 %
Diverse MD	FOR-2004-12-23-1851 Klimavote-forskriften	5-1 5	Plikt for kvotepliktig å betale gebyr 5-til staten for kvoter, innehavelse av konto o.l.	-	5,8	7,0	1,2	20 %
Diverse MD	FOR-2004-12-23-1851 Klimavote-forskriften	3-4 5 3-6	3-Plikt for kvotepliktig å opprette konto for overføring av kvoter	-	1,2	1,8	0,7	59 %
Diverse MD	FOR 2003-02-25 nr. 256 Forskrift om redskaper mv. ved laksefiske	1	Plikt for dem som har fisket anadrome laksefisk til å levere oppgave over fangsten til bruk for offentlig statistikk	-	4 707,0	4 669,8	-37,2	-1 %
Diverse MD	FOR-1999-07-02-720 Forskrift om erstatning for tap av husdyr	14	Mulighet for husdyreier å søke erstatning for sau drept av rovdyr	-	1 086,1	1 055,2	-30,9	-3 %
Total				36 500	7 084,8	19 701,4	12 616,5	

Tabell 15.3 over viser informasjonskravet, med henvisning til hvilket regelverksområde og hvilken lov/hjemmel kravet har, kostnadene for det enkelte krav for henholdsvis basismålingen og oppdateringsmålingen, samt utvikling i henholdsvis endring i kostnad og prosent. Tallene er ikke per bedrift, men den aggregerte summen for hele populasjonen kravet rettes mot på samfunnsnivå.

"Plikt for avfallsprodusent å dokumentere at avfallet oppfyller kravene til kvalitet ihht loven"

Tabell 15.3 viser at det er "Plikt for avfallsprodusent å dokumentere at avfallet oppfyller kravene til kvalitet ihht loven" som medfører den største kostnadsøkningen. Denne plikten følger av en utvidelse av rapporteringsplikten til også å gjelde avfallsprodusent. Tidligere var det kun avfalls-mottaker som skulle dokumentere dette. Det er skilt mellom dokumentasjonskravet for avfalls-

mottaker og avfallsprodusent da kravet etterleves forskjellig de to populasjonene imellom. Tilsvarende plikt for avfallsmottaker er målt under "Plikt for deponiansvarlig å oppbevare analyseresultater av eventuelle avfallsprøver" i basismålingen. Deponiene, altså avfallsmottaker, tar analyseprøver hvert kvartal fremfor årlig slik avfallsprodusentene antas å gjøre.

Dette kravet er ekspertvurdert og tar utgangspunkt i en såkalt ex ante vurdering gjort av Statens forurensningstilsyn (SFT)³¹. Det vil si at det er gjort en gjennomgang av hva man tror innføringen av denne loven vil påføre av kostnader for de virksomheter det gjelder før lovendringen iverksettes. Samlet har SFT anslått at det vil koste ca 50.000 kroner for virksomhetene å gjøre en fullstendig basiskarakterisering av avfallet. Dette er derfor lagt inn som en omstillingskostnad – det vil si en engangskostnad bedriftene må ta for å innrette seg etter det nye lovkravet. Videre antas det at det gjøres en årlig verifikasjon av denne basiskartleggingen hvert år. Dette er anslått til å koste 15.000 kroner per virksomhet hvert år, og det er denne kostnaden som ligger til grunn for den løpende kostnaden på 10.894.000 kroner oppgitt som administrativ kostnad i 2009 i tabellen over.

Kravet gjelder både private virksomheter og interkommunale/ kommunale selskaper. Som nevnt måler man kun kostnadene for det private næringslivet i denne kartleggingen. I ex ante vurderingen fra SFT er det oppgitt at det er ca 60 industrivirksomheter som har deponi for eget avfall som vil rammes. Det antas at alle disse er ikke-mikrobedrifter. Videre oppgis det at det er ca 100 private virksomheter som leverer farlig avfall som også rammes. Til sist oppgis det at det også er ca 1.000 virksomheter – private og kommunale – som leverer avfall og som derfor må etterleve lovkravet. Det er 430 kommuner i Norge i dag. Det antas at noen kommuner har flere enheter som blir rammet av kravet, mens andre kommuner har et interkommunalt samarbeid for å ivareta disse oppgavene. Samlet antas det at disse to effektene utjevner hverandre og at det derfor er 430 kommunale og interkommunale virksomheter som ligger i denne populasjonen på 1.000 virksomheter. Dette gir en populasjon på 570 private virksomheter utover de ovennevnte virksomhetene. For de 100 bedriftene som leverer farlig avfall og for de sistnevnte 570 private virksomhetene som også rammes av den nye regelen antas det en fordeling på 80 prosent mikrobedrifter og 20 prosent ikke-mikrobedrifter. Totalt gir dette en populasjon på 570 mikrobedrifter og 160 ikke-mikrobedrifter som rammes av den nye plikten.

I tillegg til den årlige eksterne kostnaden på 15.000 kroner for verifiseringen av kartleggingen av kvaliteten på avfallet er det lagt til en intern tid på 15 minutter for å håndtere bestillingen av verifikasjonen, samt mottak av dokumentasjonen på verifiseringen og arkivering av denne. Det er lagt til grunn en timepris på 187 kroner (tilsvarende gjennomsnittlig lønn for kontoryrker beregnet ut fra SSBs lønnstatistikk for 2006).

Samlet gir altså innføringen av denne plikten en årlig kostnad for det private næringslivet på 10.984.000 kroner. I tillegg kommer en engangskostnad på 36.500.000 kroner. Disse kostnadene vil være en 100 prosent økning fra 2006 i og med at dette er et nytt krav som har kommet til i oppdateringsperioden.

"Plikt for entreprenør som produserer avfall på byggeplass å levere sluttrapport med vedlegg til kommunen" og "Plikt for entreprenør som produserer avfall å utarbeide en oversikt over byggavfall som forventes å oppstå ifm bygging/ riving/ rehabilitering og redegjøre for planlagt håndtering av byggavfallet fordelt på avfallstyper"

De to pliktene "Plikt for entreprenør som produserer avfall på byggeplass til å levere sluttrapport med vedlegg til kommunen" og "Plikt for entreprenør som produserer avfall til å utarbeide en oversikt over byggavfall som forventes å oppstå ifm bygging/ riving/ rehabilitering og redegjøre for planlagt håndtering av byggavfallet fordelt på avfallstyper" håndteres på lik måte og har også samme populasjon. Disse kommenteres derfor samlet.

For begge pliktene skal man rapportere til kommunen henholdsvis mengden og hvilken type avfall man forventer å produsere før byggestart, samt hva denne mengden og hvilke type avfall som faktisk ble resultatet etter at bygge- og/ eller riveprosjektet var gjennomført. Utfylling av disse to skjemaene tar omtrent 30 minutter hver. Tilbakemeldingene fra bransjen sier at informasjonen som skal oppgis i disse skjemaene som regel utarbeides i forbindelse med anbudsdokumentene for prosjektet, samt registreres fortløpende når avfallet produseres, og at det derfor

³¹ Se "Implementering av EUs rådsvedtak 2003/33/EF om kriterier og prosedyrer for mottak av avfall på deponier – Konsekvensvurdering SFT desember 2005", http://www.sft.no/nyheter/dokumenter/avfallsforskriften_kap9_konsekvenser.pdf

ikke går med mye tid på å utarbeide informasjonen. Tiden går med på å hente frem allerede utarbeidet informasjonen, fylle ut selve skjemaene og sende disse inn.

Populasjonen som er benyttet er basert på antall byggeplasser der antall byggeplasser og størrelsesfordelingen for disse er hentet fra basismålingen. Det er henholdsvis 1.339 små, 647 mellomstore og 45 store byggeplasser. Alle disse antas å være ikke-mikrobedrifter. Det er hver entreprenør som produserer avfall på byggeplassene som skal levere inn skjema. For små byggeplasser (prosjektkostnad opp til 20 MNOK) anslås det at det er tre entreprenører som er avfallsprodusenter. For mellomstore byggeplasser (prosjektkostnad mellom 20 og 200 MNOK) anslås det at det tilsvarende er seks entreprenører, og for store byggeplasser (prosjektkostnad over 200 MNOK) anslås det at det er ti entreprenører som må levere inn skjemaet. Skjemaet fylles ut av medarbeidere i kategorien håndverkere med en timekostnad på 192 kroner.

Disse forutsetningene gir en kostnad for de to pliktene på 802.000 kroner hver. Ettersom begge disse pliktene følger av nye krav (innføringen av kapittel 15 i avfallsforskriften) vil hele kostnaden være en økning i totalkostnaden for departementet sett under ett. Kravet medfører ingen omstillingskostnader.

“Plikt for kvotepliktig å rapportere om årlig utslipp”

Den neste plikten på listen er “Plikt for kvotepliktig å rapportere om årlig utslipp”. Denne plikten er målt i basismålingen, og endringen i kostnad skyldes at antall kvotepliktige er utvidet med 19 produsenter av papp- og papir som tidligere ikke var rapporteringspliktige. Alle disse 19 produsentene er ikke-mikrobedrifter. Dette jamfør oversikt over kvotepliktige virksomheter på SFTs hjemmeside³².

Det er anslått at innrapporteringen tar 960 minutter. Dette fordeles med 940 minutter på å utarbeide selve rapporten og 20 minutter på å arkivere, kopiere, distribuere og sende inn rapporten. Utarbeidelsen av rapporten er forutsatt utført av medarbeider med akademiske yrker. Disse har en timekostnad på 296 kroner. Arkivering, kopiering, distribuering og innsending antas utført av en medarbeider i kategorien kontoryrker med en tilsvarende timepris på 187 kroner.

Denne plikten ble målt til å koste omtrent 1.282.000 kroner i 2006. Kostnaden i oppdateringsmålingen er målt til omtrent 1.371.000 kroner. Dette gir en økning på 89.000 kroner. Dette tilsvarer en økning på 7 prosent fra 2006 til 2009. Det følger ingen omstillingskostnader med dette kravet.

“Plikt for entreprenør som produserer avfall ifm rehabilitering og riving å kartlegge potensielt farlig avfall og utarbeide egen miljøsaneringsbeskrivelse”

Denne plikten er også ny i forhold til basismålingen i 2006 og følger av innføringen av kapittel 15 i avfallsforskriften. Denne plikten gjelder kun for rehabiliterings- og rivingsprosjekter. For disse prosjektene skal entreprenørene fylle ut et skjema som viser potensielt farlig avfall, samt utarbeide en egen miljøsaneringsbeskrivelse. Ifølge våre informanter tar det ca 30 minutter å fylle ut dette. Denne informasjonen, som for de to ovennevnte pliktene med krav om å beregne forventet og faktisk mengde avfall, er som regel allerede utarbeidet i forbindelse med anbudsdokumentene. Tiden brukes derfor på å finne frem informasjonen, fylle inn skjemaet og sende dette inn.

Ifølge kartleggingen gjort i basismålingen var det 51 prosjekter som ble karakterisert som rivingsprosjekter i det tallmaterialet som ble sendt over av Norge bygges (se <http://www.norgebygges.no/default.asp>). Det er denne populasjonen som er lagt til grunn. Alle prosjekter antas å være ikke-mikrobedrifter. Det fylles ut ett skjema for hvert prosjekt. Det er lagt til grunn at skjemaet fylles ut av medarbeider i kategorien håndverker. Timeprisen for denne kategorien er 192 kroner.

Med disse forutsetningene kommer kostnadene for denne plikten opp i 5.000 kroner. Ettersom dette kravet er nytt (følger av innføringen av kapittel 15 i avfallsforskriften) er hele kostnaden en økning i forhold til basismålingen i 2006. Heller ikke denne plikten medfører omstillingskostnader.

“Plikt for kvotepliktig å rapporterte data og oppbevare nødvendig bakgrunnsdata i minst 10 år”

Denne plikten ble målt i 2006. Endringen i kostnader skyldes utvidelsen av kvotepliktige til også å gjelde produsenter av papp- og papir. Som nevnt over utgjør denne utvidelsen en populasjon

³² http://www.sft.no/seksjonsartikkel_____43595.aspx

på 19 ikke-mikrobedrifter, ref tidligere nevnte oversikt hentet fra SFTs hjemmeside. I basismålingen er det lagt til grunn et tidsforbruk på 20 minutter. Dette antas utført av medarbeidere i høyskoleyrker med en timekostnad på 240 kroner.

I 2006 utgjorde kostnaden knyttet til denne plikten omtrent 3.000 kroner. Denne er nå økt til omtrent 4.000 kroner. Dette utgjør en økning på rundt 58 prosent fra 2006 til 2009.

“Plikt for kvotepliktig å betale gebyr til staten for kvoter, innehavelse av konto o.l.”

Også denne kostnadsendringen skyldes utvidelse av populasjonen av kvotepliktige bedrifter til å gjelde 19 ikke-mikrobedrifter innen papp- og papirproduksjon, ref tidligere nevnte oversikt fra SFTs hjemmeside. Tidsforbruket knyttet til denne plikten er i basismålingen anslått til 20 minutter. Det er videre lagt til grunn at det er en medarbeider med høyskoleyrke til en timepris på 240 kroner som utfører arbeidet knyttet til plikten.

I 2006 var kostnaden knyttet til denne plikten målt til omtrent 6.000 kroner. I oppdateringsmålingen utgjør nå denne kostnaden omtrent 7.000 kroner, som gir en økning på 1.000 kroner i oppdateringsperioden. Dette er en økning på rundt 20 prosent fra 2006 til 2009.

“Plikt for kvotepliktig å opprette konto for overføring av kvoter”

Denne plikten er den siste som berøres av ovennevnte populasjonsutvidelse til også å gjelde 19 kvotepliktige papp- og papirprodusenter i ikke-mikrosegmentet, ref tidligere nevnte oversikt hentet fra SFTs hjemmeside. I basismålingen er tidsforbruket målt til ni minutter. Det er forutsatt at det er medarbeidere med høyskoleyrker som utfører arbeidet, og disse har en timekostnad på 240 kroner.

I 2006 ble kostnaden for denne plikten målt til omtrent 1.000 kroner. Denne er i 2009 økt til omtrent 2.000 kroner. Dette gir en økning på i overkant av 1.000 kroner i oppdateringsperioden, noe som innebærer en økning på 59 prosent.

“Plikt for dem som har fisket anadrome laksefisk til å levere oppgave over fangsten til bruk for offentlig statistikk”

Denne plikten er også kartlagt i basiskartleggingen fra 2006. Det er nå mulig å levere inn oppgave over fangst av anadrome laksefisk elektronisk. Man kan logge seg på <http://www.fangstrapp.no/> med bruker-ID og passord og rapportere inn nødvendig informasjon direkte her. For elvefiske ble det åpnet for elektronisk rapportering fra og med 01.05.2006, mens det for sjøfiske ble åpnet for tilsvarende mulighet fra og med 01.03.2008. Forenklingen er del av den handlingsplanen som ble satt opp på grunnlag av basiskartleggingen gjort i 2006.

Det er lagt til grunn at tiden det tar å fylle inn opplysninger om fiskere/ rettighetshavere er halvert – det vil si redusert fra 20 minutter for de manuelle skjemaene til 10 minutter for den elektroniske innrapporteringen som følge av at man kan logge seg inn med brukernavn og passord og at dermed noen av opplysningene er forhåndsutfylt. Videre er tiden som brukes på innsending av rapporten redusert fra 5 minutter for de manuelle skjemaene til 3 minutter for de elektroniske skjemaene. Videre faller kostnaden for porto bort for de skjemaene som sendes inn elektronisk.

Det understrekes at populasjonen utgjøres av næringsdrivende som bedriver denne type laksefiske, ikke privatpersoner, og man har lagt til grunn den populasjonen som er definert i basiskartleggingen. Videre informasjon finnes på side 40 og 41 på følgende hjemmeside: http://www.regjeringen.no/upload/NHD/Forenkling/Rapporter%20prosjektet/MD_endelig%20versjon.pdf.

Det skal rapporteres både for elvefiske og sjøfiske av anadrome laksefisk. Rapportering for sjøfiske er delt mellom sjøfiske i normal sesong og sjøfiske i utvidet sesong. Det er ingen slik deling for rapportering av elvefiske. Ifølge opplysninger fra Enhetsregisteret er det 10.000 skjemaer som leveres for elvefiske med en elektronisk andel på 30 prosent, samt 1.200 innrapporteringer for sjøfiske i normal sesong og 1.200 innrapporteringer for sjøfiske i utvidet sesong - begge med en elektronisk andel på 10 prosent. Samlet gir dette en elektronisk andel på 26 prosent. I denne oppdateringsmålingen har vi derfor opprettet et nytt elektronisk segment der vi har lagt inn 26 prosent av innrapporteringene med redusert tid og portokostnad, samt beholdt samme fordeling mellom mikro- og ikke-mikrobedrifter som ligger til grunn i basismålingen.

Samlet sett gir denne forenklingen av innsending en kostnadsreduksjon fra 4.707.000 kroner i 2006 til 4.670.000 kroner i 2009 – det vil si en kostnadsreduksjon på 37.000 kroner. Dette tilsvarer en reduksjon på 1 prosent fra 2006 til 2009.

“Mulighet for husdyreier å søke erstatning for sau drept av rovdyr”

Det er nå mulig å søke om erstatning for sau drept av rovdyr via elektronisk søknadssenter på hjemmesiden til Direktoratet for naturforvaltning, se <http://dnweb10.dirnat.no/ElektroniskSoknadsenter/Contentpages/Velkommen.aspx>.

De samme opplysningene må gis både om man sender inn skjemaet manuelt og ved elektronisk innsending. Opplysningene går på å beskrive hendelsesforløpet knyttet til erstatningskravet, samt beskrive hva som er gjort for å redusere risikoen for at sauen skal bli drept av rovvilt. Det må også legges ved dokumentasjon som sannsynliggjør at sauen ble drept av rovvilt. I tillegg skal det oppgis standardinformasjon om søker. Tiden som går med på å fylle inn disse opplysningene er derfor ikke redusert da disse opplysningene avhenger av de enkelte hendelsene.

Det er tiden som går med til håndteringen av informasjonskravet som er redusert. I basiskartleggingen er det lagt til grunn 15 minutter i reise- og ventetid for å poste søknaden. Denne tiden faller bort ved elektronisk innsending. I tillegg er det lagt inn 10 minutter til å sende inn informasjonen. For dem som sender inn informasjonen elektronisk er denne tiden redusert til tre minutter. Videre er det i basiskartleggingen lagt til grunn 15 minutter til kopiering, distribusjon, arkivering etc. Denne tiden er for det elektroniske segmentet redusert til syv minutter. Samlet sett gir dette en reduksjon på 30 minutter ved å sende søknaden inn elektronisk fremfor å sende den inn per post. Timekostnaden følger av basiskartleggingen der denne er satt til 162 kroner.

I følge opplysninger fra Produktregisteret er det 15 prosent av søknadene som sendes inn elektronisk. Vi har derfor lagt til et segment for elektronisk innsending i oppdateringsmålingen som utgjøres av 15 prosent av populasjonen definert i basiskartleggingen. Vi har videre beholdt samme fordeling mellom mikro- og ikke-mikrobedrifter for det elektroniske og manuelle segmentet i oppdateringsmålingen som i basiskartleggingen.

Kostnaden knyttet til dette kravet er redusert fra 1.086.000 kroner i 2006 til 1.055.000 kroner i 2009, noe som gir en kostnadsreduksjon på 31.000 kroner. Dette utgjør en besparelse på 3 prosent for dette kravet fra 2006 til 2009.

“Mulighet for entreprenør som produserer avfall ifm rehabilitering og riving av bolig og fritidsbebyggelse under 400 m2 BRA å levere forenklet skjema for miljøsaneringsbeskrivelse”

Denne plikten er ikke oppgitt i tabell 15.3, men er allikevel omtalt for å forklare målingen av kostnadene knyttet til dette skjemaet.

Muligheten til å levere inn dette forenklede skjemaet er målt under “Plikt for entreprenør som produserer avfall ifm rehabilitering og riving å kartlegge potensielt farlig avfall og utarbeide egen miljøsaneringsbeskrivelse”. Grunnen er at tilbakemeldinger fra bransjen viser at det tar like lang tid å fylle ut det forenklede skjemaet som det tar å fylle ut det opprinnelige skjemaet. Det er meget vanskelig å skille populasjonen for de forenklede skjemaene fra de opprinnelige skjemaene, og vi har derfor valgt å måle denne plikten under ett. Kostnaden for denne muligheten er derfor satt til null kroner og inngår derfor i sin helhet i kostnadene knyttet til “Plikt for entreprenør som produserer avfall ifm rehabilitering og riving å kartlegge potensielt farlig avfall og utarbeide egen miljøsaneringsbeskrivelse”.

15.4 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)

I dette avsnittet viser vi utviklingen i fordelingen på henholdsvis A-, B- og C-kategorisering fra 2006 til 2009. A-kategorisering kan i sin helhet tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk. B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere. C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter.

I Tabell 15.4 under presenteres kostnadene per regelverksområde med fordeling på henholdsvis kostnader som følger i sin helhet av internasjonalt lovverk (A), kostnader knyttet til lovverk der

formålet er definert i internasjonal lovverk, men der de enkelte landene står fritt til å formulere krav til opplysninger bedriftene skal levere (B) og kostnader knyttet til lovverk som i sin helhet følger av nasjonale lover og forskifter (C) i prosent for både 2006 og 2009. Det presiseres at andelen for de tre ulike kategoriene regnes ut med utgangspunkt i totalkostnaden for henholdsvis 2006 og 2009. En økning i prosentvis andel for en kategori vil ikke derfor nødvendigvis si at kostnaden for den ene kategorien øker – det kan like gjerne være at kostnaden for den ene eller de to andre kategoriene er redusert. Tilsvarende vil ikke en reduksjon i prosentvis andel for en kategori nødvendigvis bety en reduksjon i kostnadene for denne kategorien – det kan like gjerne bety en økning i kostnad som følge av nye/ endrede krav for en eller de to andre kategoriene.

Tabell 15.4 Administrative kostnaders opprinnelse MD 2006 - 2009

	2006			2009		
Regelverksområde	A	B	C	A	B	C
Diverse MD	11 %	36 %	53 %	11 %	36 %	53 %
HMS	44 %	0 %	56 %	31 %	26 %	43 %
Total	34 %	10 %	55 %	26 %	28 %	45 %

Som Tabell 15.4 viser, er fordelingen mellom de tre kategoriene lik for regelverksområdet "diverse MD" fra 2006 til 2009. Her har det også kun vært en marginal kostnadsøkning.

For "HMS" ser man derimot at den kostnadsøkningen som har kommet hovedsakelig er knyttet til regelverk som kan henføres til lovverk der formålet er definert i internasjonal lovgivning (B). Nevnte "plikt for avfallsprodusent å dokumentere at avfallet oppfyller kravene til kvalitet ihht loven" er henført til lovverk der formålet er definert i internasjonal lovgivning (B), og ettersom denneplikten står for brorparten av kostnadsøkningen på hele 42,5 prosent for regelverksområdet "HMS" er dette hovedgrunnen til forskyvningen av kostnader de tre kategoriene imellom. Som følge av innføringen av de nye kravene ser vi en forskyvning fra krav som i sin helhet er definert i internasjonal lovgivning (A) og kostnader som i sin helhet er definert i nasjonal lovgivning (C) til regelverk der formålet er definert i internasjonal lovgivning, men der de enkelte landene står fritt til å formulere kravene i lovene og forskriftene (B). Kostnadene som kan henføres til lovgivning der formålet er definert i internasjonal lovverk (B) har derfor økt fra 0 prosent i 2006 til 26 prosent i 2009, mens kostnader som i sin helhet kan henføres til internasjonal lovverk (A) har blitt redusert fra 44 prosent i 2006 til 31 prosent i 2009, og kostnadene som i sin helhet kan henføres til nasjonal lovgivning (C) har tilsvarende blitt redusert fra 56 prosent i 2006 til 43 prosent i 2009.

Som følge av endringene beskrevet over ser man for departementet sett under ett at de samlede kostnader har andelen kostnader som i sin helhet kan henføres til nasjonal lovgivning (C) blitt redusert fra 55 prosent i 2006 til 45 prosent i 2009. Andelen av kostnader som i sin helhet kan henføres til internasjonal lovverk (A) er også redusert fra 34 prosent i 2006 til 26 prosent i 2009, mens kostnader som skyldes lovverk der formålet er definert i internasjonal lovverk, men der de enkelte landene står fritt til å definere kravene i lovverket (B) har økt fra 10 prosent i 2006 til 28 prosent i 2009.

Det er viktig å understreke at det er mulig å gjøre noe med innrapporteringsmetoden for kravene, også for krav henført til lovverk som henholdsvis skyldes internasjonal lovverk (A) og lovverk der formålet er definert i internasjonal lovverk, men der landene selv står fritt til å formulere lovverket (B), da innrapporteringsmetoden helt og holdent styres av nasjonale myndigheter. Ved å øke graden av digitalisering for krav som skal innrapporteres kan kostnadene som henføres til de tre kategoriene reduseres.

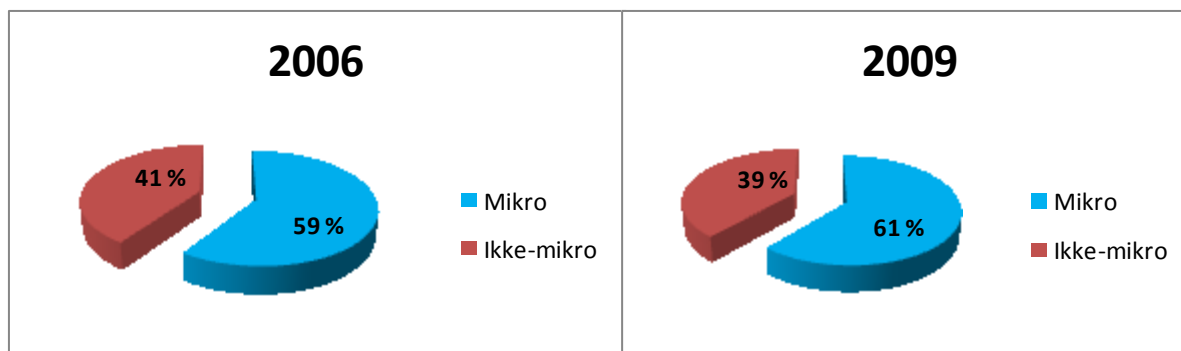
Det understrekes videre at man i denne målingen kun måler endringer dersom endringer i lovteksten innebærer reelle endringer i etterlevelsen av lovverket. Dersom kun ordlyd endres uten at dette har betydning for hvordan lovverket etterleves, eller for populasjonen av virksomheter som skal etterleve lovverket, vil ikke disse endringene fanges opp og dermed heller ikke endringer i kategorisering av kostnader. Videre, dersom endringer/ innføring av internasjonal lovverk allerede er dekket gjennom det nasjonale lovverket vil heller ikke disse endringene fanges opp og da heller ikke endringer i kategorisering av tilhørende kostnader. Slik sett er det derfor en mulighet for at kostnadene knyttet til nasjonal lovverk (C) overvurderes i forhold til kostnader som skyldes lovverk der formålet er gjengitt i internasjonal lovverk, men der det er opp til de enkelte

land å formulere lovteksten (B) eller kostnader som skyldes regelverk som i sin helhet er definert i internasjonalt lovverk (A).

15.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse

I Figur 15.1 under viser vi hvordan økningen i kostnader påvirker fordelingen av kostnader mellom mikrobefrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobefrifter (fem ansatte eller flere).

Figur 15.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse MD 2006 - 2009

Som vi ser av Figur 15.1 rammer økningen i kostnadene mikrobefrifter (færre enn fem ansatte) i større grad enn ikke-mikrobefrifter (fem ansatte eller flere). I 2006 fordelte kostnadene seg med 59 prosent på mikrobefrifter og 41 prosent på ikke-mikrobefrifter, mens i 2009 har andelen av kostnadene som henføres til mikrobefrifter økt til 61 prosent mens den har tilsvarende blitt redusert til 39 prosent for ikke-mikrobefrifter.

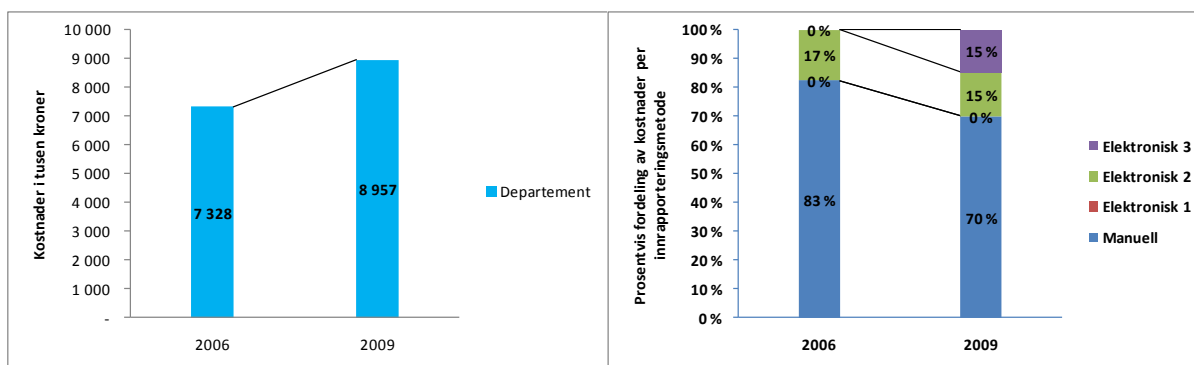
Dette skyldes i hovedsak at det informasjonskravet som står for den største økningen i kostnader, "plikt for avfallsprodusent å dokumentere at avfallet oppfyller kravene til kvalitet i henhold til loven", rammer mikrobefrifter i større grad enn ikke-mikrobefrifter. De øvrige kostnadsøkningene som følger av innføringen av et nytt kapittel i avfallsforskriften, samt økt kvoteplikt i henhold til klimakvoteforskriften til også å gjelde papp- og papirprodusenter, legges i sin helhet på ikke-mikrobefrifter. Kostnadene knyttet til disse to endringene trekker derfor i motsatt retning av ovennevnte plikt, men samlet sett har altså kostnadsøkningen rammet mikrobefrifter i større grad enn ikke-mikrobefrifter.

Ettersom det er et uttalt mål å redusere de administrative byrdene for mikrobefrifter kan det slås fast at målsettingen ikke er nådd i måleperioden ettersom andelen kostnader for mikrobefrifter faktisk øker i måleperioden.

15.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte

I Figur 15.2 under viser vi utviklingen i kostnader knyttet til innrapporteringsmåter. Dette gjelder kun de kostnader der man skal rapportere inn til myndighetene eller til tredje part, ikke for eksempel dokumentasjon som kun skal være tilgjengelig ved forespørsel.

Figur 15.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte MD 2006 - 2009

Figuren til venstre ovenfor viser totale kostnader i tusen kroner for de kostnadene som er knyttet til innrapportering av informasjon til myndighetene. Man ser her at denne type kostnader øker fra i overkant av 7,3 millioner kroner til i underkant av 9,0 millioner kroner fra 2006 til 2009. Dette utgjør en kostnadsøkning på rundt 1,6 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak at det nye ka-

pittel 15 i avfallsforskriften medfører flere innrapporteringsplikter. Samtidig er det også gjort tiltak som gir kostnadsbesparelser ved at rapportering som tidligere ble rapport manuelt nå er overført til innrapportering via elektronisk type 3, men netto medfører de nyinnførte kravene en kostnadsøkning.

Figuren til høyre ovenfor viser fordelingen av kostnadene mellom de fire typene innrapportering³³, se også metodeavsnittet for nærmere definisjon. Figuren viser at andelen manuell innrapportering reduseres fra 83 prosent i 2006 til 70 prosent i 2009. Videre ser vi at andelen som rapporteres inn via elektronisk type 2 reduseres fra 17 prosent til 15 prosent, mens andelen som rapporteres inn via elektronisk type 3 øker fra 0 prosent til 15 prosent. Endringene skyldes i hovedsak en overføring av rapportering fra manuell rapportering til rapportering via elektronisk type 3.

Selv om man har sett en positiv utvikling fra manuell rapportering til elektronisk innrapportering er det fremdeles et stort forbedringspotensial ved å flytte mer av den manuelle rapporteringen til elektronisk rapportering – da helst til innrapportering via elektronisk type 3 som anses som den mest kostnadseffektive innrapporteringsmetoden.

15.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene

Av irritasjonsmomenter har tilbakemeldingene fra bygg- og anleggsbransjen tydet på at det nye kapittel 15 innfører "enda flere skjemaer som må fylles ut". Bransjen har gode systemer for å sortere og levere avfall og ser ikke helt poenget med å fylle ut flere skjemaer til kommunen. På den andre siden er dette ofte informasjon de allerede har fra før i forbindelse med avfallsplanlegging. Som nevnt i avsnitt 15.38.3 blir som regel denne informasjonen utarbeidet i forbindelse med anbudsdokumentene når man innhenter tilbud på utføring av prosjektene. Det brukes derfor ikke mye tid på å beregne avfallsproduksjonen – bare tid på å finne frem bakgrunnsmateriale og fylle ut skjemaet.

I tillegg oppfattes det som et irritasjonsmoment at det forenklete skjemaet entreprenør kan fylle ut ved riving og/ eller rehabilitering av bolig og fritidsbygg på under 400 m² uansett tar like lang tid å fylle ut som det vanlige skjemaet, og man ser derfor ikke hensikten med å kalle det et forenklet skjema.

15.8 Metodiske utfordringer i forbindelse med målingen

Som nevnt innledningsvis ble det gitt visse rammebetingelser og begrensninger for oppdateringsmålingen på dette området fra NHDs side. Dette er begrunnet med både budsjettmessige begrensninger og tidsbegrensninger for hele prosjektet.

Som resultat av dette har ikke de økte kostnadene knyttet til innføringen av REACH-regelverket blitt målt. Dette regelverket ble innført i perioden, og tilbakemeldinger fra bedriftene tyder på at dette har medført store kostnader – ikke minst i forhold til å sette seg inn i regelverket og tilpasse interne kontroll- og rapporteringssystemer til det nye regelverket. Dette er derfor et regelverksområde som bør vurderes målt på et senere tidspunkt – spesielt dersom man viderefører regelmessige målinger for å se utvikling i kostnadene.

Vi vil også nevne, som beskrevet i avsnitt 15.38.3, at vi har valgt å benytte byggeplasser som basis for beregning av populasjon for antall skjemaer som sendes inn for henholdsvis "Plikt for entreprenør som produserer avfall på byggeplass å levere sluttrapport med vedlegg til kommunen" og "Plikt for entreprenør som produserer avfall å utarbeide en oversikt over byggavfall som forventes å oppstå ifm bygging/ riving/ rehabilitering og redegjøre for planlagt håndtering av byggavfallet fordelt på avfallstyper". Grunnen til at vi har tatt utgangspunkt i denne populasjonen er at det er for de enkelte byggeplasser disse skjemaene må leveres, og vi anser derfor dette som den mest korrekte populasjonen. Det ville vært vanskelig å anslå hvor mange skjema hver bygg- og anleggsbedrift leverer. Det vil også være umulig å få inn oversikt fra alle landets kommuner om hvor mange skjemaer de får inn i løpet av et år uten å bruke uforholdsmessig lang tid

³³ Det er fire innrapporteringsmåter man opererer med i standardkostnadsmodellen. Manuell rapporteringsmåte er rapportering som fylles ut på papir eller gjennom enkelt datasystem (Word ol.), og som så sendes inn med brev eller faks. Elektronisk 1 kan fylles ut på maskin, men må skrives ut og signeres før fysisk innsending som CD, e-post vedlegg el. Elektronisk 2 er rapportering som er tilgjengelig på web for utfylling og innsending, men hvor det ikke er noen form for forhåndsutfylling av rapporteringen. Den siste rapporteringsmåten er elektronisk 3 hvor man rapporterer på web eller gjennom egne fagsystemer, og hvor rapporteringen er forhåndsutfyllt så langt som det er mulig.

på å samle inn denne populasjonen. Den populasjonen som er lagt til grunn anses derfor som det beste anslaget på antall skjemaer som leveres inn til kommunene i forbindelse med nevnte plikter.

16. NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENTET

I det følgende kapittelet omtales utviklingen i næringslivets administrative byrder under Nærings- og handelsdepartementet (NHD) i perioden 2006 til 2009. Det gjøres oppmerksom på at det er gjort avgrensninger i forhold til hvilke regelverksområder som er målt – hovedsakelig basert på hva som ble kartlagt i basismålingen i 2006 (se avsnitt 2.1 for nærmere beskrivelse). I 2006 ble byrdene målt til å utgjøre 1.740,2 millioner kroner. Etter en nedgang i kostnadene på om lag 5 prosent ligger byrdene nå på 1.659,8 millioner kroner. Hoveddelen av denne nedgangen kommer som følge av utvikling av endringer i elektroniske innrapporteringer av samordnet registermelding ("plikt til å sende melding til enhetsregisteret/foretaksregisteret ved nyregistrering eller entring").

I avsnitt 16.1 gis det en overordnet beskrivelse av NHD. Deretter kommer to avsnitt som beskriver utviklingen i administrative byrder – først en overordnet beskrivelse i avsnitt 16.2, og deretter en mer detaljert gjennomgang av de største endringene på informasjonskravsnivå i avsnitt 16.3. I de påfølgende avsnittene brytes utviklingen ned i utvalgte parametre; *opprinnelse* (nasjonalt versus internasjonale lovverk) i avsnitt 16.4, påvirkning på henholdsvis *mikro- og ikke-mikrobedrifter* (avsnitt 16.5), og fordeling på *innrapporteringsmåte* (elektronisk og manuell) i avsnitt 16.6. Til sist beskrives bedriftenes opplevde irritasjonsbyrder og forslag til forenklinger (16.7).

16.1 Kort om departementet

NHD har ansvaret for å utarbeide norsk næringspolitikk, noe som innebærer å påvirke alle politikkområder som har betydning for verdiskapning. Departementet skal "utforme, forvalte og tilrettelegge politikk for norsk næringsvirksomhet og fremme handel, forskning og innovasjon, entreprenørskap, tilgang på kompetent kapital, samt andre næringspolitiske virkemidler og skipsfartspolitikk. [Departementet] skal også bidra til samordning av ulike departementers arbeid for å sikre en helhetlig, god og fremtidsrettet næringspolitikk"³⁴. NHD har sektorovergripende ansvar for næringspolitikken. Det er mange områder som har betydning for næringspolitikken – skattepolitikk, arbeidsmarkedspolitikk, energipolitikk og konkurransepolitikk. I tillegg har samferdsel, forskning og utdanning, fiskeri, landbruk, energi, miljø- og klimapolitikk, distrikts- og regionalpolitikk, helse- og sosialpolitikk samt kultur- og mediepolitikk betydning for næringspolitikken.

Nedenstående tabell 16.1 viser endringene som inngår i oppdateringsmålingen. De krav som betegnes som "nye" er krav som er innført i kartleggingsperioden. "Endrede" krav er krav som allerede er kartlagt i basismålingen, men der det enten har kommet utvidede eller reduserte dokumentasjonskrav under allerede eksisterende krav eller eventuelt en populasjonsendring for de virksomheter som skal etterleve kravet. Kategorien "utgår" omhandler krav som er målt i basismålingen, men som er tatt ut av lovverket og derfor ikke lenger medfører noen administrativ kostnad for det private næringsliv.

Kravene er kategorisert etter regelverksområder. Dette er gjort for å forsøke å gruppere kravene slik at beslektede krav legges inn under samme regelverksområde. For NHD er det lagt inn fire regelverksområder – "diverse næringsrettede regler", "maritimt regelverk", "bergverk o. l." og "selskapslovgivningen". "Maritimt regelverk" omfatter alle krav som har med skip og rederier å gjøre som ligger under NHD. Det er identifisert ett nytt og to endrede krav under dette regelverksområdet. "Diverse næringsrettede regler" er en samlepost for ulike næringsrettede regler som ikke passer inn i noen av de andre regelverksområdene. Det er identifisert ett nytt og tre endret krav under dette regelverksområdet. Under "selskapslovgivningen" er det identifisert to endrede, ett nytt og ett opphevet informasjonskrav. Det forekommer ikke endringer under regelverksområdet "bergverk o.l."

Se også avsnitt 16.3 der største kostnadsendringene gjennomgås på informasjonskravsnivå.

Som tabellen under viser inngår det tre nye, syv endrede, samt ett utgått krav i denne kartleggingen.

³⁴ Departementets hjemmesider, <http://www.regjeringen.no/nb/dep/nhd/dep.html?id=714>

Tabell 16.1 Endrede informasjonskrav NHD 2006-2009

Nærings- og handelsdepartementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
Diverse næringsrettede regler	1	3	0	4
Maritimt regelverk	1	2	0	3
Bergverk o.l	0	0	0	0
Selskapslovgivningen	1	2	1	4
Total	3	7	1	11

16.2 Utviklingen i de administrative omkostningene

I dette avsnittet beskrives de aggregerte kostnadene for basismålingen (2006) og oppdateringsmålingen (2009) for Nærings- og handelsdepartementet som helhet fordelt på de underliggende regelverksområdene. Kostnadene som oppgis i tabellen under er kostnader per regelverksområde per år. Endringer som vises er dermed endringer i disse årlige kostnadene.

Utviklingen i kostnader vises i Tabell 16.2 under der man først ser hva kostnaden (i tusen kroner) var per 1. september 2006 og hva den er per 1. september 2009, og deretter den prosentvise reduksjonen eller økningen fra måletidspunktet 1. september 2006 til 1. september 2009.

Tabell 16.2 Kostnader per regelverksområde NHD 2006-2006 (tall oppgitt i tusen kroner)

Nærings-og handelsdepartementet	Omstillings kostnader	2006	2009	Utvikling
		Administrative kostnader	Administrative kostnader	
Diverse næringsrettede regler	-	1 945	1 949	0,2 %
Maritimt regelverk	-	929 855	929 842	-0,001 %
Bergverk o.l	-	3 984	3 984	0,01 %
Selskapslovgivningen	-	804 407	724 087	-10 %
Total	-	1 740 191	1 659 863	-5 %

Tabellen over viser at det totalt for departementet har vært en reduksjon i kostnadene på 80,3 millioner kroner. Dette utgjør en 5 prosents reduksjon fra 2006 til 2009.

Som det kan leses av tabell 16.2 over, kommer størsteparten av kostnadsendringene under regelverksområdet "selskapslovgivningen", der kostnadene har sunket med om lag 10 prosent. Dette kommer som en konsekvens av to forhold knyttet til innsending av samordnet registermelding. For det første har den elektroniske andelen økt fra omkring 10 prosent til omkring 24 prosent siden 2006. For det andre har den digitale innrapporteringen blitt mer effektiv slik at bedriftene bruker kortere tid på Altinn-rapporteringen i dag enn i 2006.

Den største kostnadsøkningen under departementet kommer også under dette regelverksområdet som følge av den nye plikten for virksomheter til å gi melding når en bedrift med flere enn 30 ansatte nedlegges.

Det skal påpekes at en andel av kostnadsreduksjonen skyldes en oppsplitting av to informasjonskrav, henholdsvis "Plikt til å sende melding til enhetsregisteret/ foretaksregisteret ved nyregistrering eller endring" og "§26: Melding om sletting av enhet" der deler av disse kravene nå er overført til Justisdepartementets (JD) ansvarsområde. Følgelig er deler av populasjonen for disse to kravene nå overført til JD. Dette innebærer altså ingen reell reduksjon i administrative kostnader for næringslivet – kun en overføring av kostnader fra NHD til JD. Dette beskrives nærmere i avsnitt 13.3 under kapittelet om JD.

16.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå

I dette avsnittet viser vi utviklingen av de administrative kostnadene på informasjonskravsnivå. Tabell 16.3 under viser informasjonskravet med henvisning til hvilket regleverksområde og hvilken lov hjemmel kravet har, kostnadene for det enkelte krav for henholdsvis basismålingen og oppdateringsmålingen, samt utvikling i henholdsvis endring i kostnad og prosent. Tallene er ikke per bedrift, men den aggregerte summen for hele populasjonen kravet rettes mot på samfunnsnivå.

Tabell 16.3 Største endringer på informasjonskravsnivå NHD (tall oppgitt i tusen kroner)

Regelverks- område	Lov/ forskrift	§	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006 Administ- rative kostnader	2009 Administ- rative kostnader	Forskjell	Utvikling
Selskapslovgivnin- gen	LOV-1994-06-03-15 Lov om Enhetsregistret.	5,6,8	Plikt til å sende melding til enhetsregisteret/foretaksregisteret ved nyregistrering eller endring	-	623 863	542 816	-81047	-13 %
Selskapslovgivnin- gen	LOV-2008-06-06-38 Omstillingslova	3	Plikt for virksomheter med flere enn 30 ansatte til å sende inn melding til fylkeskommunen om nedleggelse planlegges	-	-	3 017	3 017	100 %
Selskapslovgivnin- gen	Lov - 1997 - 06 - 13 - 44 Aksjeloven	8-10	Mulighet for aksjeselskaper til å søke om dispensasjon fra forbud mot finansiering av kjøp av eiendeler i eget selskap med selskapets egne midler		1532		-1532	-100 %
Selskapslovgivnin- gen	LOV-1994-06-03-15	26	§ 26: Melding om sletting av enhet		164 601	163 842	-759	0 %
Maritimt regelverk	FOR-2008-06-27-744	6, pkt b	Plikt for skipsfører eller rederi til å melde fra om sjøulykker til sjøfartsdirektoratet		119	68	-51	-43 %
Maritimt regelverk	FOR-2008-06-27-744	6, pkt a) og b)	Plikt for skipsfører eller rederi til å melde fra om personskade, sykdom eller dødsfall påført under tjeneste på skip eller under fiske/fangst		115	153	38	33 %
Diverse næringsrettede regler	FOR-1999-12-22-1379 Brukthandelforskriften	16	Plikt for brukthandel til å sende liste over påmeldte deltagere	-	-	21	21	100 %
Diverse næringsrettede regler	FOR-1999-12-22-1379 Brukthandelforskriften	4	Søknad om brukthandelbevilling (§4)	-	47	31	-16	-33 %
Diverse næringsrettede regler	FOR-1999-12-22-1379 Brukthandelforskriften	7	Melding om endring (§7)		3	2	-2	-50 %
Maritimt regelverk	FOR 2007-07-04 nr 854 Kranforskriften	17	Plikt for rederiet til å dokumentere at krav er oppfylt	-	-	1	1	100 %
Total				-	790 280	709 951	-80 329	

Nedenfor gjennomgår informasjonskravene i tabell 16.3, fra største til minste endring. Enkelte ganger beskrives flere informasjonskrav under samme overskrift ettersom informasjonskravene henger tett sammen. Det skal videre bemerkes at omstillingskostnadene som fremgår av tabellen ikke er inkludert i den kvantitative delen av kartleggingen. Omstillingskostnader er de engangskostnader bedriftene har i forbindelse med administrative tilpasninger med videre som følge av en ny/endret regel, for eksempel i forbindelse med tilpasninger av IT-systemer og lignende, se Vedlegg 6 – Ordliste for nærmere definisjon.

“Plikt til å sende melding til enhetsregisteret/ foretaksregisteret ved nyregistrering eller endring”

Dette er den plikten som fører til de største endringene under NHD. Plikten ble målt i basismålingen (under et annet navn: “§ 5, § 6, § 8 og § 16 og § 26 Nyregistrering/ endring i enhetsregisteret/ foretaksregisteret”). Den gang ble kostnadene målt til 623.862.692 kroner. Ved oppdateringen har kostnadene sunket til 542.815.976 kroner, noe som tilsvarer en reduksjon på om lag 81.047.000 kroner (ca 13 prosent).

Dette kravet er ekspertvurdert på bakgrunn av tilsvarende krav vi har intervjuet om tidligere. Grunnen til endringen er todelt. For det første ble basismålingen gjennomført på et tidspunkt da Altinn-løsningene ikke var fullstendig utviklet. Særlig digitale signaturer var problematisk, noe som førte til at det faktisk var mer tidkrevende å rapportere elektronisk enn manuelt. For melding om endring ble tidsbruken i 2006 satt til 660 minutter ved digital innlevering og 130 ved manuell, mens nyregistreringer den gang tok 900 minutter for elektronisk innrapportering og 260 minutter for manuell. I dag vil det være enklere å rapportere digitalt enn manuelt, og tidsbruken er derfor justert ned til henholdsvis 100 og 230 for de digitale segmentene. Tidsbruken som er justert dreier seg om selve innrapporteringen. For de arbeidsprosesser som dreier seg om innholdssidene av meldingene er den gamle tidsbruken beholdt.

Videre har den digitale andelen av innrapporteringene økt fra omkring 10 prosent til 24 prosent. Kombinert fører disse to endringene til en vesentlig kostnadsreduksjon for håndtering av denne typen meldinger.

Det bør til slutt bemerkes at 0,05 prosent av populasjonen på dette informasjonskravet er flyttet over til et tilsvarende krav under JD. Dette er beskrevet nærmere i avsnitt 13.3 under kapittelet om JD.

“Plikt for virksomheter med flere enn 30 ansatte til å sende inn melding til fylkeskommunen om nedleggelse planlegges”

Som det kan leses av tabell 16.3 er det “Plikt for virksomheter med flere enn 30 ansatte til å sende inn melding til fylkeskommunen om nedleggelse planlegges” som medfører den største kostnadsøkningen. Denne plikten følger av en ny lov (Omstillingslova LOV-2008-06-06-38) som medfører en ny meldingsplikt for virksomheter med flere enn 30 ansatte som planlegger å legge ned virksomheten. Meldingen skal sendes til den fylkeskommunen hvor bedriften ligger. Nedleggelse på grunn av konkurs er ikke omfattet av meldeplikten. Samlede kostnader knyttet til dette kravet beløper seg til i underkant av 3.018.000 kroner. Dette er en økning på 100 prosent sammenliknet med 2006, ettersom dette er et nytt krav.

Det er gjort intervjuer om dette kravet. Intervjuene viser at tidsbruken er knyttet til å presentere informasjon om den planlagte nedleggelsen, samt møtevirksomhet med fylkeskommunen. Det er lagt til grunn at det gjennomføres to møter med fylkeskommunen der to personer fra bedriften deltar. Videre er det lagt til grunn at tidsbruken knyttet til å produsere selve meldingen er fordelt mellom lederyrker og akademiske yrker. I etterkant av meldingen må det påregnes noe møtevirksomhet med fylkeskommunen der nedleggelsen og ulike løsninger diskuteres. Informasjonen som presenteres er i hovedsak vurderinger bedriften allerede har gjort knyttet til nedleggelsen. Tidsbruk for en melding ligger på ca 30 timer. Dette inkluderer møtevirksomhet med fylkeskommunen. Bedriftene bruker også en del tid på å samle inn informasjon og bearbeide denne på en hensiktsmessig måte. Det skal imidlertid påpekes at intervjuobjektene syntes det var vanskelig å anslå tidsbruk på dette kravet ettersom mange arbeidsoppgaver knyttet til dette kravet og øvrige arbeidsoppgaver flyter over i hverandre.

De intervjuede virksomhetene har forståelse for det nye kravet og har ikke opplevd det som noen stor byrde. Det har imidlertid blitt påpekt at de hadde forventet større grad av involvering fra den aktuelle fylkeskommunen. Meldeplikten, slik de intervjuede virksomhetene oppfatter at den blir praktisert, dreier seg kun om å informere fylkeskommunen. Bedriftene hadde forventet større grad av oppfølging knyttet til hvordan nedleggelsen eventuelt kunne unngås.

I Ot.prp. nr 27 (2007-2008) om meldeplikt ved nedlegging av næringsverksemd, gjøres det en utredning av økonomiske og administrative konsekvenser av loven om meldeplikt. Her anslås det at det tar fra tre til fem dagsverk å lage en melding. Dette stemmer bra med informasjonen vi har fått gjennom våre intervjuer.

Populasjonen for dette kravet er hentet fra utredningen det vises til over. Her vises det til at Statistisk Sentralbyrå har beregnet at det var 368 bedrifter med flere enn 30 ansatte som hadde 100 prosent nedgang i sysselsetting fra 2003 til 2004. Når konkurser trekkes fra dette tallet (konkursbedrifter er ikke omfattet av meldeplikten) blir populasjonen 328. Det er dette tallet vi har benyttet i denne kartleggingen. Det skal påpekes at tallene er fra 2003-2004, men det vises i utredningen til at det ikke er holdepunkter for å anta at tallene endrer seg vesentlig fra år til år.

“Mulighet for aksjeselskaper til å søke om dispensasjon fra forbud mot finansiering av kjøp av eiendeler i eget selskap med selskapets egne midler”

Den kartlagte endringen er et ledd i regjeringens forenklingsarbeid for næringslivet og ligger i regjeringens handlingsplan for å redusere administrative kostnader. Endringen innebærer at et krav om å søke dispensasjon frafaller. Dette fører til en lettelse i administrative byrder på om lag 1.532.000 kroner.

Bakgrunnen for endringen er som følger:

Aksjelovens § 8 -10 forbyr aksjeselskap å finansiere kjøp av eierandeler i eget selskap med egen kapital fra selskapet: “Selskapet kan ikke stille midler til rådighet eller yte lån eller stille sikkerhet i forbindelse med erverv av aksjer eller rett til aksjer i selskapet eller selskapets morselskap”. Forbudet skal ramme spekulative disposisjoner til skade for selskapet, kreditorene, aksjeeiere og de ansatte da det er en fare for at aksjetegning eller andre aksjeerverv som er finansiert av selskapet selv ikke vil innebære noen reell tilførsel av kapital til selskapet og dermed i praksis føre til en svekkelse av selskapets kapitalgrunnlag. Samme paragraf åpner imidlertid for at det kan søkes om dispensasjon fra forbudet. I 2006 mottok NHD 192 slike søknader. Nesten alle søknader ble innvilget uten vilkår. Dette dreier seg om dispensasjoner for det som i praksis er tilnærmet rene eiendomskjøp, men som rammes av forbudet fordi transaksjonen skjer ved kjøp av et aksjeselskap og ikke ved kjøp av eiendom. De fleste store eiendomstransaksjoner i dag skjer på denne måten og er motivert av skattemessige grunner, samt ønsket om å slippe å betale dokumentavgift. Kravet om å søke om dispensasjon ble i 2006 målt til å føre til administrative byrder på om lag 1.532.000 kroner. Utover denne målte administrative byrden var det en belastning for næringslivet at det var en ventetid på tre måneder for å få søknader innvilget.

For å spare næringslivet for den administrative byrden det innebærer å utarbeide en slik søknad er det nå gitt et generelt unntak fra forbudet som innebærer at eiendomsselskaper på visse vilkår kan stille sikkerhet i form av pant i fast eiendom i forbindelse med kjøp av aksjene i selskapet. Unntaket beskrives nærmere i *Forskrift* om unntak fra aksjeloven §8-10 og Allmennaksjeloven §8-10(FOR-2007-11-30-1336).

“§26: Melding om sletting av enhet”

For dette informasjonskravet er det identifisert en kostnadsreduksjon på 759.000 kroner. Dette er imidlertid ikke en reell reduksjon – kun en overføring av en populasjon fra et krav under NHD til et tilsvarende krav under JD. Dette beskrives nærmere i avsnitt 13.3 i kapittelet om JD.

“Plikt for skipsfører eller rederi til å melde fra om sjøulykker til sjøfartsdirektoratet” / “Plikt for skipsfører eller rederi til å melde fra om personskade, sykdom eller dødsfall påført under tjeneste på skip eller under fiske / fangst”

To informasjonskrav har blitt påvirket av en skjemaendring under Sjøfartsdirektoratets ansvarsområde. Dette dreier seg om en sammenslåing av to skjema: “Rapport om sjøulykker” ble i 2006 sendt inn på skjema KS-0197B mens “Melding om yrkesskade eller yrkessykdom som er påført under tjeneste på skip eller under fangst/fiske” ble rapportert på EK-0496. Disse rapporteres i dag på samme skjema - KS-0197B. Skjemaomleggingen for disse to kravene har samlet sett ført til en marginal kostnadsreduksjon på om lag 13.000 kroner.

Det skal imidlertid bemerkes at sammenslåingen har hatt ulike effekter på de to informasjonskravene som ble målt i 2006. Mens det har kommet en kostnadsreduksjon for “plikt for skipsfører eller rederi til å melde fra om sjøulykker til sjøfartsdirektoratet” (KS-0197B i 2006) på 51.000 kroner, har det kommet en kostnadsøkning for “Plikt for skipsfører eller rederi til å melde fra om personskade, sykdom eller dødsfall påført under tjeneste på skip eller under fiske/fangst” (EK-0496 i 2006) på 38.000 kroner.

Informasjonskravet “Plikt for skipsfører eller rederi til å melde fra om personskade, sykdom eller dødsfall påført under tjeneste på skip eller under fiske/fangst” sto i 2006 for administrative byr-

der på om lag 115.000 kroner fordelt på 631 rapporteringer. Det tok omkring én time å fylle ut skjemaet. Imidlertid var det slik at ulykker av denne typen som dreide seg om norske statsborgere også skulle sendes til NAV. Dette gjaldt ca 80 prosent av rapporteringene – det vil si 505 skjemaer. NAV og Sjøfartsdirektoratet hadde den gang felles skjema for rapporteringer av denne typen (EK-0496) slik at NAV fikk skjemaets hoveddel, mens Sjøfartsdirektoratet fikk en gjenomslagsdel med de samme opplysninger. Dette sparte bedriftene for tidsbruk ettersom to rapporteringskrav (ett til NAV og ett til Sjøfartsdirektoratet) ble løst i samme prosess. Av den timen det tok å fylle ut skjemaet ble derfor kun en halvtime tilskrevet sjøfartsdirektoratets rapporteringskrav for de 505 skjemaene som også ble sendt til NAV. Etter skjemaomleggingen er denne tidsbesparelsen ikke gjeldende i samme grad. NAV skal fortsatt ha sin rapportering og sjøfartsdirektoratet skal ha sin, men dette skjer på ulike skjema. Selv om det fortsatt vil spares noe tid på informasjonsinnsamling som ikke må gjøres ved begge skjemautfyllinger, forsvinner en vesentlig del av synergieffekten. Det er derfor estimert at det nå tar 45 minutter – ikke 30 minutter som i 2006 – å oppfylle Sjøfartsdirektoratets rapporteringskrav ved rapporteringer som også skjer til NAV. Samlede administrative byrder øker derfor fra ca 115.000 kroner i 2006 til ca 153.000 kroner i dag. Selv om antall innsendte skjemaer har endret seg noe fra 2006 til 2006 antar Sjøfartsdirektoratet at dette ikke skyldes endringer i regelverket. Populasjonene som ble benyttet i 2006 holdes derfor konstante.

Informasjonskravet "plikt for skipsfører eller rederi til å melde fra om sjøulykker til sjøfartsdirektoratet", sto i 2006 for administrative byrder på om lag 119.000 kroner fordelt på 199 rapporteringer. Det tok ca to timer å produsere et korrekt utfyllt og innsendt skjema. Skjemaendringen har hatt to kostnadsbesparende virkninger på denne rapporteringsplikten. For det første er det nye skjemaet noe enklere. Det er kommet fram til at dette sparer bedriftene for 30 minutter, noe som betyr at det nå brukes 1,5 time på en rapportering av denne typen. For det andre har skjemaomleggingen ført til en et lavere antall rapporteringer. Av de 631 rapportene om personskade som ble sendt inn i 2006 (informasjonskravet beskrevet over) var ca 50 så alvorlige at de også måtte rapporteres som sjøulykke. Samme hendelse resulterte altså i to rapporteringskrav. I dag rapporteres disse på samme skjema – altså kun én gang. Denne delen av populasjonen er derfor fjernet fra "plikt for skipsfører eller rederi til å melde fra om sjøulykker til sjøfartsdirektoratet". Samlet sett har dette ført til at de administrative byrder som utgår fra dette informasjonskravet synker fra ca 119.000 kroner i 2006, til ca 68.000 kroner i 2009.

"Plikt for brukthandel til å sende liste over påmeldte deltakere"

En endring i brukthandelforskriften fører til en relativt liten økning i administrative byrder. I forskriftens § 16 legges det til at "arrangør av antikk- og samlarmesser, bruktmaknader og liknende plikter å sende liste over påmelde deltakere til politiet samtidig med melding eller søknad om arrangementet etter politilova". Kravet fører til administrative kostnader på om lag 21.000 kroner, noe som er en økning på 100 prosent fra basismålingen ettersom kravet er nytt.

Kravet er ekspertvurdert. Vurderingen tar utgangspunkt i antall søknader og meldinger av arrangementer i 2006. Kravet gjelder for alle arrangører av antikk- og samlarmesser, bruktmaknader og liknende. I alt var der 196 arrangører som var meldepliktige i 2006. Alle disse skulle dermed ha sendt inn liste over deltakere dersom kravet hadde vært gjeldende. Av de 196 var det tre ikke-mikro bedrifter og 193 mikrobeidrifter.

Arrangør av slike arrangementer vil ha navnene på deltakere uavhengig av lovkravet. All nødvendig informasjon for å oppfylle kravet er derfor lett tilgjengelig, noe som innebærer at tidsbruken blir lavt. Tidsbruken er lagt til 20 minutter, noe som skal dekke fremhenting av informasjon og innsending av listen til politiet.

"Søknad om brukthandelbevilling (§4) / Melding om endring (§ 7)"

Den kartlagte endringen er et ledd i regjeringens forenklingsarbeid for næringslivet og ligger i regjeringens handlingsplan for å redusere administrative kostnader. Tiltaket retter seg mot informasjonsskrav som ble kartlagt i basismålingen i 2006. Kravene er hjemlet i FOR-1999-12-22-1379 (Brukthandelsforskriften), og retter seg mot bedrifter som driver brukthandelsvirksomhet. Endringen har samlet sett ført til en kostnadsreduksjon på om lag 18.000 kroner.

De to påvirkede informasjonskravene dreier seg om (1) å søke om brukthandelbevilling og (2) å melde om endringer i opplysninger som tidligere er innmeldt. Begge disse rapporteringspliktene krevde at firmaattest ble lagt ved søknaden/ meldingen. Kravet om firmaattest ble opphevet gjennom lovendring iverksatt 1.1.2007. I 2006 ble det målt at det tok 20 minutter å legge ved attesten. Denne tidsbruken er derfor fjernet, noe som har ført til kostnadsreduksjoner på 16.000

kroner (Søknad om brukthandelbevilling) og 1.600 kroner (melding om endring). Dette er reduksjoner på henholdsvis 33 og 50 prosent.

“Plikt for rederiet til å dokumentere at krav er oppfylt”

I forskriften om dekkskranner mv. på flyttbare innretninger er det kommet et nytt informasjonskrav. Kravet medfører kun en liten økning i de administrative byrdene. I den nye forskriftens § 16 spesifiseres det at rederier skal dokumentere at kompetansekrav ved betjening av kran er oppfylt. Dette kravet gjenfinnes ikke i forskriftens forløper. Samlet sett fører dette til en økning av de administrative byrdene på 1.000 kroner. Dette er en 100 prosent økning da kravet er nytt.

Kravet er ekspertvurdert, og tidsforbruket er lagt til 10 minutter. Dette dreier seg kun om tidsforbruk knyttet til arkivering. Populasjonen er satt til 25 og er hentet fra basismålingen da 25 virksomheter var omfattet av forskriftens forløper. Kravet gjelder for virksomheter som har flyttbare innretninger. Kravet blir oppfylt av en kontormedarbeider med en timelønn på 187,-.

16.4 De administrative kostnaders opprinnelse (ABC-fordeling)

I dette avsnittet viser vi utviklingen i fordelingen på henholdsvis A-, B- og C-kategorisering fra 2006 til 2009. A-kategorisering kan i sin helhet tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk. B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere. C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter.

I Tabell 16.4 under presenteres kostnadene per regelverksområde med fordeling på henholdsvis kostnader som følger i sin helhet av internasjonalt lovverk (A), kostnader knyttet til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der de enkelte landene står fritt til å formulere krav til opplysninger bedriftene skal levere (B) og kostnader knyttet til lovverk som i sin helhet følger av nasjonale lover og forskrifter (C) i prosent for både 2006 og 2009. Det presiseres at andelen for de tre ulike kategoriene regnes ut med utgangspunkt i totalkostnaden for henholdsvis 2006 og 2009. En økning i prosentvis andel for en kategori vil ikke derfor nødvendigvis si at kostnaden for den ene kategorien øker – det kan like gjerne være at kostnaden for den ene eller de to andre kategoriene er redusert. Tilsvarende vil ikke en reduksjon i prosentvis andel for en kategori nødvendigvis bety en reduksjon i kostnadene for denne kategorien – det kan like gjerne bety en økning i kostnad som følge av nye/ endrede krav for en eller de to andre kategoriene.

Tabell 16.4 Administrative kostnaders opprinnelse NHD 2006-2009

Regelverksområde	2006 %			2009 %		
	A	B	C	A	B	C
Diverse næringsrettede regler	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
Maritimt regelverk	86 %	0 %	14 %	86 %	0 %	14 %
Bergverk o.l	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
Selskapslovgivning	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %
Total	46 %	0 %	54 %	48 %	0 %	52 %

Som tabell 16.4 viser, er fordelingen mellom de tre kategoriene lik for alle regelverksområder under NHD i 2006 og 2009.

For departementet samlet sett ser man allikevel at de kostnadene som kan henføres til nasjonalt lovverk (C) har blitt redusert fra 54 prosent til 52 prosent. Samtidig er det kommet en stigning i kostnader som kan henføres til internasjonalt regelverk (A) fra 46 prosent til 48 prosent. Grunnen til at fordelingen har utviklet seg på overordnet nivå, til tross for at den har holdt seg relativt stabil på de ulike regelverksområder, er at 100 prosent av selskapslovgivningen henføres til nasjonalt lovverk (C). Som følge av kostnadsreduksjonen i meldinger til enhetsregisteret/ foretaksregisteret vil regelverksområdet selskapslovgivning utgjøre en lavere andel av de totale administrative kostnadene i målingen fra 2009 enn i basismålingen fra 2006, derav en reduksjon av nasjonalt lovverks (C) andel av totalkostnaden.

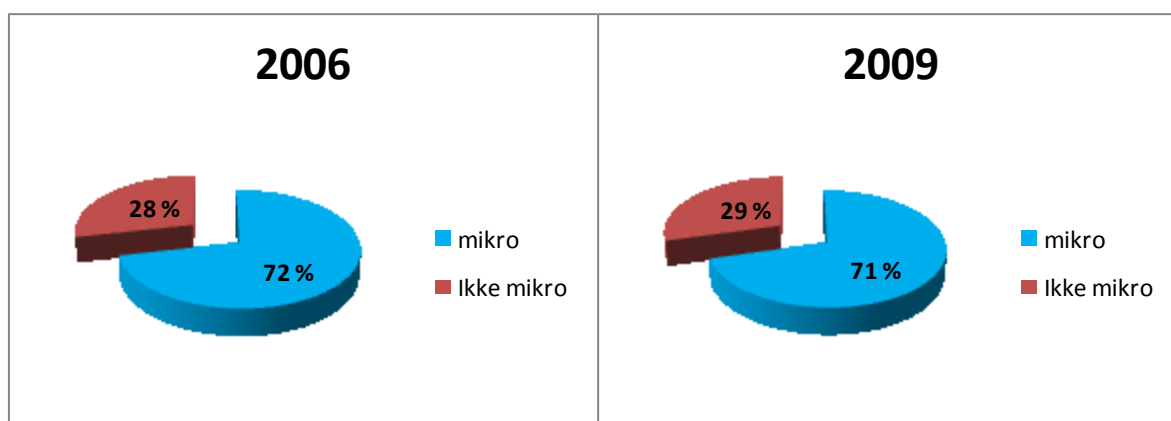
Det er viktig å understreke at det er mulig å gjøre noe med innrapporteringsmetoden for kravene, også for krav henført til lovverk som henholdsvis skyldes internasjonalt lovverk (A) og lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der landene selv står fritt til å formulere lovverket (B), da innrapporteringsmetoden helt og holdent styres av nasjonale myndigheter. Ved å øke graden av digitalisering for krav som skal innrapporteres kan kostnadene som henføres til de tre kategoriene reduseres.

Det understrekes videre at man i denne målingen kun måler endringer dersom endringer i lovteksten innebærer reelle endringer i etterlevelsen av lovverket. Dersom kun ordlyd endres uten at dette har betydning for hvordan lovverket etterleves eller for populasjonen av virksomheter som skal etterleve lovverket, vil ikke disse endringene fanges opp og dermed heller ikke endringer i kategorisering av kostnader. Videre, dersom endringer/ innføring av internasjonalt lovverk allerede er dekket gjennom det nasjonale lovverket vil heller ikke disse endringene fanges opp og da heller ikke endringer i kategorisering av tilhørende kostnader. Slik sett er det derfor en mulighet for at kostnadene knyttet til nasjonalt lovverk (C) overvurderes i forhold til kostnader som skyldes lovverk der formålet er gjengitt i internasjonalt lovverk, men der det er opp til de enkelte land å formulere lovteksten (B) eller kostnader som skyldes regelverk som i sin helhet er definert i internasjonalt lovverk (A).

16.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse

I figuren under viser vi hvordan økningen i kostnader påvirker fordelingen av kostnader mellom mikrobidrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobidrifter (fem ansatte eller flere).

Figur 16.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse NHD 2006-2009

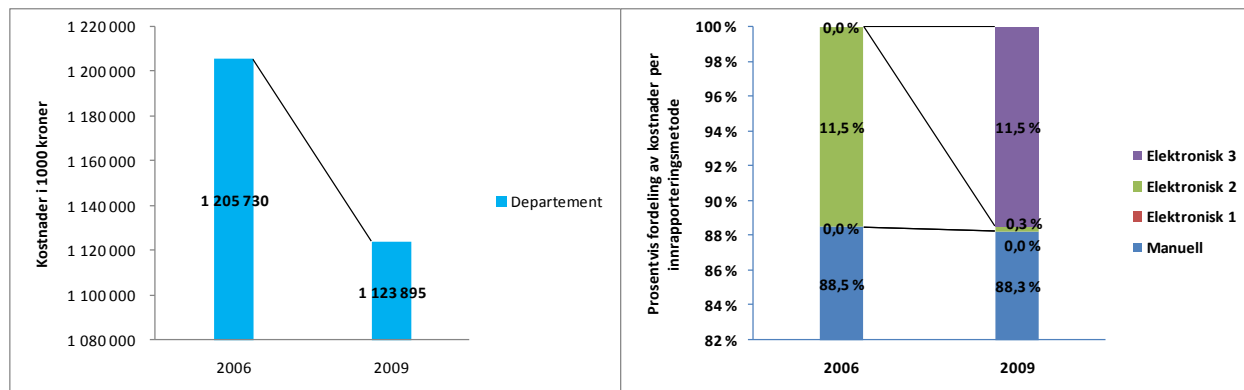

Som vi ser av figur 16.1 påvirker lettelsen i kostnadene mikrobidrifter (færre enn fem ansatte) i større grad enn ikke-mikrobidrifter (fem ansatte eller flere). I 2006 fordelte kostnadene seg med 72 prosent på mikrobidrifter og 28 prosent på ikke-mikrobidrifter. I 2009 har andelen av kostnadene som henføres til mikrobidrifter endret seg til 71 prosent, mens den tilsvarende har økt til 29 prosent for ikke-mikrobidrifter. Dette skyldes i hovedsak at informasjonskravet som står for den største lettelsen i kostnader, "plikt til å sende melding til enhetsregisteret/ foretaksregisteret ved nyregistrering eller endring", rammer mikrobidrifter i større grad enn ikke-mikrobidrifter. Videre er det slik at plikten som fører til de største kostnadsøkningene kun rammer ikke-mikrobidrifter. Dette dreier seg om "plikt for virksomheter med flere enn 30 ansatte til å sende inn melding til fylkeskommunen om nedleggelse planlegges".

Det at endringene er så marginale i forholdet mellom administrative kostnader for mikrobidrifter og ikke-mikrobidrifter er også i et funn i seg selv. Det er et uttalt mål å redusere de administrative byrdene for mikrobidrifter spesielt. Når fordelingen av kostnader mellom mikrobidrifter og ikke-mikrobidrifter kun endrer seg marginalt tyder dette på at denne målsettingen ikke er nådd i måleperioden.

16.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte

I figuren under viser vi utviklingen i kostnader knyttet til innrapporteringsmåter. Dette gjelder kun de kostnader der man skal rapportere inn til myndighetene eller tredje part, ikke for eksempel dokumentasjon som kun skal være tilgjengelig.

Figur 16.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte NHD 2006-2009

Figuren til venstre viser totale kostnader i tusen kroner for de kostnadene som er knyttet til innrapportering av informasjon til myndighetene. Denne typen kostnader synker fra ca 1.205.730.000 kroner i 2006, til ca 1.123.895.000 kroner i 2009 – altså en nedgang på ca 81.835.000 kroner (ca 82 millioner kroner). Dette forklares i all hovedsak med endringen i "Plikt til å sende melding til enhetsregisteret/ foretaksregisteret ved nyregistrering eller endring" der økt elektronisk andel, kombinert med bedre elektroniske løsninger, har ført til en kostnadsreduksjon på ca 81 millioner kroner. Ytterligere to informasjonskrav påvirker nevnte figur i nevneverdig grad. Innføringen av "Plikt for virksomheter med flere enn 30 ansatte til å sende inn melding til fylkeskommunen om nedleggelse planlegges" fører til en økning i rapportering til myndighetene på om lag tre millioner kroner, mens opphevingen av "Mulighet for aksjeselskaper til å søke om dispensasjon fra forbud mot finansiering av kjøp av eiendeler i eget selskap med selskapets egne midler" fører til en nedgang i rapporteringer av denne typen på ca 1,5 millioner kroner. Det skal til sist bemerkes at en liten andel av den samlede nedgangen på NHDs område av denne typen rapporteringer skyldes en populasjonsoverføring til JDs område. Denne overføringen beskrives nærmere i avsnitt 13.3 under kapittelet om JD

Figuren til høyre ovenfor viser fordelingen av kostnadene mellom de fire typene innrapportering³⁵, se også metodevedlegget for nærmere definisjon. Figuren viser at det kun er kommet små endringer i forholdet mellom manuelle og digitale innrapporteringsmetoder. I 2006 stammet 89 prosent av kostnadene fra manuell innrapportering mens det tilsvarende tallet i 2009 var 88 prosent. Dette skyldes to forhold med ulike effekter under "plikt til å sende melding til enhetsregisteret/foretaksregisteret ved nyregistrering eller endring". På den ene siden er det flere virksomheter som bruker den digitale løsningen, og på den annen side er tidsforbruket for den digitale løsning redusert. Kostnader knyttet til digitale innrapporteringer holder seg derfor stabilt sammenliknet med manuelle innrapporteringer. Flere sender inn digitalt, men det er lavere kostnader knyttet til hver enkelt rapportering. Den store forandring mellom elektronisk type 2 og elektronisk type 3 skyldes utvikling i muligheter for digitale signaturer (samordnet registermelding ble i 2006 registrert som elektronisk type 2, av grunner beskrevet i avsnitt 16.3).

Vi ser altså at 88 prosent av kostnadene fortsatt stammer fra manuelle innrapporteringer. Dette viser at det fortsatt er et stort potensial for å øke rapporteringen via elektronisk type 3 - det vil si rapportering via systemer som Altinn og lignende. Endringer i innrapporteringsmetode kan gjøres uavhengig av om regelverket skyldes internasjonal eller nasjonal lovgivning, og er slik sett en enkel måte å senke administrative byrder på.

16.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenklring fra bedriftene

Det er ikke kommet frem vesentlige irritasjonsbyrder. Det som nevnes er knyttet til meldeplikten i omstillingsloven. Her har det blitt påpekt at bedriftene opplever at meldingen ikke blir fulgt opp i tilstrekkelig grad av fylkeskommunen. Derfor ser bedriftene også i mindre grad hensikten med meldingen. Utover dette oppleves ikke plikten som noen stor byrde.

³⁵ Det er fire innrapporteringsmåter man opererer med i standardkostnadsmodellen. Manuell rapporteringsmåte er rapportering som fylles ut på papir eller gjennom enkelt datasystem (Word ol.), og som så sendes inn med brev eller faks. Elektronisk 1 kan fylles ut på maskin, men må skrives ut og signeres før fysisk innsending som CD, e-post vedlegg el. Elektronisk 2 er rapportering som er tilgjengelig på web for utfylling og innsending, men hvor det ikke er noen form for forhåndsutfylling av rapporteringen. Den siste rapporteringsmåten er elektronisk 3 hvor man rapporterer på web eller gjennom egne fagsystemer, og hvor rapporteringen er forhåndsutfyllt så langt som det er mulig.

17. OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

I det følgende kapittelet omtales utviklingen i næringslivets administrative byrder under Olje- og energidepartementet (OED) i perioden 2006 til 2009. Det gjøres oppmerksom på at det er gjort avgrensninger i forhold til hvilke regelverksområder som er målt – hovedsakelig basert på hva som ble kartlagt i basismålingen i 2006 (se avsnitt 2.1 for nærmere beskrivelse). I 2006 ble byrdene målt til å utgjøre 2 046 millioner kroner. Etter en kostnadsreduksjon på 6,7 millioner kroner ligger byrdene nå på 2 039 millioner kroner. Hoveddelen av reduksjonen skyldes en endring i innrapporteringsfrekvensen for et krav rettet mot nettselskaper.

Kapittelet er strukturert som følger: I avsnitt 17.1 gis det en overordnet beskrivelse av OED. Deretter kommer to avsnitt som beskriver utviklingen i administrative byrder – først en overordnet beskrivelse i avsnitt 17.2, og deretter en mer detaljert gjennomgang av de største endringene på informasjonskravsnivå i avsnitt 17.3. I de påfølgende avsnittene brytes utviklingen ned i utvalgte parametre; *opprinnelse* (nasjonalt versus internasjonale lovverk) i avsnitt 17.4, påvirkning på henholdsvis *mikro- og ikke-mikrobedrifter* (avsnitt 17.5), og fordeling på *innrapporteringsmåte* (digital og manuell) i avsnitt 17.6. Til sist beskrives bedriftenes opplevde irritasjonsbyrder og forslag til forenklinger (17.7).

17.1 Kort om departementet

OED har hovedansvaret for å tilrettelegge en samordnet og helhetlig energipolitikk. Et overordnet mål er å sikre høy verdiskaping gjennom en effektiv og miljøvennlig forvaltning av energiresursene. OED består av fire fagavdelinger, en administrasjonsavdeling og en stabsavdeling.

Tabell 17.1 under viser endringene som inngår i oppdateringsmålingen. Det kravet som betegnes som "nytt", er et krav som er innført i kartleggingsperioden (innført etter 1. september 2006). "Endrede" krav er krav som ble kartlagt i basismålingen, men hvor det etter 2006 har kommet en endring i lovverket som medfører enten en utvidelse eller en reduksjon i dokumentasjonskravet. Endrede krav henspeiler også på de tilfeller der endringen i lovverket medfører at flere eller færre berøres av kravet nå enn i 2006. Kategorien "utgår" omhandler krav som er målt i basismålingen, men som er tatt ut av lovverket og derfor ikke medfører noen administrativ kostnad for det private næringsliv lenger.

Kravene er kategorisert i regelverksområder. Dette er gjort for å gruppere kravene slik at beslektede krav legges inn under samme regelverksområde. For OED er det lagt inn to regelverksområder – "energilovgivning" og "petroleumsvirksomhet".

Tabell 17.1 Endrede informasjonskrav OED 2006-2009

Olje- og energidepartementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
Energilovgivning	1	3	2	6
Petroleumsvirksomhet	0	2	0	2
Total	1	5	2	8

Av tabellen fremgår det at det inngår ett nytt krav, fem krav som er endret og to krav som har falt bort som følge av lovverksendringer. Av de endrede kravene er det tre krav endringer i lovteksten har påvirket tilhørende informasjonskrav, men som ikke har medført noen endringer i kostnader for disse informasjonskravene.

17.2 Utviklingen i de administrative omkostningene

I dette avsnittet beskrives de aggregerte kostnadene for basismålingen (2006) og oppdateringsmålingen (2009) for OED som helhet fordelt på de underliggende regelverksområdene. Kostnadene som oppgis i tabellen under er kostnader per regelverksområde per år. Endringer som vises er dermed endringer i disse årlige kostnadene.

Utviklingen i kostnader vises i tabell 17.2 under der man først ser hva kostnaden (i tusen kroner) var per 1. september 2006 og så hva den er per 1. september 2009. Utviklingen viser den prosentvise reduksjonen fra 2006 til 2009.

Tabell 17.2 Kostnader per regelverksområde OED 2006–2009 (tall oppgitt tusen kroner)

Olje- og energidepartementet	Omstillingskostnader	2006	2009	Utvikling
		Administrative kostnader	Administrative kostnader	
Energilovgivning	-	634 788	628 051	-1,1 %
Petroleumsvirksomhet	-	1 411 196	1 411 195	0,0 %
Total	-	2 045 984	2 039 246	-0,3 %

Totalt sett for departementet ser vi at det i oppdateringsperioden har vært en kostnadsreduksjon på 6,7 millioner kroner. Dette utgjør en reduksjon på 0,3 prosent fra 2006 til 2009.

Som tabellen over viser er endringene i de administrative kostnader marginale for regelverksområdet "petroleumslovgivningen", mens det har vært en reduksjon på 1,1 prosent under regelverksområdet "energilovgivningen".

17.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå

I dette avsnittet beskrives endringene i kostnader på informasjonskravsnivå. Utviklingen i kostnader vises i tabellen under der man først ser hva kostnaden (i tusen kroner) var per 1. september 2006 og hva den er per 1. september 2009, samt endringen i kostnader, både i kroner og prosentvis, fra måletidspunktet 1. september 2006 til 1. september 2009.

Tabell 17.3 Største endringer på informasjonskravsnivå OED 2006–2009 (tall oppgitt i hele tusen kroner)

Regelverks- område	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006	2009	Forskjell	Utvikling *
				Administrative kostnader	Administrative kostnader		
Energi- lovgivning	FOR-2002-12-16-1607: Forskrift om energitredninger	§ 9 Ansvar for lokal energitredning	-	24 476	12 238	-12 238	-50 %
Energi- lovgivning	FOR-1999-03-11-302: Forskrift om kontroll av nettvirksomhet	§ 12-3. Årlig inntektsramme for fellesnett	-	2 123		-2 123	-100 %
Energi- lovgivning	FOR-1999-03-11-301: Forskrift om kraftomsetning og netttjenester	Plikt for kraftleverandør til å kunne sende og motta elektronisk kvitteringsmelding (APERAK)	-	1 814		-1 814	-100 %
Petroleumsvirksomhet	FOR-2001-06-18-749: Ressursforskriften	Plikt til å sende opplysninger mens undersøkelsene gjennomføres	-	590	589	-1	0 %
Energi- lovgivning	FOR-1999-03-11-302: Forskrift om kontroll av nettvirksomhet	Plikt for konsesjonær til å rapportere tilleggsopplysninger i regnskap	-	-	9 439	9 439	100 %
Total			-	39 336	32 598	-6 738	

"§ 9 Ansvar for lokal energitredning"

I 2006 måtte nettselskaper årlig utarbeide en lokal energitredning i det området selskapet har konsesjon. Energitredningen skal inneholde en oversikt over energibehovet, energiforbruk, befolkningsutvikling og avbruddsstatistikk, og den utarbeides i samarbeid med kommunene for konsesjonsområdet. Under basismålingen i 2006 kom det frem at mange selskaper følte at det ikke var et reelt behov for å gjøre utredningen årlig og at mange av kommunene ofte ikke hadde innspill i forhold til utredningene hvert år. De ønsket derfor en mer behovsprøvd utredning. Med kraft fra juli 2008 ble forskriften om energitredninger derfor endret slik at energitredninger nå kun må gjøres minimum hvert andre år.

På bakgrunn av kartleggingen i 2006, hvor de selskapene som ble intervjuet ønsket lavere hyp-pighet på energitredningene, er det vurdert at endringen i lovverket vil medføre en halvering av de tidligere kostnadene. Kravet ble i 2006 målt til 24,5 millioner kroner og er nå redusert til 12,2 millioner kroner, det vil si en reduksjon på 12,3 millioner kroner.

“§ 12-3. Årlig inntektsramme for fellesnett”

Under målingen i 2006 var det et krav om at nettselskaper i samarbeid med nettoperatør skulle kartlegge det nettapet (i MWh) selskapet ble påført ved overføring av nettanlegg til operatør i et fellesnett. Kravet medførte stor korrespondanse mellom de ulike nettselskapene for å beregne nettapet, og en rapport måtte utarbeides og sendes NVE innen tre uker etter at beslutningen om fellesnett ble tatt. Dette kravet ble fjernet fra forskriften 1.1.2009 og har ikke blitt erstattet med et nytt. Kostnaden for dette kravet ble i 2006 målt til 2,1 millioner kroner, og ettersom hele kostnaden faller bort utgjør dette en reduksjon på 100 prosent.

“Plikt for kraftleverandør til å kunne sende og motta elektronisk kvitteringsmelding (APERAK)”

Plikten sier at enhver kraftleverandør skal kunne sende og motta elektroniske kvitteringsmeldinger. Mellom kraftleverandør og netteier går det hele tiden en rekke automatiske meldinger med et bredt spekter av meldingsinformasjon – det eksisterer over 30 forskjellige meldingstyper som kalles EDIFACT. Det gis kvitteringsmeldinger ved all denne korrespondansen. Disse kvitteringene var av to typer, en CONTRL som ga tilbakemelding om at meldingen hadde gått inn på EDI-serveren til mottaker, og en APERAK (nå opphevet) som ga tilbakemelding om at meldingen var gått helt inn i mottakers applikasjonssystem. Det var kun kostnadene knyttet til APERAK meldingen som ble kartlagt for basismålingen – ikke kostnadene knyttet til CONTRL meldingene.

APERAK var en beskjed om at meldingen var gått et skritt videre enn CONTRL. Alle skulle motta begge typer kvitteringsmeldinger og man fikk automatisk beskjed om en negativ APERAK, altså at meldingen av en eller annen grunn ikke hadde gått gjennom. Det var først når man fikk denne beskjeden at det menneskelige aspektet kom inn, og således kostnadene knyttet til kravet.

Etter negativ APERAK-melding måtte man sjekke hva som var galt og hvilke meldinger det gjaldt. Man sjekket først eget selskap for å se om feilen lå der, og hvis man ikke fant noe kontaktet man motparten for å se om feilen lå der. Dette arbeidet var svært tidkrevende, meget uoversiktlig og vanskelig å etterleve. Det er også en oppfatning at det ikke var noe reelt behov for APERAK-meldingen – spesielt målt opp mot medført tidsbruk. Bortfallet av APERAK-meldingen har derfor medført raskere prosesser hvor den reduserte arbeidstiden hovedsakelig har vært i form av betydelig mindre e-post- og telefonkorrespondanse. På samme tidspunkt som APERAK-meldingen ble opphevet kom nye typer meldinger hvor systemet sjekker og tar seg av disse meldingene i større grad. Hvis det likevel skulle være noen av de nye typer negative meldinger man må sjekke manuelt, så er EDIFACT-meldingene mer konkrete og spesifikke enn APERAKene, og er slik sett lettere å identifisere med medfølgende mindre tidsbruk.

Kravet ble i 2006 målt til 1,8 millioner kroner. Ettersom kravet er falt bort utgjør dette en 100 prosents reduksjon.

“Plikt til å sende opplysninger mens undersøkelsene gjennomføres”

Plikten går på en ukentlig innrapportering til Oljedirektoratet, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet og Forsvarsdepartementet mens vitenskapelige undersøkelser pågår. Det har vært en endring i forskriftens forord hvor det nå står at alle som omfattes av forskriften skal formidle opplysninger som sendes inn via elektroniske medier, men hvor opplysninger i tillegg kan gis på papirformat. Intervju viser at dette foreløpig kun er gjort gjeldende ved seismiske undersøkelser fra 11.5.2009. Siden man tidligere fritt kunne velge innrapporteringsmetode medfører endringen at flere nå vil sende inn opplysninger elektronisk. I basismålingen er kravet målt som delvis elektronisk og manuell rapportering. For oppdateringen er det lagt til grunn at det nå nesten utelukkende rapporteres elektronisk, noe som har medført en liten reduksjon i kostnadene.

Kostnadene ble i 2006 målt til 0,590 millioner kroner. Denne er nå redusert med 1 000 kroner, og utgjør nå 0,589 millioner kroner.

“Plikt for konsesjonær til å rapportere tilleggsopplysninger i regnskap”

Plikten sier at enhver konsesjonær skal innhente og rapportere en del tilleggsopplysninger i forbindelse med økonomisk og teknisk rapportering (E-rapp). Dette gjelder for alle konsesjonærer, det vil si alt fra kraftproduksjon, kraftomsetning, nettvirksomhet til øvrig virksomhet som er rapporteringspliktige. Intervjuer med virksomheter i bransjen viser at dette ikke anses som en spesielt krevende del av den totale rapporteringen (E-rapp), men det er knyttet mye arbeid til å

oppgi informasjon om nettanlegg (fysiske størrelser, eksempelvis antall kilometer linje, antall transformatorer, antall kilometer jordkabel med videre) som er et nytt krav som har kommet til siden basismålingen. Det oppgis at man bruker nesten to ukeverk på å samle inn og rapportere denne informasjonen, og det er dette som utgjør økningen vist i Tabell 17.3 over. Det vil være stor variasjon blant de forskjellige konsesjonærer på tidsbruk for oppfyllelse av dette kravet, og man må også anta at tidsbruken vil reduseres når konsesjonærene i større grad kan bruke tidligere kartlegginger av nettanlegget.

De andre tilleggssopplysningene (se forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 3-6) ble ikke kartlagt i 2006, men de skal være langt enklere å få tak i gjennom egne og andres nettinformasjons-systemer. Innrapporteringen går som oftest via webløsning på Naves nettsider.

Kravet om å gi tilleggssopplysning om nettanlegget i forbindelse med økonomisk og teknisk rapportering er i 2009 målt til 9,4 millioner kroner noe som utgjør en 100 prosents økning fra 2006 ettersom kravet er nytt.

17.4 De administrative omkostningers opprinnelse (ABC-fordeling)

I dette avsnittet viser vi utviklingen i fordelingen på henholdsvis A-, B- og C-kategorisering fra 2006 til 2009. A-kategorisering kan i sin helhet tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk. B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der formålet kun vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere. C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter.

I tabellene under presenteres kostnadene per regelverksområde med fordeling på henholdsvis kostnader som følger i sin helhet av internasjonalt lovverk (A), kostnader knyttet til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der de enkelte landene står fritt til å formulere krav til opplysninger bedriftene skal levere (B) og kostnader knyttet til lovverk som i sin helhet følger av nasjonale lover og forskrifter (C) i prosent for både 2006 og 2009. Det presiseres at andelen for de tre ulike kategoriene regnes ut med utgangspunkt i totalkostnaden for henholdsvis 2006 og 2009. En økning i prosentvis andel for en kategori vil ikke derfor nødvendigvis si at kostnaden for den ene kategorien øker – det kan like gjerne være at kostnaden for den ene eller de to andre kategoriene er redusert. Tilsvarende vil ikke en reduksjon i prosentvis andel for en kategori nødvendigvis bety en reduksjon i kostnadene for denne kategorien – det kan like gjerne bety en økning i kostnad som følge av nye/ endrede krav for en eller de to andre kategoriene.

Tabell 17.4 Administrative kostnaders opprinnelse OED 2006-2009

Regelverksområde	2006			2009		
	A	B	C	A	B	C
Petroleumsvirksomhet	0,0 %	98,4 %	1,6 %	0,0 %	98,4 %	1,6 %
Energilovgivning	0,0 %	28,5 %	71,5 %	0,0 %	26,8 %	73,2 %
Total	0,0 %	76,7 %	23,3 %	0,0 %	76,4 %	23,6 %

Som tabellen viser er fordelingen mellom de tre kategoriene lik for regelverksområdet "petroleumsvirksomhet" fra 2006 til 2009. Her har det også kun vært en marginal kostnadsreduksjon for ett krav på tusen kroner. For regelverksområdet "energilovgivning" har det vært en noe høyere endring i sammensettingen av kravenes opprinnelse ved en forskyvning fra kostnader knyttet til lovverk der formålet er definert i internasjonal lovgivning (B) til kostnader som i sin helhet kan henføres til nasjonalt lovverk (C). Førstnevnte (B) er redusert fra 28,5 prosent i 2006 til 26,8 prosent i 2009, mens sistnevnte (C) har økt tilsvarende fra 71,5 prosent i 2006 til 73,2 prosent i 2009. Dette skyldes først og fremst reduksjonen i kostnadene knyttet til kravet om energiutredninger som er et krav definert i lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der det enkelte land står fritt til å formulere lovteksten (B).

På overordnet nivå ser vi tilsvarende reduksjon fra 76,7 prosent i 2006 til 76,4 prosent i 2009 for kostnader henført til lovverk der formålet er definert i internasjonal lovgivning (B) og en økning fra 23,3 prosent i 2006 til 23,6 prosent i 2009 for kostnader henført til nasjonal lovgivning (C) med samme begrunnelse som over. Generelt sett kan man si at endringene er små.

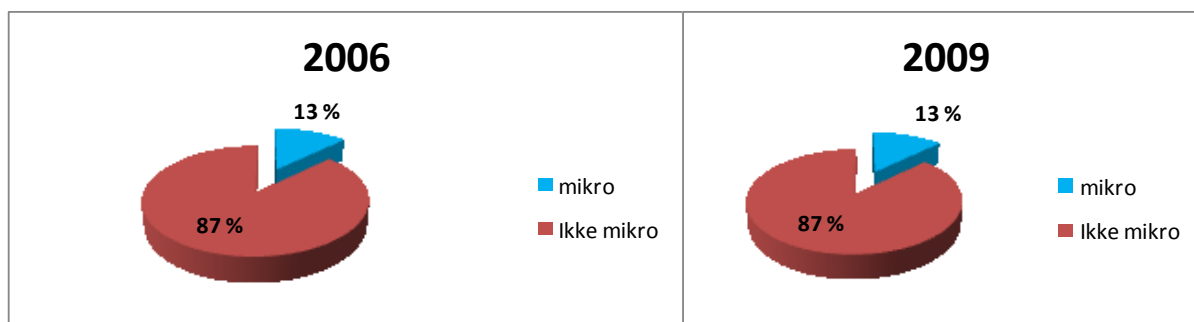
Det er viktig å understreke at det er mulig å gjøre noe med innrapporteringsmetoden for kravene, også for krav henført til lovverk som henholdsvis skyldes internasjonalt lovverk (A) og lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der landene selv står fritt til å formulere lovverket (B), da innrapporteringsmetoden helt og holdent styres av nasjonale myndigheter. Ved å øke graden av digitalisering for krav som skal innrapporteres kan kostnadene som henføres til de tre kategoriene reduseres.

Det understrekes videre at man i denne målingen kun måler endringer dersom endringer i lovteksten innebærer reelle endringer i etterlevelsen av lovverket. Dersom kun ordlyd endres uten at dette har betydning for hvordan lovverket etterleves, eller for populasjonen av virksomheter som skal etterleve lovverket, vil ikke disse endringene fanges opp og dermed heller ikke endringer i kategorisering av kostnader. Videre, dersom endringer/ innføring av internasjonalt lovverk allerede er dekket gjennom det nasjonale lovverket vil heller ikke disse endringene fanges opp og da heller ikke endringer i kategorisering av tilhørende kostnader. Slik sett er det derfor en mulighet for at kostnadene knyttet til nasjonalt lovverk (C) overvurderes i forhold til kostnader som skyldes lovverk der formålet er gjengitt i internasjonalt lovverk, men der det er opp til de enkelte land å formulere lovteksten (B) eller kostnader som skyldes regelverk som i sin helhet er definert i internasjonalt lovverk (A).

17.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse

I figuren under vises det hvordan økningen i kostnader påvirker fordelingen av kostnader mellom mikrobidrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobidrifter (fem ansatte eller flere).

Figur 17.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse OED 2006-2009

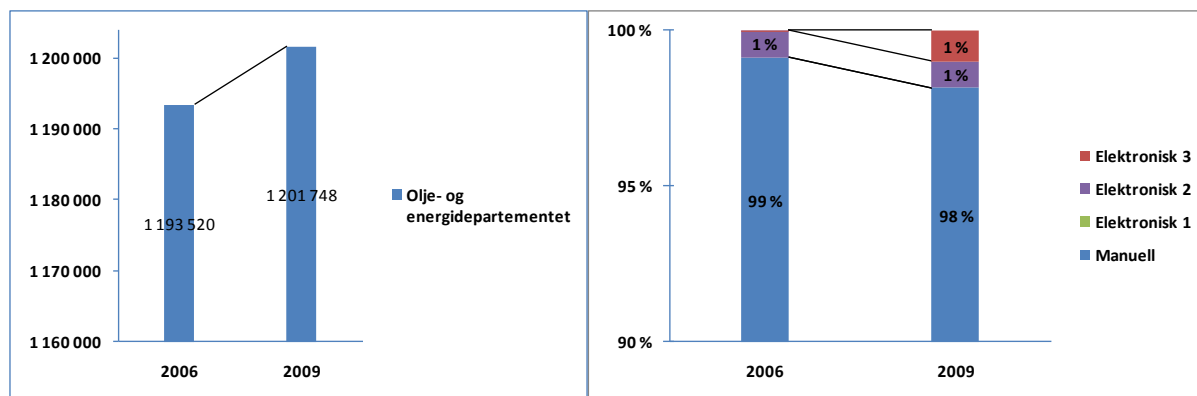
Som vi ser av tabellen rammer økningen i kostnadene mikrobidrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobidrifter (flere enn fem ansatte) i lik grad i forhold til basismålingen. Kostnadene fordeles seg med 87 prosent på ikke-mikrobidrifter og 13 prosent på mikrobidrifter både for 2006 og 2009.

Det at det ikke er en endring i forholdet mellom administrative kostnader for mikrobidrifter og ikke-mikrobidrifter er også i et funn i seg selv. Det er et uttalt mål å redusere de administrative byrdene for mikrobidrifter spesielt. Når fordelingen av kostnader mellom mikrobidrifter og ikke-mikrobidrifter ikke endrer seg tyder dette på at denne målsettingen ikke er nådd i måleperioden.

17.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte

I figurene under viser vi utviklingen i kostnader knyttet til innrapporteringsmåter³⁶. Dette gjelder kun de kostnader der man skal rapportere inn til myndighetene, ikke for eksempel dokumentasjon som kun skal være tilgjengelig.

³⁶ Det er fire innrapporteringsmåter man opererer med i standardkostnadsmodellen. Manuell rapporteringsmåte er rapportering som fylles ut på papir eller gjennom enkelt datasystem (Word ol.), og som så sendes inn med brev eller faks. Elektronisk 1 kan fylles ut på maskin, men må skrives ut og signeres før fysisk innsending som CD, e-post vedlegg el. Elektronisk 2 er rapportering som er tilgjengelig på web for utfylling og innsending, men hvor det ikke er noen form for forhåndsutfylling av rapporteringen. Den siste rapporteringsmåten er elektronisk 3 hvor man rapporterer på web eller gjennom egne fagsystemer, og hvor rapporteringen er forhåndsutfyllt så langt som det er mulig.

Figur 17.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåter OED 2006-2009

Stolpediagrammet til venstre i figuren over viser totale kostnader i tusen kroner for de kostnadene som er knyttet til innrapportering av informasjon til myndighetene. Denne typen kostnader øker marginalt, fra ca 1.193,5 millioner kroner i 2006, til ca 1.201,7 millioner kroner i 2009 – altså en økning på ca 8,2 millioner kroner. Endringen skyldes først og fremst en økning i elektroniske innrapporteringsmåter som i 2006 ikke ble oppdelt i manuell eller elektronisk innrapportering. Det er derfor ikke riktig å tolke økningen i summen som en økning i innrapporteringskostnadene til departementet. Se også metodeavsnittet for mer utfyllende informasjon om inndelingen.

Stolpediagrammet til høyre i figuren over viser at andelen manuell innrapportering er svært dominerende, og endringene fra 2006 er marginale, men andelen elektronisk innrapportering har økt noe. En årsak til at en såpass stor andel av innrapporteringspliktene er manuelle skyldes at mange av kravene går på planer for utbygging, konsesjonssøknader og lignende som det kan være vanskelig å utarbeide standardiserte utfyllingsformer for.

17.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene

Det er ikke kommet fram vesentlige irritasjonsbyrder. Det som nevnes, er i forbindelse med tilleggsopplysningen om nettanlegget som må gis i forbindelse med den økonomiske og tekniske rapporteringen (E-rapp) under forskrift om kontroll av nettvirksomhet. En del konsesjonærene synes det er en tung prosess å kartlegge alle fysiske størrelser (antall kilometer linje, antall transformatorer, antall kilometer jordkabel og så videre) ved nettanlegget, men det antas at dette vil bedre seg noe etter hvert som informasjonen har blitt kartlagt og rutiner har blitt utarbeidet. Generelt sett oppleves E-rapp som tung og tidkrevende og det er et ønske om økt samspill mellom IT-systemer og mer standardisering av begreper og data. Intervjuer identifiserte også ønsker om at myndighetene tidligere burde kommunisere hva de er ute etter slik at virksomheten kan jobbe mer proaktivt med rapporteringen. Slik det er i dag går det mye tid til ad hoc arbeid da det etterspørres informasjon og opplysninger som man ikke har tilgjengelig der og da.

18. SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

I det følgende kapittelet omtales utviklingen i næringslivets administrative byrder under Samferdselsdepartementet (SD) i perioden 2006 til 2009. Det gjøres oppmerksom på at det er gjort avgrensninger i forhold til hvilke regelverksområder som er målt – hovedsakelig basert på hva som ble kartlagt i basismålingen i 2006 (se avsnitt 2.1 for nærmere beskrivelse). I 2006 ble byrdene målt til å utgjøre 733,4 millioner kroner. Etter en marginal kostnadsøkning på 1,1 millioner kroner, ligger byrdene nå på 734,5 millioner kroner. Hoveddelen av denne økningen kommer av et nytt informasjonskrav rettet mot jernbaneoperatører (plikt til å føre regelbok).

I avsnitt 18.1 gis det en overordnet beskrivelse av SD. Deretter kommer to avsnitt som beskriver utviklingen i administrative byrder – først en overordnet beskrivelse i avsnitt 18.2, og deretter en mer detaljert gjennomgang av de største endringene på informasjonskravsnivå i avsnitt 18.3. I de påfølgende avsnittene brytes utviklingen ned i utvalgte parametre; *opprinnelse* (nasjonalt versus internasjonale lovverk) i avsnitt 18.4, påvirkning på henholdsvis *mikro- og ikke-mikrobedrifter* (avsnitt 18.5), og fordeling på *innrapporteringsmåte* (digital og manuell) i avsnitt 18.6. Til sist beskrives bedriftenes opplevde irritasjonsbyrder og forslag til forenklinger (18.7).

18.1 Kort om departementet

SD har det overordnede ansvaret for rammevilkår for post- og televirksomheten, for luftfarts-, veg- og jernbanesektoren og for riksvegfergene. Arbeidsområdet til departementet omfatter langtidsplanlegging, utredning og analyse, lov- og forskriftsarbeid og budsjettsaker innenfor disse sektorene. Departementet har etatsstyring av Statens vegvesen, Jernbaneverket, Luftfartstilsynet, Jernbanetilsynet, Post- og teletilsynet, Taubanetilsynet samt Statens havarikommisjon for transport. Videre forvalter departementet statens eierinteresser i Avinor AS, Posten Norge AS, NSB AS og Baneservice AS.

Tabell 18.1 viser endringene som inngår i oppdateringsmålingen. De krav som betegnes som "nye" er krav som er innført i kartleggingsperioden. "Endrede" krav er krav som allerede er kartlagt i basismålingen, men der det enten har kommet utvidede eller reduserte dokumentasjonskrav under allerede eksisterende krav eller eventuelt en populasjonsendring for de virksomheter som skal etterleve kravet. Kategorien "utgår" omhandler krav som er målt i basismålingen, men som er tatt ut av lovverket og derfor ikke lenger medfører noen administrativ kostnad for det private næringsliv.

Kravene er kategorisert i regelverksområder. Dette er gjort for å forsøke å gruppere kravene slik at beslektede krav legges inn under samme regelverksområde. For SD er det lagt inn fire regelverksområder – "elektronisk kommunikasjon", "sivil luftfart", "diverse samferdsel" og "jernbane og taubane". Området "Sivil luftfart" inneholder alle plikter i forbindelse med kommersiell og privat luftfart. "Elektronisk kommunikasjon" inneholder plikter som retter seg mot tilbydere av elektroniske kommunikasjonstjenester, mens "Jernbane og taubane" inkluderer informasjonskrav rettet mot operatører og tilbydere av jernbane- og taubanetjenester. "Diverse samferdsel" er en samlepost for de øvrige krav som har vært vanskelig å gruppere uten at gruppene blir særdeles små. Man har derfor sett det som mest hensiktsmessig å samle disse i en diversepost.

Som kan leses av tabellen under inngår det 14 nye krav, syv endrede krav og seks utgåtte krav i denne kartleggingen.

Tabell 18.1 Endrede informasjonskrav SD 2006-2009

Samferdselsdepartementet	Nye	Endrede	Utgår	Totalt
Elektronisk kommunikasjon	2	2	0	4
Sivil luftfart	2	4	6	12
Diverse samferdsel	5	0	0	5
Jernbane og taubane	5	1	0	6
Total	14	7	6	27

18.2 Utviklingen i de administrative omkostningene

I dette avsnittet beskrives de aggregerte kostnadene for basismålingen (2006) og oppdateringsmålingen (2009) for SD som helhet fordelt på de underliggende regelverksområdene. Kostnadene som oppgis i tabellen under er kostnader per regelverksområde per år. Endringer som vises er dermed endringer i disse årlige kostnadene.

Utviklingen i kostnader vises i tabell 18.2 under der man først ser hva kostnaden var per 1. september 2006 og hva den er per 1. september 2009, samt som prosentvis reduksjon eller økning fra måletidspunktet 1. september 2006 til 1. september 2009.

Tabell 18.2 Kostnader per regelverksområde SD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Samferdsdselsdepartementet	Omstillings kostnader	2006	2009	Utvikling
		Administrative kostnader	Administrative kostnader	
Elektronisk kommunikasjon		333 982	334 005	0 %
Sivil luftfart	-	124 864	125 011	0 %
Diverse samferdsel	600	200 157	200 319	0 %
Jernbane og taubane	2 618	74 399	75 136	1 %
Total	3 218	733 402	734 471	0 %

Av tabellen over framgår det at kostnaden har økt marginalt for alle regelverksområder under SD. Samlet sett har det vært en økning på 1,1 million kroner for departementet. Dette utgjør en økning på ca 0,1 prosent fra 2006 til 2009.

På regelverksområdet "elektronisk kommunikasjon" er det en liten økning på ca 23 000 kroner. Dette skyldes det nye informasjonskravet "plikt for tilbyder av offentlig kommunikasjonstjeneste til å informere sluttbruker om mulighet til å sperre adgang".

På regelverksområdet "sivil luftfart" er det en oppgang i totale kostnader på ca 147 000 kroner. Selv om dette er en relativt liten økning skal det bemerkes at det har skjedd endringer på området knyttet til rapportering av luftfartshendelser. Her har seks rapporteringsskjemaer blitt slått sammen til ett, samtidig som skjemaet har blitt digitalisert. Selv om dette har spart bedriftene for noe tid har besparelsen blitt oppveid gjennom implementering av et EU-direktiv som dels har økt antall rapporteringspliktige hendelser og dels har gjort rapporteringen mer omfattende. Samlet sett har kostnadene knyttet til slike rapporteringer derfor økt noe.

På regelverksområdet "diverse samferdsel" har kostnadene også holdt seg relativt stabile. De små økningene som forekommer skjer som en konsekvens av den nye yrkessjåførforskriften. Forskriften er en gjennomføring av EUs yrkessjåførdirektiv og implementeres som følge av Norges forpliktelser gjennom EØS-avtalen.

På regelverksområdet "jernbane og taubane" forekommer det en økning på om lag 1 prosent. Økningen kommer i all hovedsak som følge av den nye plikten for jernbaneselskap til å lage en "lokomotivførers regelhåndbok" til sine lokomotivførere. Også denne plikten kommer som følge av Norges forpliktelser gjennom EØS-avtalen. Plikten står for tilnærmet 100 prosent av økningene på regelverksområdet

18.3 Utvikling i de administrative omkostninger på informasjonskravsnivå

I dette avsnittet viser vi utviklingen av de administrative omkostningene på informasjonskravsnivå. Tabell 18.3 under viser de ti informasjonskravene med størst kostnadsendringer med henvisning til hvilket regelverksområde og hvilken lovhjemmel kravet har, kostnadene for det enkelte krav for henholdsvis basismålingen og oppdateringsmålingen, samt utvikling i kostnad som endring i henholdsvis tusen kroner og prosent. Tallene er ikke per bedrift, men den aggregerte summen for hele populasjonen kravet rettes mot.

Tabell 18.3 Største endringer på informasjonskravsnivå SD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

Regelveks- område	Lov/Forskrift	§	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006 Administrati- ve kostnader	2009 Administra- tive kostnader	Forskjell	Utvik- ling
Jernbane og taubane	FOR 2008-04-25 nr 412 Forskrift om gjennomføring av TSI- drift mv.	§ 1	Plikt for jernbaneoperatører til å føre regelbok	2 400		724	724	100 %
Sivil luftfart	FOR-2006-12-08-1393: Forskrift om varslingsplikt ifm. Luftfart	§§ 14, 16, 21, 22	Plikt for utøver av sivil luftfart til å rapportere om luftfartshendelser	-	204	354	150	74 %
Diverse samferdsel	FOR-2008-04-16-362: Yrkessjåførforskriften	§ 19 g)	Plikt for yrkessjåførskoler til å sende elektronisk opplysninge om elever til til TSK-registeret	-	-	112	112	100 %
Diverse samferdsel	FOR-2008-04-16-362: Yrkessjåførforskriften	§ 19 d)	Plikt for ykessjåførskoler til å sende undervisningsplan til regionvegkontoret	600		44	44	100 %
Elektronisk kommunikasj on	FOR-2004-02-16-401: Ekomforskriften	§ 5a (3)	Plikt for tilbyder av offentlig kommunikasjonstjeneste til å informere sluttbruker om mulighet til å sperre adgang			24	24	100 %
Diverse samferdsel	FOR-2008-04-16-362: Yrkessjåførforskriften	§ 19 h)	Plikt for yrkessjåførskoler til å melde oversikt over undervisningspersonell til regionvegkontoret			6	6	100 %
Jernbane og taubane	FOR-2008-06-06-550 Forskrift om nasjonalt jernbanevognregister	§ 2	Plikt for jernbanevirksomheter til å registrere vogn			5	5	100 %
Jernbane og taubane	FOR-2008-06-06-550 Forskrift om nasjonalt jernbanevognregister	§ 2	Plikt for jernbanevirksomheter til å registrere vesentlige endringer	218		5	5	100 %
Sivil luftfart	FOR-2005-05-24-461: Sertifiseringsforskriften	§ 1	Plikt til å søke om luftdyktighetsbevis		31	27	-	4 -12 %
Total				3 218	235	1 301	1 066	

Nedenfor gjennomgås informasjonskravene i vist i tabell 18.3 fra største til minste endring. Enkelte ganger beskrives flere informasjonskrav under samme overskrift da informasjonskravene henger tett sammen. Det skal videre bemerkes at omstillingskostnadene som fremgår av tabellen ikke er inkludert i den kvantitative delen av kartleggingen. Omstillingskostnader er de engangskostnader bedriftene har i forbindelse med administrative tilpasninger med videre som følge av en ny/endret regel, for eksempel i forbindelse med tilpasninger av IT-systemer og lignende, se Vedlegg 6 – Ordliste for nærmere definisjon.

“Plikt for jernbaneoperatører til å føre regelbok”

Dette informasjonskravet utgjør den største endringen i administrative kostnader under SD. Plikten er hjemlet i Forskrift om gjennomføring av vedtak 2006/920/EF der det i punkt 4.2.1.2.1 framføres at “Alle de framgangsmåtene som lokomotivføreren må kjenne til, skal samles i et dokument eller på et databærende medium som kalles «Lokomotivførers regelbok»”. Regelboken skal inneholde opplysninger om kravene til samtlige jernbanestrekninger som trafikkeres og til det rullende materiellet som blir brukt på disse jernbanestrekningene i situasjoner med normal drift, redusert drift og nødssituasjoner lokomotivføreren kan utsettes for. Kravet følger av Norges forpliktelser gjennom EØS-avtalen og fører til administrative kostnader på 724 000 kroner. Samlede omstillingskostnader (fordelt på 11 selskaper) er på ca 2,4 millioner kroner. Dette er et nytt krav, så stigningen er på 100 prosent.

Det er gjennomført telefonintervjuer om dette kravet. Selskapene oppgir at de hadde omstillingskostnader på omkring 100 arbeidsdager da lovkravet kom - dette til tross for at selskapene ofte hadde noe tilsvarende en regelbok fra før. Grunnen til omstillingskostnadene var at det samtidig med kravet om regelbok kom en ny forskrift om togframføring. Dette innebar at et nytt regelverk måtte innarbeides i regelboken. I beregningen av omstillingskostnader er det lagt til grunn at hvert av de 11 selskapene har brukt 100 arbeidsdager á 7,5 timer på å produsere regelboken. Det er forutsatt at dette ble gjort av medarbeidere med 296 kroner i timelønn. Når boken først har blitt produsert blir den oppdatert årlig med nødvendige endringer. Selskapene antar at de har ca 1000 kroner i trykkekostnader per lokfører i året, og at det går med om lag ti arbeidsdager til å oppdatere boken.

Det er i samråd med Statens jernbanetilsyn kommet fram til at kravet retter seg mot 11 private norske virksomheter. Det er videre lagt til grunn at disse har 490 lokførere. Da det ikke finnes noen statistikk over antall lokførere i private norske selskaper, er dette en skjønnsmessig vurdering.

“Plikt til å rapportere luftfartshendelser”

Plikt til å rapportere luftfartshendelser rapporteres på et nytt skjema i Altinn; NF-2007. Samlet sett er det i dag årlige administrative byrder på 354 000 kroner forbundet med dette informasjonskravet. Dette er en økning på ca 150 000 (78 prosent) i forhold til tilsvarende krav i basismålingen.

Plikten til å rapportere luftfartshendelser erstatter seks informasjonskrav knyttet til seks ulike skjema som er målt i basiskartleggingen. Disse seks skjemaene – som i basismålingen sto for administrative byrder på 204 000 kroner – er nå erstattet av ett; NF-2007. NF-2007 er et elektronisk Altinn-skjema, mens de tidligere seks skjemaene var Word-filer på luftfartstilsynets hjemmesider. Overgangen til Altinn har spart bedriftene for noe tidsbruk på hver rapportering.

Når de samlede administrative byrdene allikevel har gått opp skyldes dette følgende forhold: Samtidig med overgangen fra seks manuelle skjemaer til ett Altinn-skjema ble det gjort tilpasninger til EUs luftrapporteringsdirektiv. Disse tilpasningene innebar dels at antallet rapporteringspliktige hendelser ble utvidet og dels at rapporteringskravene ble flere. Tidsbesparelsene selskapene fikk som følge av skjemaforenklingen ble derfor oppveid ved at flere og noe mer omfattende rapporter skulle sendes inn. Mens det i 2006 var mellom 1000 og 1500 rapporter av denne typen er tallet omkring 2500 etter regelendringene.

Det er intervjuet om dette kravet. Bedriftene har en relativt ensartet måte å løse rapporteringsplikten på, men det bør allikevel skilles mellom selskaper som har et internt IT-system som er synkronisert med Altinn og selskaper som ikke har et slikt system. Sistnevnte bruker noe lenger tid på å overføre rapporter fra det interne systemet og over til Altinn. Prosessen er grovt sett som følger: (1) Kapteinen eller andre medlemmer av mannskapet fyller ut en rapport i selskapets interne IT-baserte system. For en vanlig rapport tar dette omkring 20 minutter; (2) Rapporten blir deretter gjort tilgjengelig for administrativt ansatte sentralt i selskapet. Dersom selskapet har et IT-system som er synkronisert med Altinn bruker den administrativt ansatte fire-fem minutter på å kvalitetssikre data og overføre dem til Altinn. Dersom selskapet ikke har et slikt system bruker den administrativt ansatte omkring 10-15 minutter på å overføre data til Altinn og sende rapporten. Før digitaliseringen av skjemaene brukte bedriftene om lag 30 minutter på denne siste delen av prosessen.

Som populasjoner er det brukt tall på antall rapporter i 2006 og 2008. I samråd med Luftfartstilsynet har vi lagt til grunn at hele veksten i antall skjemainnleveringer fra 2006 til 2008 kan tilskrives de endrede rapporteringskravene.

“Plikt for yrkessjåførskolere til å sende elektroniske opplysninger om elever til TSK-registeret”

Yrkessjåførforskriften (2008-04-16-362) er en ny forskrift som pålegger alle yrkessjåførere å skaffe seg en spesiell yrkeskompetanse i tillegg til førerkortet for tungbil. Forskriften fører til at nye informasjonskrav pålegges yrkessjåførskolere. Det mest kostnadskrevende kravet som pålegges skolene i forbindelse med denne forskriften er plikten til å sende opplysninger om elever til TSK-registeret. Dette dreier seg om informasjon om hvilke moduler eleven har gjennomført. TSK-registeret er ennå ikke etablert for den nye yrkessjåførutdanningen, men kostnadene inkluderes allikevel ettersom registeret skal være operativt fra høsten 2009. Kostnadsberegningene tar ut-

gangspunkt i registreringer i TSK-registeret i forbindelse med andre typer kjøreskoleutdanning. Samlet sett har yrkessjåførskolene kostnader på 112 000 kroner i forbindelse med denne plikten. Dette er en økning på 100 prosent da det er et nytt krav.

Det er intervjuet om dette kravet. Innsendingen gjøres stort sett av en kontormedarbeider. Kjørelærerne fyller ut et elevkort som overleveres til kontormedarbeideren. Denne taster inn opplysningene i det digitale TSK-registeret. Dette tar ca 10 minutter per elev.

Populasjonen på dette informasjonskravet er antall registreringer i TSK-registeret for yrkessjåførere. Ettersom dette registeret ennå ikke var etablert på tidspunktet for undersøkelsen finnes det ingen nøyaktig populasjon på dette kravet. I samråd med vegvesenet er det kommet fram til et forventet antall registreringer på 3600 i året. Dette er basert på en forventning om at ca 80 prosent av enkeltindividene som årlig tar sertifikat for lastebil (klasse C) eller buss (klasse D) vil ønske å arbeide som yrkessjåfører. Det var i 2008 om lag 4500 beståtte prøver i klasse C, og 1700 i klasse D. Det er lagt til grunn at det i hovedsak er de samme enkeltindivider som avlegger prøver i de to klassene. Antallet enkeltindivider blir dermed ca 4500.

“Plikt for yrkessjåførskoler til å sende undervisningsplan til regionvegkontoret”

Dette er et nytt informasjonskrav som stammer fra den nye yrkessjåførforskriften som er beskrevet ovenfor. Kravet innebærer at yrkessjåførskoler har plikt til å sende undervisningsplan til regionvegkontoret. Plikten medfører en kostnadsøkning på omkring 50.000 kroner. Dette er en økning på 100 prosent fra basismålingen ettersom det er et nytt krav.

Daglig leder bruker ca. fem timer i året på å oppdatere planen. Dette skjer løpende etter hvert som det oppdages elementer som ønskes endret. Undervisningsplanen skal sendes hvert halvår.

Bedriftene oppgir at de brukte mye tid første gang de skulle utarbeide en læreplan da det ikke var helt klart hva som skulle til for å få en plan godkjent. Omstillingskostnadene på samfunnsnivå er derfor satt til 600 000 kroner fordelt på 27 skoler (ti dagsverk per skole til en timelønn på 296 kroner). Når undervisningsplanen først er godkjent, tar det ikke veldig mye tid å oppdatere den. Daglig leder står som regel for dette, noe det brukes om lag fem timer i året på av skolens leder (timelønn: 325 kroner). Oppdateringene av undervisningsplanen er noe som skjer løpende etter hvert som det oppdages områder som bør endres.

Populasjon er antall godkjente læresteder for å drive yrkessjåførutdanning. Vegvesenet opplyser på sine hjemmesider at det er 27 slike i Norge. Det forutsettes at alle disse er ikke-mikrobedrifter.

Belastningen oppleves ikke som spesielt stor for bedriftene når det gjelder den halvårlige innsendingen. Det oppgis imidlertid at det ved første gangs utforming av planen var uklart hva som skulle til for å få en plan godkjent.

“Plikt for tilbyder av offentlig kommunikasjonstjeneste til å informere sluttbruker om mulighet til å sperre adgang”

Dette er en ny plikt som introduseres i ekomforskriften § 5a-3 der det spesifiseres at “tilbyder skal vederlagsfritt informere sluttbruker om adgangen til å sperre for bruk av fellesfakturert tjeneste og om de ulike beløpsgrensene for sperring”. Plikten utgår fra sluttbrukeres rett til å sperre for såkalte fellesfakturerte tjenester (innholdstjenester, slik som værvarsling per SMS). Selskapene har altså plikt til å informere om denne rettigheten. Samlet sett fører plikten til økte administrative kostnader for næringslivet på 24 000 kroner. Dette er en 100 prosents økning fra 2006 da det er et nytt informasjonskrav.

Det er intervjuet om dette kravet. Per i dag skjer formidling av denne informasjonen gjennom selskapenes nettsider. Kostnader er derfor kun knyttet til å publisere en artikkel på selskapenes hjemmeside, samt å oppdatere denne. Det er lagt til grunn at det brukes 40 minutter årlig på å kontrollere og oppdatere artikkelen. Belastningen knyttet til plikten oppleves derfor som liten.

Populasjonen på 150 er antall tilbydere av offentlig kommunikasjonstjeneste i Norge og er hentet fra Post- og teletilsynets årsrapport.

“Plikt for yrkessjåførskoler til å melde oversikt over undervisningspersonell til regionvegkontoret”

Dette er nok et informasjonskrav som introduseres gjennom innføringen av den allerede omtalte yrkessjåførforskriften. Det dreier seg om plikt til å sende inn melding over undervisningspersonell som brukes i yrkessjåførutdanningen til regionvegkontoret. Kostnadene knyttet til dette kravet er relativt beskjedne og beløper seg til omkring 6000 kroner på samfunnsnivå.

Det er intervjuet om dette kravet. Daglig leder samler inn relevante kurssertifikater, godkjenninger og formalia og sender dette til regionvegkontoret. Med mindre det har skjedd endringer er dette noe som allerede er tilgjengelig. Ved digital innsending må dokumenter skannes før de sendes til regionvegkontoret.

Dokumentene brukes i stor grad internt fordi bedriftene har behov for dokumentasjon fra sine lærere på at relevante kurs etc. er gjennomført. Tidsforbruket ligger på 40 minutter i året (timepris: 325 kroner). Skolene opplever ikke dette kravet som noen stor belastning.

Populasjonen på 27 er antall godkjente yrkessjåførskoler og er hentet fra Vegvesenets hjemmesider. Det er lagt til grunn at alle disse er ikke-mikrobedrifter.

“Plikt for jernbanevirksomheter til å registrere vogn / plikt for jernbanevirksomheter til å registrere vesentlige endringer”

Nasjonalt kjøretøyregister etableres høsten 2009. Selv om registeret ikke var etablert da foreliggende kartlegging ble gjennomført er informasjonskravet målt på ex-antebasis – det vil at den antatte kostnaden knyttet til informasjonskravet er beregnet før implementeringen av endringen er gjennomført.

Registreringen innføres som følge av Norges forpliktelser gjennom EØS-avtalen, og registreringsform spesifiseres i kommisjonsvedtak av 9. november 2007 om vedtakelse av felles spesifisering for det nasjonale vognregister. Kravet er beregnet til å medføre årlige kostnader for næringslivet på ca 5000 kroner når det blir innført fra høsten 2009. Et tilsvarende krav om å registrere vesentlige endringer forventes å føre til like store årlige kostnader. Til sammen er det beregnet at etableringen av jernbanevognregisteret vil føre til økte administrative byrder på ca 11 000 kroner pr år. I tillegg kommer beregnede omstillingskostnader på 218 000 kroner knyttet til første gangs registrering i registeret (det forventes 1800 nyregistreringer fra næringsdrivende som er omfattet av målingen vil registrere seg når registeret etableres).

Kravet er ekspertvurdert. Det forventes at det tar om lag 30 minutter å fylle ut registrerings-skjemaet. Videre forventer statens jernbanetilsyn at næringsdrivende som omfattes av kartleggingen vil ha registrert om lag 1800 kjøretøy i registeret når det etableres. Det er lagt til grunn at antall nyregistreringer og endringer per år etter dette er på fem prosent av de 1800 – altså 90. Disse er fordelt jevnt utover de to informasjonskravene slik at det opereres med 45 nyregistreringer og 45 endringer per år.

“Plikt til å søke om luftdyktighetsbevis”

Dette er et krav som ble målt i basismålingen. Søknad sendes Luftfartstilsynet i forbindelse med søknad om utstedelse eller fornyelse av luftdyktighetsbevis. Som det kan leses av Tabell 18.3 har det kommet en kostnadsreduksjon for dette kravet, som følge av implementering av en ny EU-forordning ((EC) No 375/2007 of March 2007). Forordningen fører til at det oppheves krav om informasjon som tidligere skulle være med i søknaden. Informasjon som ikke lenger skal være med i søknaden er følgende: (1) Formålet med flyvningen eller flyvningene, (2) ruteangivelse eller luftrom eller begge deler for flyvningen, (3) den minimale flybesetning og de kvalifikasjoner som kreves av dem for å operere luftfartøyet, (4) restriksjoner for befordring av andre personer enn flybesetningen, (5) måtene luftfartøyet ikke stemmer overens med de gjeldende sertifiseringsspesifikasjoner, (6) enhver annen restriksjon som betraktes som nødvendig for sikker drift av luftfartøyet og (7) enhver annen opplysning som betraktes som nødvendig med hensyn til å foreskrive operasjonsbegrensninger. Disse opplysningene tilsvarer omkring 10 prosent av de samlede opplysningskrav som tidligere lå i søknaden.

Kostnadsjusteringen som følge av disse endringene er ekspertvurdert, og tidsbruket på en søknad er endret fra 113 minutter til 100 minutter. Samlet sett fører dette til en kostnadsreduksjon

på ca 3500 kroner fra ca 31 000 kroner i 2006 til ca 27 000 kroner i dag. Søknad om luftdyktighetsbevis sendes når flyet kommer til landet. Skjema NF – 0350 skal fortsatt brukes.

18.4 De administrative kostnaders opprinnelse (ABC-fordeling)

I dette avsnittet viser vi utviklingen i fordelingen på henholdsvis A-, B- og C-kategorisering fra 2006 til 2009. A-kategorisering kan i sin helhet tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk. B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere. C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter.

I tabellene under presenteres kostnadene per regelverksområde med fordeling på henholdsvis kostnader som følger i sin helhet av internasjonalt lovverk (A), kostnader knyttet til lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der de enkelte landene står fritt til å formulere krav til opplysninger bedriftene skal levere (B) og kostnader knyttet til lovverk som i sin helhet følger av nasjonale lover og forskrifter (C) i prosent for både 2006 og 2009. Det presiseres at andelen for de tre ulike kategoriene regnes ut med utgangspunkt i totalkostnaden for henholdsvis 2006 og 2009. En økning i prosentvis andel for en kategori vil ikke derfor nødvendigvis si at kostnaden for den ene kategorien øker – det kan like gjerne være at kostnaden for den ene eller de to andre kategoriene er redusert. Tilsvarende vil ikke en reduksjon i prosentvis andel for en kategori nødvendigvis bety en reduksjon i kostnadene for denne kategorien – det kan like gjerne bety en økning i kostnad som følge av nye/ endrede krav for en eller de to andre kategoriene.

Tabell 18.4 Administrative kostnaders opprinnelse SD 2006-2009

Regelverksområde	2006			2009		
	A	B	C	A	B	C
Elektronisk kommunikasjon	52,8 %	45,0 %	2,2 %	52,8 %	45,0 %	2,2 %
Sivil luftfart	14,0 %	3,5 %	82,5 %	14,3 %	3,5 %	82,2 %
Diverse samferdsel	16,5 %	83,3 %	0,2 %	16,6 %	83,2 %	0,2 %
Jernbane og taubane	40,9 %	58,5 %	0,7 %	41,4 %	57,9 %	0,7 %
Total	35,1 %	49,7 %	15,2 %	35,2 %	49,7 %	15,1 %

Som Tabell 18.4 viser, er det kun små endringer i forholdet mellom de tre kategoriene. Det skal imidlertid bemerkes at når fordelingen mellom nasjonalt og internasjonalt regelverk er relativt konstant er dette fordi endringene i denne kartleggingen utgjør en marginal del av de samlede kostnader under departementet. Isolert sett vil de nye kostnadene i denne oppdateringen i stor grad utgå fra EU-direktiv – tilsvarende lovverk som i sin helhet skyldes internasjonalt lovverk (A). Åtte av de ni endringene som er beskrevet ovenfor kommer som følge av internasjonalt lovverk. Derfor øker andelen av kostnader som henføres til lovverk som i sin helhet er definert i internasjonalt lovverk (A) marginalt på tre av fire regelverksområder: Sivil luftfart (fra 14,0 prosent til 14,3 prosent), diverse samferdsel (fra 16,5 prosent til 16,6 prosent), og jernbane og taubane (fra 40,9 prosent til 41,4 prosent).

Det er viktig å understreke at det er mulig å gjøre noe med innrapporteringsmetoden for kravene, også for krav henført til lovverk som henholdsvis skyldes internasjonalt lovverk (A) og lovverk der formålet er definert i internasjonalt lovverk, men der landene selv står fritt til å formulere lovverket (B), da innrapporteringsmetoden helt og holdent styres av nasjonale myndigheter. Ved å øke graden av digitalisering for krav som skal innrapporteres kan kostnadene som henføres til de tre kategoriene reduseres.

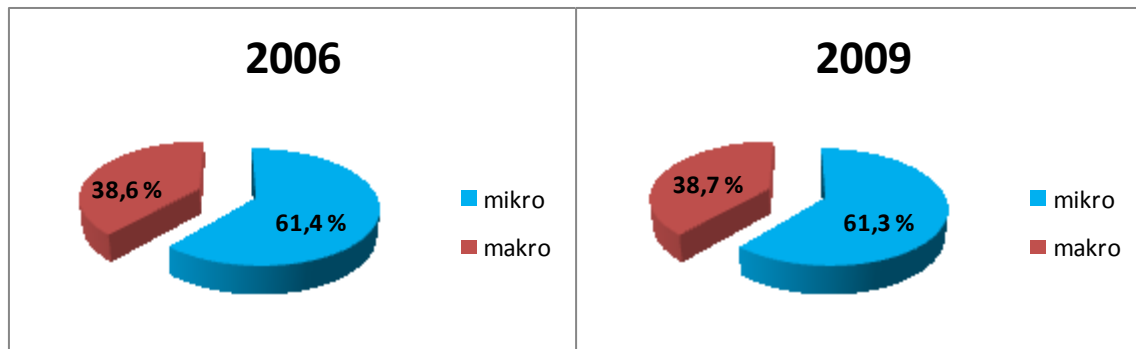
Det understrekes videre at man i denne målingen kun måler endringer dersom endringer i lovteksten innebærer reelle endringer i etterlevelsen av lovverket. Dersom kun ordlyd endres uten at dette har betydning for hvordan lovverket etterleves eller for populasjonen av virksomheter som skal etterleve lovverket, vil ikke disse endringene fanges opp og dermed heller ikke endringer i kategorisering av kostnader. Videre, dersom endringer/ innføring av internasjonalt lovverk allerede er dekket gjennom det nasjonale lovverket vil heller ikke disse endringene fanges opp og da heller ikke endringer i kategorisering av tilhørende kostnader. Slik sett er det derfor en mulig-

het for at kostnadene knyttet til nasjonalt lovverk (C) overvurderes i forhold til kostnader som skyldes lovverk der formålet er gjengitt i internasjonalt lovverk, men der det er opp til de enkelte land å formulere lovteksten (B) eller kostnader som skyldes regelverk som i sin helhet er definert i internasjonalt lovverk (A).

18.5 Administrative kostnader fordelt på størrelse

I Figur 18.1 under viser vi hvordan økningen i kostnader påvirker fordelingen av kostnader mellom mikrobidrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobidrifter (fem ansatte eller flere).

Figur 18.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse SD 2006-2009

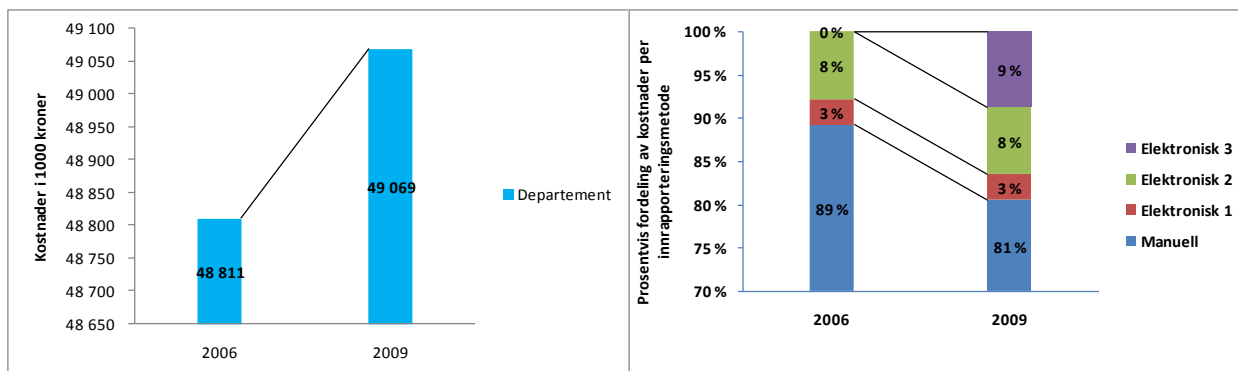
Som kan leses av Figur 18.1, er det ingen store endringer i forholdet mellom mikrobidrifter (færre enn fem ansatte) og ikke-mikrobidrifter (fem ansatte eller flere), selv om ikke-mikrobidriftene har blitt noe mer berørt av endringene i oppdateringen (en økning fra 38,6 prosent til 38,7 prosent). Dette skyldes hovedsakelig de nye pliktene på regelverksområdet jernbane- og taubane, der flertallet av virksomhetene er ikke-mikrobidrifter.

Det at det så og si ikke er en endring i forholdet mellom administrative kostnader for mikrobidrifter og ikke-mikrobidrifter er også i et funn i seg selv. Det er et uttalt mål å redusere de administrative byrdene for mikrobidrifter spesielt. Når fordelingen av kostnader mellom mikrobidrifter og ikke-mikrobidrifter knapt endrer seg tyder dette på at denne målsettingen ikke er nådd i måleperioden.

18.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte

I figuren under viser vi utviklingen i kostnader knyttet til innrapporteringsmåter. Dette gjelder kun de kostnader der man skal rapportere inn til myndighetene eller tredje part, ikke for eksempel dokumentasjon som kun skal være tilgjengelig.

Figur 18.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte SD 2006-2009

Figuren til venstre ovenfor viser totale kostnader i tusen kroner for de kostnadene som er knyttet til innrapportering av informasjon til myndighetene. Denne typen kostnader øker marginalt, fra ca 48,8 millioner kroner i 2006 til ca 49,1 millioner kroner i 2009 – altså en økning på ca 260.000 kroner. Dette dreier seg hovedsakelig om økningen i "plikt til å rapportere luftfartshendelser", samt "plikt for yrkessjåførskolere til å sende elektroniske opplysninger til TSK-registeret".

Figuren til høyre ovenfor viser fordelingen av kostnadene mellom de fire typene innrapportering³⁷, se også metodevedlegget for nærmere definisjon. Figuren viser at andelen av kostnader knyttet til manuell innrapportering er redusert fra 89 prosent til 81 prosent med tilsvarende økning for elektronisk innrapportering type 3. Denne endringen skyldes to forhold: Dels har det kommet et nytt skjema som erstatter seks gamle skjema ved rapportering av luftfartsulykker og -hendelser (skjema NF-2007). Selv om det fortsatt er mulig å sende inn dette skjemaet manuelt sendes nærmere 100 prosent av skjemaene inn digitalt. For det andre er et skjema blitt digitalisert under Post- og Teletilsynet – nemlig skjema for innhenting av Ekomstatistikk. Det er vurdert at sistnevnte digitalisering har spart bedriftene for om lag fem prosent av tidsbruken på rapporteringen. Tidsbesparelsen har imidlertid nesten blitt spist opp av økt innleveringsfrekvens.

18.7 Irritasjonsbyrder, forslag til regelforenkling fra bedriftene

Jevnt over er det ikke store irrasjonsbyrder knyttet til endringene beskrevet ovenfor. Det som har kommet fram er i hovedsak knyttet til (1) rapportering av luftfartshendelser og (2) yrkessjåførforskriften.

Når det gjelder rapportering av luftfartshendelser skjer dette nå på Altinn-skjemaet NF-2007. Digitaliseringen har vært tidsbesparende for selskapene. Allikevel har det blitt påpekt at det er forbedringspotensial knyttet til brukergrensesnittet i Altinn ("Altinn-masken") som skal fylles ut. Her har det blitt vist til at nedtrekksmenyene burde oppdateres slik at de i større grad kan utelukke spørsmål som ikke er relevante for en spesiell type rapportering (det er ulike hendelser som utløser en rapporteringsplikt, og det er ikke alltid de samme spørsmål som er relevante for de ulike hendelsene). Videre har enkelte lurt på om rapporteringene faktisk brukes til noe. Selskapene etterlyser større grad av toveiskommunikasjon slik at de selv kan få tilgang til rapporter som er laget på bakgrunn av rapporteringene.

Når det gjelder yrkessjåførforskriften er det også de tekniske løsningene for rapporteringer til TSK-registeret som utløser irrasjonen. Det har blitt påpekt at man burde kunne gå inn på en elev i registeret og registrere alle opplysninger som er relevante for denne eleven. Slik det er i dag må hver modul lagres som en egen operasjon. Det presiseres at Rambøll ikke har hatt tilgang til registeret og derfor ikke har hatt mulighet til å validere denne informasjonen.

³⁷ Det er fire innrapporteringsmåter man opererer med i standardkostnadsmodellen. Manuell rapporteringsmåte er rapportering som fylles ut på papir eller gjennom enkelt datasystem (Word ol.), og som så sendes inn med brev eller faks. Elektronisk 1 kan fylles ut på maskin, men må skrives ut og signeres før fysisk innsending som CD, e-post vedlegg el. Elektronisk 2 er rapportering som er tilgjengelig på web for utfylling og innsending, men hvor det ikke er noen form for forhåndsutfylling av rapporteringen. Den siste rapporteringsmåten er elektronisk 3 hvor man rapporterer på web eller gjennom egne fagsystemer, og hvor rapporteringen er forhåndsutfyllt så langt som det er mulig.

VEDLEGG 1 – SKM-METODEN

For å måle de administrative kostnadene med den nødvendige presisjon og på et høyt detaljeringsnivå har Nærings- og handelsdepartementet besluttet å benytte Standardkostnadsmodellen (SKM). Dette er en målemetode som har vært benyttet i Nederland siden 1994 til overvåkning av utviklingen i de administrative kostnadene og til konsekvensberegninger av regelendringer. Siden den tid har metoden blitt benyttet i en rekke andre europeiske land. I dette avsnitte gjennomgås de sentrale elementene ved SKM metoden. Først presenteres de sentrale metodiske elementer før vi adresserer spesielle elementer i metoden knyttet til oppdateringsmålinger.

Kort om SKM metoden

Lover og forskrifter har både gevinster og kostnader for næringslivet. Figuren under illustrerer hvilke konsekvenser av regelverket denne kartleggingen tar utgangspunkt i.

Figur 0.1 - Kostnadselementer ved lovgivning

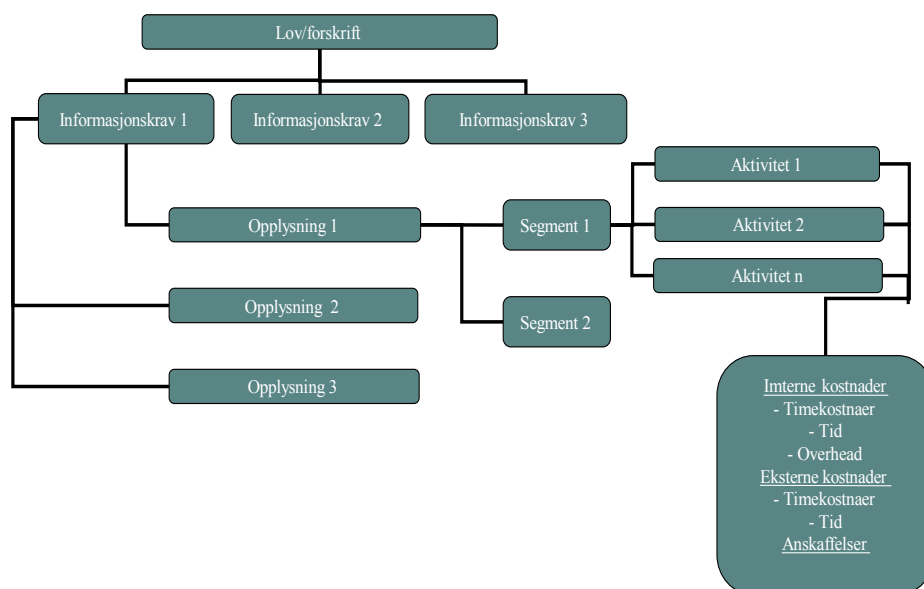
Figuren illustrerer at regelverket som berører næringslivet i tillegg til å gi gevinster, også er forbundet med ulike typer kostnader, det være seg direkte finansielle kostnader som skatt, avgifter og gebyrer, investeringskostnader og andre kostnader som følge av at regelverk indirekte påvirker strukturelle forhold innenfor bransjer og bedrifter. Dessuten har bedriftene en rekke administrative kostnader forbundet med å forholde seg til informasjonskrav fra det offentlige. Det er disse administrative kostnadene som er gjenstand for kartleggingen etter SKM.

Videre er SKM rettet mot å gi detaljert informasjon om næringslivets løpende administrative kostnader, dvs. kostnader som oppstår med faste mellomrom eller ved hendelser som inntreffer i bedriftens normale driftssituasjon. Eksempler på løpende kostnader er innrapportering om arbeidsulykke på arbeidsplassen og søknad om skjenkebevilling. Kostnader som oppstår sjeldent eller bare en gang i den enkelte bedrift vil også kunne falle inn under definisjonen løpende administrative kostnader. Det som avgjør om en kostnad inngår i kartleggingen er om kostnaden på samfunnsnivå i henhold til regelverkets intensjon

er en løpende kostnad. Inkludert i dette er også kostnader som bedrifter måtte ha for å overholde eksisterende regelverk for første gang. Med sistnevnte menes for eksempel de kostnadene en bedrift har ved utvidelse av nye forretningsområder.

Figuren under viser de ulike elementene i SKM-metoden:

Figur 0.2– Elementene i SKM-metoden

SKM-metoden tar utgangspunkt i en gjennomgang av gjeldende lover og sentrale forskrifter (lokale forskrifter inngår ikke) med hensikt å identifisere de områder der bedrifter pålegges å fremskaffe og eventuelt sende inn informasjon til det offentlige eller formidle til en tredjepart. Disse kravene som stilles til bedriftene blir i metoden kalt informasjonskrav. Et informasjonskrav kan defineres på følgende måte:

”Et informasjonskrav er en lov- eller forskriftstekst som pålegger en bedrift å finne frem til, dokumentere, lagre, gjøre tilgjengelig eller rapportere informasjon til det offentlige eller tredjepart, og som bedriften ikke kan unnlate uten å bryte regelverket”.

Eksempelvis kan et informasjonskrav være en søknad om å utføre en aktivitet eller et krav til å sende inn et skjema. Det skilles mellom informasjonskrav, som inngår i kartleggingen, og såkalte ”innholdskrav”, som ikke er omfattet av kartleggingen. Innholdskrav er de handlinger og fremgangsmåter som regelverket forplikter bedriftene til. Mens for eksempel kravet om at den som driver vannforsyning er pliktig til å utføre vedlikehold er et innholdskrav, er kravet til å rapportere hvordan vedlikehold gjennomføres i en årlig miljørapport, et informasjonskrav.

Hvert informasjonskrav består av en rekke forskjellige opplysninger som bedriftene skal gi for å oppfylle informasjonskravet. Disse blir i metoden kalt ”opplysninger”. Eksempelvis vil informasjonselementene i et skjema som skal sendes inn til det offentlige være opplysninger i henhold til metoden.

Arbeidsprosessene i bedriftene og dermed ressursbruken for å oppfylle et og samme informasjonskrav kan variere etter ulike parametre som f. eks størrel-

se på virksomheten. Derfor benytter SKM-metoden en inndeling i såkalte segmenter for å ta hensyn til disse ulike måtene å håndtere et informasjonskrav på. For samtlige informasjonskrav som er kartlagt benyttes en inndeling i størrelsessegmentene mikro- og makrobedrifter. Med mikrobedrifter menes bedrifter med 0-4 ansatte, mens makrobedrifter har fem eller flere ansatte.

For å etterleve regelverket må bedriftene gjennomføre en rekke administrative aktiviteter, som til dels krever en intern ressursbruk i form av medarbeideres tidsforbruk og eventuelle spesifikke anskaffelser/investeringer, dels fordrer en ekstern ressursbruk i form av utgifter til regnskapsførere, revisorer, juridiske eksperter og lignende. Samlet sett er de administrative kostnadene de omkostninger som er forbundet med å skulle gjennomføre de forskjellige administrative aktivitetene.

Den grunnleggende måleenheten i en SKM-analyse er begrepet den normalt effektive og lovlidige bedrift. Med dette forstås bedrifter i målgruppen, som etterlever det aktuelle regelverket fullstendig og som håndterer de administrative aktivitetene på alminnelig vis i en normal driftssituasjon. Det vil med andre ord si bedrifter som verken håndterer de administrative aktivitetene mer eller mindre effektivt enn det med rimelighet kan forventes. SKM representerer derfor ikke kostnadene til bedrifter som av ulike årsaker enten er særdeles effektive eller ineffektive. Standardiseringen og fastsettelsen av arbeidsprosessene til den normalt effektive bedrift fastsettes gjennom bedriftsintervjuer og ekspertvurderinger. Hensikten med standardiseringen er å finne frem til hvor lang tid bedriftene bruker på den enkelte administrative aktivitet som er forbundet med et informasjonskrav eller en opplysning, samt innhente forenklingstiltak og synspunkter knyttet til informasjonskravene. Gjennom aggregering kan de samlede administrative kostnader beregnes på samfunnsnivå innenfor det aktuelle departement/regelverk eller informasjonskrav.

For å kunne foreta riktige beregninger av bedriftenes administrative kostnader, er det viktig å identifisere hvor mange bedrifter som berøres av de ulike informasjonskravene, og hvor ofte disse kravene må oppfylles årlig. Innhenting av denne type opplysninger er også viktig for arbeidet med å vurdere eventuelle avgrensinger i kartleggingen, ved identifisering av ulike bedriftssegmenter og i forbindelse med utvelgelsen av bedrifter i intervjuundersøkelsen.

Populasjonen angir hvor mange bedrifter som er berørt av de enkelte lover og forskrifter. I de fleste tilfellene vil populasjonen være den samme for alle opplysninger som skal fremskaffes knyttet til et informasjonskrav. I noen tilfeller kan det imidlertid være at ikke alle bedriftene berøres av alle deler av informasjonskravet. Derfor skal populasjon oppgis på opplysningsnivå.

For en del informasjonskrav vil populasjonen ikke være knyttet til antallet bedrifter. Populasjonen kan for eksempel være hvor mange hendelser som oppstår i bedriftene, eller hvor mange søknader eller skjemaer som skal fylles ut.

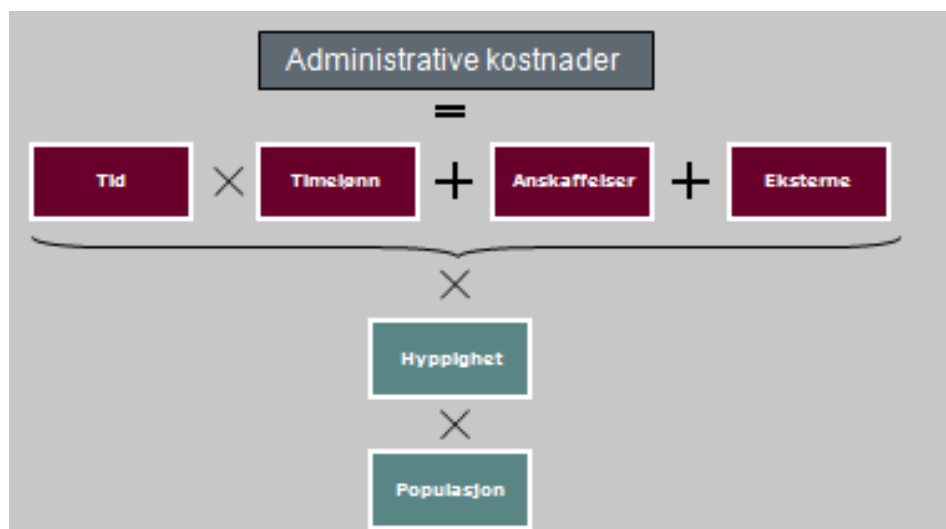
På noen områder er det ikke informasjon tilgjengelig i en form som gjør det mulig å finne frem til eksakt populasjon. I slike tilfeller kan populasjonen ha blitt bestemt ut fra skjønnsmessig vurdering.

Beregningene av bedriftenes administrative kostnader er basert på standardiserte vurderinger av hvor lang tid det tar en normalt effektiv bedrift å gjennomføre de forskjellige administrative aktiviteter som skal til for å oppfylle

opplysninger under et informasjonskrav. Deretter beregnes administrative kostnader internt i bedriften og kostnader forbundet med ekstern assistanse (eks. juridisk assistanse). Standardiseringen skjer med utgangspunkt i informasjon som er fremkommet i intervjusammenheng med utvalgte bedrifter og ekspertvurderinger. På bakgrunn av bedriftenes tidsangivelser foretas en kvalitativ vurdering av hvor lang tid bedriftene bruker på hver enkelt av de administrative aktivitetene i forbindelse med oppfyllelsen av en opplysning.

Figuren nedenfor illustrerer elementene som er med i beregningen av de administrative kostnadene.

Figur 0.3 – Utregning av administrative kostnader

Sett i et regelverksforenklingperspektiv er det av stor betydning om de administrative kostnadene stammer fra nasjonal eller internasjonal lovgivning. Der som informasjonskravet har sitt utspring i et internasjonalt regelverk Norge har sluttet seg til, kan ikke kravet fjernes etter norsk avgjørelse alene. Det kan heller ikke forenkles i en slik grad at vår internasjonale forpliktelse settes til side.

I denne kartleggingen er regelverket, og dermed de administrative kostnadene forbundet med oppfyllelsen av kravene, oppdelt etter opprinnelse. I denne sammenheng skilles det mellom A-, B- og C-regulering:

- A. Informasjonskrav som fullt ut følger av EU regler eller andre internasjonale forpliktelser.
- B. Informasjonskrav som følger av EU regler eller andre internasjonale forpliktelser, men hvor det ikke er opplyst hvordan informasjonskravet skal oppfylles.
- C. Informasjonskrav som fullt ut er en følge av nasjonale lover og bestemmelser.

Inndelingen i de tre kategoriene tar sikte på å angi hvilke opplysninger som omfattes av de ulike innflytelsesområder. En slik inndeling vil kunne benyttes til å identifisere hvilke informasjonskrav som utelukkende er en konsekvens av norsk politikk og som derfor kan endres, uten at det skal inngås avtaler med andre EØS-land eller internasjonale partnere. Det vil også angi hvilke informa-

sjonskrav som kun kan endres i EØS-regi eller sammen med andre internasjonale partnere.

I en SKM-kartlegging gjennomføres en verdifastsettelse av de administrative aktiviteter til kostnader, som næringslivet har ved å etterleve næringslivsrelevante norske lover og forskrifter.

I en kartlegging etter SKM inngår krav som ligger innenfor følgende område:

Alle norske næringslivsrelaterte lover og forskrifter som inneholder informasjonskrav og opplysninger inngår i kartleggingen. I dette inngår også EU-krav samt internasjonale konvensjoner i det omfang de er implementert i norsk lovgivning.

Samtlige obligatoriske krav inngår i kartleggingen. På samme måte inngår de frivillige krav som det vurderes at bedriftene må etterleve for å kunne operere på likeverdige konkurransemessige vilkår.

Kartleggingen omfatter de administrative kostnadene ved det regelverk som påvirker foretak som driver næringsvirksomhet på alminnelige forretningsmessige vilkår, uavhengig av eierskap og selskapsform.

Fullstendig etterlevelse av kravene: Kartleggingen av et krav ved hjelp av SKM tar utgangspunkt i en kartlegging av de administrative kostnader, som alle berørte bedrifter har ved å etterleve reglene på en fullstendig måte.

Informasjonskrav som ikke inngår i kartleggingen: Informasjonskrav som er hjemlet i gjeldende lover og forskrifter, men der lovene/forskriftene ikke lenger benyttes i praksis, inngår ikke i kartleggingen, da de ikke medfører administrative kostnader.

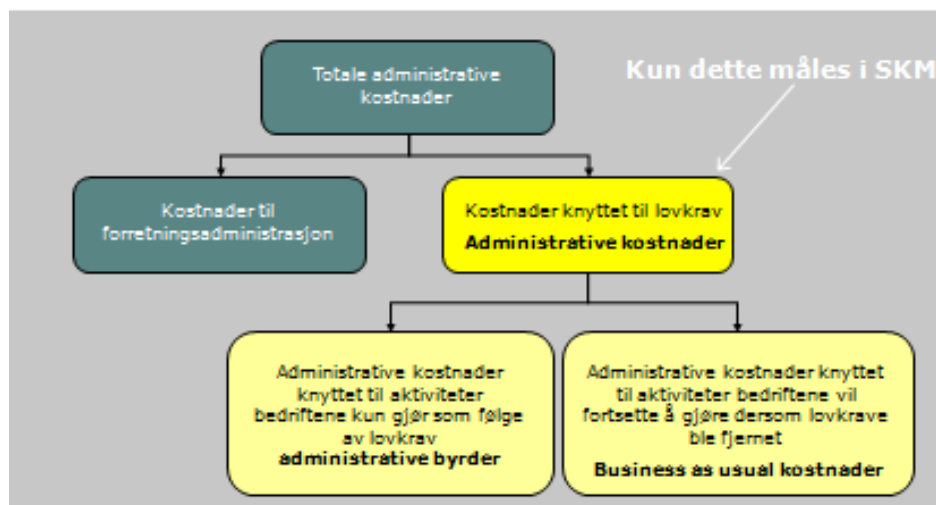
Administrative kostnader vs. administrative byrder

Når vi snakker om administrative kostnader som påføres næringslivet som følge av offentlig regelverk er det viktig å skille mellom administrative kostnader og administrative byrder. Forskjellen ligger i om informasjonen ville blitt samlet inn, distribuert eller dokumentert uavhengig av om regelverket eksisterte.

Begrepet administrative kostnader brukes om de kostnader som påføres næringslivet uavhengig av om det gjennomføres i bedriftens egeninteresse.

Administrative byrder viser til den kostnaden som påføres bedriften og som utelukkende gjennomføres pga bestemmelser i regelverket. Dersom kravet bortfalt fra regelverket vil bedriften slutte med aktiviteten.

I denne kartleggingen er det den administrative kostnaden som er kartlagt. De presenterte kostnadene tar altså ikke hensyn til om bedriftene ville gjennomført aktiviteten uavhengig av regelverket.

Figur 0.4– Forskjell på administrative byrder og administrative kostnader

SKM-metoden (**S**tandard **K**ostnads**M**odellen) er utførlig beskrevet i Nærings- og handelsdepartementets metodemanual. Denne kan lastes ned i sin helhet på http://www.regjeringen.no/upload/NHD/Vedlegg/forenkling/291299-metodebeskrivelse_1.0_endelig_060606.pdf

Oppdatering av SKM målinger

En oppdatering av en SKM målinger skiller seg på flere punkter fra en basismåling. Selv om den generelle metodikk og målingens bestanddeler er identiske, introduserer oppdateringer en rekke utfordringer og valg som skal tas.

Nedenfor er en oppsummering av de mer generelle valg og avgrensninger som er foretatt i denne oppdateringen. Dersom det har vært foretatt spesifikke metodiske valg knyttet til ett departement er disse presentert i de foregående avsnitt, hvor de enkelte departementer gjennomgås.

Skille mellom løpende administrative kostnader og omstillingskostnader.

I oppdateringen skilles det mellom løpende administrative kostnader og omstillingskostnader. De løpende administrative kostnader er de kostnader som kontinuerlig oppstår som følge av krav i lover og forskrifter. Det kan være snakk om kostnader som oppstår med faste mellom rom, f.eks. innrapportering av mva. Det kan også være snakk om kostnader som er hendelsesbasert eller er en engangskostnader for den enkelte virksomhet (for eksempel registrering i foretaksregisteret), men som på samfunnsplan skjer løpende.

Utover å beregne de løpende administrative kostnader for bedriftene beregnes også omstillingskostnader for bedriftene. Omstillingskostnader er de engangskostnader bedriftene har i forbindelse med administrative tilpasninger mv. som følge av en ny/endret regel, for eksempel i forbindelse med tilpasninger av IT-systemer o.l. Det at bedriftene skal sette seg inn i nye regel inkluderes som utgangspunkt ikke.

Omstillingskostnadene inngår ikke i de totale tall som presenteres i denne rapport eller i NHDs forenklingsdatabase. De er kun beregnet og presentert i forbindelse med de enkelte informasjonskrav.

Populasjoner og timepriser holdes konstant

Det er alene forhold som departementene kan holdes ansvarlig for som inngår i oppdateringen. Hvis et lovgivningsinitiativ for eksempel fritar visse grupper av virksomheter fra et krav reduseres populasjonen for den aktuelle plikt, og de samlede administrative kostnader reduseres. Likeledes, reduseres virksomhetenes tidsforbruk i forbindelse med innrapportering, hvis det er snakk om at en digital løsning som myndighetene stiller til rådighet for bedriftene gjør det lettere å foreta den rapporteringen.

Omvendt reduseres ikke de administrative kostnader hvis det på grunn av en generell strukturell utvikling er færre virksomheter innenfor en bransje. Likeledes reduseres tidsforbruket i forbindelse med oppfyllelsen av en konkret plikt heller ikke hvis virksomhetene blir mer effektive i sin etterlevelse etter hvert som tiden går. Videre stiger/faller de administrative kostnader ikke selv om det skjer endringer i timelønninger for de personer som utfører de administrative oppgaver i virksomhetene. Slike endringer kan ikke tilskrives regjeringen eller departementenes regelforenklingsarbeid.

Endringer som ikke er inkludert i målingen

Det er viktig å nevne at det er gjort avgrensninger av hvilke regelverksområder og hvilke lovgivning som måles. Avgrensningene er hovedsakelig basert på hva som faktisk ble målt i basismålingen fra 2006, samt budsjettmessige og tidsmessige begrensninger for oppdateringsmålingen

Dette har medført at enkelte regelendringer ikke er inkludert i denne målingen. Av utelatt regelverk finner vi både endringer som man antar ville medført en ytterligere reduksjon i administrative kostnader, samt endringer som ville ført til en økning av administrative kostnader.

Eksempelvis kan det trekkes frem at REACH-regelverket under Miljøverndepartementet ikke er målt. Regelverket blir innført i løpet av måleperioden, og tilbagemeldinger fra bedriftene tyder på at dette har medført store kostnader, ikke minst i forhold til å sette seg inn i regelverket og tilpasse interne kontroll- og rapporteringssystemer til det nye regelverket. Dette er derfor et regelverksområde som bør vurderes målt på et senere tidspunkt.

Den største gruppen regelendringer som ikke er inkludert i målingen er knyttet til informasjonskrav som ikke ble målt i basismålingen. Da arbeidet med å foreta en komplett basismåling er særdeles omfangsrikt har det ved flere tilfeller blitt foretatt beslutninger om at deler av regelverket ikke skal inngå for overholde økonomiske og tidsmessige begrensninger. Beslutningene ble tatt på ulikt grunnlag, men gjennomgående ble relevansen for forenklingsarbeidet vurdert. De områder hvor en vurderte regelforenklingspotensialet som marginalt, eller hvor dialogen mellom enkelaktører og myndighetene allerede var tett, ble lovgivningen og informasjonskravene ikke inkludert.

Informasjonskrav virksomhetene ikke har tilstrekkelig kjennskap til

Denne oppdateringen omfatter endringer som er gjennomført i perioden 1. september 2006 til og med 1. september 2009. Den innledende screening som er gjennomført av NHD for å identifisere de lovendringene som er relevante å ta med har derfor tatt utgangspunkt i denne perioden.

Selv om en endring i en lov eller en forskrift er trådt i kraft er det ikke sikkert at virksomhetene har fått noen erfaring med de tilhørende informasjonskrav. Visse informasjonskrav skal kun etterleves dersom en bestemt hendelse inntrer, andre skal kun etterleves for eksempel hvert eller annethvert år. Som følge av dette har vi i oppdateringsmålingen støtt på informasjonskrav som

næringslivet enda ikke har tilstrekkelig erfaring med i forhold til hvordan disse vil etterleves. I slike tilfeller vil beregningen av tidsforbruk og tilhørende kostnader medføre en stor usikkerhet. I noen tilfeller vil det rett og slett være umulig å estimere disse på nåværende tidspunkt. Nye krav i Momsloven og Ligningsloven er eksempler på dette.

Fastsettelse av populasjoner

I det omfang det har vært mulig er populasjonene for de enkelte informasjonskravene innhentet fra offisielle statistikker. For noen informasjonskrav har det imidlertid vært nødvendig å justere og supplere disse med antakelser for å fastsette en populasjon som stemmer overens med det enkelte informasjonskravet.

Fordeling av kostnader på innrapporteringsmåte

Under oppdateringen har det vist seg at man i tidligere kartlegginger ikke har foretatt en konsekvent segmentering på innrapporteringsmåter for rapporteringskravene. Dette innebærer at kostnadsinndelingen på de ulike rapporteringsmåtene presentert tidligere i denne rapporten er befestet med en viss usikkerhet.

VEDLEGG 2 – TILTAK FRA REGJERINGENS HANDLINGSPLAN

Under presenteres de tiltak som er spesifisert i regjeringens handlingsplan "Tid til nyskapning og produksjon – en handlingsplan for å redusere bedriftenes administrative kostnader".

Tabellen under viser hvilke tiltak som er definert for de ulike departementene. Videre oppgis det hvorvidt tiltaket har blitt målt i denne oppdateringsmålingen eller ikke. Dersom tiltaket er inkludert i oppdateringen viser kolonnen reell besparelse oppnådd besparelse i måleperioden fra 2006 til 2009 som følge av det gjennomførte tiltaket. Tiltaket og eventuell gjennomføring av tiltaket er kort kommentert helt til høyre i tabellen.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID)

Dep	Navn på tiltak	Inkludert i oppdatering?	Reell besparelse (mill. kr)	Kommentar
AID	Reduksjon i antall arbeidstakergrupper i regelverket for tredjelandsborgere	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
AID	Tilrettelegging for å søke arbeid for utenlandske studenter i Norge	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
AID	Tilrettelegging for å søke arbeid for utenlandske studenter i Norge	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
AID	Enklere rammebetingelser for internasjonale selskaper, og større mobilitet for arbeidstakere i internasjonale selskaper	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
AID	Enklere for russiske statsborgere å få arbeidstillatelse	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
AID	Nettportal om arbeidsinnvandring og tjenesteimport	Nei	N/A	Tiltaket er ikke spesifikt nok
AID	Innføring av elektronisk søknad og raskere saksbehandling ved rekruttering av utenlandsk arbeidskraft	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt - foreløpig kun endringer i den interne administrasjonen
AID	Flere informasjons- og saksbehandlingskontorer for utenlandske arbeidstakere	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
TOTAL			N/A	

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

Dep	Navn på tiltak	Inkludert i oppdatering?	Reell besparelse (mill. kr)	Kommentar
HOD	Innføring av elektronisk resept	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
HOD	Oppheving av plikt til innsending av narkotikaregnskap	Ja	0,02	Iverksatt 1.1.2007. Narkotikaregnskapet skal føres og ligge klart i samme stand som tidligere for å kunne legges frem på forespørsel fra Legemiddelverket. Reduksjonen er derfor de ti minuttene som tidligere ble brukt til å sende inn regnskapet. Ettersom man fremdeles må dokumentere de samme opplysningene er besparelsen minimal.
HOD	Felles rapportering for apotekkjeder	Ja	0,01	Innført i 2007 (regnskap for 2006). Ved at 98% nå leverer inn manuelt gir dette en besparelse på i overkant av kr. 12.000,-.
HOD	Oppheving av krav til søknad om godkjenning av utsalgssted	Ja	0,55	Plikten er opphevet.
HOD	Elektronisk rapportering av sykmeldinger og legeerklæringer til NAV	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
HOD	Elektronisk innsending av direkte oppgjør til NAV	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
HOD	Bortfall av plikt til forhåndsgodkjenning av støtte til enkelte tannbehandlinger	Ja	Kr. 5,68	Innført 1.1.2008. Tannleger trenger ikke lenger søke om tilsagn om støtte på vegne av pasienten før de foretar inngrep lenger. Plikten er derfor slettet.
HOD	Elektronisk kommunikasjon i Statens legemiddelverk	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
TOTAL			6,26	

Miljøverndepartementet (MD)

Navn	Inkludert i oppdatering?	Reell besparelse	Kommentar
Forenklet rapportering til nytt ee-register	Nei	N/A	Dette er en korreksjon og er derfor ikke tatt med i oppdateringskartleggingen
Meldeplikt kan erstatte søknad ved grensekryssende avfallstransport	Nei	N/A	Dette er en korreksjon og er derfor ikke tatt med i oppdateringskartleggingen
Standardiserte krav til små og mellomstore bedrifter som kan gi fritak fra søknader ved forurensende tiltak	Nei	N/A	Tiltaket er ikke iverksatt
Forenkle kravet til CO2-rapportering	Nei	N/A	Tiltaket er ikke iverksatt
Elektronisk deklarerings av farlige kjemikalier	Nei	N/A	Er tidligere målt under AID og derfor ikke fanget opp i screeningen. Tiltaket skal vurderes nærmere.
Elektronisk rapportering av sjølaksefiske og elvefiske	Nei	0,037	Iverksatt 01.05.2006 og 01.03.2008. Tiltaket skal vurderes nærmere.
Elektronisk søknad om rovvilterstatning	Nei	0,031	Iverksatt i 2007. Tiltaket skal vurderes nærmere.
Elektronisk rapportering av utslippstall	Nei	N/A	Dette er tatt med i revisjonen av basismålingen for HMS-området. Ettersom ikrafttredelse er 1.1.2006 er ikke dette en reduksjon i måleperioden
Utveksling av data mellom SFT, SSB og Enova	Nei	N/A	Rapportering til SFT inngår i den målte kostnaden for rapportering av utslippstall i punktet over. Vi kan ikke se endringer i denne rapporteringen i forhold til de informasjonskrav som er målt tidligere, og tiltaket vil derfor ikke ha virkning for informasjonskravet som ligger i målingen.
Færre tiltakshavere må gjennomføre undersøkelser i tilfeller med "forurensset grunn"	Nei	N/A	Tiltaket er ikke iverksatt
Mer effektiv planprosess i forbindelse med utarbeidelse av planer etter Plan- og bygningsloven	Nei	N/A	Tiltaket er ikke iverksatt

Navn	Inkludert i oppdatering?	Reell besparelse	Kommentar
Nytt register for eiendoms- og bygningsinformasjon	Nei	N/A	Denne lovendringen er ikke med i bruttolisten vi har fått oversendt fra NHD og som vi har basert vår kartlegging på. Denne nye loven er derfor ikke kartlagt.
Konsekvensutredning av større tiltak	Nei	N/A	Tiltaket er ikke iverksatt.
TOTAL		0,068	

Landbruks- og matdepartementet (LMD)

Dep	Navn	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse (mill. kr)	Kommentar
LMD	Skjemaforenkling – skogfond	Ja	1,01	
LMD	Enklere søknad ved import av jordbruksvarer	Ja	1,2	
LMD	Bortfall av vaktregning/vaktrapport til Mattilsynet	Ja	2,5	
LMD	Bortfall av søknad om deltakelse i veterinær-vakt	Ja	0,07	
LMD	Videreutvikling av IT-systemet MATS	Ja	0,14	Målt i forbindelse med FOR 2003-07-04 nr 951: Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav. Er en skjematjeneste som angår svært mange områder.
LMD	Fritak for panteattest ved søknad om BU-midler	Nei	N/A	Er et krav som ble målt i basis. Forenklingen og nedgangen i kostnaden knyttes til fritak for innsending av panteattest som nå kan hentes elektronisk av myndigheter for de foretak som søker om BU-midler.
LMD	Videreutvikle Web-Sak	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
LMD	Markedsføre elektronisk skogfondsordning	Nei	N/A	Markedsføring er ikke et initiativ som kan måles i en SKM oppdatering.
LMD	Enklere søknad om eksporttilskudd kjøtt	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
LMD	Enklere søknad om prisnedskrivning jordbruksvarer	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
LMD	Enklere søknad om eksporttilskudd jordbruksvarer	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
LMD	Effektivisere journalføringen til dyrehelsepersonell	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt

Dep	Navn	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse (mill. kr)	Kommentar
LMD	Skyssgodtgjørelse veterinærer	Nei	N/A	Vurderes til, ikke å skulle tas med i inneværende oppdatering. Dette begrunnes med at det skjema som skal innsendes er praktisk talt identisk med det gamle. Utover det er den opplysnings og kontroll plikt som er i den nye forskrifts § 11 også å finne i den gamle forskrifts § 7, hvor den eneste endring den nye forskrift medfører vil kreve en korreksjon, da der kun er snakk om videreførelse av krav. Vurderes derfor, med henvisning til metoden, ikke til å skulle tas med.
LMD	Redusert rapportering om dyresykdommer	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
LMD	Enklere rapportering – fjørfekjøttforskriften	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
LMD	Ny dyrehelsestrategi	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
LMD	Vurdere om Husdyrregisteret bør bli integrert i MATS	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
TOTAL			4,92	

Fiskeri- og kystdepartementet (FKD)

Dep	Navn på tiltak	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse (mill.kr)	Kommentar
FKD	Utvikling av elektronisk skjema – flytende oppdrettsanlegg	Nei	N/A	Skjema fortsatt kun i papirformat hos Fiskeridirektoratet
FKD	Utvikling av elektronisk skjema – landbasert oppdrettsanlegg	Nei	N/A	Skjema er fortsatt i papirformat hos Fiskeridirektoratet
FKD	Bedre elektroniske løsninger for driftsplan – akvakulturfor-skriften	Nei	N/A	Endringer ikke konkretisert - i tillegg er man avhengig av Al-tinn 2
FKD	Bedre automatiske kontrollrutiner ved elektronisk utfylling av sluttseddel	Nei	N/A	Finner ikke informasjon om prosjektet
FKD	Elektronisk versjon av fangst-dagbok	Nei	N/A	Pilotprosjekt ble evaluert i 2008 - ventes innført i 2009 - krav ikke fastsatt
FKD	Elektronisk landingsseddel	Nei	N/A	Ingen informasjon tilgjengelig.
FKD	SafeSeaNet – tilpasse mel-dingstjenesten til andre of-fentlige etater	Nei	N/A	Tollvesenet igangsatt iht. plan. Kurs er også gjennomført. Forsvaret: Pilot er ikke kommet i gang. Politi: arbeid for å inkludere politi er igangsatt for å definere en pilot Sjøfartsdirektoratet: samarbeid igangsatt for å koble SafeSeaNet til Thetis for havne-statskontroll
FKD	Skjemaforenkling – registre-ring i merkeregisteret	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
FKD	Evalueringsav ISPS arbeidet – sårbarhetsvurdering	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
FKD	Evalueringsav ISPS arbeidet – sikkerhets- og terrorbered-skapsplan	Nei	N/A	Oppdrag om evaluering av hele ISPS -arbeidet er gitt til Kyst-verket i brev av 13.11.2008. Opplegg/plan for evalueringen skal være klar innen medio april 2009. Deretter settes selve arbeidet i gang. Det er et stort og omfattende arbeid der det som er omfattet av denne handlingsplanen er en liten del.
TOTAL			0	

Finansdepartementet (FIN)

Dep	Navn på tiltak	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse(mill. kr)	Kommentar
FIN	Forhåndsutfylt selvangivelse for næringsdrivende	Ja	5,70	Selvangivelsen for næringsdrivende er tilgjengelig i Altinn og er nå forhåndsutfylt med den informasjon myndighetene har tilgang på
FIN	Endringer i rapporteringsreglene i ligningsloven § 6-10	Ja	0,09	Redusert populasjon grunnet økt minimumsgrense for rapporteringspliktige
FIN	Søknad om GSP-innførselstillatelse	Ja	0,01	Plikten har falt bort i målingsperioden og er derfor slettet
FIN	Utsatt frist for levering av årsterminoppgave for merverdiavgift for registreringspliktig næringsdrivende med liten omsetning	Ja	Ingen besparelser	Den utsatte leveringsfristen har ingen virkning for kostnadene knyttet til plikten
FIN	Utsatt innleveringsfrist for 3.termin mva-oppgave	Ja	Ingen besparelser	Den utsatte leveringsfristen har ingen virkning for kostnadene knyttet til plikten
FIN	Forenklet tollprosedyre og periodisk deklareringsav lavverdisendinger til privatpersoner	Ja	Ingen besparelser	Den forenklete tollprosedyren var allerede praksis da basismålingen ble gjennomført. Eventuelle besparelser er derfor allerede inkludert i basismålingen
FIN	Vurdering av økt elektronisk rapportering fra tilsynsenheter til Kredittilsynet	Ja	Ingen besparelser	Det har ikke kommet inn nye elektroniske rapporteringer fra Kredittilsynet i Altinn
FIN	Oppheving av rapporteringsplikten i mva § 49 a	Nei	N/A	Faller for avgrensning da IK ikke er en del av basismålingen
FIN	Vurdering av fritak fra plikten til å levere næringsoppgave for næringsdrivende med begrenset omsetning	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
FIN	Vurdering av skjemaordningen	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
FIN	SafeSeaNet-prosjekt	Nei	N/A	Planlagt oppstart april, 2009.
FIN	Vurdering av særskilt oppgave over utbetaling av lønn til barn av foreldre som eier foretaket til ligningsmyndighetene	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
FIN	Vurdering av forslag til forenklinger for avgiftspliktige og avgiftsmyndighetene basert på forslag fremmet av Kulturmomsutvalget	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt

Dep	Navn på tiltak	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse(mill. kr)	Kommentar
FIN	Evaluering av bokføringsregelverket	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
FIN	Vurdering av unntak for revisjonsplikt for små foretak	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
FIN	Gjennomgang av innsending til Kredittilsynet av oppgaver og opplysninger fra foretak under tilsyn	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
TOTAL			5,80	

Olje- og energidepartementet (OED)

Dep	Navn	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse(mill. kr)	Kommentar
OED	Søknad om omsetningskonsesjon på web	Ja	0	Målt til 100% elektronisk i 2006 hvilket er bekreftet korrekt av NVE. Derfor ingen ytterligere reduksjon.
OED	Samordnet innrapportering av idriftsettelse, feil og avbrudd	Nei	N/A	Ikke inkludert i målingen
OED	Redusert hyppighet lokale energiutredninger	Ja	12,2	Tiltaket medfører en lavere hyppighet for denne rapporteringen
OED	Effektivisering konsesjonsbehandling	Nei	N/A	Ikke inkludert i målingen
OED	Ny damsikkerhetsforskrift	Nei	N/A	Tiltak ikke spesifikt nok
OED	Klage på vilkår for tilknytning og bruk av nettet på web	Nei	N/A	Ikke inkludert i målingen
OED	Klargjøre veiledning til ordinær søknad om utvinningstillatelse	Nei	N/A	Tiltak ikke spesifikt nok
OED	Klargjøre veiledningen til PUD og PAD	Ja	0	Ingen konsekvens for den administrative kostnad
OED	"Gjennomgang og oppdatering av regelverket for undersøkelse (ressursforskriften)"	Nei	N/A	Tiltak ikke spesifikt nok
Total			12,2	

Barne- og likestillingsdepartementet (BLD).

Dep	Navn	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse (mill. kr)	Kommentar
BLD	Ny markedsføringslov	Nei	N/A	Ikke inkludert i målingen
TOTAL			0	

Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD)

Dep	Navn	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse (mill. kr)	Kommentar
FAD	Høyere terskelverdier og forenklet krav til markedsbeskrivelse	Ja	6,597	
FAD	Elektroniske gjenparts brev	Nei	N/A	Ingen endringer
FAD	Utredning av felles register for leverandørinformasjon	Nei	N/A	utredning av et mulig fellesregister for leverandørinformasjon skal rapport leveres til FAD i løpet av april 2009
TOTAL			6,597	

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)

Dep	Navn	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse (mill. kr)	Kommentar
KRD	Elektronisk søknad i plan og byggesaker	Ja	15,44	Mai 2009 var det registrert cirka 40,000 brukere av byggsøk og per juni 2009 hadde 144 kommuner i Norge som har tatt i bruk Byggsøk.
KRD	Bedre informasjon om krav til byggesøknader	Ja	N/A	Tiltaket kan ikke estimeres isolert, men må sees i sammenheng med tiltaket om byggsøk. Se ovenstående for nærmere beskrivelse.
KRD	Fjerning av krav om innsending av gjenpart av nabovarsel til kommune	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
TOTAL			15,44	

Kultur- og kirkedepartementet(KKD)

Dep	Navn	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse (mill. kr)	Kommentar
KKD	Fjerne krav til dagsrapport i bingoforskriften	Nei	N/A	Ny dato for gjennomføring 1.1.2011, grunnet at endringen/forenklingen kan bli mer omfattende enn tidligere beregnet
KKD	Bedre rapporteringsløsninger for lokalkringkastere som driver bingo	Nei	N/A	Ny dato for gjennomføring 1.1.2011. grunnet at endringen henger sammen med tiltaket; "fjerne krav til dagsrapport i bingoforskriften"
KKD	Forenklinger i systemet for registrering av videogram i Medietilsynet	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
KKD	Musikkvideo unntas fra lovens regler om avgift til Norsk kino- og filmfond	Ja	0, 045	OK - er med men bare merking og registrering. Mangler gebyr, stikkprøve etc. Gebyret skal ikke være med
KKD	Ikke forhåndskontroll av filmer med 18 års aldersgrense	Nei	N/A	påvirker ikke IK, kun gebyr
KKD	Fjerne krav om bredde i utvalget til videoforhandlere	Ja	0	Har vurdert at dette tiltaket ikke endrer den administrative prosess i vesentlig omfang.
KKD	Søknadsportal/database for tilskudd til rytmisk musikk	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
TOTAL			0,045	

Justis- og politidepartementet

Dep	Navn	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse (mill. kr)	Kommentar
JD	Delegering av myndighet til inspeksjon av maritime anlegg	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
JD	Samordnet frist for innsending til Tilsynsmyndigheten for advokatvirksomhet	Ja	1,9	Fristen for innsending til tilsynsrådet er endret fra 1. april til 30. april. Formålet med endringen å få samme frist for innsending til Tilsynsrådet som for levering av selvangivelse. Samordnet frist antas å gi redusert tidsbruk og lavere revisorregning. Eksterne kostnader til revisor er derfor kuttet fra 2000 kroner til 1500 kroner, noe som har kutter samlede byrder på informasjonskravet fra 9 millioner kroner i 2006, til 7 millioner kroner i 2009.
JD	Elektronisk innsending av salæroppgave	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
JD	Samordnet rapportering	Nei	N/A	Tiltaket er gjennomført, men er ikke inkludert i oppdateringsmålingen fordi den ikke var målt i basismålingen. Dersom den skulle vært medtatt i oppdateringsmålingen ville dette medført en korreksjonsmåling.
JD	Reduksjon av antall forskrifter/informasjonskrav	Nei	N/A	Dette tiltaket er ikke et spesifikt tiltak som vil ha en konkret innvirkning i form konkrete besparelser, tiltaket er mer å anse som et ledd i NHDs pågående arbeid for å redusere de administrative byrdene for norsk næringsliv. Status ved oppstart av oppdateringsmålingen var at det ikke er implementert endringer i forskriftene i 2008, men en rekke forskrifter er eller har vært på høring, og arbeidet går etter planen.
JD	Vurdering av adgang til digitalisert informasjon til aksjeeiere om årsregnskap	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
JD	Elektrisk kommunikasjon ved tinglysning	Nei	N/A	Informasjonskravet om krav til innsending av pantedokument ble også målt i 2006 som en del av tinglysningsloven. Det er startet prøveprosjekt med elektronisk kommunikasjon ved tinglysning i Grunnboken og i Løsøreregisteret. Videreutvikling av prosjektet mot næringslivet er inntil videre i stor grad avhengig av næringslivets vilje til å ta investeringer på sin side, og det vurderes en ordning hvor

Dep	Navn	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse (mill. kr)	Kommentar
				all tinglysing skal skje elektronisk fra 1. januar 2012. NHD ba spesifikt om at prøveprosjektet skulle vurderes i oppdateringsmålingen – og det har blitt avdekket av per i dag har dette ikke medført noen besparelser. For mer informasjon om funnene i forhold til dette prøveprosjektet, se redegjørelse under.
JD	Fjernsynsovervåkning	Nei	N/A	Tiltaket er ikke iverksatt, og det opplyses om at det skal utsendes et høringsnotat sommeren 2009.
TOTAL			1,9	

Nærings- og handelsdepartementet (NHD)

Dep	Navn	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse (mill. kr)	Kommentar
NHD	Elektronisk rapportering til NIS	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
NHD	Elektronisk innsendelse av søknader til Sjøfartsdirektoratet	Nei	N/A	Tiltak ikke omfattet av kartleggingen
NHD	Fjerne krav om søknad om dispensasjon i forskrift om arbeids- og hviletid på norske passasjer og lasteskip	Nei	N/A	Tiltak ikke omfattet av kartleggingen
NHD	Forenkle forskrift om kontroll av maritim tjeneste	Nei	N/A	Tiltak ikke omfattet av kartleggingen – tiltak ikke spesifikt nok til å måles
NHD	Forenkle forskrift om bemanning av norske skip	Nei	N/A	Tiltak ikke omfattet av kartleggingen – tiltak ikke spesifikt nok til å måles
NHD	Nye prosedyrer ved søknad om refusjon ved sysselsetting av sjøfolk	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
NHD	Bedre informasjon fra Brøn-nøysundregistrene, blant annet informasjon på engelsk	Nei	N/A	Tiltak ikke omfattet av kartleggingen – tiltak ikke spesifikt nok til å måles
NHD	Forenkling av signaturkravet ved endring i Enhetsregister	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
NHD	Fjerne krav om dispensasjons-søknad for aksjeselskapers forbud mot finansiering av kjøp av eiendeler i eget selskap med egne midler	Ja	1,5	Forenklingstiltak målt. Krav om dispensasjonssøknad fjernet. Besparelse: 1 531 675 kroner
NHD	Forenkling i minerallovverket med forskrifter	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
NHD	Forenklet innsending av søknad ved krav til Utmålssøknader	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
NHD	Forenklede prosedyrer ved oppstart av mineralvirksomhet	Nei	N/A	Tiltak ikke iverksatt
NHD	Kravet om firmaattest opphevet ved søknad om Brukthandelsbevilling	Ja	0,02	Tiltak er målt. Krav om firmaattest fjernet. Besparelse: 18 000 kroner
NHD	Fjerne krav om innsendelse av skjema om arbeid i verne- og miljøutvalg	Nei	N/A	Tiltak ikke omfattet av kartleggingen.

Dep	Navn	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse (mill. kr)	Kommentar
NHD	Forenklet søknadsprosess ved søknad om brukthandelbevil- ling i flere politidistrikt	Nei	N/A	Tiltak ikke målt, da eventuell besparelse vil være marginal på samfunnsnivå
Total			1,52	

Samferdselsdepartementet (SD)

Dep	Navn	Inkludert i oppdatering?	Reel besparelse (mill. kr)	Kommentar
SD	Oppheving av konsesjonsordninger for taubaner og kabelbaner	Nei	N/A	Tiltak ikke omfattet av kartleggingen, da det faller utenfor tidsrammen
SD	Endret tilsynspraksis for taubaner og kabelbaner	Nei	N/A	Tiltak ikke omfattet av kartleggingen, da det faller utenfor tidsrammen
SD	Endring av sikkerhetsforskriftens definisjoner	Nei	N/A	Tiltak ikke omfattet av kartleggingen, da det faller utenfor tidsrammen
SD	Overgang til digitalisert rapportering	Nei	N/A	Tiltak ikke omfattet av kartleggingen, da det faller utenfor tidsrammen
SD	Revisjon av Ekomloven – konsekvensvurdering	Nei	N/A	Tiltak ikke omfattet av kartleggingen, da det faller utenfor tidsrammen
TOTAL			0	

VEDLEGG 3 – ENDRINGER PER INFORMASJONSKRAV

I dette vedlegget gjengis alle informasjonskravene som inngår i oppdateringsmålingen – både de kravene som er omtalt under de enkelte departementskapitlene, men også de informasjonskravene der kostnadsendringene er så små at de ikke ble kommentert spesifikt i nevnte kapitler. For noen krav er kostnaden oppgitt til kr. 0,-. Grunnen til dette kan være at populasjonen for kravet er null – for eksempel for krav som utløses av en hendelse som ikke har funnet sted i målingsperioden. Det kan også være at kostnaden knyttet til kravet allerede er målt under andre krav. Informasjon om hvordan kravene er målt finnes i Delfi-databasen, og det anbefales å lete opp kravene i denne databasen for å finne begrunnelsen for hvorfor et krav eventuelt har en kostnad lik kr. 0,-. Tabellen under viser først hvilket departement, hvilket regelverksområde og så lov- og forskriftshenvisning for de ulike informasjonskravene. Videre oppgis eventuelle omstillingskostnader, hva kostnaden for kravet var i henholdsvis 2006 og 2009, samt differansen i henholdsvis kroner og prosent. Alle kostnader er oppgitt i tusen kroner.

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
AID	HMS	LOV-2005-06-17-62 Arbeidsmiljøloven	Plikt for arbeidsgiver å dokumentere at vilkårene for innleie av arbeidskraft, fra virksomhet som ikke har til formål å drive utleie, er oppfylt ved forespørsel fra tillitsvalgte.			-	-	0 %
AID	HMS	LOV-1993-06-04-58 Allmenngjøringsloven	Plikt for enhver som er underlagt bestemmelsene om allmenngjøring av tariffavtaler, å fremlegge de opplysninger som anses som nødvendige for utøvelsen av tilsyn med lønns- og arbeidsvilkår, når oppdragsgivers tillitsvalgte krever det.			-	-	0 %
AID	HMS	LOV-1993-06-04-58 Allmenngjøringsloven	Plikt for enhver som er underlagt tilsyn etter bestemmelsen om allmenngjøring av tariffavtaler om å fremlegge opplysninger som anses nødvendig for utøvelsen av tilsynet etter krav fra Arbeidstilsynet.			-	-	0 %
AID	HMS	FOR-2008-06-04-541 Forskrift om bemanningsforetak	Plikt for bemanningsforetak som skal drive virksomhet i Norge om å sende melding til Arbeidstilsynet om firmaformalia			-	-	0 %
AID	HMS	FOR-2008-06-04-541 Forskrift om bemanningsforetak	Plikt for bemanningsforetak som skal drive virksomhet i Norge om å fremlegge nødvendig dokumentasjon for myndighetene ved kontroll.			-	-	0 %

³⁸ Krav som ikke eksisterte i 2006, men som har blitt kartlagt i 2009, er vist som en 100% økning.

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ^{3a}
AID	HMS	FOR-2008-02-22-166 Forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett	Plikt for hovedleverandør å dokumentere at lønns- og arbeidsvilkår hos virksomhetens underleverandører er i overensstemmelse med gjeldende allmenngjøringsforskrift dersom tillitsvalgte hos hovedleverandør krever det.			-	-	0 %
AID	Petroleumslovgivning	FOR-2001-09-03-1107 Opplysningspliktforskriften	Plikt for operatør om å ha samtykke for boring av brønner, undervannsoperasjoner, bruk, ombygginger etc.		3 543	3 543	-	0 %
AID	Petroleumslovgivning	FOR-2001-09-03-1107 Opplysningspliktforskriften	Plikt for operatør å sende inn program for opplysninger om bore- og brønnaktiviteter		7	7	-	0 %
AID	Diverse arbeidsmarked, trygd og helsepersonell	FOR-2008-08-18-942 Forskrift om arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret	Plikt for arbeidsgiver for arbeidstaker til sjøs på fartøy eller flyttbar innretning om å sende melding til NAV AA-registeret om arbeidstakere, endringer i arbeidsforhold eller opphør av arbeidsforhold.		36 205	36 205	-	0 %
AID	Diverse arbeidsmarked, trygd og helsepersonell	FOR-2008-08-18-942 Forskrift om arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret	Plikt for arbeidsgiver å kontrollere og returnere utskrift fra AA-registeret.		10 608	10 608	-	0 %
AID	HMS	FOR-1990-11-30-944 Forskrift om dykking	Plikt for arbeidsgiver som vil utføre forsøksdykking om å innhente samtykke fra Arbeidstilsynet på forhånd.			-	-	0 %
AID	Diverse arbeidsmarked, trygd og helsepersonell	LOV-1997-02-28-19 Folketrykkløven	Plikt for arbeidsgiver til å utlevere oppfølgingsplan etter krav fra Arbeids- og velferdsetaten		-	18 010	18 010	100 %
AID	HMS	LOV-2005-06-17-62 Arbeidsmiljøloven	Plikt for arbeidsgiver å gi skriftlig melding til Arbeids- og velferdsetaten vedrørende dialogmøte for særlig tilrettelegging for arbeidstakere med redusert arbeidsevne		-	8 178	8 178	100 %
AID	HMS	FOR-2007-03-30-366 Forskrift om identitetskort (id-kort) på bygge- og anleggsplasser	Plikt for arbeidsgiver innen bygg og anlegg å utstede id-kort til alle som utfører arbeid på bygg- og anleggsplasser og oppfyller de angitte opplysningsplikter til offentlige registre		-	683	683	100 %
AID	HMS	FOR-1995-04-21-377 Byggherreforskriften	Plikt for byggherre å opplyse i sine kontrakter om at oppdragstakernes arbeidstakere minst skal ha de lønns- og arbeidsvilkår som følger av allmenngjøringsforskriften dersom denne gjelder for oppdraget		-	226	226	100 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
AID	HMS	FOR-2008-06-04-541 Forskrift om bemanningsforetak	Plikt for bemanningsforetak som skal drive virksomhet i Norge om å sende inn melding til Arbeidstilsynet om at kravene for å drive slike foretak fremdeles er oppfylt innen 31. januar hvert år.		-	66	66	100 %
AID	HMS	FOR-2002-07-16-1139 Forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier	Plikt for produsent/ importør og/ eller omsetter av 100 kg eller mer per år av et kjemikalie som er klassifisert i en fareklasse om å sende deklarasjon til Produktregisteret		1 503	1 431	-72	-5 %
FKD	Kystforvaltning	FOR-1999-06-16 nr 727: Forskrift om krav til melding og utfylling av kontrolliste ved fartøyers transport av farlig eller forurensende last.	Plikt for fartøy, som fører farlig eller forurensende last, til å avgi melding til Kystverket før anløp eller avgang via SafeSeaNet		4 388	1 463	-2 925	-67 %
FKD	HMS	FOR 1999-10-18 nr 1163: Forskrift om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse mv. fra tredjeland	Plikt for importør til å søke om godkjenning av innførsel av vareparti (CVED)		-	-	-	0 %
FKD	Havbruk	FOR-2004-12-22 nr 1878: Forskrift om utøvelse av fisket i sjøen	Plikt for fisker til å melde fra til Mattilsynet og Fylkesmannen før oppstart av føring		-	-	-	0 %
FKD	Fiske og fangst	FOR-2008-08-20 nr 952: Forskrift om regulering av fisket etter uer i ICES-statistikkområder I og II utenfor noen stats jurisdiksjon i 2008	Plikt for fisker av uer å sende påmelding til Fiskeridirektoratet		-	0	0	0 %
FKD	Havbruk	FOR 2004-12-22 nr 1799: Forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret.	Plikt for akvakultur av blåskjell å sende særlig dokumentasjon ved søknad		-	0	0	0 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ^{3a}
FKD	Fiske og fangst	FOR-2008-08-20 nr 952: Forskrift om regulering av fisket etter uer i ICES-statistikkområder I og II utenfor noen stats jurisdiksjon i 2008	Plikt for fisker om daglig fangstrapportering til Fiskeridirektoratet		-	1	1	100 %
FKD	Havbruk	FOR 2007-11-20 nr 1315: Forskrift om sone for å hindre smitte og bekjempe pankreassjukdom hos akvakulturdyr	Plikt for akvakulturanlegg til å varsle Mattilsynet om all transport av fisk inn til, og ut av sonen.		-	1	1	100 %
FKD	Kystforvaltning	FOR-2008-06-26 nr 718: Forskrift om posisjonsrapportering for fartøy i farvannene ved Svalbard	Plikt for fartøyer til å rapportere posisjoner i farvann rundt Svalbard		-	1	1	100 %
FKD	HMS	FOR 2001-12-04 nr 1372: Forskrift om vannforsyning og drikkevann (Drikkevannsforskriften)	Plikt for slakterier av akvakulturdyr til å melde fra til Mattilsynet om etablering av vannforsyningssystem		-	3	3	100 %
FKD	Havbruk	FOR 2007-11-20 nr 1315: Forskrift om sone for å hindre smitte og bekjempe pankreassjukdom hos akvakulturdyr	Plikt for akvakulturanlegg til å varsle Mattilsynet ved mistanke om pankreassykdom		-	3	3	100 %
FKD	Kystforvaltning	FOR 1998-12-11 nr 1273: Forskrift om sjøtrafikk i bestemte farvann (sjøtrafikkforskriften)	Plikt for fartøyer til å føre inn resultatet av kontrollene i fartøyets og taubåtenes dekkdagbøker		-	4	4	100 %
FKD	Havbruk	FOR 2006-10-30 nr 1250: Forskrift om slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr	Plikt for slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr til å søke om godkjenning av etablering og drift		-	12	12	100 %
FKD	Havbruk	FOR-2008-06-17 nr 823: Forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m.	§ 5 Søknad om utvidelse av akvakulturanlegg		11 189	11 201	12	0 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ^{3a}
FKD	Havbruk	FOR 2006-10-30 nr 1250: Forskrift om slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr	Plikt for slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr til å søke om godkjenning av utvidelse, flytting og endring av drift		-	15	15	100 %
FKD	Fiske og fangst	FOR 1996-06-14 nr 667 Fiskekvalitetsforskriften	Plikt for virksomhet å sende inn rekvisisjon for eksport av fisk utenfor EU- og EØS-området		1 727	863	863	-50 %
FKD	Fiske og fangst	FOR 1996-06-14 nr 667 Fiskekvalitetsforskriften	Plikt for virksomhet å søke om eksportattest for eksport av fisk til land utenfor EU- og EØS-området		1 727	863	863	-50 %
FKD	Fiske og fangst	FOR 2003-06-30 nr 876: Forskrift om strukturavgift og strukturfond for kapasitetstilpasning av fiskeflåten.	Plikt for salgslagene til å beregne avgiften for hver oppgjørsperiode samt gi terminoppgave over beregningen til Fiskeridirektoratet		-	20	20	100 %
FKD	Fiske og fangst	FOR 2005-02-16 nr 151: Forskrift om rapportering av fangst for norske fartøy.	Plikt for norske fartøy om å sende melding til Fiskeridirektoratet om fiskestart, fangst, havneanløp, omlasting og om avslutning av fiske		-	23	23	100 %
FKD	Havbruk	FOR-2004-12-22-1785 Forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften).	Plikt for landbasert akvakulturanlegg til å kunne dokumentere at annen likeverdig rømmingssikring er minst like rømmingshindrende som dobbelt sikring		-	32	32	100 %
HOD	Finansiering av helsetjenester	FOR 2005-12-21 nr. 1634 Forskrift om dekning av tannlegebehandling	§ 2 Innhentning av tilsagn om støtte (alm.)		4 469	-	-4 469	-100 %
HOD	Finansiering av helsetjenester	FOR 2005-12-21 nr. 1634 Forskrift om dekning av tannlegebehandling	§ 2 Innhentning av tilsagn om støtte (Kjeveortopedi)		789	-	789	-100 %
HOD	Finansiering av helsetjenester	FOR 2005-12-21 nr. 1634 Forskrift om dekning av tannlegebehandling	§ 2 Innhentning av tilsagn om støtte - yrkesskade		423	-	423	-100 %
HOD	Diverse helselovgivning	FOR 2003-08-14 nr. 1053 Forskrift om omsetning av reseptfrie legemidler utenom apotek	§ 3 Søknad om tillatelse til å omsette legemidler		329	-	329	-100 %
HOD	Diverse helselovgivning	FOR 2003-08-14 nr. 1053 Forskrift om omsetning av resept-	§ 3 Vedlegg til søknad om tillatelse til å omsette legemidler		219	-	219	-100 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
		frie legemidler utenom apotek						
HOD	Apoteklovgivning	FOR 2001-02-26 nr. 178 Apotekforskriften	Plikt for apotek til å føre narkotikaregnskap og fremlegge dette ved forespørsel fra legemiddeltilsynet		15 863	15 846	-17	0 %
HOD	Apoteklovgivning	FOR 2001-02-26 nr. 178 Apotekforskriften	Plikt for apotek til å utarbeide og sende inn regnskapsblankett til Statens legemiddelverk		646	633	-12	-2 %
HOD	Diverse helselovgivning	LOV-1999-07-02-61 Spesialisthelsetjenesteloven - sphsl.	Plikt for spesialhelsevirksomheter å melde fra om skade på pasient til fylkeskommunen		8	6	-2	-25 %
HOD	Diverse helselovgivning	FOR-2008-09-27-1051 Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved import av produkter fra Kina som kan inneholde melamin	Plikt for importør av sammensatte produkter fra Kina om å gi melding om produktenes adkomst til Mattilsynets distriktskontor for Oslo om forventet tid og dato for adkomst før produktenes adkomst		-	-	-	0 %
HOD	Diverse helselovgivning	FOR-2007-12-21-1573 IHR-forskriften	Plikt for skip ved ankomst til første havn i Norge om å fremlegge hygienesertifikat på skip dersom kommunelegen krever dette		-	-	-	0 %
HOD	Diverse helselovgivning	FOR-2007-06-08-603 Forskrift om kontroll med Salmonella i fjørfe	Plikt for virksomheter som driver med fjørfe og tilhørende produkter om å varsle leverandører og kunder ved mistanke om eller påvisning av salmonella		-	-	-	0 %
HOD	Diverse helselovgivning	FOR-2007-06-08-603 Forskrift om kontroll med Salmonella i fjørfe	Plikt for virksomheter der fjørfe holdes om å gi opplysninger om fjørfeholdet til Mattilsynet		-	-	-	0 %
JD	Retts hjelp	FOR-1996-12-20-1161 Advokatforskriften	Innsendelsesplikt til Tilsynsrådet		9 001	7 020	-1 982	-22 %
JD	Selskapslovgivning	LOV 2007-06-29 nr 81 Lov om samvirkeforetak (samvirkelova)	Melding om sletting av enhet		-	759	759	100 %
JD	Selskapslovgivning	LOV-1997-06-13-44	Plikt for aksjeutsteder (AS) til å sende skriftlig innkallelse til generalforsamling		175 608	179 862	254	2 %
JD	Selskapslovgivning	LOV-1997-06-13-45	Plikt for aksjeutsteder (ASA) til å sende skriftlig innkallelse til generalforsamling		13 098	13 111	13	0 %
JD	Diverse regelverk under JD	LOV-1994-06-24-39 Lov om sjøfarten (sjøloven).	Plikt for selskaper om forsikringssertifikat		-	528	528	100 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ^{3*}
JD	Selskapslovgivning	LOV-1997-06-13-45 Lov om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven).	Fusjon og fisjon - dokumentasjon - i henhold til allmennaksjeloven		5 679	6 161	482	8 %
JD	Selskapslovgivning	LOV 2007-06-29 nr 81 Lov om samvirkeforetak (samvirkelova)	Nyregistrering/endring i enhetsregisteret/foretaksregisteret		-	233	233	100 %
JD	Selskapslovgivning	LOV 2007-06-29 nr 81 Lov om samvirkeforetak (samvirkelova)	Plikt for selskap om medlemsregister			102	102	100 %
JD	Bank og forsikring	LOV-1989-06-16-69 Lov om forsikringsavtaler.	Plikt for forsikringsselskaper om skriftlig begrunnelse for avslag om forsikring		-	9	9	100 %
JD	Diverse regelverk under JD	FOR-1995-11-03-875 Forskrift om tinglysing.	Krav om tinglysing av pantedokument		17 372	17 372	-	0 %
JD	Bank og forsikring	LOV-1989-06-16-69 Lov om forsikringsavtaler.	Plikt for forsikringsselskap om spørsmål i risikovurdering		-	-	-	0 %
JD	Selskapslovgivning	LOV 2007-06-29 nr 81 Lov om samvirkeforetak (samvirkelova)	Plikt for selskap om fusjonsplan og fisjonsplan		-	-	-	0 %
JD	HMS	FOR-1995-08-10-713 Forskrift om elektrisk utstyr	Plikt for norske fabrikanter og importører av elektrisk utstyr å registrere seg hos sentral tilsynsmyndighet senest 8 dager etter virksomhetens etablering		41		-41	-100 %
FIN	Verdipapir	LOV-1997-06-19-79 om verdipapirhandel	Anmodning fra verdipapirforetak til Kredittilsynet om godkjenning av låneavtale av finansielle instrumenter		1	-	-1	-100 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1999-03-26-14	Deltaker i NOKUS selskap skal levere oppgave over inntekt og formue fra NOKUS selskapet til ligningsmyndighetene.		392	402	10	3 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24 Lov om ligningsforvaltning	Foretak med begrenset regnskapsplikt, og andre ligningsmyndighetene pålegger, må sende inn næringsoppgave 1 til ligningsmyndighetene.		308 338	308 338	0	0 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Foretak på Svalbard må årlig levere inn informasjon til næringsundersøkelsen.		-	29	29	100 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
FIN	Pensjon og livsforsikring	Forskrift om forsikringsselskapers kapitalforvaltning (2006)/ Forskrift om livsforsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning (2009)	Forsikringsselskaper må dokumentere organiseringen av kapitalforvaltningen.			-	-	0 %
FIN	Direkte skatt	FOR-1997-01-08-6 Forskr. om jord/ husdyrprod. - opplysn.plikt.	Næringsdrivende skal sende inn årsoppgave over omsetning av jord- og husdyrprodukter o.l. fra produsent til ligningsmyndighetene.		18 940	12 971	-5 969	-32 %
FIN	Indirekte skatt	LOV-1990-12-21-72	Operatøren skal innrapportere avgiftsbeløp til Oljedirektoratet		1	1	0	3 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24	Oppgaveplikt for næringsdrivende som har gitt noen et oppdrag i riket eller på kontinentalsokkelen, om oppdraget, til ligningsmyndighetene		1 148	1 055	-93	-8 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24	Plikt for aksjeselskap mv. å gi opplysninger om gjeld og rentebetalinger til personlig skattyter.		-	180	180	100 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24 Ligningsloven	Plikt for aksjeselskap, verdipapirfond og sparebanker i eget skjema som skal sendes til ligningsmyndighetene, å beregne selskapets påstand om RISK		70 572	-	-70 572	-100 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for aksjeutsteder senest ved utgangen av hver måned som det finner sted en aksjekapital- eller stemmerettsendring til å offentliggjøre en oversikt over aksjekapitalen og antall stemmer i selskapet.		-	0	0	0 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for aksjeutsteder straks å offentliggjøre endring i rettighetene til utsteders aksjer, herunder endringer i tilknyttede finansielle instrumenter utstedt av selskapet.		-	-	-	0 %
FIN	Verdipapir	FOR 2007-06-29-876: Forskrift til verdipapirhandelloven (verdipapirforskriften)	Plikt for aksjeutsteder å avlegge kvartalsrapport i samsvarende med lovkrav og offentliggjøre denne senest to måneder etter kvartalsperiodens utgang og sende denne til vedkommende regulerte marked		-	78	78	100 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for aksjeutsteder å offentliggjøre opplysninger om tildeling og utbetaling av utbytte, samt om utstedelse av		-	0	0	100 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
			nye aksjer.					
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24	Plikt for alle skattytere som krever fradrag for bilkostnader å levere opplysninger om bruk av bil som vedlegg til selvangivelsen		41 913	40 996	-917	-2 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for annen utsteder enn aksjeutsteder straks å offentliggjøre endring i rettighetene knyttet til utstедers omsettelige verdipapirer		-	-	-	0 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1997-02-28-19	Plikt for arbeidsgiver å gi oppgave over beregningen av arbeidsgiveravgift og trukket skatt (terminoppgave)		29 477	29 477	-0	0 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1997-02-28-19	Plikt for arbeidsgiver å levere årsoppgave for arbeidsgiveravgift til skatteoppkrever i bostedskommune for arbeidsgiver eller kommunen arbeidsgiver har hovedkontor		194 118	192 360	-1 757	-1 %
FIN	Indirekte skatt	FOR-1991-06-20-381	Plikt for arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende med fast oppholdssted i Norge om å søke tillatelse til å bruke utenlandsregistrert motorvogn		-	1	1	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for avfallsinnsamlere å rapportere inn data for avfall fra tjenesteytende næringer		-	76	76	100 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for den som driver en multilateral handelsfasilitet til å bistå Kredittilsynet ved mistanker om markedsmisbruk		-	-	-	0 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for den som driver multilateral handelsfasilitet til å gi melding til Kredittilsynet ved mistanke om vesentlig brudd på relevante lover og regler		-	-	-	0 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for den som driver multilateral handelsfasilitet til å offentliggjøre kjøps- og salgstilbud i aksjer opptatt til handel på regulert marked		-	-	-	0 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for den som gjennom erverv blir eier av aksjer som representerer 1/3 av stemmene i et norsk selskap til å gi børsen melding ved tilbudsplikt		0	1	1	498 %
FIN	Rådgivning	Forskrift om eiendomsmegling	Plikt for eiendomsmeglingsforetak å søke om tillatelse til å opprette datterselskap/filial i utlandet.			-	-	0 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for eiere av varebiler og lastebiler med tillatt nytte- last under 3500 kg å levere informasjon om transport med små godsbiler		-	400	400	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for foretak (Norske investorer) å levere informasjon om investeringer i utlandet		-	2 412	2 412	100 %
FIN	Indirekte skatt	Merverdiavgiftsloven	Plikt for foretak med liten omsetning til å sende avgifts- myndigheten årsoppgave.			-	-	0 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for foretak å levere informasjon om pris på rekla- meformidlingsprodukter		-	16	16	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for foretak å levere informasjon om pris på revi- sjonstjenester		-	37	37	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for foretak å levere informasjon om pris regnskap- og bokføringstjenester		-	35	35	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for foretak å levere inn pris på bedriftsrådgivning, var. 1		-	96	96	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for foretak å levere inn pris på bedriftsrådgivning, var. 2		-	96	96	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for foretak å levere inn pris på utarbeiding av re- klame		-	16	16	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for foretak å levere kvartalsmessig informasjon om utenrikshandel med tjenester		-	1 906	1 906	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for foretak å levere pris på bedriftsrådgivning, var. 3		-	96	96	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for foretak å levere rapportering om bruk av infor- masjons- og kommunikasjonsteknologi		-	304	304	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for foretak å levere årlig informasjon om utenriks- handel med tjenester		-	4 031	4 031	100 %
FIN	Direkte skatt	Lov om ligningsforvaltning	Plikt for giver- og mottakerselskap å dokumentere at vil- kårene for å yte og motta konsernbidrag er oppfylt.			-	-	0 %
FIN	Indirekte skatt	Lov om toll	Plikt for import/eksport bedrifter å bistå Toll- og avgifts- direktoratet ved kontroll			-	-	0 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
FIN	Rådgiving	FOR-2007-11-29-1332	Plikt for inkassovirksomheter å hvert halvår å fylle ut og sende til Kredittilsynet opplysninger om inkassovirksomheten på eget rapporteringsskjema.		383	372	-11	-3 %
FIN	Pensjon og livsforsikring	LOV 2008-06-27-62	Plikt for institusjon å gi kunden skriftlig opplysninger IPS-avtale og inngå skriftlig avtale.		-	1 065	1 065	100 %
FIN	Pensjon og livsforsikring	LOV 2008-06-27-62	Plikt for institusjon å utstede pensjonsbevis dersom pensjonsforsikringsavtalen opphører før kunden har nådd pensjonsalder.		-	258	258	100 %
FIN	Pensjon og livsforsikring	LOV 2008-06-27-62	Plikt for institusjon å utstede pensjonskapitalbevis når kunden har nådd pensjonsalder, eller etter krav fra kunden, på det tidspunkt kunden har rett til alderspensjon fra folketrygden.		-	3 006	3 006	100 %
FIN	Pensjon og livsforsikring	LOV 2008-06-27-62	Plikt for institusjonen å hvert år gi kunden kontoutskrift og oppdatert informasjon over utviklingen og beregningsforutsetningene.		-	11 896	11 896	100 %
FIN	Pensjon og livsforsikring	LOV 2008-06-27-62	Plikt for institusjonen å opplyse kunden om pensjonsforsikringsavtale og inngå skriftlig avtale.		-	4 416	4 416	100 %
FIN	Direkte skatt	Lov om ligningsforvaltning	Plikt for institusjoner for pass og stell av barn å gi oppgave over kostnader som er påløpt i året til ligningsmyndighetene.			-	-	0 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24	Plikt for kraftforetak å levere vedlegg til selvangivelsen		274	268	-6	-2 %
FIN	Bank og skadeforsikring	LOV-1988-06-10-40 Lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner	Plikt for kredittforetaket å ha en gransker og gi denne alle relevante opplysninger om virksomheten, full adgang til kredittforetakets register og ytterligere opplysninger på forespørsel.			4 095	4 095	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for laste- og lossetjenester å rapportere inn data ang. prisindeks		-	1	1	100 %
FIN	Pensjon og livsforsikring	LOV-1956-12-07-1	Plikt for livs- og skadeforsikringsselskaper å sende inn endringer i realkapital - FORT årsrapportering		127	-	-127	-100 %
FIN	Pensjon og livsforsikring	FOR-2008-02-22-165	Plikt for livsforsikringsselskaper å rapportere på fastsatt					100 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ^{3*}
			skjema for stresstesting.		-	918	918	
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for lånetager å gi långivere skriftlig innkallelse til långivermøte, samt vedlegge fullmakt til stemmegivning		-	29	29	100 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24 Ligningsloven	Plikt for norske aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper undergitt RISK-reglene å levere aksjonærregisteroppgave til ligningsmyndighetene hvert år.		341 133	-	-341 133	-100 %
FIN	Rådgivning	LOV-2007-06-29-73 Eiendomsmeglerloven	Plikt for oppdragstaker ved omsetning av sameieandeler og eierseksjoner, samt borettslag med leierett, å gi opplysninger om fellesgjeld og felleskostnader etc.		-	58 814	58 814	100 %
FIN	Rådgivning	LOV-2007-06-29-73 Eiendomsmeglerloven	Plikt for oppdragstaker å gi kjøper tilstrekkelig informasjon om salgsobjektet		107 285	129 624	22 340	21 %
FIN	Rådgivning	LOV-2007-06-29-73 Eiendomsmeglerloven	Plikt for oppdragstaker å skrive regning som gjør at oppdragsgiver kan bedømme arten og omfanget av utført arbeid, uavhengig av vederlagsform.		-	38 850	38 850	100 %
FIN	Rådgivning	LOV-2007-06-29-73 Eiendomsmeglerloven	Plikt for oppdragstaker å utarbeide skriftlig tilbud til potensielle oppdragsgivere.		-	32 375	32 375	100 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24	Plikt for overnattings- og serveringssteder som serverer øl, vin og brennevin å levere tilleggsskjema til selvangivelsen		3 326	3 326	-0	0 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-74 om regulerte markeder (børsloven)	Plikt for regulert marked å gi melding til Kredittilsynet hvis det har til hensikt å etablere ordninger i annen EØS-stat som kan lette fjernmedlemmers adgang til mulighet for å handle på markedet.		-	-	-	0 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-74 om regulerte markeder (børsloven)	Plikt for regulert marked å offentliggjøre og sende inn opplysninger til Kredittilsynet dersom det suspenderer eller stryker finansielle instrumenter fra handel		-	0	0	100 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24	Plikt for selskap eller innretning å levere oppgave over art og omfang av transaksjoner og mellomværender med nærstående selskaper eller innretninger.		-	5 844	5 844	100 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24 Ligningsloven	Plikt for selskaper å levere skjema over aksjonærbeskat-		1 209		-1 209	-100 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
		ven	ningen - Formular nr 4 2006 - til ligningsmyndighetene			-		
FIN	Bank og skadeforsikring	FOR-2008-02-22-165 Forskrift om rapportering av stresstester	Plikt for skadeforsikringsselskaper å rapportere på fastsatt skjema for stresstesting.			1 698	1 698	-100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for transportforetak til å levere undersøkelse om internasjonal transport med norske lastebiler.		-	267	267	100 %
FIN	Rådgivning	Forskrift om eiendomsmegling	Plikt for utenlandsk avdeling/filial av eiendomsmeglerforetak å bistå ved kontroll fra tilsynsmyndighetene			-	-	0 %
FIN	Rådgivning	Forskrift om eiendomsmegling	Plikt for utenlandske filialer av eiendomsmeglingsforetak til å informere norske oppdragsgivere om at virksomheten drives etter vertslandets regler			-	-	0 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for utsteder av finansielle instrumenter til å utarbeide halvårsrapport og sende denne til Kredittilsynet		-	-	-	100 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for utsteder hvis omsettelige verdipapirer er opp tatt til handel på et norsk regulert marked til straks å offentliggjøre utstedelsen av nye lån		-	0	0	100 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for utsteder som har til hensikt å endre sine vedtekter til å sende forslag om endringer til Kredittilsynet og vedkommende regulerte marked.		-	-	-	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt for veksthus og planteskoler å levere informasjon til veksthus og planteskoleteiling		-	65	65	100 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak eller dennes tilknyttede agent til å gi kunder og potensielle kunder relevante opplysninger i forståelig form før salg gjennomføres		-	1 983	1 983	100 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak eller regulert marked som driver multilateral handelsfasilitet til å gi skriftlig melding til Kredittilsynet og vedkommende myndighet i vertsstaten ved endringer i opplysninger gitt etter forskrift		15	22	7	50 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak og oppgjørssentral til å gi Kredittilsynet opplysninger om forretning og virksomhet		-	114	114	100 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak og oppgjørssentral til å gi melding til Kredittilsynet om risiko for ikke å oppfylle ka-		0	0	0	401 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
			pitalkrav eller drift					
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak om å gi melding til Kredittilsynet før det oppretter filial i Norge		3	3	-	0 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak som ikke er kredittinstitusjon og som ønsker å utøve virksomhet i annen EØS-stat til å gi Kredittilsynet melding om dette.		173	207	35	20 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak som vil drive investeringstjenester på forretningsmessig basis til å søke om tillatelse til dette fra departementet.		84	524	440	525 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak som yter andre investeringstjenester enn investeringsrådgivning å innhente opplysninger om kundens kunnskap om det aktuelle investeringsområde og advare kunden dersom investeringstjenesten ikke er hensiktsmessig		-	7 400	7 400	100 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak som yter andre investeringstjenester og investeringsrådgivning til å oppdatere opplysninger om kundens kunnskap om det aktuelle investeringsområde	245 900 ³⁹	-	12 210	12 210	100 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak som yter investeringsrådgivning eller driver aktiv forvaltning til å innhente nødvendige opplysninger om kundens kunnskap om og erfaring fra det aktuelle investeringsområde		-	-	-	0 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak til å melde fra til Kredittilsynet dersom tilknytningen til en agent opphører.		-	4	4	100 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak til å offentliggjøre informasjon om virksomheten, risikoen knyttet til foretaket og ansvarlig kapital etter bestemmelser fastsatt i forskrift.		30	54	24	81 %

³⁹ Omstillingskostnaden er målt på regelverksområdet verdipapir – ikke på de enkelte krav. For å få med omstillingskostnadene i dette vedlegget ble hele kostnaden lagt på ett krav. Det understrekes at dette kravet alene ikke har påført næringslivet omstillingskostnader på 245,9 millioner kroner. Det er innføringen av MiFID-regelverket som har ført til denne omstillingskostnaden. Se avsnitt 10.3.2 for nærmere beskrivelse.

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak til å rapportere til Kredittilsynet, eller den Kredittilsynet utpeker, om transaksjoner i finansielle instrumenter notert på regulert marked.		-	218	218	100 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak å gi opplysninger om leder-skifte og endringer i sammensetningen av selskapets styre		87	214	128	147 %
FIN	Verdipapir	LOV-2007-06-29-75 Verdipapirhandelloven	Plikt for verdipapirforetak å ha kunderegister som gir uttrykk for avtaleforholdet mellom partene,		-	24 667	24 667	100 %
FIN	Verdipapir	LOV 2007-06-29-75 om verdipapirhandel	Plikt for verdipapirforetak å melde inn tilknyttede agenter til Kredittilsynet og bekrefte at tilknyttet agent er egnet		-	4	4	100 %
FIN	Statistikk	LOV-1985-05-24-28	Plikt til rapportering av depotinformasjon		514	403	111	-22 %
FIN	Statistikk	LOV-1985-05-24-28	Plikt til rapportering av fondsinformasjon fra fondsforvaltningsselskapene		75	65	-10	-13 %
FIN	Indirekte skatt	Merverdiavgiftsloven	Plikt til å bistå kontrollmyndighetene ved ettersyn			-	-	0 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54 Statistikkloven	Plikt til å levere egenmeldt sykefraværsstatistikk		2 977	-	-2 977	-100 %
FIN	Bank og skadeforsikring	LOV-1985-05-24-28 Sentralbankloven	Plikt til å konsolidere fordringer mv. etter land, løpetid og sektor		12	10	-2	-17 %
FIN	Direkte skatt	FOR-1993-03-15-199	Plikt til å levere næringsoppgave for skattytere i Norge for andel av overskudd i norskkontrollert aksjeselskap mv. hjemmehørende i lavskatteland etter skatteloven § 10-61		25	25	-0	-2 %
FIN	Direkte skatt	FOR-1993-03-15-199	Plikt til å levere næringsoppgave til ligningsmyndighetene for norske deltakere i utenlandske selskaper mv		2 657	2 614	-43	-2 %
FIN	Direkte skatt	FOR-1992-12-22-1190 Forskrift om levering av ligningsoppgaver	Plikt til å levere oppgave over lånekonti mv. for banker, forsikringsselskaper, hypotek- og kredittforeninger, samvirkelag, spareforeninger, fonds- og aksjemeglere, advokater, finansieringsinstitusjon mv til ligningsmynd-		18 985	18 049	935	-5 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav dighetene	Omstillings- kostnader	2006 Administra- tive kostnader	2009 Administra- tive kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt til å levere priser på godstransport til sjøs		156	106	-51	-33 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24 Lov om ligningsforvaltning	Plikt til å levere selvangivelse for aksjeselskaper mv. til ligningsmyndighetene		226 172	226 169	-3	0 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt til å levere prisstatistikk om datakonsulenttjenester		13	-	-13	-100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54 Statistikkloven	Plikt til å levere rapportering om utenriksøkonomi - eksport av tjenester		6 400	-	-6 400	-100 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24 Ligningsloven	Plikt til å levere selvangivelse for næringsdrivende til ligningsmyndighetene		140 054	134 377	-5 678	-4 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt til å levere strukturundersøkelse - små skjema		1 053	945	-108	-10 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54	Plikt til å levere strukturundersøkelse for hotell- og restaurantvirksomhet		332	302	-30	-9 %
FIN	Bank og skadeforsikring	LOV-1985-05-24-28 Sentralbankloven	Plikt til å rapportere fordringer og gjeld etter land og valuta		14	12	-2	-14 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54 Statistikkloven	Rapportering av utenrikshandel med tjenester - eksport årlig		6 052	-	-6 052	-100 %
FIN	Statistikk	LOV-1989-06-16-54 Statistikkloven	Rapportering av utenrikshandel med tjenester - import årlig		6 113	-	-6 113	-100 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24 Ligningsloven	Selskaper skal sende inn skjema for spesifikasjon av forskjeller mellom skatt og regnskap til ligningsmyndighetene		400 310	397 307	-3 003	-1 %
FIN	Direkte skatt	LOV-1980-06-13-24	Selskaper skal sende inn skjema over avstemming av egenkapital til ligningsmyndighetene.		166 541	166 539	-2	0 %
FIN	Indirekte skatt	FOR-1995-06-30-627	Søknad om GSP-innførselstillatelse		10	-	-10	-100 %
LMD	Dyrehelsepersonell	FOR 1985-01-10 nr 17: Forskrift om velferd for dyr ved ervervs-	Plikt for virksomhet å vedlegge skriftlig informasjon om dyret		-	3 614	3 614	100 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ^{3a}
		messig omsetning.						
LMD	Jordbruk	FOR 2008-07-18 nr 815: Forskrift om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel	Plikt for virksomheter å søke om tilskott til miljøvennlig spredning av gjødsel			36	36	100 %
LMD	Jordbruk	FOR 2007-06-23 nr 809 Forskrift om endring i forskrift om plan-tevernmidler	Plikt for virksomhet å søke om godkjenning av makrobiologiske plantevernmidler av Mattilsynet			17	17	100 %
LMD	Matsikkerhet	FOR 2007-07-10 nr 888 Forskrift om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante-og husdyrproduksjon	Plikt for virksomheter å søke om erstatning for nedforingskostnader mv som følge av radioaktivitet		38	42	4	10 %
LMD	Dyrehelsepersonell	FOR 2006-12-27 nr 1639: Forskrift om endring i forskrift om ervervsmessig omsetning av dyr.	Plikt for virksomhet å dokumentere nødvendig kompetanse hos eier av virksomhet		-	2	2	100 %
LMD	Dyrehelsepersonell	FOR 2006-12-27 nr 1639: Forskrift om endring i forskrift om ervervsmessig omsetning av dyr.	Plikt for virksomhet å dokumentere nødvendig kompetanse hos ansatt i virksomhet		-	2	2	100 %
LMD	Jordbruk	FOR 2007-10-22 nr 1167: Forskrift om tilskot til landbruksvikarverksemd	Plikt for avløserlag å søke om tilskudd til landbruksvikarvirksomhet			25	25	100 %
LMD	Jordbruk	FOR 2007-10-22 nr 1167: Forskrift om tilskot til landbruksvikarverksemd	Plikt for avløserlag å rapportere til myndighet om landbruksvikarvirksomhet årlig			25	25	100 %
LMD	Jordbruk	FOR 2007-10-22-1167 Forskrift om tilskot til landbruksvikarverksemd	Plikt for avløserlag å gi nødvendige opplysninger til myndighetene			1	1	100 %
LMD	Jordbruk	FOR 2007-10-22-1167 Forskrift om tilskot til landbruksvikarverksemd	Plikt for avløserlag å bistå ved kontroll			1	1	100 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ^{3a}
LMD	Jordbruk	FOR 2008-07-18 nr 815: Forskrift om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel	Plikt for virksomheter å bistå ved kontroll			1	1	100 %
LMD	Jordbruk	FOR 2008-07-18 nr 815: Forskrift om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel	Plikt for virksomheter å gi nødvendige opplysninger som myndighetene krever			1	1	100 %
LMD	Næringsmiddeloggivning	FOR 2006-11-16 nr 1329 Forskrift om frakttilskott på slakt	Frakttilskudd ved transport til engroshandlarar		361	-	-361	-100 %
LMD	Næringsmiddeloggivning	FOR 2006-11-16 nr 1329 Forskrift om frakttilskott på slakt	Frakttilskudd ved transport av nedskoren vare		361	-	-361	-100 %
LMD	Matsikkerhet	FOR 2003-07-04 nr 951: Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav.	Registrering og søknad om godkjenning av gjødselvarer		44	15	-30	-66 %
LMD	Matsikkerhet	FOR 2003-07-04 nr 951: Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav.	Registrering/søknad om godkjenning av dyrkinsmedier, jordforbedringsmidler og jorddekkingsmidler som ikke er produsert på avfall		57	19	-38	-67 %
LMD	Dyrehelsepersonell	HOVEDDOKUMENT: Forskrift om veterinærvakt. (FOR-2005-03-09-224 LMD)	Søknad om deltakelse i veterinærvakt		77	-	-77	-100 %
LMD	Matsikkerhet	FOR 2003-07-04 nr 951: Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav.	Rapporteringsplikt - Alle som produserer eller importerer produkter som kommer inn under denne forskrifts del II, skal for hvert enkelt produkt gi opplysninger til Mattilsynet om omsatt mengde fra produsent eller importør		195	65	-130	-67 %
LMD	Skogbruk	FOR-2006-07-03-881: Forskrift om skogfond o.a.	Utbetaling fra skogfond til diverse formål		648	518	-130	-20 %
LMD	Matsikkerhet	FOR 2003-07-04 nr 951: Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav.	Registrering av gjødselvarer produsert av organisk avfall		244	82	-163	-67 %
LMD	Skogbruk	FOR-2006-07-03-881: Forskrift om skogfond o.a.	Utbetaling fra skogfond til udekkede investeringer		891	721	-170	-19 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
LMD	Jordbruk	FOR 2005-01-24 nr 53 Forskrift om midler til bygdeutvikling	§ 4 Søknad om bygdeutviklingsmidler (investeringer)		8 075	7 809	-266	-3 %
LMD	Skogbruk	FOR-2006-07-03-881: Forskrift om skogfond o.a.	Krav om utbetaling fra skogfondet og søknad om tilskudd til skogkultur		3 618	2 905	-713	-20 %
LMD	Næringsmiddelovgivning	FOR-2001-12-21-1647 - Forskrift om fastsettelse av nedsatte tollsatser ved import av industrielt bearbeidede jordbruksvarer.	§ 9 Sende råvaredeklarasjon til SLF ved import av ferdigvarer		2 909	1 758	-1 150	-40 %
LMD	Jordbruk	FOR-2000-12-01-1333 Forskrift om plantehelse	Plikt for importør av planter og øvrige smittebærere om å sende melding til Mattilsynet ved import		600	300	-300	-50 %
LMD	Dyrehelsepersonell	HOVEDDOKUMENT: Forskrift om veterinærvakt. (FOR-2005-03-09-224 LMD)	Innsending av vaktregning/vaktrapport til Mattilsynet		2 486	-	-2 486	-100 %
MD	HMS	FOR-2004-06-01-930 Avfallsforskriften	Plikt for avfallsprodusent å dokumentere at avfallet oppfyller kravene til kvalitet ihht loven.	36 500	-	10 984	10 984	100 %
MD	HMS	FOR-2004-06-01-930 Avfallsforskriften	Plikt for entreprenør som produserer avfall på byggeplass å levere sluttrapport med vedlegg til kommunen.		-	802	802	100 %
MD	HMS	FOR-2004-06-01-930 Avfallsforskriften	Plikt for entreprenør som produserer avfall å utarbeide en oversikt over byggavfall som forventes å oppstå ifm bygging/ riving/ rehabilitering og redegjøre for planlagt håndtering av byggavfallet fordelt på avfallstyper.		-	802	802	100 %
MD	Diverse MD	FOR-2004-12-23-1851 Klimakvoteforskriften	Plikt for kvotepliktig å rapportere om årlig utslipp		1 282	1 371	89	7 %
MD	HMS	FOR-2004-06-01-930 Avfallsforskriften	Plikt for entreprenør som produserer avfall ifm rehabilitering og riving å kartlegge potensielt farlig avfall og utarbeide egen miljøsaneringsbeskrivelse.		-	5	5	0 %
MD	Diverse MD	FOR-2004-12-23-1851 Klimakvoteforskriften	Plikt for kvotepliktig å rapporterte data og oppbevare nødvendig bakgrunnsdata i minst 10 år		3	4	2	58 %
MD	Diverse MD	FOR-2004-12-23-1851 Klimakvoteforskriften	Plikt for kvotepliktig å betale gebyr til staten for kvoter, innehavelse av konto o.l.		6	7	1	20 %
MD	Diverse MD	FOR-2004-12-23-1851 Klimakvoteforskriften	Plikt for kvotepliktig å opprette konto for overføring av					59 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
		teforskriften	kvoter		1	2	1	
MD	Diverse MD	FOR 2003-02-25 nr. 256 Forskrift om redskaper mv. ved laksefiske	Plikt for dem som har fisket anadrome laksefisk til å levere oppgave over fangsten til bruk for offentlig statistikk		4 707	4 670	-37	-1 %
MD	Diverse MD	FOR-1999-07-02-720 Forskrift om erstatning for tap av husdyr	Mulighet for husdyreier å søke erstatning for sau drept av rovdyr		1 086	1 055	-31	-3 %
MD	HMS	FOR-2004-06-01-930 Avfallsforskriften	Mulighet for entreprenør som produserer avfall ifm rehabilitering og riving av bolig og fritidsbebyggelse under 400 m2 BRA å levere forenklet skjema for miljøsaneringsbeskrivelse.		-	-	-	0 %
MD	Diverse MD	FOR-1983-06-16-1122 Forskrift om forurensning fra skip m.m.	Plikt for alle norske og utenlandske skip i norsk territorialfarvann og norsk økonomisk sone om å ha driftshåndbok		24	24	-	0 %
NHD	Selskapslovgivningen	LOV-1994-06-03-15 Lov om Enhetsregisteret.	Plikt til å sende melding til enhetsregisteret/foretaksregisteret ved nyregistrering eller endring		623 863	542 816	-81 047	-13 %
NHD	Selskapslovgivningen	LOV-2008-06-06-38 Omstillingslova	Plikt for virksomheter med flere enn 30 ansatte til å sende inn melding til fylkeskommunen om nedleggelse planlegges		-	3 018	3 018	100 %
NHD	Selskapslovgivningen	Lov - 1997 - 06 - 13 - 44 Aksjeloven	Mulighet for aksjeselskaper til å søke om dispensasjon fra forbud mot finansiering av kjøp av eiendeler i eget selskap med selskapets egne midler		1 532		-1 532	-100 %
NHD	Selskapslovgivningen	LOV-1994-06-03-15 Lov om Enhetsregisteret.	§ 26: Melding om sletting av enhet		164 601	163 842	-759	0 %
NHD	Maritimt regelverk	FOR-2008-06-27-744	Plikt for skipsfører eller rederi til å melde fra om sjøulykker til sjøfartsdirektoratet		119	68	-51	-43 %
NHD	Maritimt regelverk	FOR-2008-06-27-744	Plikt for skipsfører eller rederi til å melde fra om personskade, sykdom eller dødsfall påført under tjeneste på skip eller under fiske/fangst		115	153	37	32 %
NHD	Diverse næringsrettede regler	FOR-1999-12-22-1379 Brukthandelforskriften	Plikt for brukthandel til å sende liste over påmeldte deltagere		-	21	21	100 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
NHD	Diverse næringsrettede regler	FOR-1999-12-22-1379 Brukthandelforskriften	Søknad om brukthandelbevilgning (§4)		47	31	-16	-33 %
NHD	Diverse næringsrettede regler	FOR-1999-12-22-1379 Brukthandelforskriften	Melding om endring (§7)		3	2	-2	-50 %
NHD	Diverse næringsrettede regler	FOR-2007-12-21-1730 Forskrift om e-merking av ferdigpakninger	Plikt for forpakkere eller importører til å gi melding om bruk		2	2	0	1 %
NHD	Maritimt regelverk	FOR-2007-07-04 nr 854 Kranforskriften	Plikt for rederiet til å dokumentere at krav er oppfylt		-	1	1	100 %
OED	Energilovgivning	FOR-2002-12-16-1607: Forskrift om energiutredninger	§ 9 Ansvar for lokal energiutredning		24 476	12 238	-12 238	-50 %
OED	Energilovgivning	FOR-1999-03-11-302: Forskrift om kontroll av nettvirksomhet	§ 12-3. Årlig inntektsramme for fellesnett		2 123		-2 123	-100 %
OED	Energilovgivning	FOR-1999-03-11-301: Forskrift om kraftomsetning og netjtjenester	Plikt for kraftleverandør til å kunne sende og motta elektronisk kvitteringsmelding (APERAK)		1 814		-1 814	-100 %
OED	Petroleumsvirksomhet	FOR-2001-06-18-749: Ressursforskriften	Plikt til å sende opplysninger mens undersøkelsene gjennomføres		590	589	-1	0 %
OED	Energilovgivning	FOR-1999-03-11-302: Forskrift om kontroll av nettvirksomhet	Plikt for konsesjonær til å rapportere tilleggsopplysninger i regnskap		-	9 439	9 439	100 %
OED	Energilovgivning	FOR-2004-11-30-1557: Forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet	Plikt for nettselskap til å informere nettkunder om tekniske forhold ved leveringspålitelighet og spenningskvalitet		5 472	5 472	-	0 %
OED	Energilovgivning	FOR-2002-05-07-448: Forskrift om systemansvaret i kraftsystemet	Plikt for konsesjonær til å planlegge driftstanser		4 767	4 767	-	0 %
OED	Petroleumsvirksomhet	LOV-1996-11-29-72: Petroleumsloven - petrl.	Plikt for aktører i petroleumsvirksomhet til å samtykke til overdragelse		93	93	-	0 %
KRD	Bolig- og eiendomslovgivning	Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK).	Meldingssak jfr. plan- og bygningslovens		6 430	6 073	357	-6 %
KRD	Bolig- og eiendomslovgivning	Forskrift om saksbehandling og	Ferdigattest jfr. plan- og bygningslovens		83 766	80 590	-3 176	-4 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
		kontroll i byggesaker (SAK).						
KRD	Bolig- og eiendomslovgivning	Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK).	Søknad om igangsettingstillatelse jfr. plan- og bygningslovens		65 816	61 917	-3 899	-6 %
KRD	Bolig- og eiendomslovgivning	Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK).	Søknad om endring av tillatelse jfr. plan- og bygningslovens		524	492	-32	-6 %
KRD	Bolig- og eiendomslovgivning	Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK).	Søknad om tillatelse til og ansvar for oppføring av tiltak etter plan- og bygningslovens		373 920	369 104	-4 816	-1 %
KRD	Bolig- og eiendomslovgivning	Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK).	Plan- og bygningslovens: Rammetillatelse.		245 314	242 152	-3 162	-1 %
BLD	Forbrukervernlovgivning	FOR-2007-01-03-3: Reisegarantiforskriften	Plikt for arrangør til å opplyse om at garanti i annonser, salgsbrosjyrer o.l. er stilt i samsvar med pakkereiseloven og reisegarantiforskriften.		-	25	25	100 %
KKD	Film- og video	FOR-1999-12-20-1515: Forskrift om film og videogram.	Plikt til å registrere videogram for omsetning i næring		473	450	-24	-5 %
KKD	Film- og video	FOR-1999-12-20-1515: Forskrift om film og videogram.	Plikt til å merke videogram som skal omsettes i næring		435	413	-22	-5 %
FAD	FAD	FOR 2006-11-29 nr 1354: Forskrift om endring i forskrift om melding av foretakssammenslutninger mv. LOV 2008-06-20 nr 43: Lov om endringer i lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranselova)	Plikt for partene i en fusjon å informere konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding		13 600	7 002	-6 597	-49 %
SD	Sivil luftfart	Forskrift om bruk av system for sikkerhetsvurdering og sikkerhetsoppfølgingsplaner innen flysikringstjenesten (BSL A 1-10).	Plikt for ansvarlig for flysikringstjeneste til å dokumentere sikkerhetsoppfølgingsplaner og sikkerhetsvurderinger		0	0	0	20 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
SD	Sivil luftfart	Forskrift om bruk av system for sikkerhetsstyring innen flysikringstjenesten og bakketjenesten (BSL A 1-9).	Plikt for ansvarlig for flysikringstjeneste til å dokumentere sikkerhetssystem		0	0	0	20 %
SD	Elektronisk kommunikasjon	Forskrift om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste (ekomforskriften).	Plikt for tilbyder av offentlig kommunikasjonstjeneste til å lagre informasjon om sluttbruker		1 322	1 322	-	0 %
SD	Sivil luftfart	Forskrift om kontinuerlig luftdyktighet (luftdyktighetsforskriften), (BSL B 1-2).	Plikt for eier av luftfartøy til å opprette vedlikeholdsrapport		1 645	1 645	-	0 %
SD	Sivil luftfart	Forskrift om gjennomføring av forordning (EF) nr. 1702/2003 av 24. september 2003 om fastsettelse av gjennomføringsregler for luftdyktighetsertifisering og miljøsertifisering for luftfartøyer og tilhørende produkter, deler og utstyr, og for sertifisering	Plikt til å søke om luftdyktighetsbevis		31	27	-4	-12 %
SD	Jernbane og taubane	Forskrift om krav til sporvei, tunnelbane og forstadsbane, og sidespor m.m.	Kravforskriften Dokumentasjonskrav for den som driver jernbanevirksomhet.		0	0	-0	-20 %
SD	Sivil luftfart	Forskrift om varslings- og rapporteringsplikt i forbindelse med luftfartsulykker og luftfartshendelser mv.	Plikt for utøver av sivil luftfart til å rapportere hendelse med farlig gods i luftfartøy		2		-2	-100 %
SD	Sivil luftfart	Forskrift om varslings- og rapporteringsplikt i forbindelse med luftfartsulykker og luftfartshendelser mv.	Plikt for utøver av sivil luftfart til å rapportere kollisjon mellom luftfartøy og fugl		30		-30	-100 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ^{3a}
SD	Sivil luftfart	Forskrift om varslings- og rapporteringsplikt i forbindelse med luftfartsulykker og luftfartshendelser mv.	Plikt for utøver av sivil luftfart til å rapportere luftfartshendelser som ikke er alvorlige		10		-10	-100 %
SD	Sivil luftfart	Forskrift om varslings- og rapporteringsplikt i forbindelse med luftfartsulykker og luftfartshendelser mv.	Plikt for utøver av sivil luftfart til å rapportere luftfartsulykker og alvorlige luftfartshendelser		20		-20	-100 %
SD	Sivil luftfart	Forskrift om kontinentalsokkelflyging - ervervsmessig luftfart til og fra helikopterdekk på innretninger og fartøy til havs	Plikt for utøver av kontinentalsokkelflyvning til å rapportere ulykker og hendelser		139		-139	-100 %
SD	Sivil luftfart	Forskrift om varslings- og rapporteringsplikt i forbindelse med luftfartsulykker, luftfartshendelser, driftsforstyrrelser og lignende	Plikt for utøver av sivil luftfart og kontinentalsokkelflyvning til å rapportere om ikke godkjent flymateriell		2		-2	-100 %
SD	Elektronisk kommunikasjon	LOV-2003-07-04-83 Ekomloven	§ 10-3. Opplysningsplikt ved tilsyn (Jf. også § 4-8 nest siste ledd)		3 767	3 767	-0	0 %
SD	Jernbane og taubane	FOR 2008-04-25 nr 412 Forskrift om gjennomføring av TSI-drift mv.	Plikt for jernbaneoperatører til å føre regelbok	2 400		724	724	100 %
SD	Sivil luftfart	FOR-2006-12-08-1393 Forskrift om varslingsplikt ifm. Luftfart	Plikt for utøver av sivil luftfart til å rapportere om luftfartshendelser		-	354	354	100 %
SD	Diverse samferdsel	Forskrift om grunnutdanning og etterutdanning for yrkessjåfører (yrkessjåførforskriften)	Plikt for yrkessjåførskolere til å sende elektronisk opplysninger om elever til TSK-registeret			112	112	100 %
SD	Diverse samferdsel	Forskrift om grunnutdanning og etterutdanning for yrkessjåfører (yrkessjåførforskriften)	Plikt for yrkessjåførskolere til å sende undervisningsplan til regionvegkontoret	600		44	44	100 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Omstillingskostnader	2006 Administrative kostnader	2009 Administrative kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
SD	Elektronisk kommunikasjon	Forskrift om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste (ekom-forskriften).	Plikt for tilbyder av offentlig kommunikasjonstjeneste til å informere sluttbruker om mulighet til å sperre adgang			24	24	100 %
SD	Diverse samferdsel	Forskrift om grunnutdanning og etterutdanning for yrkessjåfører (yrkessjåførforskriften)	Plikt for yrkessjåførskolere til å melde oversikt over undervisningspersonell til regionvejkontoret			6	6	100 %
SD	Jernbane og taubane	Forskrift om krav til sporvei, tunnelbane og forstadsbane, og sidespor m.m.	Plikt for næringsdrivende at sende melding om anskaffelse eller endring av rullende materiell			1	1	100 %
SD	Jernbane og taubane	Forskrift om krav til sporvei, tunnelbane og forstadsbane, og sidespor m.m.	Plikt for næringsdrivende at sende melding om ny eller endret infrastruktur			1	1	100 %
SD	Jernbane og taubane	FOR-2008-06-06-550 Forskrift om nasjonalt jernbanevognregister	Plikt for jernbanevirksomheter til å registrere vogn			5	5	100 %
SD	Jernbane og taubane	FOR-2008-06-06-550 Forskrift om nasjonalt jernbanevognregister	Plikt for jernbanevirksomheter til å registrere vesentlige endringer	218		5	5	100 %
SD	Sivil luftfart	Forskrift om bruk av system for sikkerhetsstyring innen flysikringstjenesten og bakketjenesten (BSL A 1-9).	Plikt for sikkerhetsvirksomheter å søke om aksept av personer som utøver sikkerhetsstyringsfunksjonen			0	0	100 %
SD	Diverse samferdsel	Forskrift om grunnutdanning og etterutdanning for yrkessjåfører (yrkessjåførforskriften)	Plikt for yrkessjåførskolere til å melde relevante endringer			0	0	100 %
SD	Diverse samferdsel	Forskrift om flyselskaper som er underlagt driftsforbud og om plikt til å informere passasjerene om identiteten til det flyselskapet som skal utføre en flyreise	Plikt for turoperatører til å informere passasjerer om hvilket flyselskap som utfører reisen			-	-	0 %

Departement	Regelverksområde	Lov/ forskrift (svartelistingsforskriften)	Informasjonskrav	Omstillings- kostnader	2006 Administra- tive kostnader	2009 Administra- tive kostnader	Forskjell	Utvikling ³⁸
SD	Elektronisk kommunikasjon	Forskrift om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste (ekom-forskriften).	Plikt for tilbyder av offentlig telefontjeneste til å innsende informasjon om målt kvalitet			-	-	0 %

VEDLEGG 4 – SKJEMAOVERSIKT

I dette vedlegget gjengis alle skjemaene som er endret i oppdateringsmålingen – enten ved at selve skjemaet er endret, eller ved at innsendingsmetoden eller populasjonen for hvem som skal sende inn skjemaet er endret. For noen skjema er kostnaden oppgitt til kr. 0,-. Grunnen til dette er at populasjonen for skjemaet er null – det vil si at myndighetene skjemaet skal sendes til ikke har mottatt noen skjema i måleperiodens. Tabellen under viser først hvilket departement og så hvilket regelverksområde de ulike skjemaene hører inn under. Videre oppgis hva kostnaden knyttet til skjemaet var i henholdsvis 2006 og 2009, samt differansen i henholdsvis kroner og prosent. Alle kostnader er oppgitt i tusen kroner.

Departement	Regelverksområde	Skjemanavn	2006 Administrati- ve kostnader	2009 Administrati- ve kostnader	Forskjell	Utvikling
AID	Diverse arbeidsmarked, trygd og helsepersonell	Melding om sjøfolk til Maritimt arbeidsgiver-/arbeidstakerregister	36 205	36 205	-	0 %
AID	Diverse arbeidsmarked, trygd og helsepersonell	Arbeidsgivers og arbeidstakers oppfølgingsplan ved sykemelding	-	18 010	18 010	100 %
AID	HMS	Deklarering av kjemiske produkter	1 503	1 431	-72	-5 %
FKD	Kystforvaltning	Safe Sea Net	4 388	1 463	-2 925	-67 %
FKD	HMS	CVED	-	-	-	0 %
FKD	Havbruk	Felles meldeskjema – FØRING I MELLOMLAGRINGSMERD – FANGSTBASERT AK-VAKULTUR	-	-	-	0 %
FKD	Fiske og fangst	Terminoppgave for kontrollavgift til Fiskeridirektoratet	-	20	20	100 %
FKD	Fiske og fangst	Rekvisisjon for eksport av fisk utenfor EU- og EØS-området	1 727	863	-863	-50 %
FKD	Fiske og fangst	Søknad om eksportattest for fisk	1 727	863	-863	-50 %
HOD	Finansiering av helsetjenester	Søknad om stønad og bidrag til tannlegebehandling	4 469	-	-4 469	-100 %
HOD	Finansiering av helsetjenester	DEKNING AV UTGIFTER TIL TANNREGULERING	789	-	-789	-100 %
HOD	Finansiering av helsetjenester	Tannlegeerklæring og søknad ved godkjent yrkesskade	423	-	-423	-100 %
HOD	Diverse helselovgivning	Søknad om tillatelse for omsetning av legemidler	329	-	-329	-100 %
HOD	Diverse helselovgivning	Vedlegg - opplysninger om utsalgssted	219	-	-219	-100 %
HOD	Apoteklovgivning	Narkotikaregnskap for apotek	15 863	15 846	-17	0 %
HOD	Apoteklovgivning	Regnskapsblankett til statistikk for apotek	646	633	-12	-2 %
HOD	Diverse helselovgivning	Melding om skade til helsetilsyn i fylket	8	6	-2	-25 %

JD	Rettshjelp	egenerklæring med revisoruttalelse	9 001	7 020	-1 982	-22 %
JD	Diverse regelverk under JD	Pantedokument	17 372	17 372	-	0 %
FIN	Bank og skadeforsikring	Rapportering for foretak som driver forsikringsformidling	1 959	1 959	-	0 %
FIN	Bank og skadeforsikring	Melding om mistenkelig transaksjon	18 413	18 413	-	0 %
FIN	Dir. skatt	Merverdiavgift – omsetningsoppgave for primærnærings	18 940	12 971	-5 969	-32 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Næringsoppgave 1	308 338	308 338	-	0 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Næringsoppgave 2	473 556	473 512	-44	0 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Næringsoppgave 3	521	521	-	0 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Regnskapsmessige og skattemessige verdier	400 310	397 307	-3 003	-1 %
FIN	Dir. skatt	Beregning av personinntekt	82 325	82 325	-	0 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Gevinst- og tapskonto	25 771	25 771	-	0 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Saldoskjema	101 066	101 066	-	0 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Drosje og lastebil mv.	3 618	3 618	-	0 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Fiske og fangst	2 219	2 219	-	0 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Skjenkerett	3 326	3 326	-	0 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Bruk av bil	41 913	40 996	-917	-2 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Selvangivelse for aksjeselskaper mv.	226 172	226 169	-3	0 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Ansvarlige selskap mv.	9 742	9 742	-	0 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Rederibeskatning	1 069	1 069	-	0 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Kraftforetak	274	268	-6	-2 %
FIN	Dir. skatt	Selvangivelse for næringsdrivende	140 054	134 377	-5 678	-4 %
FIN	Dir. skatt	Avstemming av egenkapitalen	166 541	166 539	-2	0 %
FIN	Dir. skatt	Oppgave over innskudd, utlån og renter i banker m.v.	18 985	18 049	-935	-5 %
FIN	Dir. skatt	Fradrag i skatt for kostnader til godkjent FoU	31 224	31 224	-	0 %
FIN	Dir. skatt	Oppgave over avgift og mottatt konsernbidrag	7 331	7 331	-	0 %
FIN	Rådgivning	Rapportering for foretak som driver inkassovirksomhet	383	372	-11	-3 %
FIN	Statistikk	Tillegg til Næringsoppgave 2 - Rettighetshavere oljeutvinning mm.	8	8	-	0 %
FIN	Statistikk	Undersøkelse om priser på sjøtransport	156	106	-51	-33 %
FIN	Statistikk	Bruk av informasjonsteknologi	-	304	304	100 %
FIN	Statistikk	Undersøkelse om finans og balansedata med utlandet	-	1 906	1 906	100 %
FIN	Pensjon og livsforsikring	Stresstest for livsforsikringsselskaper	-	918	918	100 %
FIN	Bank og skadeforsikring	Stresstest for skadeforsikringsselskaper	-	1 698	1 698	100 %
FIN	Dir. skatt	Opplysninger om kontrollerte opplysninger og mellomværender	-	5 844	5 844	100 %

FIN	Statistikk	Rapportering av utenrikshandel med tjenester	-	4 031	4 031	100 %
FIN	Statistikk	Veksthus og planteskole telling	-	65	65	100 %
FIN	Statistikk	Pris på bedriftsrådgivning var. 1	-	96	96	100 %
FIN	Statistikk	Pris på bedriftsrådgivning var. 2	-	96	96	100 %
FIN	Statistikk	Pris på bedriftsrådgivning var. 3	-	96	96	100 %
FIN	Statistikk	Undersøkelser om pris på regnskap- og bokføringstjenester	-	35	35	100 %
FIN	Statistikk	Undersøkelser om pris på revisjonstjenester	-	37	37	100 %
FIN	Statistikk	Transport med små godsbiler	-	400	400	100 %
FIN	Statistikk	Undersøkelse om pris på utarbeiding av reklame	-	16	16	100 %
FIN	Statistikk	Undersøkelse om pris på reklameformidlingsprodukter	-	16	16	100 %
FIN	Statistikk	Investeringer i utlandet	-	2 412	2 412	100 %
FIN	Statistikk	Avfall fra tjenesteytende næringer	-	76	76	100 %
FIN	Statistikk	Prisindeks laste- og lossetjenester	-	1	1	100 %
FIN	Statistikk	Næringsundersøkelse for Svalbard	-	29	29	100 %
FIN	Statistikk	Sykefraværstatistikk	2 977	-	-2 977	-100 %
FIN	Dir. skatt	Beregning av RISK	70 572	-	-70 572	-100 %
FIN	Dir. skatt	Aksjonærregisteroppgaven 2005	341 133	-	-341 133	-100 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Formular nr 4 2006	1 209	-	-1 209	-100 %
FIN	Statistikk	Rapportering av utenrikshandel med tjenester - eksport årlig	6 052	-	-6 052	-100 %
FIN	Statistikk	Kvartalsvis rapportering om utenriksøkonomi - eksport av tjenester	6 400	-	-6 400	-100 %
FIN	Statistikk	Rapportering av utenrikshandel med tjenester - import årlig	6 113	-	-6 113	-100 %
FIN	Statistikk	FORT - Forsikringsselskapenes offentlige regnskaps- og tilsynsrapportering	127	-	-127	-100 %
FIN	Statistikk	Prisindeks databehandling	13	-	-13	-100 %
FIN	Statistikk	Strukturundersøkelse	1 053	945	-108	-10 %
FIN	Dir. skatt	Årsoppgave for arbeidsgiveravgift	194 118	192 360	-1 757	-1 %
FIN	Statistikk	Nasjonal og internasjonal lastebiltransport	412	412	-	0 %
FIN	Dir. skatt	Fordringer og gjeld etter land og valuta (Sentralbankloven)	14	12	-2	-14 %
FIN	Dir. skatt	Deltakers oppgave over egen formue og inntekt i NOKUS	402	392	-10	-2 %
FIN	Dir. skatt	Konsoliderte fordringer mv. etter land, løpetid og sektor (Sentralbankloven)	12	10	-2	-17 %
FIN	Statistikk	Verdipapirstatistikkrapportering	589	469	-120	-20 %
FIN	Statistikk	Strukturundersøkelse for samferdsel og kommunikasjon - hotell- og restaurant-virksomhet	332	302	-30	-9 %
FIN	Dir. skatt	Ligningsoppgave - Realisasjon av aksjer mv.	6 054	6 054	-	0 %

LMD	Jordbruk	Søknad om tilskot til miljøvennleg sprenging av husdyrgjødsel		36	36	100 %
LMD	Jordbruk	Søknad om godkjenning av plantevernmidler m.v	311	328	17	6 %
LMD	Matsikkerhet	Søknad om erstatning for nedforingskostnader mv. som følge av radioaktivitet	38	42	4	10 %
LMD	Jordbruk	Søknad om tilskot til landbruksvikar for avløserlag		25	25	100 %
LMD	Jordbruk	Rapportering av landbruksvikarverksamhet for avløserlag		25	25	100 %
LMD	Dyrehelsepersonell	Søknad om rett til å delta i veterinærvakten	77	-	-77	-100 %
LMD	Skogbruk	Utbetaling fra skogfond til diverse formål	648	518	-130	-20 %
LMD	Skogbruk	Utbetaling fra skogfond til udekkede investeringer	891	721	-170	-19 %
LMD	Skogbruk	Utbetaling fra skogfond og søknad om tilskudd	3 618	2 905	-713	-20 %
LMD	Jordbruk	Bygdeutviklingsmidler. Fellesskjema for Fylkesmannen og Innovasjon Norge	12 482	12 217	-266	-2 %
LMD	Næringsmiddeloggivning	Raw material Declaration for industrially processed agricultural products	2 909	1 758	-1 150	-40 %
LMD	Jordbruk	Import av planter og plantemateriale	600	300	-300	-50 %
MD	HMS	Avfallsplan og sluttrapport	-	1 603	1 603	100 %
MD	Diverse MD	Rapportering av kvotepliktige utslipp av CO2	1 282	1 371	89	7 %
MD	Diverse MD	Anmodning om overføring av kvoter	1	2	1	59 %
MD	Diverse MD	Søknad om erstatning for sau drepen av fredat rovvilt	1 086	1 055	-31	-3 %
MD	HMS	Miljøsaneringsbeskrivelse for boliger og fritidsbebyggelse	-	-	-	0 %
NHD	Selskapslovgivningen	Samordnet registermelding - Hovedblankett	623 863	542 816	-81 047	-13 %
NHD	Selskapslovgivningen	Forenklet registermelding - Blankett for sletting	164 601	163 842	-759	0 %
NHD	Maritimt regelverk	Rapport om sjøulykke, arbeidsulykke og nestenulykke	119	234	115	97 %
NHD	Diverse næringsrettede regler	Søknad om brukthandelbevilling	47	31	-16	-33 %
NHD	Diverse næringsrettede regler	Skjema for melding om e-merkning av ferdigpakninger	2	2	0	1 %
KRD	Bolig- og eiendomslovgivning	Melding om tiltak	6 430	6 073	-357	-6 %
KRD	Bolig- og eiendomslovgivning	Ferdigmelding	83 766	80 590	-3 176	-4 %
KRD	Bolig- og eiendomslovgivning	Søknad om igangsettingstillatelse	65 816	61 917	-3 899	-6 %
KRD	Bolig- og eiendomslovgivning	Søknad om endring av tillatelse	524	492	-32	-6 %
KRD	Bolig- og eiendomslovgivning	Søknad om tillatelse til tiltak	373 920	369 104	-4 816	-1 %
KRD	Bolig- og eiendomslovgivning	Opplysning om tiltakets ytre rammer og bygningsspesifikasjon	245 314	242 152	-3 162	-1 %
KKD	Film- og video	Skjema for registrering av videogram	-	473	473	100 %
FAD	FAD	Alminnelig melding av foretakssammenslutning	-	13 600	13 600	100 %
SD	Sivil luftfart	Vedlikeholdsrapport (VR)	1 645	1 645	-	0 %
SD	Sivil luftfart	Søknad om luftdyktighetsbevis	31	27	-4	-12 %
SD	Sivil luftfart	Rapport om hendelse med farlig gods i luftfartøy	2		-2	-100 %

SD	Sivil luftfart	Rapport om kollisjon med fugler	30		-30	-100 %
SD	Sivil luftfart	Rapport om lufttrafikkhendelse	10		-10	-100 %
SD	Sivil luftfart	Rapport om luftfartsulykke/-hendelse	20		-20	-100 %
SD	Sivil luftfart	Rapport om driftsforstyrrelse av teknisk/operativ art	139		-139	-100 %
SD	Sivil luftfart	Suspected Unapproved Parts Notification	2		-2	-100 %
SD	Elektronisk kommunikasjon	Skjemaer for opplysninger om telemarkedet	3 767	3 767	-0	0 %
SD	Sivil luftfart	Rapportering af luftfartsulykker og hendelser	-	354	354	100 %
SD	Jernbane og taubane	Standard skjema for registrering av godkjente køyretøy		11	11	100 %
Sum			4 410 457	3 896 399	-514 058	-12 %

VEDLEGG 5 - KORREKSJONER AV BASISMÅLINGEN

Her beskrives de korreksjoner som er foretatt i den eksisterende basismåling. Korreksjonene presenteres samlet i nedenstående tabell, samt at det i etterfølgende tabell beskrives hvorfor endringen er foretatt.

Korreksjoner av basismåling

DEP	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Administrative omkostninger per 1. sept. 2006	Korrigerte administrative kostnader per 1. sept. 2006	Beskrivelse
AID	FOR-2001-09-03-1107 Forskrift om materiale og opplysninger i petroleumsvirksomheten (opplysningspliktforskriften). f	Plikt for operatør om å ha samtykke for boring av brønner, undervannsoperasjoner, bruk, ombygginger etc.	63 936 000	3 542 500	Denne plikten ble målt av Oxford i basismålingen i 2006. AID ba om en revisjon av denne målingen da de stilte spørsmål ved tidsforbruket som er oppgitt for plikten. I den tidligere målingen hadde man lagt til grunn utarbeidelsen av alle dokumenter som inngår i søknaden. En rekke av disse dokumentene produseres av andre grunner enn denne søknaden. I oppdateringsmålingen har man derfor kun tatt med den tiden det tar å utarbeide selve søknaden, samt samle inn all informasjon som skal legges ved, men som er utarbeidet på forhånd. Tidsbruken er derfor betraktelig redusert. Den nye beregningen er gjort på grunnlag av intervjuer med virksomheter som rammes av plikten.

DEP	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Administrative omkostninger per 1. sept. 2006	Korrigerte administrative kostnader per 1. sept. 2006	Beskrivelse
AID	FOR-2001-09-03-1107 Forskrift om materiale og opplysninger i petroleumsvirksomheten (opplysningspliktforskriften).	Plikt for operatør å sende inn program for opplysninger om bore- og brønnaktiviteter	338 661 000	6 500	Denne plikten ble målt av Oxford i basismålingen i 2006. AID ba om en revisjon av denne målingen da de stilte spørsmål ved tidsforbruket som er oppgitt for plikten. I oppdateringsmålingen er det lagt til grunn, på bakgrunn av tilbakemeldinger fra intervjuobjektene, at programmet for bore- og brønnaktiviteter allerede er utarbeidet både for interne formål og som del av samtykkesøknaden. I praksis klippes kapittelet som omhandler bore- og brønnaktiviteter ut av samtykkesøknaden, man lager en forside til dette dokumentet og sender det inn elektronisk til PTIL. Det er kun arbeidet med å kopiere programmet, lage forsiden og sende det inn som derfor er tatt med som administrativ byrde i oppdateringsmålingen. Tidsbruken er derfor betraktelig redusert.
AID	LOV-1997-02-28-19 Lov om folketrygd	Plikt for virksomheter å sende inn skjema fra arbeidsgiver som betaler lønn til arbeidstaker ved sykefravær utover arbeidsgiverperioden	ikke målt	8 131 470	Dette kravet er en del av revisjonen av basismålingen av tre skjema tilknyttet Folketrygdloven.

DEP	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Administrative omkostninger per 1. sept. 2006	Korrigerte administrative kostnader per 1. sept. 2006	Beskrivelse
AID	LOV-1997-02-28-19 Lov om folke-trygd	Plikt for virksomheter å sende inn skjema til NAV om inntekts- og skatteopplysninger for arbeidstaker ved utbetaling av trygdeytelser hvis arbeidstaker er sykemeldt utover arbeidsgiverperioden.	ikke målt	9 458 534	Dette kravet er en del av revisjonen av basismålingen av tre skjema tilknyttet Folketrygdloven.
AID	LOV-1997-02-28-19 Lov om folke-trygd	Plikt for virksomhet å sende inn skjema til NAV for refusjon av sykepenger utbetalt i arbeidsgiverperioden til en arbeidstaker som er unnattatt fra arbeidsgiveransvar pga langvarig eller kronisk sykdom eller svangerskapsrelatert sykdom	ikke målt	1 505 830	Dette kravet er en del av revisjonen av basismålingen av tre skjema tilknyttet Folketrygdloven.
AID	LOV-2005-06-17-62 Arbeidsmiljøloven	Plikt for arbeidsgiver å gi arbeidstaker skriftlig oppgave overberegningssmåte for lønn, beregningsgrunnlaget for feriepenger og trekk som er foretatt	921 501 034	921 501 034	Kravet er flyttet fra regelverksområdet HMS til regelverksområdet Diverse arbeidsmarked, trygd og helsepersonell etter tilbakemelding fra AID

DEP	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Administrative omkostninger per 1. sept. 2006	Korrigerte administrative kostnader per 1. sept. 2006	Beskrivelse
FDK	FOR-1999-06-16 nr 727: Forskrift om krav til melding og utfylling av kontrolliste ved fartøyers transport av farlig eller forurensende last.	Plikt for fartøy, som fører farlig eller forurensende last, til å avgi melding til Kystverket før anløp eller avgang	4 387 500	1 462 500	Dette kravet skulle vært målt i basismålingen. Det er derfor gjort en korreksjon av basismålingen hvor informasjonskravet er opprettet under navnet: plikt for fartøy som fører farlig eller forurensende last, til å avgi melding til Kystverket før anløp eller avgang. De totale kostnader for 2006 blir 4 387 500. Derved vil oppdateringen av FOR-1999-06-16 nr 727 medføre en lettelse som følge av SafeSeaNet på 2.925.000 kr.
FIN	FOR-1992-12-22-1190 - Forskrift om levering av ligningsoppgaver over innskudd og lån i banker, forsikringsselskaper m.v.	Plikt til å levere oppgave over lånekonti mv. for banker, forsikringsselskaper, hypotek- og kredittforeninger, samvirkelag, spareforeninger, fonds- og aksjemeglere, advokater, finansieringsinstitusjon mv til ligningsmyndighetene	17 855 072	18 984 598	IK fra basismålingen var feilaktig registrert med for lav populasjon samt at det manglet en oppdeling på relevante segmenter. Populasjonen ble korrigert og relevante segmenter opprettet.
FIN	FOR-2005-12-16-1515 - Forskrift om rapporteringsplikt for foretak som driver inkassovirksomhet	Plikt for inkassovirksomheter å hvert halvår å fylle ut og sende til Kredit-tilsynet opplysninger om inkassovirksomheten på eget rapporteringsskjema	Ikke målt	382 535	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen

DEP	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Administrative omkostninger per 1. sept. 2006	Korrigerte administrative kostnader per 1. sept. 2006	Beskrivelse
FIN	FOR-1997-01-08-6 Forskrift om opplysningsplikt for næringsdrivende som omsetter jord- og husdyrprodukter o.l. fra produsent	Næringsdrivende skal sende inn årsoppgave over omsetning av jord- og husdyrprodukter o.l. fra produsent til ligningsmyndighetene.	13 922 292	18 940 061	I basismålingen av denne plikten feilaktig satt til 100 % digital rapportering. Nye undersøkelser viser at den elektroniske rapporteringsandelen er nærmere 50 %
FIN	FOR-1993-03-15-199 Forskrift om oppgaveplikt for norske deltakere i utenlandske ansvarlige selskaper mv og norske deltakere i norsk-kontrollerte selskaper i lavskattelands	Plikt til å levere næringsoppgave for skattytere i Norge for andel av overskudd i norskkontrollert aksjeselskap mv. hjemmehørende i lavskattelands etter skatteloven § 10-61	46 030	24 986	I basismålingen av kravet lagt inn med feilfordeling av digital/manuell innrapportering. I tillegg så var tiden på et av segmentene feil og det var utelatt eksterne kostnader til bistand av regnskapsfører
FIN	LOV-1980-06-13-24 - Lov om ligningsforvaltning	Plikt for alle skattytere som krever fradrag for bilkostnader å levere opplysninger om bruk av bil som vedlegg til selvangivelsen	43 850 400	53 050 250	I basismålingen var kravet ikke segmentert på manuell/elektronisk. Segmenteringen er nå lagt inn
FIN	LOV-1989-06-16-53 Lov om eiendomsmegling	Eiendomsmeglers plikt til å gi kjøper opplysninger om eiendommen	254 664 000	107 284 500	I basismålingen var det lagt på kr. 1.500,- i eksterne kostnader til forretningsfører for alle transaksjoner. Denne kostnaden påfaller derimot kun ved transaksjoner av andels- og sameieboliger. Populasjonen for denne kostnaden er derfor justert ned.

DEP	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Administrative omkostninger per 1. sept. 2006	Korrigerte administrative kostnader per 1. sept. 2006	Beskrivelse
HOD	FOR-2000-12-01-1333 Forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjørere	Plikt for importør av planter og øvrige smittebærere om å sende melding til Mattilsynet ved import	Ikke målt	600 000	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen
HOD	FOR 1996-06-14 nr 667 Fiskekvalitetsforskriften	Plikt for virksomhet å sende inn revisjon for eksport av fisk utenfor EU- og EØS-området	Ikke målt	1 726 667	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen
HOD	FOR 1996-06-14 nr 667 Fiskekvalitetsforskriften	Plikt for virksomhet å søke om eksportattest for eksport av fisk til land utenfor EU- og EØS-området	Ikke målt	1 726 667	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen
HOD	LOV-1999-07-02-61 Lov om spesialisthelsetjenesten m.m.	Plikt for spesialhelsevirksomheter å melde fra om skade på pasient til fylkeskommunen	Ikke målt	8 000	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen
LMD	FOR-2003-07-04-951 - Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav.	§ 11 - Registrering og søknad om godkjenning av gjødselvarer	40 453	44 499	Under dette IK er det endret en hyppighet på opplysningskravet "Håndtering av IK. Denne var tidligere satt til 0 og er nå oppjustert til 1. Den tidligere kostnaden for 2006 var 40 453. Nå er den i 2006 44 499 etter oppjustering.

DEP	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Administrative omkostninger per 1. sept. 2006	Korrigerte administrative kostnader per 1. sept. 2006	Beskrivelse
LMD	FOR-2003-07-04-951 - Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav.	§ 11. Registrering av gjødselvarer produsert av organisk avfall	222 083	244 292	Under dette IK er det endret en hyppighet på opplysningskravet "Håndtering av IK. Denne var tidligere satt til 0 og er nå oppjustert til 1. Den tidligere kostnaden for 2006 var 222 083. Nå er den i 2006 244 292 etter oppjustering.
LMD	FOR-2003-07-04-951 - Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav.	§ 12 - Rapporteringsplikt - Alle som produserer eller importerer produkter som kommer inn under denne forskrifts del II, skal for hvert enkelt produkt gi opplysninger til Mattilsynet om omsatt mengde fra produsent eller importør	184 167	194 919	Under dette IK er det endret en hyppighet på opplysningskravet "Håndtering av IK. Denne var tidligere satt til 0 og er nå oppjustert til 1. Utover det er populasjonen endret på samme opplysningskrav, slik at det er et blankt felt i stedet for 0 som står i basis. Den tidligere kostnaden for 2006 var 184 167. Nå er den i 2006 194 919 etter oppjustering.
LMD	FOR-2003-07-04-951 - Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav.	Registrering/søknad om godkjenning av dyrkinsmedier, jordforbedringsmidler og jorddekkingsmidler som ikke er produsert på avfall	36 507	56 585	Under dette IK er det endret en hyppighet på opplysningskravet "Håndtering av IK". Denne var tidligere satt til 0 og er nå oppjustert til 1. Den tidligere kostnaden i 2006 var 36 507. I 2006 er den på 56 585 etter oppjustering.
LMD	FOR-2005-02-18-160- Forskrift om velferd for småfe	Plikt for eier av dyr til å føre journal med over sykdommer etc.	Ikke målt	29 250 000	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen
LMD	FOR-2005-02-18-160- Forskrift om velferd for småfe	Plikt for virksomhet å søke om godkjenning av bygg	Ikke målt	40 625	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen

DEP	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Administrative omkostninger per 1. sept. 2006	Korrigerte administrative kostnader per 1. sept. 2006	Beskrivelse
NHD	FOR 2007-12-21 nr 1730 - Forskrift om e-merking av ferdigpakninger	Plikt for forpakkere eller importører til å gi melding om bruk	Ikke målt	1 932	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen
NHD	FOR 2007-12-21 nr 1730 - Forskrift om e-merking av ferdigpakninger	Plikt for forpakker av ferdigpakker med e-merking til å bistå ved kontroll fra justervesenet	Ikke målt	15 360	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen
SD	FOR-2001-08-31-1008 Forskrift om varslingsplikt, luftfart	Plikt for utøver av sivil luftfart og kontinentalsokkelflyvning til å rapportere om kollisjon mellom luftfartøy og fugl	Ikke målt	29 892	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen
SD	FOR-2001-08-31-1008 Forskrift om varslingsplikt, luftfart	Kopi av Plikt for utøver av sivil luftfart og kontinentalsokkelflyvning til å rapportere om ikke godkjent flymateriell	Ikke målt	1 993	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen
SD	FOR-2001-08-31-1008 Forskrift om varslingsplikt, luftfart	Kopi av Plikt for utøver av sivil luftfart og kontinentalsokkelflyvning til å rapportere om luftfartsulykke	Ikke målt	20 456	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen
SD	FOR-2001-08-31-1008 Forskrift om varslingsplikt, luftfart	Plikt for utøver av sivil luftfart og kontinentalsokkelflyvning til å rapportere om lufttrafikkhendelser	Ikke målt	10 228	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen

DEP	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Administrative omkostninger per 1. sept. 2006	Korrigerte administrative kostnader per 1. sept. 2006	Beskrivelse
SD	FOR-2001-08-31-1008 Forskrift om varslingsplikt, luftfart	Plikt for utøver av sivil luftfart og kontinentalsokkelflyvning til å rapportere om driftsforstyrrelser av teknisk/operativ art	Ikke målt	139 496	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen
SD	FOR-2001-08-31-1008 Forskrift om varslingsplikt, luftfart	Plikt for utøver av sivil luftfart og kontinentalsokkelflyvning til å rapportere om hendelse med farlig gods	Ikke målt	1 993	Ikke tidligere målt forskrift og IK lagt inn i basiskartleggingen
FIN	LOV-1980-06-13-24 , Lov om ligningsforvaltning	Selskaper kan etter særskilt oppfordring anmodes om å gi opplysninger om økonomiske forhold mv til bruk ved blant annet kontroll foretatt av ligningsmyndighetene.	9 982 316	2 851 626	Denne plikten ble målt i basismålingen, med en populasjon på 17300. Deler av populasjonen er overført til to tilsvarende krav på andre regelverksområder: "Plikt til å bistå kontrollmyndighetene ved ettersyn" (fra merverdiavgiftsmålingen), og "Plikt for arbeidsgiver på anmodning av kontrollmyndigheter å gi fullstendige opplysninger om forhold som er av betydning for arbeidsgiveravgiften" (fra "resten"-målingen). Den resterende populasjonen etter denne overføringen er 4942

DEP	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Administrative omkostninger per 1. sept. 2006	Korrigerte administrative kostnader per 1. sept. 2006	Beskrivelse
AID	FOR-2002-07-16-1139 Forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier	Plikt for produsent/ importør og/ eller omsetter av 100 kg eller mer per år av et kjemikalie som er klassifisert i en fareklasse om å sende deklarasjon til Produktregisteret	1 468 000	1 502 947	Det var tidligere ikke skilt i elektronisk og manuelt segment. Det er mulig å levere inn skjemaet via eDeklarasjon. Dette segmentet bruker noe kortere tid på å fylle ut og sende inn skjemaet i tillegg til å slippe porto. Det var ikke tidligere lagt inn kostnad for porto.
MD	FOR-2003-02-25-256 Forskrift om redskaper mv. ved laksefiske	Plikt for dem som har fisket anadrome laksefisk til å levere oppgave over fangsten til bruk for offentlig statistikk	4 696 250	4 707 021	Det var ikke lagt inn porto for den manuelle innsendingen tidligere. Disse skjemaene må sendes inn per post om man ikke benytter den nå etablerte elektroniske innrapporteringen.
HOD	FOR-2001-02-26-178 Apotekforskriften	§ 29 Utarbeidelse og innsendelse av regnskap til Statens Legemiddeltilsyn	14 904 771	645 588	Det var tidligere lagt inn tiden for én kjede, men populasjonen som var brukt var totalt antall apotek. I tillegg var det lagt inn 2 dager intern tid i ventetid som revisorkostnad. Denne er nå erstattet med en ekstern kostnad på kr. 1.000,- per apotek. I tillegg er det lagt inn en portokostnad for innsendingen.

DEP	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Administrative omkostninger per 1. sept. 2006	Korrigerte administrative kostnader per 1. sept. 2006	Beskrivelse
OED	FOR-2004-11-30-1557 Forskrift om kraftleveringskvalitet	Plikt for nettselskap til å informere nettkunder om tekniske forhold ved leveringspålitelighet og spenningskvalitet	ikke målt	5 472 000	Kravet ble ikke kartlagt i 2006, men er nå tatt med for både 2006 og 2009. Det har vært en endring i forskriften ved at rapporteringen har fått et tillegg ledd f som sier: "Estimerte antall nåværende og fremtidige kortvarige over- og under-spenninger i egne forsyningsområder, på bakgrunn av registreringene av historiske data, utført i henhold til § 2A-2 første ledd." Endringen her antas å være svært marginal, og har ikke blitt kartlagt.
OED	FOR-1999-03-11-302 Forskrift om kontroll av nettvirksomhet	Plikt for nettselskap til å dokumentere og redegjøre for årlig inntektsramme	ikke målt	831 600	Kravet ble ikke kartlagt i 2006, men er nå tatt med for både 2006 og 2009. Ingen endringer har skjedd med kravet i måleperioden.
OED	FOR-1999-03-11-301 Forskrift om kraftomsetning og nettjenester	Plikt for kraftleverandør til å kunne sende og motta elektroniske kvitteringsmeldinger (APERAK)	ikke målt	1 814 274	Kravet går egentlige på to meldinger CONTRL og APERAK hvor APERAK meldingen har blitt fjernet som krav. Kostnaden for APERAK meldingen ble derfor målt og lagt inn i 2006 målingen for å se reduksjonen.

DEP	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Administrative omkostninger per 1. sept. 2006	Korrigerte administrative kostnader per 1. sept. 2006	Beskrivelse
FIN	LOV-1997-02-28 nr. 19 Folketrygdloven	Plikt for arbeidsgiver å levere årsoppgave for arbeidsgiveravgift til skatteoppkrever i bostedskommune for arbeidsgiver eller kommunen arbeidsgiver har hovedkontor	N/A	N/A	Navnet på informasjonskravet er endret for å stemme overens med ordlyd i lovteksten ("kommunekasserer" er endret til "skatteoppkrever i bostedskommune for arbeidsgiver eller kommunen arbeidsgiver har hovedkontor"). Videre er paragrafhenvisningen endret til § 24-3 i folketrygdloven - ikke § 24-2 slik det lå i basiskartleggingen - for å henvise til de pliktene som gjelder arbeidsgiver.
NHD	LOV-1997-06-13-44 Aksjeloven	Mulighet for aksjeselskaper til å søke om dispensasjon fra forbud mot finansiering av kjøp av eiendeler i eget selskap med selskapets egne midler	Ikke målt	1 531 675	Ikke tidligere målt IK lagt inn i basiskartleggingen
NHD	FOR-1987-09-01-742 Forskrift om sjøforklaring	Plikt for skipsfører eller rederi til å melde fra om sjøulykker til sjøfartsdirektoratet	Ikke målt	118 859	Ikke tidligere målt IK lagt inn i basiskartleggingen
NHD	FOR-2005-01-01-8 Forskrift om arbeidsmiljø mv. på skip	Plikt for skipsfører/rederi til å melde fra til sjøfartsdirektoratet om personskade, sykdom eller dødsfall påført under tjeneste på skip eller under fiske/fangst	Ikke målt	115 368	Ikke tidligere målt IK lagt inn i basiskartleggingen

DEP	Lov/ forskrift	Informasjonskrav	Administrative omkostninger per 1. sept. 2006	Korrigerte administrative kostnader per 1. sept. 2006	Beskrivelse
SD	FOR-2004-02-16-401 Ekomforskriften	Plikt for tilbyder av elektronisk kommunikasjonstjeneste til å innhente fullmakt av sluttbruker før skifte av tilbyder	Ikke målt	2 935 000	Ikke tidligere målt IK lagt inn i basiskartleggingen
AID	LOV-2005-06-17-62 Arbeidsmiljøloven	Plikt for arbeidsgiver å gi arbeidstaker skriftlig oppgave over beregningsmåte for lønn, beregningsgrunnlaget for feriepenger og trekk som er foretatt			Plikten ble flyttet fra regelverksområdet "HMS" der denne ble målt i 2006 til regelverksområdet "Diverse arbeidsmarked, trygd og helsepersonell" etter innspill fra AID. Denne endringen har kun betydning for fordeling av kostnader mellom regelverksområdene.

*Dersom kravet ikke er målt tidligere legges kommentaren "Ikke tidligere målt" inn i kolonnen tidligere målt kostnad

VEDLEGG 6 – ORDLISTE

Ord/begrep	Forklaring/beskrivelse
Administrative byrder	Med administrativ byrde menes de administrative kostnader knyttet til aktiviteter bedriftene kun gjør som følge av lovkrav.
ABC kategorisering	De administrative kostnadene er henført til henholdsvis kategori A, B og C, der A-kategorisering i sin helhet kan tilskrives lovendringer som følger av internasjonalt lovverk. B-kategorisering følger av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere og C-kategorisering er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter
Administrative kostnader	Med administrative kostnader menes kostnader knyttet til etterlevelse av lovkrav. Dette vil si alle de administrative aktivitetene bedriftene løpende gjennomfører knyttet til de enkelte informasjonskravene defineres som administrative kostnader. Dette gjelder både de administrative kostnader knyttet til aktiviteter bedriftene kun gjør som følge av lovkrav, og administrative kostnader knyttet til aktiviteter bedriftene vil fortsette å gjøre dersom lovkravet ble fjernet
Anskaffelser	Anskaffelser defineres som innkjøp som er knyttet til arbeidsprosesser internt, som er nødvendig for å kunne leve opp til et informasjonskrav og som alene er til dette formål
Basismåling	Kartleggingsprosjektet som ble gjennomført i 2006/2007 for å etablere kartleggingens nullpunkt blir omtalt som basismålingen. Denne kartleggingen tok sikte på å kartlegge alt næringslivsrelevant regelverk for samtlige departementer
Datainnhold	De identifiserte kravene til opplysninger deles inn i hva slags type opplysninger som skal fremskaffes. Hensikten er å finne mulige tiltaksområder for forenkling og samordning. Følgende type opplysninger benyttes: Grunndata: Opplysninger om selve enheten, herunder opplysninger som identifiserer bedriften, struktur og organisasjon, eierforhold, adresseinformasjon, juridiske forhold m.m. Økonomiske data: Opplysninger om økonomiske forhold. Sysselsetting: Opplysninger om arbeidskraft og arbeidsforhold. Produksjon: Opplysninger om produksjon i form av ikke- økonomiske begreper. Med produksjon menes her prosessen som omdanner produksjonsfaktorer til varer og tjenester. Drift: Opplysninger om driften av enheten i form av ikke- økonomiske begreper. Med driftsopplysninger menes alle aktiviteter som er nødvendige for å holde en virksomhet i gang uavhengig av produksjonsnivå. Annen aktivitet: Opplysninger som ikke naturlig faller inn i de andre kategoriene. Denne kategorien brukes kun for tverrgående aktiviteter og benevnes som opplysningen: "Håndtering av IK"
Delfi	Alle tallene fra kartleggingen av de administrative kostnadene for næringslivet blir lagt inn i en database - DELFI. Databasen er et verktøy for de lov ansvarlige som arbeider med å forenkle regelverket som angår næringslivet. Databasen skal være et hjelpemiddel i arbeidet med å utforme konkrete forenklingstiltak og til å beregne gevinstene av de enkelte tiltakene som foreslås
Eksterne kostnader	Med dette menes kostnader knyttet til eksterne ressurser bedriftene benytter til å gjennomføre de administrative aktivitetene. Dette skjer gjennom kjøp av tjenester, på timebasis eller med fastpris
Hyppighet/frekvens	Dette angir hvor mange ganger i året et informasjonskrav skal oppfylles. Det kan skilles mellom periodiske og hendelsesutløste. Med periodiske informasjonskrav menes at opplysninger må fremskaffes på faste tidspunkt. Med hendelsesutløste informasjonskrav menes at forpliktelsen om å fremskaffe opplysninger til det offentlige eller en tredjepart utløses hvis det oppstår en bestemt situasjon eller hendelse knyttet til forhold i eller mellom bedrifter i løpet av året
Informasjonskrav	En lov- eller forskriftstekst, som pålegger en virksomhet å finne frem til, dokumentere, lagre, gjøre tilgjengelig eller rapportere informasjon til det offentlige eller tredjepart, og som bedriften ikke kan unnlate uten å bryte regelverket
Interne kostnader	Med dette menes interne medarbeidertyper i bedriftene som utfører de administ-

	rative aktivitetene. De interne timelønninger tar utgangspunkt i Statistisk sentralbyrås (SSB) lønnstatistikk pr.1 januar 2006
Korreksjon	I oppdateringen av basismålingen er det foretatt korreksjoner. Med det menes at basismålingen er korrigert i de tilfeller hvor krav som er målt i oppdateringen ikke tidligere var blitt målt i basismålingen. Hovedregel er at korreksjoner ikke skulle tas med, men i de tilfeller hvor det har vært nødvendig å gjøre korreksjoner er dette blitt gjort. Korreksjonene innebærer både opprettelse av nye informasjonskrav, oppdateringen/korrigerende av populasjoner, tidsforbruk, kostnader osv
Løpende administrative kostnader	Løpende administrative kostnader er de kostnader som kontinuerlig oppstår som følge av krav i lover og forskrifter. Det kan være snakk om kostnader som oppstår med faste mellom rom, f.eks. innrapportering av mva. Det kan også være snakk om kostnader som er hendelsesbasert eller er en engangskostnader for den enkelte virksomhet (for eksempel registrerings i foretaksregisteret), men som på samsfunnsplan skjer løpende.
Måleperioden	Måleperioden for oppdatering av basismålingen er perioden fra 1. september 2006 til 1. september 2009.
Normalt effektiv bedrift	En normalt effektiv bedrift er en bedrift som etterlever det aktuelle regelverket fullstendig i en normal driftssituasjon, men som verken håndterer de administrative oppgavene mer eller mindre effektivt enn det som med rimelighet kan forventes
Nullpunkt	Kartleggingen av bedriftenes administrative kostnader er gjort for alt næringsrettet regelverk gjeldende per 1. september 2006. Dette blir kalt kartleggingens nullpunkt.
Omstillingskostnader	Omstillingskostnader er de engangskostnader bedriftene har i forbindelse med administrative tilpasninger mv. som følge av en ny/endret regel, for eksempel i forbindelse med tilpasninger av IT-systemer o.l. Det at bedriftene skal sette seg inn i den nye regel inkluderes som utgangspunkt ikke. Omstillingskostnader inngår ikke i de totale tall som presenteres i denne rapport eller i NHDs forenklingsdatabase. De er kun beregnet og presentert i forbindelse med de enkelte informasjonskrav.
Oppdatering av basismålingen	Utgangspunktet for oppdatering av bedriftenes administrative kostnader er standardkostnadsmetoden og basiskartleggingen (nullpunktet) som ble foretatt per 1. september 2006. Måleperioden for oppdateringen av basismålingen er fra 1. september 2006 til 1. september 2009. Formålet er å kartlegge utviklingen i bedriftenes administrative kostnader og endringer i bedriftenes praktiske håndtering av informasjonskravene fra det tidspunktet basiskartleggingen ble foretatt til et definert oppdateringstidspunkt (1/9-06 til 1/9-09)
Opplysninger	Hvert informasjonskrav kan bestå av en eller flere forskjellige opplysninger som bedriftene skal gi eller produsere. For informasjonskrav hvor det skal sendes inn et skjema til det offentlige vil datafeltene i skjemaene, eller typene data som grunn-data, økonomiske data, sysselsettingsdata eller driftsdata være eksempler på ulike krav til opplysninger.
Populasjon	Populasjon angir hvor mange bedrifter som er berørte av de enkelte lover og forskrifter. Et informasjonskrav er alltid oppdelt i segmenter, og populasjonen vil som regel være unik for segmentet. Populasjonen kan videre knyttes til antall hendelser som oppstår i bedriftene, eller hvor mange søknader eller skjemaer om må fylles ut.
Regelverksområde	Informasjonskravene er kategorisert i regelverksområder for å sikre en logisk sammenheng mellom informasjonskrav som er beslektet og tett sammenknyttet
Regjeringens handlingsplan	Regjeringens handlingsplan som ble framlagt av NHD i august 2008 inneholdt over 120 konkrete tiltak til forenkling for næringslivet. Denne handlingsplanen er utgangspunktet for deler av oppdateringen av basismålingen, da den inneholder flere tiltak som måles i oppdateringen, basert på basismålingen.
Segmenter	For å ta hensyn til forskjeller mellom bedriftenes som skyldes ulike administrative ressursbruk for de enkelte informasjonskrav foretas en bedriftssegmentering. Segmenteringen forutsetter at man kan identifisere det antall bedrifter som forholder seg til de enkelte informasjonskravene på ulike måter. En slik oppdeling bi-

	drar til økt presisjonsnivå på beregningen av de samlede administrative kostnader. Uavhengig av type informasjonskrav eller den praktiske håndteringen til bedriftene er det obligatorisk å segmentere alle informasjonskrav etter "bedriftsstørrelse", dvs. mikrobedrifter eller ikke-mikrobedrifter. Med mikrobedrifter menes det i målingen en bedrift med 1-4 ansatte. Med ikke- mikrovirksomhet menes en bedrift med 5 ansatte eller mer. Videre forholder målingen seg til to andre standardsegmentkategorier, nemlig "innrapporteringsmåte" og "intern/ekstern håndtering av informasjonskravet".
SKM	Forkortelse for Standardkostnadsmodellen, som er betegnelsen på metoden som benyttes i kartleggingen av virksomheters administrative kostnader.
Standardaktivitet	Tid og ressurser som bedriftene bruker på å finne frem til de ulike opplysningene kartlegges ved å analysere hvilke administrative aktiviteter som gjennomføres i de enkelte bedriftene. Det er til sammen 17 definerte standardiserte administrative aktiviteter som samlet dekker de arbeidsprosessene som vil være nødvendige for å etterleve informasjonskrav. De 17 standardaktiviteter er: 1) Sette seg inn i informasjonskravet, 2) Informasjonsinnsamling, 3) Vurdering av hvilke tall og opplysninger som er nødvendige for at kravet skal bli oppfylt, 4) Beregning av relevante tall som er nødvendig for at kravet skal bli oppfylt, 5) Oppstilling av tall, 6) Kontroll av tall, 7) Korreksjon hvis bedriftene påviser feil i beregning, 8) Tekstbeskrivelse, 9) Avregning/innbetaling, 10) Interne møter, 11) Eksterne møter, 12) Kontroll fra offentlige myndigheter, 13) Korreksjon som følge av kontroll fra offentlige myndigheter, 14) Utdannelse, oppdatering om lovgivningens krav, 15) Kopiering, distribusjon, arkivering mv., 16) innberette/innsende informasjon, 17) Reise og ventetid.
Tiltak ikke inkludert i målingen	Betegnelsen benyttes om informasjonskrav eller regelverk som av ulike grunner har blitt utelatt fra målingen. Årsakene til utelatelse kan være at endringen/tiltaket ikke er spesifikt nok til å måles, at regelverket ikke var inkludert i basismålingen og derfor ikke kan oppdateres, eller at det har blitt utelatt av praktiske årsaker.
Tiltak ikke iverksatt	Regjeringens handlingsplan inneholder en rekke tiltak som ikke er iverksatt av ulike årsaker, eller utsatt til senere tidspunkt etter måleperiodens slutt.
Tiltak ikke spesifikt nok	Regjeringens handlingsplan inneholder en rekke tiltak som ikke er spesifikke nok til at det kan foretas en konsekvensvurdering basert på SKM metoden. Disse tiltakene er typisk generelle innsatser som f. eks gjennomgang av forskrifter eller tiltak som ikke retter seg mot privat næringsliv men den interne administrasjonen i offentlige myndigheter

VEDLEGG 7 – TABELLISTE

Tabell 2.1 – Oversikt over antall endringer som utgangspunkt for kartleggingen	9
Tabell 2.2 – Endrede informasjonskrav 2006 - 2009.....	10
Tabell 3.1 Kostnader per departement 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)	13
Tabell 3.2 Administrative kostnaders opprinnelse 2006 - 2009.....	15
Tabell 3.3 - Totale kostnader knyttet til innrapportering fordelt på type innrapportering	18
Tabell 6.1 - Samlet oversikt av statusen til tiltakene for samtlige departement	35
Tabell 6.2 - Samlet oversikt over resultater av tiltakene i handlingsplanen	36
Tabell 8.1 Endrede informasjonskrav AID 2006 - 2009	42
Tabell 8.2 Kostnader per regelverksområde 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner).....	42
Tabell 8.3 Største endringer på informasjonskravsnivå AID 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner).....	43
Tabell 8.4 Administrative kostnaders opprinnelse AID 2006 - 2009	47
Tabell 9.1 Endrede informasjonskrav BLD, KKD, FAD og KRD 2006 – 2009 ...	52
Tabell 9.2 Kostnader per regelverksområde BLD 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)	53
Tabell 9.3 Kostnader per regelverksområde KKD 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)	53
Tabell 9.4 Kostnader per regelverksområde FAD 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)	53
Tabell 9.5 Kostnader per regelverksområde KRD 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)	53
Tabell 9.6 Største endringer på informasjonskravsnivå BLD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner).....	54
Tabell 9.7 Største endringer på informasjonskravsnivå KKD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner).....	54
Tabell 9.8 Største endringer på informasjonskravsnivå FAD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner).....	55
Tabell 9.9 - Største endringer på informasjonskravsnivå KRD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner).....	55
Tabell 9.10 Administrative kostnaders opprinnelse BLD 2006-2009	57
Tabell 9.11 Administrative kostnaders opprinnelse KKD 2006-2009.....	57
Tabell 9.12 Administrative kostnaders opprinnelse FAD 2006-2009	57
Tabell 9.13 Administrative kostnaders opprinnelse KRD 2006-2009.....	58
Tabell 10.1 Endrede informasjonskrav FIN 2006 - 2009.....	63
Tabell 10.2 Kostnader per regelverksområde FIN 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)	63
Tabell 10.3 Største endringer på informasjonskravsnivå FIN 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner).....	65
Tabell 10.4 Endring i tidsforbruk (minutter) for utfylling av selvangivelse som følge av økt digitalisering	67
Tabell 10.5 Endring i tidsforbruk for oppgave over lånekonti mv som følge av økt digitalisering	69
Tabell 10.6 Oversikt over kostnadsutvikling for typer av skjemaendringer (tall oppgitt i tusen kroner).....	75
Tabell 10.7 Oversikt over endringer som ikke har hatt omkostningsmessige konsekvenser	77
Tabell 10.8 Administrative kostnaders opprinnelse FIN 2006 - 2009.....	79
Tabell 10.9 Oversikt over irritasjonsmomenter og mulige forenklingsforslag ..	81
Tabell 11.1- Endrede informasjonskrav FKD 2006-2009.....	87

Tabell 11.2- Kostnader per regelverksområde FKD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner)	87
Tabell 11.3 - Største endringer på informasjonskravsnivå 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner).....	88
Tabell 11.4- Administrative kostnaders opprinnelse FKD 2006-2009.....	94
Tabell 12.1 Endrede informasjonskrav HOD 2006 - 2009	98
Tabell 12.2 Kostnader per regelverksområde HOD 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)	98
Tabell 12.3 Største endringer på informasjonskravsnivå HOD 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner).....	99
Tabell 12.4 Administrative kostnadenes opprinnelse HOD 2006 - 2009	101
Tabell 13.1 – endrede informasjonskrav JD 2006 - 2009.....	106
Tabell 13.2 – kostnader per regelverksområde JD 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)	106
Tabell 13.3 – De største endringer på informasjonskravsnivå JD 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)	107
Tabell 13.4 - administrative kostnaders opprinnelse JD 2006 - 2009	114
Tabell 14.1- Endrede informasjonskrav LMD 2006-2009	118
Tabell 14.2 - Kostnader per regelverksområde LMD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner)	118
Tabell 14.3- Største endringer på informasjonskravsnivå LMD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner).....	119
Tabell 14.4- Administrative kostnaders opprinnelse LMD 2006-2009	124
Tabell 15.1 Endrede informasjonskrav MD 2006 - 2009	128
Tabell 15.2 Kostnader per regelverksområde MD 2006 – 2009 (tall oppgitt i tusen kroner)	128
Tabell 15.3 Største endringer på informasjonskravsnivå MD 2006 - 2009 (tall oppgitt i tusen kroner).....	129
Tabell 15.4 Administrative kostnaders opprinnelse MD 2006 - 2009	134
Tabell 16.1 Endrede informasjonskrav NHD 2006-2009	139
Tabell 16.2 Kostnader per regelverksområde NHD 2006-2006 (tall oppgitt i tusen kroner)	139
Tabell 16.3 Største endringer på informasjonskravsnivå NHD (tall oppgitt i tusen kroner)	140
Tabell 16.4 Administrative kostnaders opprinnelse NHD 2006-2009	144
Tabell 17.1 Endrede informasjonskrav OED 2006-2009.....	147
Tabell 17.2 Kostnader per regelverksområde OED 2006–2009(tall oppgitt i tusen kroner).....	148
Tabell 17.3 Største endringer på informasjonskravsnivå OED 2006–2009 (tall oppgitt i hele tusen kroner).....	148
Tabell 17.4 Administrative kostnaders opprinnelse OED 2006-2009.....	150
Tabell 18.1 Endrede informasjonskrav SD 2006-2009.....	153
Tabell 18.2 Kostnader per regelverksområde SD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner)	154
Tabell 18.3 Største endringer på informasjonskravsnivå SD 2006-2009 (tall oppgitt i tusen kroner).....	155
Tabell 18.4 Administrative kostnaders opprinnelse SD 2006-2009.....	159

VEDLEGG 8 – FIGURLISTE

Figur 2.1 – Prosjektgjennomføring	8
Figur 3.1 – Administrative kostnader fordelt på størrelse 2006 - 2009	16
Figur 3.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte 2006 - 2009	18
Figur 4.1 Sentrale planer og initiativer i det norske forenklingsarbeidet	20
Figur 4.2 Fem veier til forenkling	21
Figur 4.3 – Faktaboks om forenklingsarbeid i Danmark	27
Figur 4.4 – Faktaboks om forenklingsarbeid i Sverige	28
Figur 4.5 – Faktaboks om forenklingsarbeid i Storbritannia	29
Figur 5.1 Illustrasjon av irritasjonsbyrder.....	31
Figur 8.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse AID 2006 - 2009.....	48
Figur 8.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte AID 2006 - 2009	48
Figur 9.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse BLD 2006-2009	58
Figur 9.2 Administrative kostnader fordelt på størrelse KKD 2006-2009.....	59
Figur 9.3 Administrative kostnader fordelt på størrelse FAD 2006-2009	59
Figur 9.4 Administrative kostnader fordelt på størrelse KRD 2006-2009.....	59
Figur 9.5 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte KKD 2006-2009	60
Figur 9.6 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte FAD 2006-2009	60
Figur 9.7 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte KRD 2006-2009	61
Figur 10.1 Kostnader fordelt på størrelse FIN 2006 - 2009	80
Figur 10.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte FIN 2006 - 2009	81
Figur 11.1 - Administrative kostnader fordelt på størrelse FKD 2006-2009	95
Figur 11.2 – Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte FKD 2006-2009.....	96
Figur 12.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse HOD 2006 - 2009..	102
Figur 12.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte HOD 2006 - 2009	103
Figur 13.1 – administrative kostnader fordelt på størrelse JD 2006 - 2009 ..	115
Figur 13.2 – administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte JD 2006 - 2009	115
Figur 14.1 – Administrative kostnader fordelt på størrelse LMD 2006-2009 .	125
Figur 14.2 – Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåter LMD 2006-2009.....	125
Figur 15.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse MD 2006 - 2009....	135
Figur 15.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte MD 2006 - 2009	135
Figur 16.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse NHD 2006-2009....	145
Figur 16.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte NHD 2006-2009.....	146
Figur 17.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse OED 2006-2009....	151
Figur 17.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåter OED 2006-2009.....	152
Figur 18.1 Administrative kostnader fordelt på størrelse SD 2006-2009.....	160
Figur 18.2 Administrative kostnader fordelt på innrapporteringsmåte SD 2006-2009	160
Figur 0.1 - <i>Kostnadselementer ved lovgivning</i>	162
Figur 0.2– <i>Elementene i SKM-metoden</i>	163
Figur 0.3 – <i>Utrekning av administrative kostnader</i>	165
Figur 0.4– <i>Forskjell på administrative byrder og administrative kostnader...</i>	167